

- 5 Tutoris contractus susinetur, quando potuit & debuit eo modo contrahere, alias secus.
6 Colono stare tenetur succedens ex sententia Iudicis.
7 Successor ex Iudicis sententia non tenetur stare

- colono, si locatio fit solita in fraudem.
8 Frater in dubio non presumitur.
9 Frater probatur ex conestratione iudicis, & presumptionibus.
10 Dolus presumitur ex latente.

DE CENSIO CCCXCIX.



Vidam pubes scitum, volebat colonum expe ltere qui a tutore cōduzerat duran- te tutela, sed dixit Senatus regulariter seruandam esse locacionem, argumento l. si tutela, ff. de admin. tut. per quem textum generaliter loquentem, dixit Roman. in l. si filio fami- liaz, §. vii, nn. 16. & 17. ff. solut. matrim. quod pupillus finita tutela tenetur stare colono posito per tutorem. ↑ Tutor enim durante tutela, habebat plenum ius administrandi, ideo potuit locare, vt ibi dicit. Idem voluit Salicet l. emptorem, nn. 6. in in fin. ver. aut succedit ex necessitate, C. locati, vbi duplicem adducit rationem: primam, quia tutor dicitur de hoc habere mandatum a lege secunda, quia officium suum non debet tutore esse damno- sum, & hoc placet etiam Ang. in d. l. emptorem, nn. 2. ver. item pradiella vera. Potest etiam alia ratio cōsiderari, quia scilicet tutor est administrator legitimus qui ex suo contractu obligat pupillum, ↑ vt inquit Salicet. dicit leg. emptorem, num. quinq. in fine, loquendo d. l. si tutela. Eam probauit quo- que Socin. in consilio trigefimo secundo, numero vltimo, & in consilio 125. numero sexto, volumine pri- mo. vbi transit cum rationibus Roman. Tiraq. de retrall. conuentionalis, §. 3. glo. 1. nn. 14. Cephal. in consi- 235. nn. 31. & 35. Roland. in consilio 49. numero septi- mo, volum. secundo, addo Alex. in dist. §. si ver. colu- 1. ver. & videtur probari, vbi mouetur ratione: quia tutor habet liberam administrationem bo- norum popilli, & infert, quod ideo vxor tenetur stare locacioni quam maritus bona fide fecit de rebus dotalibus vxoris: quia in eis habet ius ad- ministracionis, Didac. lib. 2. ver. vbi sol. ca. 15. m. 5. vbi etiam n. 6. per eandem rationem infert, quod suc- cessor tenetur seruare locacionem, quam pater- nus fecit nomine ecclesie: quia non minus habet administrationem rerum ecclesie quam tutor bo- 4 norum popilli. ↑ Subdebat tamen Senatus, aduer- tendum esse, si forte tutor per dolum aut fraudem locasset in tempus longius quam deberet, per tex. in d. l. si tutela, ff. de admin. tut. vbi dicitur expresse

suslineri contractum a tutore celebratum, si tamē potuit & debuit eo modo contrahere, ↑ talias se- 5 cus, qui tractus cum loquatur in terminis, non e- gegerit comprobatione, sed addi potest, quod et si ex sententia Iudicis succedens tenetur stare colo- 6 nono, ↑ vt per Bald. in cap. quoniam frequenter, §. fin. an sine extra, vbi li. non contest. Roland. d. consilio 49. num. 6. cum similibus, tamen id fallit, quando locatio facta esset in fraudem, vt ↑ probat textus 7 notabil. in l. in venditione, §. 2. ff. de bon. auher. iud. possid. l. si in l. ad mortu. in prin. num. 36. ff. solut. ma- trimon. Facit Tiraq. de retrall. confang. §. 1. glo. 7. nn. 73. & de retrall. conuentio. §. 3. gloss. unica, numero 15. vbi docet, ex quibus possit locatio dici simula- 8 ta, vel in fraudem: & ita quoque limitant Albi, in consilio 108. num. 7. & decr. Ped. 82. numer. 7. est verū, quod frater in dubio non presumitur, ↑ l. merito, 9 ff. pro socio, l. patronus, l. quousque, §. qui dolo, ff. de proba- tione, l. si prator, §. Marcellus, ff. de iudic. Latē Tira- quell. de retrall. confang. §. 26. gl. 1. num. 32. D. Bec- 10 tius, consi. §. 3. num. 25. vbi dicit, fortius hoc proce- dere, etiam si alteri fiat preiudicium, tamen ex conie- cturis, iudiciis, & presumptionibus probat- 11 ur. ↑ Anchar. in consi. 385. num. 5. Castan. con. 82. num. 2. volum. 2. Alex. in consi. 69. in prin. volum. 2. Rum. consi. 4. num. 10. volum. 1. & ponit Tiraq. de retrall. 12 confang. §. 26. gloss. 1. num. 32. D. Becius, consi. 72. num. 20. vbi alios citat in casu autem presentis maxima subest coniectura fraudis, quia locatio non est fa- cta iusta pensione, sed viliori, inspecto eo tempo- re contractus, secundum ea que ponunt Doct. in l. 2. C. de resand. vend. & frater ac doli præsumi- 13 tur ex latrone, ↑ l. comit. §. l. neius, ff. quia in fraud. cred. Secundo suspicari potest de fraude, quia nul- la suberat necessitas locandi in quinquennium pradia, que in triennium consueuerant locari. Et pro hoc facit textus in dist. l. si tutela, ibi §. potius & debuit credere in diem, vbi vult, seruandum non esse contractum a tutore celebratum, si non debe- 14 bat ita contrahere: sed hanc coniecturam non sunt viſe sufficientes ad demonstrandum fraudem, quæ debet manifestè probari.

A G R V M E N T V M.

Emphyteuta qui destruit domum à se exstructam, an priuetur.

S V M M A R I V M.

- 1 Emphyteuta priuatur ob deteriorationem non minus quam si Canonem non soluisse.
2 Contractus rescinduntur quando cessat causa fi- nalis.
3 Damnum quod destrictione domus inferitur est in iure considerabile.
4 Ad reuocatum dicitur fundus quando antiqua adificia destruisse collapſa rescindatur & re- stantur.
5 Impensæ reſtauracionis adificiorum dicitur ne- cessaria, quando sine illa colonus recusat a- grum colere.
6 Arbores succidere, & domos deuſtare paria sunt.
7 Emphyteuta succedens arbores grandes, priua- tur iure suo.
8 Emphyteuta qui domum destruit priuatur Em- phyteusi.
9 Adificia dicuntur ad ſolum pertinere.
10 Ad reſtauramenta exiſtuntur inſiſtem inuis co- muniſt eſt fundus, & pro diſcretio ſpectant ad dominum, & pro vitis vera ad emphyteutam vel vaſallum.
11 Negatiua probatur ex inſpectiōne ſcriptura, quā- do id

- do id non legitur quod est in controuersia.
- 12 Adificium praeiudicium saltem ab emphyteuta quando constat nondum solum fuisse à principio concessum.
- 13 Adificia esse facta de recenti, probatur ex inspectione.
- 14 Melioramenta facta per vasallum possunt per eundem tolli.
- 15 Emphyteuta potest tollere melioramenta quae ipse fecit.
- 16 Maritus potest adificium à se factum in re donata lenare, & aliter legare.
- 17 Poena non est locuti nisi in casibus à iure expressis.
- 18 Poenam, l. si quis in tantum, C. de vi, non in-

- truit ingrediens alienam possessionem, quando creditur ex causa aliqua sibi licere.
- 19 Dominum utile habens in re, censetur adificare sibi proficere, & animo gerendi proprium negotium, dum remis, & repetendi ac gerendi alienum possit moriem.
- 20 Melioramenta debentur emphyteuta vel suis heredibus, finita emphyteuti sine culpa aut delicto emphyteuta.
- 21 Expressio eius quod tacite inest, nihil operatur.
- 22 Concessio semper tacite intelligitur facta ad meliorandum, non deteriorandum.
- 23 Emphyteuta tenetur meliorare quoad cultum, & minimas refectiones, non autem quod magnas empenfas, & noua adificia.

DECISIO CCC.

ICEBANT Domini fratres Cropelli, Dominum Ludouicum Furgam, priuandum esse bonis emphyteuticis, eo quod destruxerat adificia super eiusdem bonis existentia, cum enim tem deteriorem reddidit, priuatur non minus quam si canonem non soluitet.

† Auth. qui rem, C. de sacros. Eccl. vbi not. Bald. nu. 1. Salic. in fin. l. si in prin. & nu. 4. & Dec. nu. 5. eandem sententiam probauerunt Dyn. Bart. Bald. Cast. Alex. Alber. Ang. Io. de Plar. Cepol. Bolognin. Beto. Pinell. Clar. Tiraq. Natta, Roland. Menoc. Redoan. & alij. quos citat Corbul. in tra. de emphyteu. tit. de cau. priuat. ob res deteriorat. cau. 13. in prin. & ratio est quia hoc casu cessat causa propter quam facta est concessio, id est, res non melioratur, & rescinditur contractus quando causa finalis cessat. † argumento l. 2. §. si ff. de donat. & post Cast. tradit Cagn. in dist. Authen. qui rem, num. 14. est enim in iure considerabile damnum quod destructione domus inferitur, † vt in leg. creditor, qui domus, C. de pign. altio. vbi agitur de domo obligata, & in l. c. conductorem C. locat. vbi de conductore qui domum diruit. Salic. in l. si in fin. Cod. de iur. dot. vbi de marito qui diruit domum positam in dotali fundo. Natta in in consil. 481. nu. 2. in fin. vbi inest ad emphyteusum, & sicuti fundus dicitur melioratus quando non solum antiqua adificia veritate collapsa rescinduntur & instaurantur, † vt dicitur in l. 1. §. inter impensas, & l. impensa necessaria, ff. impens. in reb. dotal. fact. l. domum, in fin. C. de rei vendit. sed etiam quando noua sunt, vt ibi colonus stare possit vel in eis fructus seruari aut cultiditi possint, vt dicitur expresse in l. diuorio, §. impendia, circa finem, ff. sol. matr. vbi etsi glo. dicat, eam impensam dici vtilem, non necessariam, tamen reputatur necessaria, quando sine illa colonus recusat agrum colere, † vt per Bar. ibi Ang. in leg. l. 1. §. 1. de impens. in reb. dotal. fact. Alex. in l. impensa ff. cod. 131. & in consil. 162. volum. 1. volum. 7. Ruin. in consil. 17. nu. 21. volum. 1. Roland. consil. 128. nu. 12. volum. 1. Remyard. in consil. 4. in nu. 36. volum. 4. Bertaz. in consil. 107. nu. 69. Petrus in tra. de fideiuram. quest. 15. nu. 246. ita dicitur factus deterior fundus, quando tollitur vel diruuntur antiqua, & consentientia adificia. Est patia sunt, arbores succidere, vel domos deuiare, † l. 1. & eleganter, §. non solum ff. de dolo, l. equissimum, §. fructuarius, ff. de usufructu. ita Bald. ad Specul. tit. de loca. volum. 2. circa med. at succidens arbores grandes, priuatur † Corbul. d. cau. 13. in prin. ergo & domum destruens. Et in terminis hoc voluit la Sala l. diuorio, §. si fundum

num. 3. ff. solut. matr. vbi dicit clarum hoc esse. Sola, in Consil. Pedem. in de reo, de foro comp. glo. 1. nu. 27. Nec excusandum videtur Dominum Furgam, quod ipse adificia illa construxerat: nam ostensum facta fuere, dicuntur ad locum pertinere. † l. 1. §. 9. quod aut, ff. de superfl. vbi quod sunt pars rei. Ad hoc, §. ex diuerso, ff. de acquit. rer. dom. l. 2. C. de rei vend. & eiusdem iuris existimantur melioramenta cuius est fundus, vt scilicet si fundus, sit feudalis vel emphyteut. ipsa quoque melioramenta talia sint, & pro directo spectent ad dominum, pro vtili vero ad emphyteutam, vel vasallum, † Bar. in l. 1. §. 1. colum. 1. ff. de superfl. Balan. c. 1. §. si quis de m. fo. col. 1. de contro. inuest. Afflic. in §. si vasallus, nu. 18. in b. fin. lex Feder. Ruin. consil. 135. num. 17. vol. 3. Beto. simil. quest. 96. nu. 4. Cephal. in consil. 183. nu. 39. Gabriel. in consil. 168. nu. 38. colum. 1. & clarius ex ceteris. Io. M. tia. Rimin. in consil. 41. nu. 21.

Contra videbatur emphyteutam minime incurrisse caducitatis poenam, quandoquidem non iniiciabatur actor ea nunc diuturna adificia, fuisse alias per Ludouicum Furgam extructa, & sua impensa facta, idque ipsum ex le qua Instrumenti primae inuoluitur deprehendebatur, quia nulla in eo mentio sit de seculi & aliis adificiis: hoc autem modo recte probatur negatiua, quando ex inspectione scripturarum id non legitur quod est in controuersia, † Bar. in l. fin. C. de reb. vend. Alcia. in tra. pref. reg. 3. pref. 16. late Hercul. in tra. qui tenent. prob. nega. numer. 167. & nu. 176. Cros. in consil. 7. nu. 18. consil. 33. num. 18. Natta consil. 45. num. 3. consil. 377. num. 9. Rolin. consil. num. 7. consil. 2. num. 131. vol. 1. Cephal. in consil. 14. num. 1. D. Betti. in consil. 40. num. 2. & quod adificium presumatur ab emphyteuta factum, quando constat à principio nudum solum fuisse concessum, † ponunt mod. Galli in consuetud. Paris. §. 54. eos sequitur Sola in consuetud. Pedem. in de reo de foro comp. glo. nu. 27. folio mibi 32. Accedit quod ea adificia ex inspectione videntur de recenti facta, quae dicitur sufficiens probatio, † vt per Bald. Afflic. & Nartam ponit Petrus, d. quaestio. 15. num. 184. hoc autem stante, licuit ei illa tollere & pro libito voluntatis, quia rei lux quilibet est moderator & arbiter, in re mandata, C. manda. & in terminis, quod liceat vasallo melioramenta tollere quae ipse fecit, † ponit Balan. cap. 1. §. si quis de mansu. nu. 13. de contro. inuest. vbi ait quod vasallus potest quandoque vult durante feudo tollere adificium, dum tamen legem non offendant: & in emphyteuta † idem vult Bal. in l. si quis possit in prin. ff. de usufructu. dicens, quod emphyteuta post domini prohibitionem non potest leuare adificium, quod ipse fecit in-

ferens, quod licite facit ante prohibitionem & subdit, hoc fuisse de mente Bartoli, & tunc prohibitionem fuisse in facto. Eandem sententiam probavit Ial. in l. 2. num. 30. Co. de iure emphyteut. vbi distinguit, an dominus velit soluere estimationem, & non liceat, aut vero recuset eam soluere, & tunc emphyteuta licite abradat & leuet. Hanc etiam partem tenet Redoan. in tractatu de reb. ecclie. Angustian. consil. 13. num. 9. volum. 2. D. Becius in consil. 33. num. 7. Sol. d. glo. 1. num. 27. vbi transit cum predicta Iasonis distinctione: & quod liceat domum tollere, probatur in l. Senatus, §. Marcellus, ff. de leg. 1. vbi maritus potest leuare ædificium quod extruxit in te dotali, & illud potest alij legare, & non ibi Bart. Bal. Ang. Imol. & Alex. & licet in præsentis casu non appareat quod dominus recuset soluere estimationem, immo supponatur melioramenta fuisse eo inficio & non monito sublata, non tamen per hoc declaratur poena: quia non repetitur in iure decim: & poenæ non est locus nisi in calibus iure expressis. ¶ gloss. in §. cum igitur in Auth. de non eligend. secum. nuben. Alexan. in consil. 103. num. 15. volum. 1. alios citat D. Becius, consil. 102. num. 31. & in simili casu arguit hoc modo Ial. in l. duarum, §. si fundum, num. 4. ff. solut. matrim. & cum quolibet leuis causa excuset à poenâ, sufficit quod crediderit emphyteuta sibi licere hoc facere: pro quo facit gloss. in l. si quis in tantam, Cod. unde vi, dicens non committi poenam ibi expressam, quando ingrediens alienam possessionem, credidit ex iusta aliqua causa sibi licere, & post Bald. dicit Plot. in tractatu de ius. iurand. §. 47. num. 6. quod occupans alienam possessionem auctoritate propria, excusatur propter crudelitatem.

Non obstat igitur quod diuersum ædificium dicitur male veritari, & priuatur: quia verum est quando fuit à domino extructum, & in emphyteutis concessum, secus vero, quando propterea emphyteuta impensa factum est, secundum Ial. & alios, præcipue Solam alij præcise declarantem.

Nec mouet quod etiam ab emphyteuta factum ædificium cedat solo, & eandem sortiarur naturam, quia procedit illud, quando sumi non potest

alij coniectura quam donationis: at vbi quis habet utile dominium in re, censetur ædificare ut sibi proleat, & animo gerendi proptium negotium, dum viuit, & repetendi ac gerendi alieum post mortem, ff. 1. in fin. atque ibi Cyn. Cod. de rei ven. 19. de Bald. Ang. & Imola in l. Senatus, §. Marcellus, ff. de legat. 1. vbi late Alexander, num. 3. & 4. Raim. consil. 135. num. de compositio volu. mixte tertio, Roland. d. consil. 28. num. 14. vbi non est animus aduicij, volumus primo, hinc videmus, quod emphyteutis finita ex quauis causa, sine tamen culpa aut delicto emphyteutæ, melioramenta ei vel hæredibus suis debentur, secundum Bald. & Ang. in d. de. 10. natu. §. Marcellus, vbi Alexan. num. 3. ff. de legat. 1. Clar. qui communem dicit in §. fundum, quest. 88. in prin. & in §. emphyteutis, quest. 45. in fin. Adde Beto. simil. qu. 96. num. 4. vbi late agitur. Latus Menoch. de recuperand. poss. remed. 15. num. 502. Riminalan. consil. 70. num. 1. & seq. Gabrielan. consil. 31. num. 31. volumus secundo, Corin. in d. tractatu de emphy. can. 13. de priu. ob detractionem, num. 1. & seq.

Et quamuis extet expressa dispositio, quod emphyteutis censetur concessa ad meliorandum, tamen id parum operatur, quia expressio eius quod tacite inest, nihil operatur, ¶ l. 1. ff. de leg. 1. & tempore tacite in omni concessione intelligitur quod sit facta ad meliorandum, non deteriorandum, ¶ ut inquit Bal. in cap. primo, §. si vasallus, numero 2. titu. hie finit lex Fed. & ita tenent Cun. Cap. & alij citati à Corbul. dist. can. 13. num. 3. & seq. Prætere, licet emphyteuta teneatur meliorare, id tamen intelligitur quoad culturam & minimas refectiones non autem quoad magnas impensas, & noua ædificia, quia ad ea non teneatur: ita respondet Cuman. in consil. 57. circa fin. Cum vero anceps esset Senatus quam partem eligeret, facta fuere probationes, quod idem emphyteuta vires quam plures, arbores grandes & fructificas euellit & eradici fecit, quocirca Senatus nihil miseratus perditū humanis conditionem, qui summo studio omnique arte videbatur inopiam affectasse, declarauit in fauorem directi domini locum esse conducatū deduxit: & cum alias postea contigisset casus cuiusdā Annibalis Marconi, amplexus est opinionem, quod emphyteuta destruedo ædificia à se constituta super fundo emphyteutico, sit priuandus.

ARGVMENTVM.

Securitate concessa an bona debitoris iam sequestrata vendi possint.

SVMMARIVM.

- 1 Securitas sapit naturam pælli.
- 2 Pællū factū cum vno, non prodest aut nocet alij.
- 3 Creditor potest commutare principalem debitoris pendente lite cum mandatore.
- 4 Inhibicio limitata ad personam iurisi, non comprehendit aliam.
- 5 Fideiusor si dixerit instrumentum iurarium, & impetrauerit inhibitionem, poterit sublimius creditor commutare principalem debitorem.
- 6 Exceptio fieri potest contra fideiussores lite pendente contra eum.
- 7 Inhibicio facta per iudicem appellationis in fauorem iurisi, non trabitur ad iuratum.
- 8 Inimunitas Dolloribus concessa, extenditur ad

- eorum fratres viuentes in communionem.
- 9 Socii inuiciduum gaudet privilegio securi quo alias non gauderet.
- 10 Emptores fructuum perceptorum ex bonis ecclesiæ non tenentur ad gabellam, quando omnes cedentes damno ecclesiæ, quia velint vendere.
- 11 In privilegio receditur à persona quando alias privilegiatus non potest gaudere beneficio privilegij.
- 12 Exceptio omnis competens principali, competit etiam fideiussoři.
- 13 Fideiussoři competit exceptio competens principali, quando concernit meritā & obligationem ipsam.

14 Sc.

- 14 Sequelstrarius committitur actione depositi.
15 Ita terti potest allegari, quando opponenti prodest.

- 16 Dilatio concessa reo prodest fideiussori, si reus comparens ad fideiussorū defensionem, opponat de dilatione sibi concessa.

DECISIO CCCI.

RESCRIPTVM debitoris concessum mādabat quibuscumque iudicibus ne eum in xre, aut persona molestant: verum cum eiusdē debitoris bona fuissent antea sequestrata, petebat creditor sequestrariū cogi ad presentandum bona sequestrata, opponēbat debitor obstatē rescripto, aliquibus videbatur rescriptum non esse impedimento quominus sequestrarius posset edueniri, quia securitas secundum Signorol. in consil. 103. num. 6. in fin. sapit naturam pacti, dixi in consil. 109. num. 10. ab pactum factum cum vno non prodest, aut tunc nocet alij, si vnu, s. ante omnia, ff. de pact. l. hanc di. s. si ff. de l. Imperatores, in prin. ff. de transactio. Castr. in l. plane, s. si duobus, ff. de lega. 1. Castr. Alex. & las. in l. si aliter, C. de pact. dixi in consil. 170. num. 1. non ergo sequestrarius iuuare poterit rescripto concessio principali debitori.

Secundo facit text. cum gloss. in l. credideris in prin. ff. mada. tibi ille pendente cum mādatore potest creditor conuenire principalem debitorem, & illam gloss. dicit singularem Bald. in l. ampliorum in fin. prin. C. de appellat. inferens quod iudex appellationis non debet aliquē interrogare de iure tertij.

Tertio per illum textum inquit Bald. in l. 1. an. C. de iur. rescrip. quod si ego meo & fideiussoris nomine dixi coram ecclesiastico iudice contractum fornicariū donec illi pendebat coram seculari inter me & creditorem, factūque sic iudici inhibito, ne quid noui faciat contra me, poterit secularis ea non obstantē inhibitione deuenire fideiussorem, quia inhibito est limitata ad personam meam, ita ergo decidū est inter debitorem & sequestrarium, quod etsi facta sit inhibicio ne debitor molesteretur, ea tamen non prodest sequestrario, & eam decisionem sequitur Aret. in consilio 33. num. 2. vbi post Bald. in l. tam mādatori, colum. fin. C. de non num. pecun. dicit idem esse quando fideiussor disrinxit instrumentum tū vlturarium & impetrasset inhibitionem, tamen posset creditor conuenire principalem: & licet ipsi non dicant, hic casus est magis clarus, quia in iis terminis loquitur textus in d. l. 1. creditor, ff. mand. & illā doctrinam inquit singularem Beto, sam. quesi. 77. num. 3. ponit Lancelo. in tra. de aventa. lib. 1. cap. 3. num. 150. vbi etiam allegat quod voluit Bald. in l. fin. num. 1. C. de fideiuss. vbi tenet tū quod pendente lite contra reum executio potest fieri contra fideiussorem, allegat Marfil. Duen. Alini. & alios: Adde quod inhibicio facta per iudicē appellationis in fauorem vnius tū non trahitur ad ceterum, eamquam res inter alios acta, vt probatur in cap. Romana, s. in aliis, vbi Fran. in prin. de appellat.

Verius tamen visum est Senatui quod rescriptū impedit ne sequestrarius molesteretur ad presentandum bona: mādatur enim reum non molestari in persona aut bonis, ac si bona essent presentanda, molesteretur in bonis, atque ita contraheret rescripto cuius verba sunt clara.

Secundo, si fieret iudicium contra sequestrarium, & bona capta venderentur: vique reus non gauderet rescripto, sed per indirecū fraudaretur illius beneficio, & dispositio restricta ad vnā personam extenditur ad aliam, quando alias persona inclusa non gauderet ea dispositio-

ne, secundum gloss. in leg. fin. Cod. de muneribus & honor. non ex numer. lib. decimo, l. si in leg. prima, colum. secunda, Cod. de transact. vbi dicitur quod immunitas tū Doctoribus concessa extenditur ad eorum fratres viuentes in communione, quia si fratres ipsi soluerent, id redundaret in damnum Doctoris, ex quo hanc in communione non potest vnus numerus solui, qui non sit communis, idem voluerunt Batha. Marfil. Hiero. Tot. Ioan. Pur. & Georg. Natta, quos citat, & sequitur Natta, consil. 65. num. 2. vbi in fin. allegat eiusdem intentionē Bald. idem Natta qui alios citat in l. si fin. num. 10. & ratio est, quia vbi materia est indiuidua, locus tū gaudet privilegio socij, quo alias non gauderet, l. qui duxit ff. de liberat. leg. si in communem, ff. quem ad. seruit. amitt. Dec. in l. si emendat pati, no. m. 5. & ibi Castr. vol. num. 103. C. de collat. hic dixit Bald. in consilio 31. volum. 4. quod etsi emptores fructuū percceptorum ex bonis ecclesię teneantur ad gabellam, tamen hoc fallit, quando onus cederet damno ecclesię, puta qui vilius venderet sequitur Ioan. de Amicis in consil. 16. ponit Roland. in consil. 61. num. 19. volum. 4. & dicit Alciat. in consil. 116. no. 7. quod in privilegio receditur a persona, tū quando alias privilegiatus non posset gaudere beneficio privilegij, in proposito autem nisi sequestrarius prodesse securitas debitori concessa, vniue. ca. quoque non prodesse debitori, qui hoc modo per indirecū exigeretur.

Tertio, facit quia fideiussori competit omnis exceptio, tū quia competit principali, l. 2. ff. que res pignori oblig. non poss. l. constitutionibus. vbi Bald. C. de iur. l. ames. ff. de exceptio. Paris. in l. 96. num. 39. volum. 3. Marfil. in rub. ff. de fideiuss. num. 168. Natta in consil. 50. num. 23. & in consil. 68. num. 6. precipue quando exceptio concernit merita, tū & obligationem ipsam, vt declarat Bart. in l. 1. C. vbi in rem actio, & in l. procurator ad exhib. dum ff. rem rat. hab. & in l. exceptionem, ff. de iudi. ff. & licet sequestrarius non dicatur fideiussor, sed conueniatur actione tū depositi, l. 1. apud quem, s. 1. ff. de positi. gloss. in l. sequestr. ff. de verb. sign. Sal. c. Alexand. & Cur. iun. quos citauit in consil. 180. num. 10. & ibi Cur. iun. dicit eōmūmentamen idem videtur esse omnino, quia exceptio securitatis superuenit post sequestrationem, & potest quis allegare ius tū tertij quando opponenti prodest, l. si cui, vbi Castr. C. de non num. pecun. Acher. in consil. 310. Alba consilio 64. num. 2. Crau. in rescript. pro gent. no. 400. Alciat. consil. 1. num. 321.

Quarto, res in presenti iudicio facta est clara, quia ipsemet debitor comparuit & pro suo interesse petiit desisti à molestia cōtra sequestrarium: facit quod notabiliter voluit Cyn. in l. quoniam, C. de precib. Imper. offeren. vbi dicit quod etsi aliquibus in casibus dilatio tū concessa reo non prodest fideiussoris defensionē opponat de dilatione sibi concessa, & subdit esse menti tenendum, sequitur Bald. in fin. idem Bal. in l. tam mādatori, num. 1. C. de non num. pecun. vbi dicit esse notandum Aret. in consil. 33. consil. no. 2. in fin. & no. 3. in prin. Marcus Ant. Cucus in tra. de meritor. praescrip. n. 135. ver. si fideiussor. Bal. & si dicatur hoc speciale esse in defensore necessario qui potest adiungere eū quem defendit.

Hbb iij

vt dicunt Cyn. Bald. & Cocus locis prædictis, nos autem non sumus in defensore necessario, sed voluntario: respondetur quod si id permittitur ratione interesse, quod ipsi principali imminet, cōsecutur damno fideiussore propter indemnitate quæ ei est præstanda, multo magis cōcedi debet, quando ipsius debitoris principaliter interest, vt quando tentatur executio in bonis propriis ipsius debitoris, qui ideo comparat, non tam

ad defensionem sequestrat quam propriam.

Contra omnia procedunt quidam ad hoc contra fideiussorem non redundaret in damnum principalis debitoris, vel quando executio non tentaretur in propriis bonis eius cui fuit concessa securitas, vel tertio quando principales ipse non cōparceret, & duæ posteriores resolutiones principaliter mouerunt, vt in eam sententiam descendem.

ARGVMENTVM.

Creditor præfens obligationi rei sibi obligatæ an censetur remittere pignus.

SVMMARIAM.

1. *Præfens & tacens sibi præiudicat in realibus.*
2. *Præfens qui contradicendo potest alium impedire sibi præiudicat faciat.*
3. *Consentiente non videtur præfens & tacens in præiudicialibus.*
4. *Præfens & tacens habetur pro contradicente, ubi agitur de magno præiudicio.*
5. *Tacens quod habeatur pro consentiente quando agitur de modico præiudicio, nisi speciale.*
6. *Pignus sui non censetur remissum per taciturnitatem.*
7. *Consensus expressus requiritur nec sufficit taciturnitas.*

qui insurgit ex taciturnitate, ut qui in dictis ius pignoris remissum.

8. *Creditor sciens, & tacens sibi præiudicat in pignore, quando sibi rem obligatam vendit.*
9. *Idem videtur, ubi sibi sibi duntaxat dominum.*
10. *Ob id non potest rem aliena vnde dominum.*
11. *Obligari potest eadem res duobus & pluribus in solidum.*
12. *Præfens & tacens cum pignus obligatur alij, sibi non præiudicat.*
13. *Tacens sibi non præiudicat, quia scit ius suum duntaxat.*

DECISIO CCCII.

VM camera Ducalis ad bona Do. Tiberij Faroni cōcurretur cum Do. Sigismundo Alinello eiusdem Faroni fideiussore, dubitatum fuit, si camera cui Faronus obligauerat omnia bona, videretur consensisse obligationi per eundem Faronum de eisdem bonis factæ erga Sigismundum, atque ita sibi in hypotheca præiudicauerit pro Alinello dicebatur, cameram perdidisse hypothecam, quia hypotheca est ius reale rem scilicet ipsam efficiens in realibus præfens, & tacens sibi præiudicat, ¶ *sciens, §. vendituri, ff. quibus modis pignus vel hypotheca soluitur.* quam dicit in iure vnicam Bald. in capitulo primo, §. prout, numero primo, quibus modis feud. amittit. & in aliis locis à lason. citatis in leg. si quando, §. & generaliter, numero 7. C. de iussu, §. cum eo transit Paul. consilio 2. numero 34. volum. 3.

Secundo, quia ubi poterat quis contradicendo impedire alium, tunc præfens & tacens sibi præiudicat, sicut quando non poterat impedire, ¶ vt probat textus in l. sepi, §. cum autem, ff. de re iudice. ideo glossa in l. fideiussor, §. si pater, ff. de pignore. in l. sciens, §. vendituri, & §. non videtur, ff. quibus modis pignus vel hypotheca soluitur. in l. C. cum ff. de pignore. alio dicit, quod ubi agitur de obligatione rei, tunc præfens, & taciturnitas præiudicat de glossa approbatur à Bart. in l. qua doti, numero 12. ff. soluit. in iure. & communiter ab omnibus reneri dicit Cuius in consilio 34. numero 3. & hanc dicit communem regulam. Tiraque alios citans in tract. de retract. consanguineo, §. 2. glossa prima, numero 147. Insuper dicit leg. qua doti, numero 76. & 95. Cuius in leg. cum prout, in prima, volum. 2. ubi in numero 11. & Cuius in numero 1. C. de pactis. l. i. in capitulo primo. de addito non numero 14. ubi etiam Afflicti.

numero 93. de natur. success. feud. Cuius in l. filius familiaris, §. dicit, numero 148. ff. de leg. 1. Paris. consilio 93. numero 45. volum. 1. consilio 21. numero 51. consilio 76. numero 17. volum. 4. Ber. consilio 64. numero decimo tertio, volum. primo. Ceph. in consilio 110. numero duodecimo. Afenoch. consilio 38. numero 65. Sotus in vers. præfens, numero 128.

Pro camera allegabatur quod in præiudicialibus præfens & tacens non videtur ¶ consentire, dicitur, ¶ *sciens, §. non videtur, ff. quibus modis pignus vel hypotheca soluitur. l. C. cum ff. de pignore. alio in præiudicatur, ff. cum rat. habet. l. qui vult, §. veteris ff. de fideiussu. l. filius familiaris, §. in iure, ff. de procur. glossa Dyn. & alij, in l. qui tacet, de reg. iur. in 6. Bart. dicit. l. qua doti, numero 11. ubi lason. numero 97. ff. soluit. in iure. præcipue, quando agitur de magno præiudicio, tunc enim habetur pro contradicente, ¶ secundum lason. sibi, numero 104. Ioan. de Amicis in consilio 76. numero 8. ubi dicit hanc esse regulam Pauli in consilio 93. numero 46. volum. 1. Ber. consilio 190. numero 30. volum. 1. Bell. consilio 9. numero 4. Socin. iur. consilio 46. numero 1. volum. 1. Ceph. in consilio 23. numero 29. Natta in consilio 131. numero 1. & 4. Rimmaid. consilio 8. numero 10.*

Secundo est speciale, quod tacens habeatur pro consentiente, quando agitur de modico eius præiudicio, ¶ leg. Sabianus ff. commun. diu. l. quam Titus herens, §. sunt quidam ff. de pactis. Bart. dicit. l. qua doti, numero 14. ubi lason. numero 8. Ripa in l. 2. §. volum. 1. numero 2. in fin. ff. soluit. in iure. Natta in consilio 98. numero 9. ergo ius commune est in contradicendo, quando tractatur de graui alicuius præiudicio, vt in casu nostro.

Tertio, quod ius pignoris non censetur remissum per taciturnitatem, & scientiam probatur. ¶ dicitur, §. non videtur, ubi præfens alienationem rei obligatæ non sibi præiudicat in iure pignoris, & ibi

& ibi hoc notat Bart. & per alios textū dixit Ne-
gus in *illa pign. 3. mem. 6. par. 17. num. 23. in pi-
ma faden*. quod creditor non censetur pignus re-
mittere per solam presentiam, & taciturnitatem,
nisi expresse consentiat, non enim sufficit tacitus
consensus, idem dixit ibi, num. 17. dum limitat,
quando duo creditores habentes rem obligatam
emunt simul, dicit enim, quod eo casu vnus vide-
tur alteri huius pignoris remittere, sed hoc non ex-
tenditur ad consensum alio modo præstitum taci-
te. Hanc sententiam, quod expresse requiratur
consensus, nec tacitus sufficit qui insurgit ex ta-
citate, tenuit ¶ Borsat. in *consil. 32. num. 38. vbi*
allegat Boet. Cels. Hugo. & Jacob. Concenat. hic
autem sola interuenit presentia & patientia, et-
go non infertur ad consensum.

Quarto, quod creditor sciens & tacet sibi præ-
iudicat in pignore speciale est, quando sciens rem
obligatam vendit, ¶ & hoc inductum est in eius
favorem, si hypothecatus, vbi glo. Bart. Salic. & alij,
C. de remissione pignoris. Rom. d. l. quæ datus, num. 53. vers.
fallis secundum, ¶ C. de pign. in d. 3. mem. 6. par. 17. ex-
tremo non debet in fisco odium retorqueri, l. quod fa-
uore, C. de legib. & ius commune in aliis disponit
contrarium.

Senatus magis placuit posterior hæc opinio, &
ad id quod dicebatur ex Bald. l. inf. & Paris. respon-
debat Baldum loqui in eo qui expresse consentit,
ideo illare prohibet parte, licet l. inf. & Paris. aliter in-
tellexerit, & ita tenet quoque Bald. in *capit. 1. in*
¶ 1. de probis, seu alien. per Luth. vbi dicit, quod ac-
commodans nomen suum alicui, videtur accom-
modare consensum, secus, quando nomen suum
non accommodat, & inter expressum & tacitum
consensum distinguit, Crot. d. §. dñi, numero 148.
in fin.

Nec etiam obstat distinctio glof. in *dist. 1. C. cum*,
dum ait, quod aut poterat quis contradicendo a-
ctum impedire, aut non, quoniam ea fauet huic o-
pinioni: nam debitor potest inuito creditore rem
illi obligatam alij quoque obligare, & vna res po-
test duobus aut pluribus esse obligata, sicuti dici-
mus quod vnus, & idem homo potest esse seruus
duorum dominorum, ¶ l. si seruus p. l. i. num. 5. de le-
gat. 1. Gnid. Pap. q. 450. & in alia re est text. in l. si
fundus, §. si duo, vbi glof. Bartol. & alij, de pignori.
¶ Negus in 3. mem. 2. par. 17. num. 31. & licet glof. in l. Ca-
sus, dum loquitur de eo qui contradicendo pote-
rat impedire, ponat exemplum in pignore, tamen
non agit ibi de remissione pignoris, nec loquitur
quando creditore presente res obligata sibi alij
obligatur, sed loquitur de eo qui domino præsen-

te rem alienam obligat, is enim dominus sibi præ-
iudicat tacendo, quia contradicendo potuisset im-
pedire, & ratio est: quia res aliena inuito domino
non potest obligari, ¶ l. 1. §. 1. vbi glof. Bart. & alij,
ff. de pign. l. rem aliena, vbi quoque Doct. ff. de pign.
actis. ¶ Negus d. pign. in 3. mem. 2. par. 17. num. 52. & seq.
¶ ibi, numer. 58. ponit diuersas rationes, quare
vendi, sed non obligari possit res aliena. glof. &
Abb. in *cap. nonne, colum. 2. in pres. de praesump. vbi*
colum. 3. circa med. dicit, quod creditor non potest
impedire ne res alij obligetur, vel vendatur: res
aut propria quamvis vni fuerit obligata, potest &
alij quoque obligari, & potest duobus & pluribus
in solidum obligari, ¶ d. l. si fundus, §. si duo. adeo Bart. 11
in l. quæ datur, num. 12. distinguit casum in quo ego
habeo aliquid reale in re aliena, ve quando ha-
beo hypothecam, & res illa venditur me præsen-
te alio casu, quando in re quæ alienatur habeo
dominium vel vsumfructum, & in secundo casu
considerat, an possem contradicendo impedire: &
questionem tractans, in l. fin. C. de remissione pignoris.
apertius loquitur & distinguendo in facto dicit, aut
pignus alienatur, & tunc subdistinguit: vero pi-
gnoratur alij, qui est casus noster, & dicit quod ta-
citate & presentia non inducunt remissionem,
per dist. 1. sicut, non videtur, ff. quib. mod. pign. vel hy-
pothec. soluit. quando vero interuenit expresse consen-
sus, tunc latius examinat, vt per eum, atque ita ibi
agitur de remissione pignoris, & claudit primo cre-
ditori non inferri præiudicium, licet præsens quid-
am alij obligatur taceat: idem per omnia quando
pignus alij obligatur ponit Salic. in d. l. fin. num. 2.
vbi requirit expresse consensum, atque ita ha-
bemus in terminis decisionem, quod præsens, &
taceas cum pignus obligatur alij, non sibi præiud-
icat, ¶ & hoc etiam probat Ioan. And. in d. cap. 12
nonne bene dicimus, vbi etiam Abb. col. 2. vbi dicit
quod si dominus rei vendit alij rem obligatam cre-
ditori presente, nō fit ei præiudicium. Et facit quia
præsens & taceas non sibi præiudicat, quod ideo
tacuit, quia sciebat ius suum durare, ¶ d. l. sicut, §. 1.
non videtur, §. ff. in exp. Imperialis, in vers. permissio-
nem de probis, seu alien. per Luthar. cū aliis apud Ti-
taq. de veritat. cōf. ang. §. 1. glof. 9. num. 146. Kan. in cō-
f. l. 6. num. 38. vol. 1. Secus, cum in cōf. l. 6. num. 41. vol.
3. Rep. Ladmannendi, num. 44. ff. de iur. iur. C. p. h. in cōf.
235. num. 30. & in cōf. 445. num. 18. Cum ergo in i-
sta materia non possint omnes casus includi sub
vna distinctione, vt inquit Abb. dist. cap. nonne, co-
lum. fin. non est attendenda generalis aliqua re-
gula, sed descendendum est ad speciales, & indi-
uiduas decisiones.

ARGVMENTVM.

Conditio si intraverit monasterium, an sit impleta per ingres-
sum ante professionem.

SVMMARIVM.

- 1 Verba testamenti sunt naturaliter non similiter in-
terpreta.
- 2 Testamentum si vocat maiorem filiorum, venit is qui a-
tate, non qui scientia aut doctorema iur. est.
- 3 Ingressa monasterium dicitur parva, non quando
habuimus suscipi, sed quando proficiat.
- 4 Conditio ingressus religionis non verificatur, nisi
tempore professionis.
- 5 Verba debent intelligi cum essentia.
- 6 Verba testamenti si notoria in scriptis Latino ser-
mone redacta, intelligi debent similiter, & si-
militer in iure interpretari.

- 7 *Conditionis successum continens altius, habetur pro impleta, eo quod non impleri ceptum est.*
 8 *Ingressi monasterium decedenti intra annum probationis, succedat monasterium, non autem probati.*
 9 *Consequenter qui vult censuram velle omne necessarium antecedens.*

DECISIO CCCIII.

OMNIBUS Amilius Trepdopoleus legatus, ut mille quingentos aureos D. Dianz filius soluedas tempore quo nubit, vel monasterium intrabit, propterea in iudicio proclamatum publicatorum occasione domus quam Dom. Silvius frater & hares D. m. f. mili vendit Dom. Paulo Hrbz, contigit dubitari, si de iure nunc actio Dom. Dianz que ingressa est monasterium, sed nondum professio religionem Cartesianorum, & per aliquos ex dominis dicebatur, eam competere; quia dum testator loquitur de ingressu monasterii, intelligi debet de naturali non etiam de professione: nam testatoris verba sunt naturaliter, non civiliter intelligenda, ¶ *1. si de his qui vult censuram, per l. si de his qui vult censuram, ff. de test. d. de demonstrat. leg. Statut. §. Cornelius, ff. de test. Bald. not. d. in fin. numero 2. & in consil. 173. numero 8. velum.* dicit in testamentis senium naturalium non fidum esse capiendum, & dicit Ancharr. in consilio 225. numero prima, testatoris veri a indubio deducenda esse ad naturalem intelligentiam. Cur. iun. in consilio 145. numero 46. ideo si testator vocat maiorem filiorum, venit is qui ex parte, non qui scientia, aut doctrina maior est: ¶ *2. ut post Bal. concludit Ancharr. in rep. cap. 4. quæst. 4. princip. in consilio etiam de consuetud. leg. Alexatid. Caccia-lup. Felix. Crot. Tiracq. & alios quos citat Mantid. de consuetud. lib. 5. tit. 10. numero 1.* Senatus tamen tenebat non euenisse conditionem sub qua factum fuit legatum, quia durante probationis anno non videtur puella prædicta religionis, aut monasterium ingressa, cum tunc videatur ingressa, quando profuerit, ¶ *3. ut præsupponit clare Castren. in consilio 231. numero 1. in duobus locis, volum. 1. Beco. in consilio 28. numero 1. & 12. volum. 1.* ubi dicit conditionem ingressus religionis non verificari nisi tempore professionis, ¶ *4. idem dicit Clar. in testamentum, quæst. 28. numero 6.* ubi ait improprium dici ingressum illum qui hic ante professionem. Riminald. in consilio 477. numero 9. & seq. & id probant gloff. & Doctores in Authen. a. gressu. C. de sacrosan. eccles. ubi declarando textum volentem quod bona ingressi acquirantur monasterio, dicunt id fieri solum cum illa professione Bart. Authen. si qua mulier, numero 20. C. de sacrosan. eccles. Cast. d. anib. ingressu, numero 2. & in terminis hanc questionem pugnat Imol. in l. in substitutione, ff. de vulg. ubi ait, quod ante professionem non dicitur euenisse condicio si intrauerit monasterium, & ibi cum sequitur l. si numero 12. Et id confirmatur etiam utriusque intelligi debet ¶ *5. cum effectus, l. 1. §. 1. b. i. c. 1. §. ff. quod quisque iur. Dec. in consilio 385. volum. penult. ver. bu tam non alibi. ibid. Dec. & Cur. iun. in d. 4. hac verba, late D. Becius, in consilio 14. numero 31. cum ergo testator loquutus est de ingressu intellectu cum effectu, atque ita cum professione non de nudo & sine effectu. Et non obstat, quod verba debeant uti utatur, non civiliter intelligi, quia hoc procederet quando a testatore essent prolata vulgata scilicet moneta: cum sunt a notario in scriptis Latini sermone r. d. a. i. intelligi debent civiliter &*

rium antecedens.

- 10 *Adde censuram qui solui debuit hereditarium.*
 11 *Adde dicitur qui facit altum, qui fieri non potest circa rem & nomen hereditum.*
 12 *Proferri videtur qui facit altum, qui soli profecto conuenit.*

secundum iuris intellectum, ¶ *ita Bart. in l. si qua filia, numero 3. & 4. ff. de testam. in l. ubi totum loquitur in testamento vulgaris hominis, idem dicit in l. liberum, numero 20. ff. de verb. sign. Ioan. de Pia. in §. si. num. 11. In l. ubi testam. in l. dar. poss. Castren. in l. rem. e. numero 4. C. de testam. Al. x. ad. in c. si. §. numero 9. volum. 1. Pau. f. in l. 1. tit. 1. §. Titia, cum habetur, numero 7. an. si. ff. de leg. 2. Grat. in consilio 102. numero 28. volum. 2. Rub. in consilio 144. numero 3. & 6. postquam igitur non traxit solutus ientum t. degit ad scripturam, præsumitur usus verbi recte importatus, ad quod testator ex. resse.*

Verum, quia postea impetrato scripto dicta municipalis probavit professionem fuisse emissam, Senatus mutavit sententiam, in quem ego animo propensior deicendi quia nec in totum placebat prior opinio: nam ea conditio si ingrederetur monasterium non est momentanea, si d. successu, ea conditio successiva continens, & dum si haberet pro impleta, & purificata eo ipso quod impleti ceptum est, ¶ *6. ut probat Ioan. de Anan. in consilio 75. numero 1. primo, versicul. præterea,* ubi ideo infert quod post ceptum impementum non mittitur ad heredes, licet aliud sit in conditione quia momento impletur, l. ex. unica. §. si autem, ubi gloff. & Doct. sequitur Mantid. de sen. tit. ultum. volum. 1. lib. undecima, versicul. ex. §. si, numero 6. quod autem conditio sit successiva, probatur: nam sufficit ingressus, nisi etiam detur perseverantia, & in tantum aliqui voluntur considerabilem cum ingressum, ut si quis moritur ante annum probationis succedat nihilominus monasterium, non autem proximiores, ¶ *7. ut Cyn. & Bart. in d. Authen. ingressu, Ancharr. l. 1. c. 1. §. de testam. Bart. in Authen. si qua mulier, in fin. C. de sacrosan. eccles. Bur. in cap. in præ. c. 1. de probation. ubi Dec. m. 73. dicit hanc esse magis communem, quia ingressus videtur perseverantia in eadem voluntate quam initio habuit, & quia a principio quis dedicat: puta se, & suo monasterio, licet illa dedicatio resoluat sub conditione, si non placeat intra annum. Riminald. in consilio 477. numero 37. & licet aliqui distinguant an expresse illa dicatur, vel tacite, ut potest videri apud Menoch. in consilio 396. per totum, tamen hinc distinctioni respondet Dec. in l. in præ. in 12. quod ex quo ingrediendo tacite videtur dicere se, & sua illa expressio nihil plus operari potest. Rursus in casu nostro res cetera debet dubiosam si verum esset quod professio sit necessaria, cerè induceretur ex hoc actu pectendi legatum quod fuit in hunc casum intellectum, quia cum vult consequens ceterum velle omne necessarium antecedens, ¶ *8. l. ad rem mobilis, ff. de p. 9. curat. hanc dicimus, quod solus debuit hereditarium videtur adire, quia ad heredem spectat solvere, l. 1. ubi Bart. C. de m. deb. l. p. 9. in fin. §. qui autem, C. de sacrosan. eccles. sicut etiam qui offert solutionem. Dec. in consilio 449. numero 8. & 9. Bellon. consilio 11. numero 7. & quicumque facit actum, qui fieri non potest citra ius & nomē heredis dicitur adire. ¶ *9. l. 1. in l. gen. ff. de acqu. heredit. ita qui facit actum qui soli profecto conuenit, videtur proficere, ¶ 10. l. 1. per. 12. Bart. idem Menoch. d. consilio 396. ubi nulla cumulat.***

ARGV.

ARGUMENTVM.

Procurator ad emendum rem, tenetur illam restituere,
si emit nomine proprio.

SUMMARIVM.

1. *Res mandato meo empti nō fit mea, nisi postquam est tradita.*
2. *Procurator constitutus ad emendum, si contra formam mandati emit nomine proprio dominum & possessorem rei empti non transferuntur in dominum sed in procuratorem ementem, praesertim si iam venditor quam emptor gessit in animo non emere aut vendere nomine mandantis.*
3. *Socius emens nomine proprio de pecunia communis, acquirit sibi, non socio, licet teneatur pecuniam restituere.*
4. *Procurator qui mandatum suscepit, tenetur illud exequi, alias praestare debet omnia damna & interesse.*
5. *Mandatum suscipere, vel recusare liberum est procuratori, sed susceptum cogit executioni mandare.*
6. *Procurator qui mandatum acceptavit, tenetur praestare nō solum dolum, & locum culpam, sed etiam leuem, & aliquando etiam leuissimam.*

7. *Interesse succedit loco rei.*
8. *Sententia non ducitur diuersa libello, quandoque petit solium, & iudex condemnat ad interesse.*
9. *Poenā succedit loco rei principaliter debita.*
10. *Procurator qui suscepit mandatum emendi fundum qui erat pro parte ipsius procuratoris si aliorum partes emerit, tenetur etiam dare partem suam.*
11. *Procurator qui ad emendam rem suscepit mandatum, tenetur si emit illam damno restituere.*
12. *Stipulationum crimine puniuntur, qui emunt propria nomine, quod alieno emendum susceperant.*
13. *Mandatum alio dicitur infamum.*
14. *Emi tenetur qui pecuniam domini in proprios usus conuertit.*
15. *Mandatum alio est personale.*
16. *Successor singularis non tenetur personali actione etiam si obligatus sit contracta habito restituta ad rem.*

DECISIO CCCIII.

VIDAM mandatum susceptum speciale ad emendum domum, at is recepta pecunia in causam pretij exsoluendam domum emit pro dimidia nomine mandantis, pro alia vero dimidia proprio nomine: nunc mandans agit contra procuratorem ut domum etiam proprio nomine emptam reddat: at opponere quod non fuit mandanti questum domus vel ius aliquod id re ante traditionem, ut probatur in *lres ex mandato, ff. de acqui. rer. do.* vbi dicitur quod res meo mandato empti nō fit mea t nisi postquam est tradita, facit *l. p. si siso, §. & si possessio, ff. de acqui. poss.* vbi mandans non agit de euctione contra venditorem, nisi actionibus sibi prius a procuratore cessit quod etiam probatur in *l. si procuratorem, §. fin. in fin. ff. mand. & pro procuratore videtur in terminis textus in *l. scilicet, C. de his qui a non domo. manum.* vbi si procurator contra formam mandati emit proprio nomine, sic enim gl. ibi intelligit dominum: vel possessio scui empti, non transferitur in dominum, sed in procuratorem ementem, t & hac sententia de plano procedit quando tam venditor quam emptor gessit in animo rem nō emere, aut vendere nomine mandantis, ut per glo. in *l. qui mihi donauit, v. i. gloss. magna, in fin. ff. de donat. & in d. l. l. C. de his qui a non domo*, vbi etiam Bald. idem videmus in socio emente proprio nomine de pecunia communis, quia acquirit sibi non socio licet teneatur restituere pecuniam, t *l. Titium & Menium, ff. de adm. rei. l. si quis societatem profecit, & idem est in procuratore, l. l. C. si quis alie. vel sibi, vbi gloss. limitat in quatuor casibus, & ibi Bald. verum non autem idem esset, vbi ponit quod d. interit.**

Amplexus tamen est Senatus contrariam sententiam & procuratorem seu eius heredem condē-

nauit ad domum tradendam, quia procurator qui mandatum suscepit, tenetur illud exequi, alias praestare debet omnia damna t & interesse, *l. idemque, §. si procurator, l. si tibi mandauerit, §. sicut, ff. mand. l. ad comparandas, & in l. re mandata, C. manda. & dicitur in §. mandatum, *l. si sit, cod. tit.* quod liberum est procuratori mandatum suscipere vel recusare susceptum, tamen cogitur executioni mandare. t *Ruius in consil. 44. volum. 1. Parisian. consil. 91. numer. 10. volum. 1. Stracca in trailla. m. c. in tit. de mandat. num. 51. Rota German. dec. 9. numer. 5. & 6. & turtius dec. 68. numer. 5. & procurator qui acceptauit mandatum, tenetur praestare non solum dolum & latam culpam, sed etiam leuem, t *Leo in trailla. vbi Dec. numer. 27. ff. de reg. iur.* qui Dec. subdit, quod aliquando etiam venit leuissima culpa, & leq. Cagnol. numer. 30. Stracca loco praedicto, numer. 49. cum igitur ille mandatum suscepit & nō sit exequutus, tenetur erga dominum ad interesse, at in praesenti casu cum ipse procurator domum penes se habeat eam loco interesse tradere deberiam vulgo dicimus quod interesse succedit loco rei, t ut per Doctores in *l. stipulationes non diuiduntur, ff. de verb. oblig. & in l. l. C. de sententia quae praeterea quod inter. & iuris interpretatione vnum & idem reputatur cum ipsa re, ut per Bat. in *l. stipulationes non diuiduntur, numer. 40. circa fi. vbi in fine*, quod si peratur factum & iudex damnet ad interesse, nō dicitur sententia diuersa a libello. t *Decan. consil. 8. numer. 8. Cur. in l. l. in fin. vbi Barz. numer. 55. ff. si cert. per. vbi imo volunt multi quod etiam poena succedat loco rei principaliter debita, t ut per Salicet. Alex. l. l. Dec. & alios in l. cum prope, l. l. C. de pass. at si postea debitor principalem rem tradere, frustra agendum est ad id quod loco rei principalis debetur, et si interesse debetur eo, quod rem non tradat, quanto magis res ipsa debetur:****

propter enim quod vnumquodque tale est, & illud magis quare sicut mandatarius interesse solvere debet eo, q. tē non emere & tradiderit, ita & multo magis tē ipsam cogitur tradere si potest.

Secundo videmus, quod si mandavi quod fundum emas, qui est pro parte tuus, teneris mihi dare partem tuam si aliorum partes euicisti, & ut probat text. in *l. q. cum l. si fundum ff. mand. ad idem est text. in l. qui negotia, §. cum hares, ff. eod. tit. & ibi notant Bar. & alij, quia acceptando mandatum, videtur etiam in sua portione consensisse quod fundus ille meus efficiatur mihiq. emptus sit. Bal. in *l. unica, num. 16. C. si solum. extor. & hoc dicit notandum Gerard. sing. 25. Secus in trac. Fallentiar. reg. 435. num. 49. l. si in l. nec emere, num. 3. vers. quinto fallit, C. de iure delicti. Tirag. de retrall. con. sang. §. 30. glo. 1. num. 1. ita ergo si quis emit proprio nomine fundum quem emens onus ab alio suscepit, cogi debet illum mandanti tradere: quia si fuisset principio suus, cogi posset, ergo & quid contra formam mandati factus est suus, militat enim ea ratio.**

Tertio, quod procurator teneatur reddere dominorem quam emit, ad emendam suscepit mandatum, & est text. expellens in *l. si procurator, §. fin. ff. mand. ubi dicitur quod si mandavi ut hominem emeres, tuque emit, teneris mihi illum restituere. Aen. in sum. C. manda. num. 22. & dicitur in dolo procurator si rem nō reddidit domino, & *l. delu. ff. ff. mand. & est regulare ut procurator mandati actione teneatur pro eo, quod exequendum suscepit, siue illud nō fecerit, siue fecerit,**

& non restitatur, si mandauerit tibi, leg. qui mandatum, ff. mand.

Quarto, procurator, qui pecuniam receperat ad emendam domum, male fecit cum emendo pro parte nomine proprio, cum non restituendo domino, imo punitur crimine stellionatus qui emit proprio nomine, quod alieno emendam suscepit, *l. siho. ff. ad municip. & efficitur infamis, quia actio mandati directio infamat, & *l. si ius, §. perit. mo. ff. de hi qui notant. infam. Bald. d. l. secunda, C. de hi qui a non dom. imo tenetur etiam facti, quia pecuniam domini in proprios vfus conuertit, & ut probatur in *l. falsus, §. 3. ff. de falsis.***

Contraria vero non obstant: quia non dicimus dominium rei proprio nomine emptor transferri in dominum, ita quod mandati detur actio ad tē, sed affirmamus dari mandati actionem contra mandatarium, ut rem tradat iuxta iura supra allegata: hæc autem actio est personalis, & ut *l. si sit de 13. actio. §. namque, agitur in l. actio. ff. de actio. & obli. & plurimum interest quod dominum trahatur, vel quod detur sola personalis: primo enim casu daretur rei vindicatio, sed ubi agitur de personalitate, non res, sed persona est obligata, proinde successor singularis non convenitur, & *l. cum emi, C. de actio. & obli. l. cogi, §. unde queritur ff. de Treb. etia si obligatio sit contracta habito respectu ad tē, quod si nihil interest, ubi lazan. *col. ff. de eund. ponit alios, referens Tirag. de retr. con. §. 8. glo. 1. num. 7.* hic vero non agitur contra tertium possessorem aut etiam singularem successorem, sed contra heredem mandatarij.**

ARGVMENTVM.

Gabella an solui debeat pro retrodatione facta vigore referuacionis dominij facta in venditione.

SVMMARIVM.

- Gabella soluitur pro renunciationse.
- Venditio sui naturæ transfert dominium in emptorem, si venditor est dominus, præsertim accedente consensu.
- Contractus noui dicunt ubi aliquid ex substantiis variatur.
- Venditio non subsistit sine pretio.
- Pretium ubi augetur, nouum dicitur contractus.
- Gabella soluitur si venditor capiat ex pacto bona emptoris in solutum loco pretij.
- Dicimus nouum impeditur factio contra religiofos pro prædijs quæ possident, ligat etiam mendicantes qui de factis possident prædicia.
- Gabellam soluit conditor qui de factis peterep fructum sicut locatio esset nulla.
- Gabella soluitur etiam pro distractu.
- Contractus dissoluitur ubi sit post perfectum contractum, & res traditionem soluitur gabella.
- Traditione secuta res non dicitur amplius integra.
- Gabella fuit indulta ad publicam visitationem.
- Gabellam ipsam fraudans mortaliter peccat.
- Dominium non transferri qui illud non habet.
- Dominium ubi non transferitur, non debetur gabella, etiam si soluitur pro quocunque contractu.
- Gabella non soluitur pro contractu conditionali pendente conditione, nec ante euentum de quo contractus in diem celebratur.
- Gabella non soluitur pro contractu nullo.
- Laudemium non soluitur ex contractu conditionali.
- Gabella non soluitur pro simplici dimissione vel resumptione.
- Contractus nouus non dicitur quæ de alio res soluitur ex conuentione facta ab initio ante traditionem.
- Gabella non soluitur pro retrodationibus quæ fiunt à principio ordinis.
- Gabella non soluitur pro accessorijs.
- Laudemium non debetur pro executione contractus.
- Emens rem feudalem vel emphyteuticam cum pacto retrodationis interueniente consensu domini, non tradit si exinde sine dimisso assensu reuendat.
- Gabella non soluitur pro contractu qui non habet effectum.
- Contractus carentes effectum non dicitur contractus.
- Gabella non debetur pro contractu non profectio.
- Alum dicitur necessarius & nullum esse, ponit hanc quandoque cogi potest ad facendum.

29 Gabella

- 29 *Gabella non soluitur pro alienatione necessaria.*
 30 *Laudemium non debetur domino quando fratres distinctus inter se rem emphyteuticam.*
 31 *Laudemium non soluitur pro alio necessario.*
 32 *Gabella non soluitur in casibus nunciis de iuribus in partem preter solutorem rationem est appulsa.*
 33 *Contractus ergo, & principium dicitur voluntarium quia a libera voluntate descendit.*
 34 *Alibi qui si in regione precedentis contractus in multis diebus necessariis.*
 35 *Novus non fit contractus ubi constat de partium intentione.*
 36 *Contractus novus non fit per estimationem factam ad alium finem.*

DECISIO CCCV.

 Obilis quidam emit massarium pretio conuenito in singulas bubulcas auctorum quinquaginta computatis additis, promittitque certo tempore pretium solvete, & venditor referauit sibi directum dominium donec integre sit sibi satisfactum pro sorte & liellis promissis: sed quia emptor defecit in solutione, cessionarius venditoris repetebat massarium iudiciali via: tandem vero conuenitum est, quod emptor pro restanti, & non soluto pretio cum liellis, relaxet, & dimittat cessionario emptoris bubulcas quadraginta quatuor: quod situm autem fuit, an dictus nobilis emptor teneatur ad veditigalis solutionem pro ea parte quam relaxauit: & multi dicebant teneti eum, quia illa remissio videtur esse quidam renunciatio, pro qua soluenda est gabella, & post Abb. Alex. & Calca. concludit Marcobrun. in conf. 30. num. 196.

Præterea, certum est, quod per dictam primam venditionem transit in emptorem dominium saltem vile, stante reservatione solius directi: nam venditio transfert sui naturam dominium in emptorem si venditor est dominus, præcipue accedente cõstituto, & tunc per Tit. de cons. poss. in 2. part. limit. numero 15. at ubique ex contractu transfertur vile dominium, soluenda est ex forma statuti gabella, ergo etiam pro isto cõstituto. Accedit, quod remissio seu relaxatio est facta non pro eodem pretio, sed minore, proindeque videtur novus contractus diuersus à primò: à vbi quæque aliquid ex substantia habet, variatur, tunc novus fit contractus. & gl. in l. pass. ff. de contrab. empt. Bar. & Doct. in l. iuris gentium, §. adeo, ff. de pass. pretium autem est de substantia venditionis, quia sine eo non potest stare, & §. pretium. Infit. de empt. & vend. Ang. in d. §. adeo, vbi Castrenf. & laf. Et quod sit novus contractus quando augetur pretium, voluit Tit. Ang. in d. §. adeo, §. 2. vbi respiciuntur, & citatur Cast. num. 2. vbi ait esse de hoc text. in d. l. pass. canonica, inferretur ad propositum nostrum, quod duplex debetur gabella, tamquam pro duobus contractibus. Sequitur ibi Alex. & laf. verget. nu. 6. vbi inferunt, quod si fideiussoribus adhibiti in primo contractu, liberantur per secundum tamquam resolutum primo. Brun. in trall. de aug. cons. l. 3. in princ.

Rursus, si dicamus dationem in solutum factam fuisse in executione primæ obligationis, idem erit: quia soluenda erit gabella tamquam de contractu separato, per ea quæ ponit Cast. in consil. 266. volum. 1. per totum, vbi dicit, quod si quis promittit solvere certam quantitatē infra certum tempus, & ob defectum solutionis liceat credito-

- 37 *Estimatio non inducit emptiorem, quando si non fieri possit an res reddatur meliorata vel deteriorata.*
 38 *Cast. consil. 266. vol. 1. reprobat.*
 39 *Venditio redditus conditionali per pactum reservationem domini.*
 40 *Res vendicatur datur venditori cui non fuit soluta pretium quando sita reservatur dominium.*
 41 *Qualitates statuti tenentur probare qui ex eo arguuntur succumbit.*
 42 *Primatio præstipponis habet.*
 43 *Traditio fertur naturæ principalis cõtractus.*
 44 *Gabella non debetur in dubio est pronunciandum.*
 45 *Gabella dicitur quedam servitus.*

ri tantum de illius bonis capere in solutum, eueniens casu si creditor bona capiat in solutum, soluenda erit gabella, & per rationes quas allegat: & eum sequitur Bettach. de gab. in §. princ. quæsi. numero 5. & in eodem tractat. num. 371. sic ergo in præfenti facto, gabellæ solutio non poterit curari, licet res data sit in solutum pro pretio mallatitij.

Quin etiam si contractus sit nullus, ex quo tamen dominus emptor perce, si fructus, & cessionarius post factam dationem in solutum se gauisus est, & fructus & ipse percepit, soluenda est gabella: nam fuisse contractus contra fructus vitæ alterat de facto licet quoad iuris censuram sit nullus, vt voluit Anchar. in consil. 109. contra fratres vel ordines, vbi probat, quod impositio decimarum facta contra religiosos pro prædictis quæ possident, ligat etiam vendentes qui de facto possident prædia. & Butt. in consil. 13. l. 1. in 1. vbi patet. 7. num. 30. C. de translat. Marcobrun. in consil. 18. num. 338. vbi præcise loquendo in gabella, vult, quod conductor teneatur solvere gabellam pro fructibus quos de facto percipit, quibus locatio est et nulla.

Confirmatur autem gabellarij causæ: quia ubique partes descendunt à contractu, tunc pro eu discuti soluenda est gabella, quæ non minus debet pro distractu quam pro contractu: ita voluit Guil. Cun. Alber. Ang. & Cast. in l. ab emptori, ff. de pass. Bal. in l. 3. c. contrarium, ff. de contr. ad ante. Ber. de gab. in §. par. princ. quæsi. 5. Tit. de retrat. consil. 5. i. glo. 1. num. 39. & in pui locis Ang. & Cast. loquuntur, quando ob non solutum pretium res retinetur venditori pro eodem pretio, late Tit. de retrat. canon. §. 2. glo. 2. num. 7. & multis sequentibus. Idem tenet Cast. in dist. l. iuris gentium. l. adeo, ff. de pass. & hoc proceedit sine dubio, quando dissolutio sit post perfectum primum contractum, id est, post iam factam emptori traditionem rei, & vt voluit Batt. in d. l. ab emptione. Bald. in leg. 1. quæsi. 2. Cod. de rescind. vend. Alber. dist. l. ab emptione, Salic. in l. 1. Cod. quando licet ab empti dist. Brun. in consil. 44. prope finem. Cras. in consil. 33. num. 11. Multos citat Amad. de Ponte quæsi. Laud. §. 2. c. 1. vbi late de hoc articulo disputat. Marcobrun. in consil. 3. num. 44. vbi enim traditio facta est, res non dicitur amplius integra, & secundum glo. in d. l. 1. quando licet ab empti dist. 1. & eum sequitur Bal. in §. In facto autem res primo emptori tradita fuit qui multis annis eam possedit, ideo cessionario partem illius dedit in solutum, videtur novum scilicet contractum, & conuequenter pro teneatur gabellam solvere, & ex quo talis distractus resolutus in novum contractum.

Postremo, si quid dubij remaneret, pronunciandum esset in fauorē gabellæ, quæ inducta fuit ad pu-

12. blicā utilitatē. *¶* *Ad in Linceptis. q. 22. C. de v. sur. in rem. 110. vol. 2. Bar. in con. 45. vol. 17. m. 1. vel. Afflic. in tit. quā fin. regalia. in ver. velle. ubi m. 17. Et hūc cō-
 clusione pbat multis Rimm. con. 72. m. 34. & seg. de
 latius. m. 43. & seg. vbi fuit. q. statutu de solu-
 da gabella est factum favore publico, & iudicati
 dei et favorabile, & cōsequenter gabellē sunt fa-
 vorabiles, ea quo imponitur sicuti cetera regalia,
 vt princeps ex eis viciū sumēs possit populus iusti-
 tiam ministrare: vnde oritur q. nullā gabellā fraudis
 13. peccat mortaliter. *¶* *Bal. in de pace Constanti. &*
*gabellae dicuntur stipendia principis.**

Contra videbatur pro eo in solutū datione seu
 venius remissione, & restitutione bonorū nullam
 deberi gabellā, q. per eā nō fuit trāslatū dominū,
 sed quod ā principio fuerat per venditōis reserua-
 tiōē fuit dimissū, emptor. in. nō potuit in cessiona-
 tiōē rei dominū trāsferre quod ipse nō habebat, *¶*
 4. nuper, de den. ar. r. v. & xv. c. nemo, de reg. iur. in
 6. l. i. m. p. in v. r. ff. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 14. tractū, v. v. ut Bar. in l. v. in i. f. i. m. p. in l. i. f. de
 leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
 d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 15. tractū, v. v. ut Bar. in l. v. in i. f. i. m. p. in l. i. f. de
 leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
 d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.

16. p. eo gabellā nō soluitur. *¶* *Bar. in l. i. f. i. m. p. in l. i. f. de*
leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 17. p. eo gabellā nō soluitur. *¶* *Bar. in l. i. f. i. m. p. in l. i. f. de*
leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 18. p. eo gabellā nō soluitur. *¶* *Bar. in l. i. f. i. m. p. in l. i. f. de*
leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 19. p. eo gabellā nō soluitur. *¶* *Bar. in l. i. f. i. m. p. in l. i. f. de*
leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.

Secundo virgetur, quod hūc remissio seu re-
 stitutio fuit ā principio ordinata quando venditū
 fuerunt hūc bona, conuentum enim fuit quod si
 pretium nō solueretur, nō intelligeretur trans-
 laturū dominū in emptorem, atque ita domi-
 nū fuit reseruatū vique ad pretij integram
 solutionem: propterea cum pretium nō fuerit
 solutum, & cessionarius venditoris recepit res
 suas, & dissolutū fuerit contractus, hūc resolu-
 tiō ordinata fuit ā principio nō dicitur nouus
 contractus, nec productū gabellae solutionem, se-
 cundum Cui. in d. l. ab emptore, vbi cum sequitur
 Alber. dicens, quod si adus resoluta: ex cun-
 ctione quā fuerunt facta ab initio, ante traditiō-

nem, gabellā nō soluitur, quia nō dicitur nouus
 contractus. *¶* & dicit Bald. ibi. sine, quod talis
 casu fingitur nō esse contractum, quando dissol-
 uitur vigore conuentum appoite in ipsa traditi-
 one. sic Caltren. ibi inquit, quod pactum adre-
 ctum ā principio facit videtur contractum nō esse
 celebratum, ex quo partes nō habuerunt il-
 lum pro perfecto & absoluto, & Sane. in l. prima,
 C. quā. n. h. ab emptore defecit dicit, quod vbi
 decisio est ā principio ordinata, tunc nō est ne-
 cessaria rei venditio, sed sufficit dimissio: quia v-
 na est venditio resoluta nō dux: & infert, quod
 nō soluitur gabellā, quod tamen solueretur si
 noua venditio heret. sequitur Aug. Aret. in l. 3. f. i.
 n. h. numero 1. in l. 1. f. i. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 14. tractū, v. v. ut Bar. in l. v. in i. f. i. m. p. in l. i. f. de
 leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
 d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 15. tractū, v. v. ut Bar. in l. v. in i. f. i. m. p. in l. i. f. de
 leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
 d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.

Tertio, adducebatur in hanc sententiam eā-
 tio quod hūc contractus resolutio est accessoria
 emptiōis, & venit in illius executionem, quia
 fuit ordinata ā principio vbi pretium integre
 nō solueretur gabellā nō soluitur pro accessoris,
 vt voluit Bald. in l. 2. c. i. in l. 3. C. de iur. empti. An-
 che. in consil. 72. Roman. in l. 3. f. i. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 14. tractū, v. v. ut Bar. in l. v. in i. f. i. m. p. in l. i. f. de
 leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
 d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.

Quarto, certum est quod gabellā nō soluitur
 quando contractus nō habet effectum. *¶* Fulgo. in
 l. non dubium, vbi etiam l. i. f. i. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.
 14. tractū, v. v. ut Bar. in l. v. in i. f. i. m. p. in l. i. f. de
 leg. 2. & ibi etiā sequitur Alex. in ap. i. d. Alex. in
 d. l. i. f. m. p. in l. i. f. de reg. iur. in l. i. r. d. m. ff. de ac.
 re. dam. & q. nō debeatur gabellā, vbi dominū nō
 trāsferitur, etiam si alius soluet d. sit p. quocumq.

decretum, obruit debitum & bona sua recuperaverit, non erit locus gabella, & idem vult quando ex quavis causa secundum decretum effectum non habuit, quia cessante effectu gabella non soluitur. sequitur Alcia. in l. capisse. ff. de verb. signi. Tiraq. de retract. conuen. §. 6. glo. 1. num. 17. & pro confirmatione videri possunt quæ ego scripsi in cons. 3. fere per totum. & quod gabella non debeatur pro contractu qui non habuit effectum, tenuit Riminal. in consil. 722. num. 16. & seq. contra huc autem emptionis & venditionis de quo agimus non habuit effectum, quia pretium non est solutum, ideo soluenda non est gabella, habetur enim pro non facto id quod effectum non habuit, & licet non soluitur pro non facto, ita nec pro eo qui non habuit effectum, ita enim dicimus quod gabella non debetur pro contractu non perfecto, & ut voluit

Bettach. in d. israela. par. 8. prin. in 3. mem. colum. fin. 67. vbi ponit quod in simili dicitur de delicto non perfecto, quod ideo puniri non potest Iulius Ferrer. de gabell. nu. 113. vbi enim actus consummatus perfectus non est, is non metetur nomen actus. Quinco considerabatur, quod emptor fuit coactus via iuris ad dimittendum, cessionarius enim adiuit iudicem vtando pacto toleratiuo & in ipso instrumentum dationis in solutum dicitur, quod emptor illam fecit vigore pacti, & si hoc non diceret idem esset, quia necessarius dicitur & coactus ille actus qui est sponte fiat, ab eo tamen sit qui ad faciendum cogi poterat, & arguendo l. velle non creditur. ff. de reg. iur. sufficit enim potentia cogendi quæritur ad pactum coactionis non sit deventum, vt per multa probat Aret. omnino videndus in con. 14. nu. 9. versum. praterea, ad hoc est text. in l. nonisime. ff. quod falsi. iur. autor. Dec. in Auth. praterea. numero 12. versum. finaliter tamen. Ca. v. de iurum & uxorem. Felix. in cap. cum M. Ferrar. in colum. 11. de constit. Mar. si. iul. quaestiois. numero 20. ff. de quaest. Alenochan consil. 175. num. 10. Gabriel. in consil. 92. numero 5. in primo volum. & ego dixi in tract. de alimentis. sectio. quaestio. 8. num. 60.

Roland. in consil. 2. numero 72. volum. 1. vbi autem alienatio est necessaria tunc gabella non est tollenda, per ea quæ ponunt Gul. Cun. & Bar. in l. & ideo in prin. ff. de cond. fur. vbi dicunt quod laudimium non debetur domino quando plures fratres diuidunt inter se rem emphyteuticam, & idem volunt in pluribus emphyteutis extraneis, quia est alienatio necessaria. sequitur ibi Bal. Fulg. & Calt. idem tenent Cun. & Albet. in l. ex hoc. §. 1. ff. de alien. iudic. mut. caus. fact. & transeunt communiter Doctores maxime Moderni, vt inquit Ias. in l. si. num. 48. E. de iur. emphy. cum hac sententia transeunt alij relati à Tiraquell. de retract. consil. 529. glo. 1. num. 4. Crum. in consil. 215. nu. 3. & in respon. pro g. p. nu. 190. & procedunt prædicta in fortioribus terminis, quando scilicet inter dominum & emphyteutam consensum fuit quod laudimium soluitur quomodocunque res alienetur, vt per Brum. in consil. 44. Crum. d. consil. 215. nu. 3. Roland. com. 21. numero 16. volum. 1. Sola. in consil. Pedem. 111. de iur. emphy. glo. 1. nu. 17. & quod laudimium non debeatur pro actum necessario, & tenuit Ama. de Ponte. quaest. Laudim. 16. per totum, vbi multos alios allegat inferens, quod si res vni ex emphyteutis tota ideo adiudicaretur quod non pariat commodā diuisionem, tunc non erit soluendum laudimium, quia id fiat ex necessitate, & facit quod dicimus gabellam non deberi ab eo cuius natus

ventorum vi in portum præter sui itineris rationem est appellus, & quia dicitur necessarius, non voluntarius accessus. l. 1. vbi Bar. & Bald. C. de nam. lib. 11. Dyn. in l. fin. §. si propter necessitatem ff. de publican. E. in cap. 2. in fine de constit. Ferrer. de gabell. nu. 113. vbi multos citat addens poli Bar. idem esse, quando propter hostium metum & ad euitandum eorum depredationes bona exportantur in proximum territorium, tunc enim gabella non est soluenda: & quamuis supradictæ decisiones loquentes de necessaria causa non continent gabellæ mentionem, sed laudimij, tamen idem dicendum est in gabellâ, nam Doctores passim participant hos terminos & de vno arguunt ad alterum, nec inter eos cadit ratio aliqua diuersitatis, ideo de vno ad alterum bene inferunt. Nec dicatur, quod procederent ea si causa est omnino necessaria nec voluntas emptoria concurreret: ac secus, quando origo & iurium est voluntarium, quale est origo & principium contractus quod à libera voluntate descendit, & vt late ponit Tiraq. de retract. consil. 529. glo. 1. num. 14. Cephal. consil. 135. nu. 6. Brui. consil. 44. num. 29. Offid. dec. Pedem. 167. nu. 28. & sig. Sola. in consil. Pedem. 111. de feud. in l. glo. 1. num. 6. & seq. Amad. de Pont. laudim. q. 27. colum. 2. & 3. lo. Bar. Surdus agnatus meus in §. Titius. num. 31. si de feud. desent. quandoquidem diuersis respectibus consideratur necessitas & ad diuersum finem: in facto autem nostro Doctores actum habent pro necessario quando euitari non potest, vel ad eum faciendum cogi cunct potest, quamuis grigo fuit voluntaria, vt in duobus emphyteutis qui rem tinerent indiuisibilem vel in duobus fratribus rem emphyteuticam possidentibus: consideratur enim necessitas de tempore quo actus fit, non respectu sui principij, & attendere debemus Doctorem dicta in speciali causa nostro nullo habito respectu ad ea quæ dicunt in alia materia: nam videmus etiam multis censeri necessarium actum qui sit vigore præcedentis contractus: & ut probat text. in cap. Imperialem. §. praterea. & §. callidis. de prob. lib. alien. per Feder. Simon. de Preiss in con. 85. nu. 126. & dixi in tract. alim. titu. vltim. qu. 42. nu. 20. vbi nu. 19. considero quod dicitur voluntarius quando actus non est ordinatus ad restitutionem licet procedat ex mera voluntate.

Nec repugnat quod pro renouatione seu remissione debeatur gabella, quia id verum est quando fit ex mera voluntate non autem ex necessitate præcedentis obligationis vt contingit in presenti questione.

Similiter non aduertatur quod ex quo per dationem in solutum fuit translatum dominium soluenda sit gabella, retorqueretur enim argumentum: nam vt supra dixi emptor qui tante refectione facta per venditorem in ipso contractu nunquam fuit dominus, non potuit in cessionarium modo aliquo transferre dominium quod non habebat: nemo enim dat quod ipse non habet, l. nemo plus iuris, vbi Dec. & Cagnol. ff. de reg. iur. & terigi supra in primo fudamento per me positio.

Et non est verum quod dicatur nouus contractus ex eo quod datus in solutum facta fuit pro mini mo pretio, nam constat quod partes voluerunt primum exequi, non nouum contractum facere: dicitur enim quod in executione primi remittit emptor res bubulas terratum, vbi autem constat de partium intentione, non fit nouus contractus, & ut declarat Bart. in d. Lauri. gentium. §. ad eo, vbi 33

proprie loquitur, quando pretij augetur. sequitur Aug. ibi in fin. ubi dicit, quod agitur ex primo, qui remanet informatus ex nouo. Cast. num. 2. Alex. num. 6. in fin. quam conclusionem ego comprobavi in consilio 102. num. 30. & doctrinam Barro. dicit communiter approbatam Amad. dist. quæst. 38. col. 2. in fin. & eolum. 3. in prin. Bar. consil. 408. nu. 1. & in facto autem voluntatem partium habemus claram quod non fiat nouus contractus, sed iā factus exequatur: ergo non est laborandum circa argumēta, & concludas, L. conuincimus, ff. de verb. oblig.

Secundo respondetur quod pretij mutatio non potest inducere nouum contractū in facto nostro sed se compatiatur cum executione primi, facta enim fuit minor estimatio: quia non omnia bona fuerunt remissa, sed pars tantum: & quia in venditione pretium fuit constitutum in singulis bubulas computato valore ædificiorum, in dissolutione autem contractus non fuerunt restituta ædificia, sed duntaxat adeo necesse fuit tantum minueretur terrarum pretium quantum importabat rata ædificiorum, quando autem estimatio sit ad alium finem, non facit nouum contractum, vt in simili considerat Cast. in cons. 267. num. 2. res se-
 36 cunda ratio, volum. primo, quem sequitur Alin. in tract. de executio. cap. 269. n. 6. & est regulare quod non inducitur emptio per estimationem quod ad aliquem alium finem tendere potest, vt quando sit ad effectum, vt postea scribi possit si res redditor
 37 meliorata vel deteriorata, t. L. finier, ubi gloss. & Doct. C. de iur. dei. L. cum poss. 8. res in dotem, ff. eod. tit. Bald. in lex conuentione, in 3. oppos. C. de pall. & in linteresse, C. de vssu. Corn. in cons. 15. eolum. 1. volum. 2. Papen. in forma libel. quo agitur ad dotem, in vers. ac etiam Castri. eolum. 1. Suen. in cons. 36. eolum. 1. & 2. volum. 2. an vero ad hunc vel alium finem facta sit estimatio declaratur ex coniecturis, ut inquit Aret. in cons. 84. eolum. 1. in facto autem coniecturis non egemus, quia causa in promptu est & partes tam in instrumento expresse sunt, si enim pro pretio in venditione conuenito data vel remissa fuerint prædia, cessionarius remansisset læsus, quia ædificia quorum valor fuerat distributus super omnes terras, cessisset commodum illius tantum terrarum partis quæ penes emptorem remansit, vt ergo tolleretur hæc læsio, necesse fuit terrarum pretium minueretur pro rata ædificiorum, vt hoc modo augetur valor terrarum restantium.

Doctrina Castri. in cons. 266. in primo volum. qui vult quod etiam pro contractu facto in executionem primi soluitur gabella non subsistit, & t. cōtrarium tenuit Aug. in l. cum eiusdem, ff. de ad. & dist. & prædictam Castren. decisionem validissimis rationibus impugnant Moder. Galli, in consuet. Paris. l. 22. n. 24. & seq. & cum eis transeunt alij præcipue Butar. in consilio quadragesimo primo, numero secundo.

Respondent etiam potest quod Cast. dictum est quod in defectu solutionis possit creditor capere & vendere res, secus, quando dictū est quod talis res cedat in solutum, prout resoluit Amad. dist. quæst. 38. eolum. 4. in fin. vers. ex his declaro, & eolum. seq. ubi hoc modo contrarias sententias conciliat, sed meo iudicio parum apte, quia Cast. loquitur etiam quando ex pacto debitor potest bona sibi obligata pro se retinere quæ verba idē

important ac si dictum esset quod in solutum capiat.

Respondetur ergo & tertio, quod in casu Cast. datio in solutum sine dubio erat nouus contractus & à primo mutus contractus diuersus: nam debitor rei dominium quæ sua erat transferret in suum creditorem, ideo non mutum si creditor ubi hanc rei acquisitionem tenetur gabellam solvere in facto nulla interuenit domini translatio non quidem in primo contractu, quia in eo vendens dominium sibi reseruauit non etiam in secundo, quia venditor recipit rem suam, & emptor nihil perdit ex quo non acquisierat: nam pactum reseruatum domini reddit conditionalem venditionem, t. vt post Bald. in l. in prin. C. cum deleg. dixit Abb. in cons. 66. eolum. 1. in fin. vol. 1. Aemilian. in cons. 110. nu. 3. sequitur Magon. dec. Lucen. 31. numero decimo, ubi subdit, quod interrim est locatio, non venditio: & si pretium non soluitur, datur venditori rei venditio, t. vt voluit Azo. in summa, C. de pall. inter empt. & vend. numero 7. Afflican. dec. 133. nu. Fabian. de Nante in tract. de emptio, & vend. in 5. p. quæst. numero. 39. Magon. dec. Floren. 31. numero septimo, & dec. 92. nu. 12. vnde inferitur, quod est pennis venditori, adeo, vt nihil noui acquiratur: non mutum itaque si non potest dici nouus contractus & consequenter pro eo non est soluenda gabella.

Remouetur etiam, quod dicebatur sufficere quod de facto contractus valuerit & emptor rem possederit: nam responderetur, quod statum requirit veram iuris acquisitionem: propterea non sufficit quod de facto res succederet: secundum respondetur quod statum vult gabellam solui pro contractu: nullus hic interuenit contractus, quia non habuit effectum, atque ideo verba facti nō verificauerunt, ergo neque eius dispositioni potest esse locus, quia agens ex statuto tenetur probare omnes illius qualitates, alias succumbit, leg. 4. §. 1. quod autē ait præter, ubi Bar. in fine quid in sum. pu. Bar. & Bald. in l. in causis, C. de accusat. dixi in cons. 248. nu. 19. ubi multos usus concordantes. Anch. autem, & alij in contrarium allegati loquuntur, quando lex vel constitutio nudum considerat factum, vt quia dicit quod soluitur vigesima vel decima fructuum, tunc enim querendum non est iure, an iniuria fructus quis percipiat, sed quomodoque eus habuerit: decima soluetur in gabella autem attenditur ius, non factum, ideo pro contractu nullo etiam inspecta iuris communis censura, non soluitur, vt dixi, multo minus soluenda erit inspecta dispositione statuti quod requirit iuris translationem.

Quamuis autem gabella non minus pro distractu debetur quam pro contractu, id tamen secundum supradicta est intelligendum, quando nuda partium voluntate re non integra dissoluitur contractus ab initio perfectus & consummatus, ita loquuntur Doctores in contrarium citati: ac ubi contractus ab initio est imperfectus qualis est venditio ita facta, ne dominium transferatur nisi soluto pretio, quæ interim dicitur conditionalis, quemadmodum probauit supra ex Bal. & Al. h. tunc non soluitur gabella pro distractu, vt probauit in secundo fundamento: sicut nec etiam quando resoluitur ex precedenti conventionē, vt ibi dixi. addo quod hic non agimus de distracto, vel dissolutione alicuius contractus: nam dissoluti

diffolui vel diftrahi dicitur quod aliquando fore
ligarum & contractum; at ubi nullum præceſſit
vinculum nullaque obligatio, non poteſt eius ſe-
qui diffolutio, quia quod non eſt diffolui non po-
teſt, *ſicut qui in promiſſa, ſi ſciat per. & privatio*
42 præſupponit habitum, *ſi decem ſi de verbor. oblig.*
& carentia ſunt habentium. Bald. in *l. ſerui, in 3. ap-
po. C. leat. Off. dec. ſi. Fedem. 95. num. 12.* probauit
conſil. 160. num. 38. & ideo recte dicunt Bal. & Ca-
ſtellen. in *l. ab emptione, ſi de paſt.* quod ubi panes
vigore præcedentis conventionis diſcedunt à cō-
tractu, perinde eſt ac ſi nunquam fuiſſet celebra-
tus: ſicuti igitur gabella non ſoluitur pro contra-
ctu, qui non ſoit factus: ita nec pro eo qui ex præ-
ambula cōtentione annullatur, adeo vt nō poſſit
etiam dici diſtrictus. Nec dubium facit ea tradi-
tio que ſecuta eſt, quia traditio ſortitur naturam
43 principalis contractus, *ſi vt probat Tiraquel. de
conſil. poſſ. par. 1. Lampbat. 15. num. 3.* & ſi contractus
principalis eſt ſimulatus, ipſa quoque traditio eſt
ſimulata. Tiraq. præcitato tract. par. 3. tom. 3. num. 3.
Natta in con. 44. num. 1.

Vltimo, non contradicere quod in dubio pronun-
ciandum ſit pro gabella tanquam ſauorabili,
reſpondere enim poteſt, nos eſſe in claris, non au-
tem in dubio, quia habemus iura & deciſiones
hoc ipſum terminantes in indiuiduis terminis, a-
deo vt ſuperfluum omnino ſit de hac re dubitare:
reſpondeo etiam, quod imo gabella eſt odioſa, nō
ſauorabilis, & in eā ſit ſtricta interpretatio, & in
dubio pronuntiandum eſt gabellam non debere,
44 *ſi vt voluit Bar. in l. ſi populi, ad ſi. ad legem Fal-
cidiam, Corn. in conſil. 106. volum. 4. Det. in con. 457.
num. 3. Ruy. con. 112. num. 14. volum. 5. Cray. in conſil.
211. in fin. Boſſius in tit. de vell. g. num. 10. Cray. conſil.
231. in fin. conſil. 205. num. 9. addo Bald. in l. contra-*

*Buz. volum. 1. C. de ſide inſtrum. Rip. poſt Alex. in ra-
bric. ſi. ſolus. m. arim. num. 36. Tiraq. de retrac. con-
ſag. 5. 15. gl. 1. num. 12. Ang. con. 385. num. 1. Abb. con-
ſag. 69. num. 2. volum. 2. Rol. con. 42. num. 25. vol. 3. Natta
in con. 274. num. 8. ubi inquit quod immunitas à
ſolutione gabellæ dicitur ſauorabilis, Marcob. in
con. 103. num. 1. 9. Bertazal. con. erum. 519. num. 21. an
2. volum. & nouiſſime Joſeph. Ludo. conſil. 15. col.
3. ver. ſolent dubitari. ubi alios addit dicens aduer-
ſam opinionem cōtrariari omnibus Doctotibus,
qui dicunt talia ſtatuta indurentia gabellas, eſſe
odioſa iuri communi cōtraria, & ſtrictè inter-
pretanda allegat Bertacchin. Oſal. & alios multos;
& ideo poſt Alciat. quem reſert, concludit Berta-
zol. in con. 412. num. 10. in 2. volum. erum. quod priuile-
gium continens immunitatem à gabellis, eſt la-
te interpretandum, & prædictorum ratio eſt quia
gabella dicitur quædam ſeruitus, *ſi cap. ſeruitum, 45
13. q. 2. Bal. in c. 1. 370. in 3. & mirum eſt quod Ri-
minal. auſus fuerit contrarium attentare contra
omnes ſere Doctores: nam eſſi nouas impoſcere
gabellas non permitatur, niſi ex causa publicæ v-
tilitatis, tamen nō pro hoc gabella concernit pub-
licam vtilitatem, nec dicitur ſauorabilis ſicuti
dicimus, quod eſſi publica exigat vtilitas quod
delicta puniantur, tamen in dubio ſit interpreta-
tio, per quam pena euiteretur, quia quod dicitur
de publica vtilitate reſpectu caulam ipſam im-
poſitionis ſuamque originem, non quod eſſi. Quis v-
quam ſit ſauorabilis.**

Predictis ergo omnibus diligenter considera-
tis Senatus deſcendit in votum, quod gabella
non debeatur, ſed fuerint poſtea per atq; co-
ductorem alia multa fundamenta adducta que
voluit Senatus examinare, ideo pendet adhuc in-
decia queſtio.

ARGVMENTVM.

Pretium rerum ſequeſtratarum an loco eorum ſuccedat.

SVMMARIVM

- 1 Hypotheca non datur in pecunia qua nunquam fuerunt debitoria.
- 2 Pretium non ſuccedit loco rei in particularibus iudiciis.
- 3 Pretium ex re ſcudali redactum non eſſentiale.
- 4 Pretium reſtabilita non tenet actione hypothe-
caria.
- 5 Subrogatum ſapientiam naturam eius in eam locum ſubrogatur.
- 6 Obligatio ad intereſſe ſuccedit in obligationibus ſoliti.
- 7 Intereſſe ſuccedit loco cuius quod erat præſtatum.
- 8 Pena ſuccedit loco rei qua erat præſtata.
- 9 Creditor poſterior habet hypothecam præſertur
anteriori chirographario.

- 10 Actio perſonalis non datur ad rem, nec contra
tertium poſſiſſorem.
- 11 Pretium ex mentione arguitur venditio.
- 12 Pretium ſuccedit loco rei in particularibus quan-
do id ſuit a partibus conuenitum.
- 13 Pena ſunt non extare vel extare, & nō apparere.
- 14 Pretium ſuccedit loco rei in hypothecaria, & in
particularibus, quando res eſt precepta vel ex-
tincta.
- 15 Debitor mei debitorum communis non poſſet à me
creditor niſi tribus concurrentibus.
- 16 Executio ſententia lata in actione perſonali ſecit
non poſſet contra tertium poſſiſſorem que emiſ-
ſe pendente, ſed qui debet prima actione reur-
catoria.

DECISIO CCCVI.

HOMAS Florauantius creditor ſine ta-
men hypotheca ſequeſtrari fecit non
nulla bona debitoris, & tertius quidam
ſequeſtrarius proſeſſus eſt penes ſe ha-
bere bona valoris auctorem ducentū, mox liqui-
dato credito iuſtus ſequeſtrarius bona exhibere,
cum non extarent, coactus fuit in Senatu præſco-

tare aureos ducentum, ac cōparuit Federicus le-
ma creditor cum hypotheca euſdem debitoris,
& petiit ſe præferri in pecunia præſentatis: dice-
bat Florauantius ſe præferendum, quia ipſe iura-
uerat ſequeſtrum heri, & ſua diligencia ſibi,
non alii negligenti prodeſſe debere: & quia Irma di-
cebat ſe habere hypothecam, & ideo præferen-
dum, replicabatur quod hypotheca non dabatur

in illis pecuniis quæ nunquam fuerant t. de huius-
 1 rit, l. neque pignus, ff. de rep. ar. & in particularibus
 iudiciis pretium non succedit t. loco rei, l. g. n. ar.
 2 g. vltim. ff. de su. i. vbi glo. citat multos concordantes,
 res, & dicitur ibi, quod dominus rei fortius si au-
 3 lerat pretium, committit furtum, glo. in l. lates,
 & Salic. ff. de verb. signifi. ideo pretium ex t. re
 feudali red. dum non est feudale, secundum Jac.
 Belin. Bal. Mart. Laud. Aluar. & Card. Alexand. in
 c. de feud. non habent, non fructu. Negus. in trac. de
 pignus in 4. memb. 2. par. n. 149. T. trac. de reu. l. con-
 4 sang. §. 32. glo. vltima. n. 20. vbi alios citat Gabriel. in
 con. 137. num. 15. vol. 2. C. p. l. al. in con. 12. n. 10. Ludon.
 Holon. in trac. de primogen. ff. in lib. 4. c. 4. n. 26. vbi
 infert ad feudum, vt supra dictum est & in hypo-
 4 theca clarum est, quod pretium rei obligat, t. nō
 dicitur obligatum, nec venit a ditione hypotheca-
 ria, est text. expressus in l. i. ff. de distr. pignus. vbi
 Bar. post gloss. dicit, etiam in causa doti non ven-
 5 nit in obligatione pretium, nisi in subsidium, quō-
 res esse oblige. precepta vel precepta si tamen pre-
 tium sit ex causa lucrativa apud eum qui conue-
 nitur, quia si sit ex causa onerosa, conueniri nun-
 poterit citius et extincta: Idem voluerunt Bald.
 Salic. & alij, in l. fin. §. ut si prestatam, C. de iur. delib.
 Alex. in con. 26. vol. 5. Negus. in d. 4. memb. 2. par.
 n. 58. vbi hoc tenet in omnibus, præterquā in do-
 te, & idem omnino dicit in i. iur. m. §. par. m. 4. B. p. l.
 mod. Gabriel. in con. 37. n. 2. in i. volam.

Senatus tamen declarauit Fredericum Itemam
 præferendum esse in dictis pecuniis, quia illas co-
 actus fuit sequestrare, præsentare loco rerum pe-
 5 cuniarum se sequestratarum, ideo subrogatum t. sapie-
 naturam eius in cuius locum subrogatur, l. si eum,
 §. qui in iuramentum ff. si quis faciat, vbi Bar. Bal. An-
 gel. & alij, in l. i. §. hoc alio ff. qui resam. lib. i. ff. de
 iur. vltima, §. vbi Cyn. Bal. Salic. & alij, C. de re
 vtor. ad l. l. alij alios citat, in d. §. qui in iuramentum,
 num. 18. C. de iur. consil. 24. num. 12. Secus, in con. consilio
 15. num. 6. velum. 2. Marfil. ff. 155. Albu. in consil. 26.
 7 Paris. consil. 52. num. 17. velum. 3. Eustot. l. 10.
 93. Natia con. 346. num. 3. ergo in eis datur Item
 creditori hypotheca, quod competeat in bonis,
 quorum loco fuit præsentata pecunia.

Secundo confirmatur, quia sequestrarius tene-
 6 bat bona sequestrata præsentare, atque ita re-
 nebatur ad factum, in obligationibus autem facti
 succedit obligatio ad interesse, l. stipulatus nō
 7 diuiduntur, vers. si. Celsus ff. de verb. obligatio.
 l. si quis ab alio, in fine, vbi Alexand. & lason. ff. de
 re iudic. Angel. in consilio 238. in fine, lason. in l. quo-
 8 tier, num. 34. C. de rei vendit. dixi in eis §. 32. num. 15.
 ac interesse, t. succedit loco eius quod erat præ-
 9 standum, & reputatur vnum & idem, l. stipulatus
 est opus, ff. de fideiussor. Bar. in l. stipulationes non di-
 10 uiduntur, n. 40. in §. si de verb. oblig. Arret. in consil.
 §. 3. quia multa, velum. 3. num. 3. vbi infert quod index
 qui iurisdictionem habet pro cognoscenda causa
 super se aliqua, erit etiam index vbi agitur de in-
 11 teresse, eo quod res illa non fuerit peracta, hæc
 comprobatur Dec. in c. 1. num. 22. circa fin. in l. l. de
 iudic. & in l. certis conditio in prim. num. 7. ff. si ser-
 12 per. Idem vult in con. 2. num. 7. & 8. vbi inquit, quod
 solentis interesse, dicitur impleuisse contractum,
 sed ante eum hoc ponit Bar. in l. i. velum. 1. ff. de a-
 13 lio. emp. vbi ait, quod estimatio seu interesse, nō
 est aliud ab ipse re. But. in l. i. in m. num. 15. vbi
 etiam Cur. in n. i. fin. ff. si res per. vbi infertur, quod
 ideo sententia ferri potest ad interesse, nec dicitur

vnum pro alio fuisse adiudicatum. Butigel. in l. 4.
 1 c. 1. num. 45. ff. de verb. oblig. vbi ait procedere
 illud siue factum, siue aliud sit in obligatione, ergo
 ad interesse præsentatum in iudicio compete-
 2 hypothecaria non minus quam ad tem ipsam ob-
 ligat, modo quod in in iudicio interesse succe-
 3 dit loco rei, sed etiam i. pena §. 13. t. secundum Pet.
 & Cyn. in l. prius, C. de pass. vbi dicitur, quod solus
 4 pnam, dicitur impleuisse contractum, volunt hoc
 etiam lason. l. cum proposita §. 23. num. 8. C. de pass.
 Amba. in con. 7. 4. velum. 11. post med. c. 1. num. 3. idem
 Dec. in d. l. cum proposita §. 1. num. 8. & licet ibi alleget
 in contrarium, id quod dicitur de emp. h. y. r. u. t. de
 quo etiam lason. l. 2. num. 14. C. de ser. in p. m. p. r. t. tamen
 illud non obstat, quia pena tunc succedit lo-
 co principalis debiti, quando fuit promissa quia
 eo ipso dicitur subrogata, scilicet, quando non fuit
 promissa, sed venit ex dispositione legis.

Tertio præferendus est lima, quia habet hypo-
 5 thecam, & ideo licet sit posterior, præferitur t. 9
 Flouaanti anteriori, vt est text. in leg. creditur qui
 prior, §. si primo ff. qui prior in pignus habent. & in
 hi notat Bart. dicens procedere, siue talis creditur
 hypothecarius agat ius excipiat Ripam i. prior
 6 legio, ff. de prius, c. 2. & de ser. de pignus. in secun-
 do membra quibus parit, non mere secundo. vbi am-
 pliatur multis modis id quod in præfenti casu est in-
 dubitatum, quia Flouaanti nullum ius prætere-
 7 dere potest in istis pecuniis, ex quo solam habet
 personalem actionem, quæ non datur ad rem,
 t. neque contra tertium possessorum, l. fin. §. fin. ff. de
 contrah. emp. l. prima, §. si hares ff. ad Trebel-
 8 l. l. delu. C. de reser. vendit. dixi hæc in consil. 4.
 num. 31.

Et non obstat, quod in particularibus pretium
 non succedit loco rei, quia responderet pluribus
 modis: primo, quod pecunia de qua agimus nō est
 pretium, nam pretium datur solum in venditione,
 10 imo ex mentione t. pretij arguitur venditio, etiā t.
 proptia & stricta, l. si vbi glo. But. & alij, C. de prod.
 11 tania. lib. 10. gloss. in l. i. cum datur §. quia etiam, & ibi
 Bald. velum. 1. prima, C. de iur. dot. alios citat Tira-
 12 quel. in trac. extral. extral. §. primo, glo. 2. numer.
 1. dicitur in consil. 52. num. 4. & 5. & supra dixi pecu-
 13 niam præsentatam non esse pretium, sed interesse,
 quod temper vices sustinet rei pro quo debetur,
 ideo sicut, res ipsa erat obligata, ita & ipsum in-
 teresse, quod loco rei præstat.

Secundo respondeo, quod vbi esset pretij, ad-
 14 huc illud veniret in hypotheca, & obligatione
 contracta cum dicto lima, nam etiam in particu-
 laribus loco rei succedit t. pretij, quando id fuit
 15 a partibus conuentum, l. res quæ, vbi glo. & Doct.
 ff. de iur. dot. glo. in l. sed et si res, §. 1. ff. de pretio. ha-
 16 red. glo. in l. Imperator, §. fin. ff. de leg. 2. text. in l. si
 17 quis, §. si id interdum, ff. de res. & sumpt. fin. Tira-
 quel. qui ita declarat, d. §. 32. glo. c. m. c. n. 23. & rursus in
 18 §. 1. in fin. quem sequitur Molin. d. lib. 4. numer. 28. &
 19 32. quibus in locis dicunt, id fieri posse etiam tacite,
 atque ideo i. retium eo casu quod succedere
 loco rei, quando mens partium colligitur ex con-
 20 iecturis in præfenti autem casu, constat voluisse
 partes id est, sequestrarium & creditores, quod
 locorum sequestratarum cederet pecunia quæ
 21 posita fuit Sen. tui præsentata, quare non est du-
 bitandum, quin lima in illa possit idipsum
 prætere de quo compete in rebus.

Tertio, responderi potest, quod si quæstio esset
 de pretio, idem esset: quandoquidem sequestra-
 22 rius

etiam ex causa lucrativa habet penes se res sequestratas, quia ex mera liberalitate, non autem quia alid teneretur, acceptavit sequestru, & nunc bona ipsa non reperitur, sed vel perempta sunt vel habentur pro peremptis, quia paria sunt non existeret vel si extant, non apparere. *Idem sunt Tit. 1. ff. de testam. instela. C. res. in cõsil. 76. num. 10. Alcia. in cõsil. 199. num. 1. Neuzia. in cõsil. 12. num. 1. Billa. in cõsil. 36. num. 1. Tiraq. de retrall. consueg. §. 1. glo. 10. num. 90. & de retrall. consueg. in §. num. 104. Rolimenn. §. 8. num. 17. vol. 1. Cephalan. in cõsil. 163. num. 25. decif. Pedem. 79. num. 50. Merocli. in cõsil. 11. num. 11. verum etiam in hypothecaria, & in particularibus pretium succedit loco rei, quando res est perempta vel extincta, secundum *glos. in leg. 1. ff. de distict. pign. vbi am. teneat Bart. & alij. Negulan. dicto quato membro secunda par. num. 58. & illam glos. dicit communem Gabriel. de cõsil. 37. num. 2. volum. 1. quocirca, siue dicamus banc pecuniam esse pretium, siue estimationem aut valore, siue demum interesse, omni casu competere hyp. theca creditori predicto. Ad id possumus, quod Florauantius qui vt dixi solam habet personalem actionem, non potest in ea pecunia plus iuris præterdere quam**

habet dictus Irima, quia ille omnibus exceptionibus excluditur quæ obstitunt Irima, & præterea non debet audiri contra tertium possessorem: videmus enim quod in actione personali non datur actio contra nomē debitoris mei debitoris, etiam condemnati, nisi tria concurrant, primum, quod principalis debitor sit condemnatus, secundo, quod debitor illius debitoris fateatur debitum: tertio, quod principalis fuerit excussus & reperiatur non soluendo. *Idem dicitur, l. 1. in 1. C. quando sitem, vel prius. l. 1. d. duo Pri. §. si de v. ff. de re iudic. pto. baulate in cõsil. 4. num. 1. & seq. Item executio lententia latæ in actione personali non potest fieri contra tertium possessorem, etiam qui emerit lite pendente, sed agendum est prius actione rei reuocatoria. Bart. in *l. exedentes*, am. 13. in primo membro, C. de pign. Bart. dicta l. 1. d. duo Pri. §. si super rebus, vbi Alex. & alij. ff. de re iudic. *Ancharan. in cõsil. 292. Socin. in cõsil. 1. in 1. de iudic. num. 1. volum. 4. vbi dicit communem Raim. in cõsil. 87. in prim. vol. 4. Dida. par. quæst. cap. 15. num. 7. verum ex Bart. Rip. in l. 1. §. si heres, num. 10. & 11. ff. de Tribu. Ruland. in cõsil. 5. num. 8. & seq. volum. 4. Cron. cõsil. 355. col. 1. decif. Pedem. 65. num. 4. & 5.**

ARGVMENTVM.

Securitas an seruanda sit, si debitor fugam parat.

SVMMA RIVM.

- 1 Securitas seruanda est etiam, quando fuit indebita concessa.
- 2 Circumstantiis quibus non debet sub fide publica.
- 3 Hostis nec etiam decipiendus.
- 4 Securitas concessa aduersus delictum seruari debet.
- 5 Debitor si spectus de fuga carcerari potest reseruat plenariis probationibus post capturam.
- 6 Creditor auctoritate propria potest capere debitorem suspectum de fuga, vt ad iudicem ducat.
- 7 Saltem conductus non prodest mutato tenum statu.
- 8 Remedio iuris indigent que de nouo emergunt.
- 9 Principalium non prodest qui eo abusiui.
- 10 Securitas non est seruanda ei qui impetrans, vt

- extintus sub illius illopo delinqueret.
- 11 Antimus qualis fuerit in procedentibus, colligitur ex iis quæ postea gesta sunt.
- 12 Exitus alia probat.
- 13 Securitas non extenditur ad futurum delictum.
- 14 Delinques post fidem publicam, ita etiam beneficio priuatur, vt prius passus pro delictis etiam ante concessam admissis.
- 15 Securitas non dicitur violata, quando ex superueniente causa non seruatur.
- 16 Securitas non prodest, quando non est expressum principi quod impetrans esset fugiendus.
- 17 Subreptis vitiat iura reuocatum gratia.
- 18 Securitas dicitur beneficium.
- 19 Saltem conductus non prodest debitori fugiundo.

DECISIO CCCVII.

ONCREDITVR sæpe debitoribus à Serenissimo Domino nostro Duce Mantue & Montisferrati securitas per quindécim dies intermi vtero rogantur creditores pro compositione: at Christophorus Trifianus impetrato à domino eiusmodi beneficio, parabat se fugæ & iareinas colligebat, bonaque mobilia aliis custodienda dabat, clarissimus ergo Prætor Mantue Dom. Guidus Aurelianus A quentis Iuriconsultus scintille grauitate & morum fusuante insignis, ad petitionem Simonis de Tomacetiis sumptibus prius de predictis informationibus, iussu illius carcerari, quare interposita appellatio vtrum est ad Senatum, & dubitatum fuit si iusta sit detentio, cum securitas à seruanda sit, etiam quando fuit indebita concessa, secundum Bald. in cõsil. 490. volum. 2. volum. 1. Siguer. cõsil. 12. num. 1. Alex.

noeb. cõsil. 316. num. 33. quia non debet quis circumueniri sub fide publica, & secundum Cyn. in l. præfenti. C. de his qui ad eccles. consueg. Bartol. in l. si quis rem. numer. 1. ff. de public. iud. imo nec hostis est decipiendus, l. conuentionem, ff. de pact. & idem est quando & conceditur aduersus delictum, secundum dñm Bart. ibi. num. 1. l. 1. num. 1. Oldra. Alber. Ang. Signo. Salic. Imol. & alios citatos à Menocb. in cõsil. 100. num. 196.

Fuit tamen à Senatu confirmata Prætoris sententia: quia certum est quod debitor suspectus de fuga, carcerari potest, etiam post ostia referuatis plenariis probationibus. Ang. in l. nemo a carcerem, C. de exallo. trib. lib. 10. vti refert Imola. in l. 1. in prim. eadem. pen. ff. de iur. matrem. Rom. in l. si fideiussor, §. si ff. qui iussu. reg. imo creditor ipse capere potest auctoritate propria, & vt ad iudicem ducat, l. au preter, §. si debitorum, vbi Bar. Ang. & Cuman. ff. de his qui in fraud. cred. gl. in fine de al. in p. a. v. iudic. lib. iiii

glof. & Bat. in *Anibent. vi. indit. sine quaque suffrag.*
in *versu. necessitatem. Bald. in tit. de pace firmam. §. 1.*
Bar. in concessione. num. 169. C. quom. & quan-
do in d. Roman. in consil. 18. numer. 4. volum. 5. infinitos
allegat Ducen. in reg. 27. in princip. Natta. in consilio
430. numero 5.

Saluus conductus autem per eiusmodi reten-
tionem non voluetatur ex pluribus. primo, quia
7 intelligitur rebus sic stantibus, alias mutato t^o ve-
rum statu non prodest, argum. *leg. cum quis. in prin-*
ff. de saluto. cap. fin. de heret. per quam ratione Roman.
in l. 4. §. si feru. num. 10. ff. de acquir. poss. dicit,
quod expirat securitas deficiente eo rerum statu
qui erat tempore concessionis, habet enim secu-
ritas tacitam conditionem, nisi impetrans nouam
petat obfensionis causam. Nellus in *trai. de hanti-*
in. in 2. par. 2. §. 1. in quest. 16. v. ual. in tra. de al-
sa. in 1. u. in uand. fecerit. per d. col. 2. extra. §. l. l. c.
in prax. crimin. in §. d. d. in deser. similibus. p. 1. 52. nam
8 quæ t^o de nouo emergunt, nouo indigent reme-
dio. *l. de arate. §. ex causa. ff. de iur. aff. Cram. in con-*
silio 680. numero 15.

Secundo, quia privilegium ei non t^o prodest,
qui illo abutitur. *l. in illis. C. de l. d. de l. d. & in l. d. de*
in saluo conductu hoc voluit Blan. loco prædicto,
10 *num. 53. vbi ait, illi non esse seruandum qui t^o idco*
impetravit, vt totius sub illius clypeo delinqueret.
Meno. in casu 357. num. 15. & inquit Nellus d.
quest. 16. quod delinquens post saluum conductu,
videtur dolose impetrasse, arg. *l. si centri. §. fin. ff. de*
prim. verda. maxima. etenim est coniectura quod
per dolum impetraret, quando statim corpi tes
suas componere, & se ad fugam accingere: nam
11 qualis fuerit animus in præcedentibus, t^o colligitur
ex iis quæ postea gesta sunt. *l. sed in hanc. §. 1.*
proinde. ff. ad Ardeon. quem text. allegat ad hoc
12 Nellus loco prædicto, & exitus t^o acta probat, *l. 1.*
aut facta. §. euentus. ff. de pœn. Cram. in consilio
77. numero 10.

Tertio, securitas non trahitur ad ea quæ post
13 concessionem contingunt, ideo non t^o extenditur
ad futura delicta, secundum Sign. in *consilio 103.*
numero 3. Arret. in tra. de falsific. in versu. fama pu-
blica. quest. 5. & hoc indubitatum inquit Bellus, in
trai. de re mil. part. 9. tit. de saluo cond. numero 32.
et 60. quin etiam volunt multi, quod delinquen-

do post fidem publicam, ita priuatur illius t^o be-
neficio, vt ponitur possit pro delictis, quæ etiam
ante cōcessionem admisit, vt per Roman. Ang.
Nellum Vital. & alios, quos supra citauimus, dum vo-
lunt quod delinquendo perdat gratiam, & dicit
Ang. in l. penult. §. illud. ff. quod quisque iur. quod secu-
ritas non extenditur ad futuras obligationes.
Sequitur Castren. Alexand. & Ias. ibi. Guid. Pap.
quest. 109. *Vital. d. clausa. in l. eana. §. de penult. in f.*
Cum ergo post concessionem debitor fugam pa-
rauerit & bona mobilia occultare tentauerit, vt
eluderet debitorem, & iudici imponeret, ita de
iuste fraudem & dolum puniendo fuit captura il-
lius concessa, vt creditoris indemnitati consul-
retur: nec dicitur securitas laesa aut violata, quādo
t^o ex superuenienti causa non feruatur, arg. *l. si de*
certa. Cod. de transact. vbi de transactio. & l. cum
queritur. Cod. de except. reind. vbi t^o de sententia,
16 *Barban. conf. 74. d. col. 1. in prin. vol. 3.*

Quarto, non prodest, quia nō significauit Prin-
cipi quod etiam fugitiuus, aut de fuga suspensus,
Princeps enim non concessisset, aut difficilior il-
lam securitatē concessisset: subreptio autem t^o vi-
tiatur ipso iure teleptum gratia, secundum Sacu.
17 *consilio accu. mot. rito. eadem. certia. volum. primo. Felin.*
in cap. ad audientiam, si secundo. numero vigesimo. fa-
ciat de ce. resp. p. Part. in consilio trig. mot. primo. nu-
mero 2. vbi in secundo. volum. secundo. Sacin. in in
consilio septuag. §. p. p. mo. num. 10. et l. u. §. in mot.
2. volum. primo. Cram. in consilio sexage. mot. primo,
numero secundo. securitas autem dicitur benefi-
cium, t^o secundum Blan. in d. §. 6. *datus deser. si ac-*
tu. num. 13. Belus d. d. de saluo cond. l. 1. num. 17. et
ergo per subreptionem vitatur: & in terminis quod
saluus conductus non prodest debitori fugitiuus,
19 ponit Bald. in *consilio 400. numero 3. volum. primo. vbi*
fortius de eo loquitur qui erat fugitiuus tem-
pore concessionis, sequuntur Socin. in *trai. de falsific.*
reg. 78. in fine. & Petrus. Bellus. in d. tit. de saluo cond.
part. 9. numero 60. qui Doctores etiam nihil omnino
allegent, & Bald. propria auctoritate consilios, alij
vero Baldi nomine contenti, non curent aliter ra-
tionem querere, p^o sunt tamen ex prædictis iura-
ri, quæ alias ego consideravi in ardua causa, vt vi-
deri potest in *mea conf. 181. & 198. vbi tamen ex fa-*
20 *cti contingentia contrarium tenui.*

ARGVMENTVM.

Correus debendi an repetat si post solutionem obtinet
cessionem à creditore.

S V M M A R I V M.

- 1 Cessionarius succedit in redemptum sui.
- 2 Creditor habens plures debitores in solidum obli-
gatus potest quem vult eligere.
- 3 Creditor obligatus an agat tanquam contra centum
vel tamquam contra fideiussorem.
- 4 Cessio facta post solutionem valet quando quis est
accessorius tanquam fideiussor obligatus.
- 5 Fideiussores dicuntur qui secundum veritatem &
in effectum se obligantur propter personam ad
alium quantum quis ad creditorem fuit conui-
- 6 Correi dicuntur tales se fideiussores.
- 7 Correi non vniū repetitū ab alio quod soluit pro sua

- 8 portione.
- 9 Cessio facta post solutionem non valet.
- 9 Solutione soluitur alio creditori competens.
- 10 Ius quod quis non habet, in alium transferre non
potest.
- 11 Rei debenda dicuntur non fideiussores qui se obli-
gant principaliter, & in solidum inscribendo in
se alteram obligationem.
- 12 Rei debenda tenentur principaliter, & differunt à
fideiussoribus.
- 13 Fideiussores tenentur accessorie.
- 14 Repetitur plura debenda vniū est obligatio.

15 Obligatio

Castr. numer. 6. in princ. vbi loquitur quando plures sunt principaliter obligati, & non potest negari quin eadem obligatione & ex eadē causa teneantur omnes predicti in casu nostro. Et non resistit argumentum Gabriel dicentis, quod dicitur principales solum respectu creditoris, quia respondeo: hoc sufficere, vt non valeat cessio post solutionē, nam dum quæritur an actio competens creditori tollatur per solutionem, attendimus solum creditoris, non etiam soluentium personam: & si creditoris actio extinguitur, non valet cessio, nec inspicimus personam soluentium, ultra quod cum debitor & creditor sint correlatiui, non dehet vnus considerari nisi respectu alterius, l. si. C. de indist. vidu. sullen. & actus soluendi non debet vno modo iudicari quoad creditorem, & t̄ alio quoad debitorem. l. cum qui aderit ff. de usuc. & solutio in dubio censetur facta in duoreum causam, id est eam quæ magis t̄ obligat, quæ est principalis, & in solidum, l. si. C. ff. de solut. & in casu nostro res est clara, quia Cameta agit contra Alineum tamquam contra principalem, atque is tamquam talis fuit condemnatus: proinde solutio censeri debet

17 t̄ facta ex causa prambula. Bart. in l. i. cum ff. de verb. oblig. & a primordio tituli posterior formatur euentus, iuribus vulgaribus.

Quod vero secundo loco dicebatur eos esse inter se fideiussores, locum habet quando intercessissent ex causa onerosa sed in casu nostro fideiussescunt, & se obligantur ex causa lucratia, & quod plures sūt rei obligati ex mera liberalitate, tūc si vnus soluit non repetit ab alio, t̄ vt probat tex.

in l. in l. Falcidia hoc obseruandū ff. ad leg. Falc. Bar. in l. reus, in prin. num. 3 ff. de duob. reu. vbi ait, quod soluens nullo modo potest nisi sint socii, atq. Alex. ubi in addit. dicit summe notandum esse, quod neque soluens repetit a correo neque totum exigens tenetur communicare quodam sunt rei debendi vel credendi ex mera liberalitate. Ang. in l. ad delictum, col. 2. ver. & concludit ff. de felat. vbi inquit hoc esse tenendum quia nunquam fallit Castr. in l. si ex iura, §. 2. num. 4 ff. ad legat. 1. vbi idem dicit in reis credendi & debendi, & subdit causam dici onerosam quando obligantur ex mutuo & pecunia peruenit pro parte ad quemlibet ipsorum. Itequitur Alex. num. 7. vbi vult, quod hæredes dicatur obligati ex causa lucratia si hæreditas sit soluedo. Fulgosi in l. vtr. vtror. §. fin. ff. ad Testam. Cornu in consil. 114. col. 1. vol. 1. vers. item quando, vbi dicit ita tenere Doctores, hæthesi an notab. 119. vbi inquit esse singulare regulam. Afflicti in dec. 319. in fin. & idem tenet Virmian in suo repert. in vers. rei, numero 10. Ruman in consil. 76. numer. 6. vol. 1. Ramegall. d. l. reus in princ. numer. 4. Rip. d. l. si ex iura, §. 1. num. 20. in proposito vero negari non potest quin se obligauerint omnes ex mera liberalitate quando negotium thesaurarie ad eos nihil pertinebat, siue curam, siue utilitatem illius respiciamus; & causa dicitur lucratia respectu eius pro quo se obligauerunt qui id lucri facit, & isto causa Doctores predicti dicunt quod petere non potest soluens quod a creditore cedantur sibi actiones; post vero latam sententiam introductum fuit reuiflorius iudicium, quod etiam nunc pendet.

ARGVMENTVM.

Confessio ab aliquo facta tamquam teste an sibi noceat in alio iudicio.

SVMMARIA.

- 1 Accensum iudicem de barataria dicens se dedisse pecuniam non potest ex ea confessione condemnari, quia fuit emissā principaliter propter aliam.
- 2 Confessum erimen in vno iudicio non panitur ex illa confessione in alio iudicio quia tendebat ad alium finem.
- 3 Conuenit ubi vno pra restitutione manus si dicat se non ab eo sed a Tizio habuisse nam poterit à Tizio vigare illam confessionem tamen.
- 4 Confessio facta in vna causa non nocet in alia inter alias personas.
- 5 Confessio facta per vnum tamquam testem non nocet ei tamquam parti.
- 6 Officium suum memini debet esse damnosum.
- 7 Testis adhibitus in instrumentis alienationis sibi non praiudicat in iure suo.
- 8 Deposito testis facta in vna causa facit fidem contra eundem deponentem in alia causa.
- 9 Testis conuincitur de mendacio per depositionem quam ipsi fecit in alia causa.
- 10 Confessio facta ab vno tamquam teste plenius fidem facit contra eum.
- 11 Consensus praestitus viget statim pra iudicat consentienti.
- 12 Deposito alicuius tamquam testis plane probat in deponentis pra iudicium.
- 13 Confessio interea facta absente parte plene probat.
- 14 Confessio facta in iudicio absente parte, & sine ransa plene probat.
- 15 Confessio facta in iudicio habet executionem partem.
- 16 Turbandum propriam allegare non licet.
- 17 Fraudem potius qui alij fraudem facit.

DECISIO CCCIX.

RENDENS lre inter Dominos de Sciuis Arimineses & hæredē Dom. Francisci Stiuii Mantuani Dom. Laura vxor dicti Francisci & ab eo relicta usufructuaria partis bonorum producta in testem deposuit de quietitate & valore bonorum mobilium, nūc iollatur per eundem hæredem iudicio cōtra hæ-

redem D. Laura pro restitutione mobilium, pra-supponit actor illorum quietitatem & valorem probasse ex depositione quæ fecit D. Laura in eo iudicio, sed illius hæres dicit eam nō probare primo per id quod ponit Bald. in auib. sed vno iudicio, in si. C. de pen. ad qm. mal. ind. vbi qui accusat iudicem de barataria dicens se dedisse pecuniam non potest ex ea confessione condemnari, quia emissā fuit

1. fuit principaliter propter aliud, † sequitur Paris de Putao in illis synodalibus cor. corruptio, numero tertio, folio mibi 103.

Secundo probat textus in ea inquisitione de accusata, quod testis qui in alio iudicio confessus est crimine, non punitur ex ea confessione, quia tenebat alium finem, † sequitur glossa in c. ex paruitibus in §. 50. dist. 1. lat. Marli. in rub. C. de probat. in §. 88. vbi multos cumulat, & dicit glossa in c. ex paruitibus quod clarius puniri non potest ex sua confessione, licet ea impediat ne promoneatur, sequitur Barbat. & alij citati a Titia in tra. res inter alias alia, circa §. 1. d. m. ver. postrema ex confessione.

Tertio dicit glossa in c. hac grippo 3. g. 6. quod si testis dixit se commississe homicidium, non poterit idem puniri, quia id dixit propter aliud, sequitur Bal. in l. presbyteri, num. 12. ver. tertio quare, C. de episcop. & clericis.

Quarto, fortius dixit Salic. in l. 1. col. 8. C. de conf. quod si ego in iudicio conueneris ab vno pro restitutione motui dicam me non ab eo habuisse, sed a Titio praesente, non poterit Titius illius confessionis vigore me conuenire, † sequitur Marli. d. rub. C. de probat. num. 88. Titia iuxta praedicta, vers. & id quidem vbiq. adeo.

Quinto, confessio facta in vna causa non nocet in alia inter alias personas, † Ioan. And. in c. per inquisitionem de electis, & ad Spec. in tit. de oblig. §. fin. num. 7. in ver. indebitum. Natta in consilio 94. num. 7. Deo in l. 1. C. de eden.

Sexto in terminis est decis. Rota 2. in fin. in tit. de conf. in reuel. per. Bisgener. vbi dupliciter allegat rationem primam, quod confessio in vna causa emissam non probat in alia inter alias personas, secundo quod depositus, ve testis, ergo sibi nocere non debet, vt parti, † & idem per eadem verba voluit Rot. decisio 813. Quidam agebat in fin. in artig. & voluit Capie. in decis. 52. in §. vbi dicit non esse curandum de causa quia in dicta decisione inuenitur, & ego quoque sequutus sum in cons. 135. numer. 117. & licet Grat. in cons. 141. per totum, volum. 2. conetur euitare illam decisionem, tamen multum se inuoluit, & quando testis deponit nō de proprio facto transit cum hac opinione.

Sexto addo, quod ex quo testis cogitur deponere officium suum, non debet † esse sibi damnosum, sed & si quis ff. quem ad modum testam. oper. l. vi. d. licet ff. ex quib. causis maior. l. si seruus, §. quod vero, ff. de fur. hic videmus quod testis adhibitus in instrumentum alienationis, non sibi praedicitur in iure suo, † l. Carni. ff. de pign. actio. vbi Albert. sol. sicū d. Bart. & Bald. in l. Titia cum testamento, ff. de leg. 2. glossa & Bart. l. si quis, §. non videtur ff. quib. mod. pig. vel hypoth. filium. Itaque qui alius citat in tra. reuel. cons. 4. §. 1. glossa 9. numer. 140. cum igitur testis cogatur ferre testimonium, non debet occurrere illa sibi nocere.

Contra dicebant alij ex dominis dictum Dominum Laurae sibi nocere, & plenam fidem facere in hoc iudicio contra illam.

Primo per id quod voluit Bart. in l. cor. num. 1. ff. de fals. vbi ait quod depositio vnius testis facta in vna causa facit fidem contra eandem testem deponentem in alia causa, sequitur Bart. in cap. cum in tra. num. 10. de testib. vbi dicit quod est attestatio in vno iudicio non probat in alio, tamen fallit contra ipsum testem, quia habetur pro confessione quae sibi vbiq. praedicitur, & quia

quoad testem non dicitur facta inter alias personas, & idem videtur teneret Fed. Seneca in cons. 155. lat. in l. 2. num. 24. C. de eodem.

Secundo per id quod voluit Innoc. in cap. veniet, ad secundum, de testib. vbi ait quod testis conuenerit de mendacio per depositionem quam ipse fecit in alia causa, † & dicit Bart. in cap. per inquisitionem, num. 17. de elect. quod et si dictum testis quoad partes sit testimonium, & non probet plene, tamen quoad se ipsum habetur pro confessione, & ex eo sumitur plena probatio quae ad sententiam sufficit: mouetur ex praedicta Innoc. de cilio.

Tertio quod confessio quae fit ab aliquo rursus testem faciat plenam fidem, voluit † Grat. d. cōf. 141. vol. 2. vbi late agit, vt demoliret decisionem Rota in contrarium allegatam hoc non probare.

Quarta videtur de hoc esse textus, cum glossa in cap. ex litera, in ver. testis de transact. vbi probatur aduocatum, & testem sibi nocere, & per 1. in text. inserti Soc. in cons. 43. col. pen. vbi q. quod confitentis praestitum vigore statuti praedicitur consentienti. † Cra. in q. de iudic. mul. num. 38. Titia d. §. 9. num. 141.

Quinto, quod depositio alicuius aequum testis plene probet in illis de deponentis praedictum, † voluit Casti. in cons. 314. in fin. vol. 3. per text. in l. p. nalis in fin. ff. de iuss. iustitiam. qui loquitur de eo qui sibi ascriptis.

Sexto facit, quia confessio facta a teste est iurata, ergo plene probat, sicuti dicimus de confessione facta absente parte. † Bart. in l. generaliter, num. 13. §. C. de non num. per. Rom. cons. 37. §. num. 5. Alex. cons. 85. num. 4. volum. 7. Marli. §. 102. & in rub. C. de probat. num. 79. & 94. Gram. cons. 111. 40. numer. 19. sicuti igitur confessio absente parte probat plene, quando est iurata, quare non eodem modo debet probare confessio quae fit a teste.

Septimo facit, quia est vestita calore iudicii, & confessio facta in iudicio etiam absente parte plene probat, etiam si sit sine causa, † secundum glo. 14 in l. §. fin. ff. de inter. all. Alex. in l. palli, C. de pact. Felin. in c. quoniam contra, col. 7. de proba. Marli. qui cum dicit singularem in rub. C. de proba. numero 31. imo confessio facta in iudicio habet executionem † pararam. Franch. in c. cum speciali, §. l. m. ante pen. 15 ver. 3. queritur, de appell. quod dicit esse singulare Marli. in rub. C. de probat. num. 97. C. concurrentibus igitur praedictis quod depositio vim habeat confessionis, quod facta sit cum iuramento, quod in iudicio non videtur dubitandum quin probet.

Octauo addo quod testis non potest impugnare ipsam depositionem, nisi arguat turpitudinem propriam, quod non licet, † l. cum praesentiarum, 16 Cod. de reuocan. donat. cap. inter dilectos, & donas. & nimis indignum est, quod proprio quis testimonio resistat, l. generaliter in fine, Cod. de non num. per. & qui alij fraudem facit, fraudem patitur, † l. sed & parum, §. 1. ff. de re quod met. cau. 17 Titia quod, de retrall. consanguin. §. 1. §. 18. numero 10. & siq. non enim debuit contra alios deponere quod ipse non erat receptatus. Cum veto in hanc partem aequitatis magis quam rationi consonam maior pars inclinaret, visum omnibus fuit, rem claram esse in fauorem actoris, quia confessio Dominae Laurae aliis coniecturis & probationibus reperiebatur confirmata, respectu existentis mobilium, quo causa opinio Rota est tenenda sine controversia, vt ostendit etiam Grat. d. cōf. 141. numer. 7. vers. 3. praenunc. volum. 2. atque ita fuit iudicatum.

ARGVMENTVM.

Creditor chirographarius defuncti præfertur in bonis eiusdem
creditori hæredis cum inuentario habenti
hypothecam.

SUMMARIVM.

- 1 Prior tempore potior est iure.
- 2 Hæres ducitur eadem persona cum defuncto.
- 3 Hæres conveniunt à credituribus ex contractu celebrato cum defuncto.
- 4 Creditor hereditarius in re hereditaria præfertur creditori hæredi hypothecæ.
- 5 Hypothecarius creditur alius præfertur.
- 6 Creditor hypothecarius præsequi potest rem in quicunque transit possessionem.
- 7 Hypothecaria licet non sit mere realis plura tamen in hæreses quam persona.
- 8 L. prima. §. secundum. ff. de separatione quomodo procedat.
- 9 Privilegi causa cessante cessat et privilegium.
- 10 Patrimonium testatoris suum & idem cum

- patrimonio hæredis per additionem.
- 11 Hæreditas adia defuncti esse hæreditas.
- 12 In re plurimum ubi conveniunt in personam unum, tunc unumquodque tenet ad iuramentum suum, & consideratur de per se ac si due essent separata persona.
- 13 Inventarij præferunt bonis & in re hæreditas ne confundatur cum hæreditate.
- 14 Hæres salto inuentarius potest quod suum creditum separatur ab hæreditate.
- 15 Inventarij operantur quod hæreditas habentem præiacente & tanquam si non fuisset adia.
- 16 Carentia sunt habentium.
- 17 Bal. in l. arbitri. C. de pallio, quomodo intelligantur.

DECISIO CCCX.

ALVAGNY hæres cuiusdam Brigoni cum beneficio inuentarij vñdicit ad proclamata domum hereditariam, & super eius prelio comparuerunt Caterij creditores Salvagui cū hypothecæ, petentes se præferri in eo prelio: cōparuit item Ioannes de clericis creditor defuncti, sine tamen hypothecæ, & duplii iure prætendebat prolationem: primo, quia antiquius erat suum creditum, & de iure, qui prior est tempore potior est iure, ¶ cap. qui prior, ff. de reg. iur. in 6. l. quæritis utriusque ff. de reg. iur. l. balneum, in prim. & l. potior, in prim. ff. qui pot. in pigno. hab. quæ regula sicuti locum habet, quando sunt creditores eiusdem debitoris, ita procedere debet, quando diversi sunt creditores, sed vnus alij succellit, quia hæres repræsentat petionem defuncti, imo cœnitur eadem persona, ¶ §. 1. in Auth. de iur. iur. a motum. præst. & dicitur eiusdem iuris, Libertatem. ff. de reg. iur. in tantum quod à creditoribus conueniuntur ex contractu qui fuit celebratus cum defuncto, ¶ secundum Bar. in l. de eo ff. de iudic. Cum in l. in l. 1. in 176. colum. 1. Dec. in l. quo cum alio. numero 7. ff. de reg. iur. Secundo, quia domus erat hereditaria & proueniebat ab eo cum quo ipse contraxerat, eoque ratione intendebat se præferendum creditori qui cum hære contraxerat, licet is haberet hypothecam, per text. in l. 1. §. secundum, ff. de separ. vbi dicitur, quod in re hereditaria præfertur creditor hereditarius ei qui ex contractu gesso cum hære de habet hypothecam, ¶ & per illum res dixit in proposito glo. in l. 1. de iur. iur. C. qui pot. in pigno. hab. quod etsi creditor hypothecatus præferatur ei qui habet solam personalem, tamē fallit in eo, qui contraxit cum defuncto: quia in re hereditaria præfertur habenti hypothecam. Opponebant tamen Caterij, quod regulariter hypothecarius erem ditor alius præferretur, ¶ d. l. 1. de iur. C. qui pot. in pigno. hab. quod etsi creditor hypothecatus præferatur ei qui habet solam personalem, tamē fallit in eo, qui contraxit cum defuncto: quia in re hereditaria præfertur habenti hypothecam. Opponebant tamen Caterij, quod regulariter hypothecarius erem ditor alius præferretur, ¶ d. l. 1. de iur. C. qui pot. in pigno. hab. quod etsi creditor hypothecatus præferatur ei qui habet solam personalem, tamē fallit in eo, qui contraxit cum defuncto: quia in re hereditaria præfertur habenti hypothecam. Opponebant tamen Caterij, quod regulariter hypothecarius erem ditor alius præferretur, ¶ d. l. 1. de iur. C. qui pot. in pigno. hab. quod etsi creditor hypothecatus præferatur ei qui habet solam personalem, tamē fallit in eo, qui contraxit cum defuncto: quia in re hereditaria præfertur habenti hypothecam.

dicit prioritas hypothecæ. Rip. in l. privilegium. ff. de pig. Et ratio est: quia hæres hypothecam dicitur habere ius in re, d. l. 1. de iur. & rem protequi potest in quemcumque transeat possessio, ex quo res semper transit cum sua causa, ¶ leg. pig. in 1. ff. de pig. l. si conueniunt, et in 1. §. si fundum. ff. de pig. in 1. l. si debuit. C. de distr. pig. & hypothecaria licet non sit mere realis, plus tamen iuhæret rei quam personæ, ¶ secundum glo. in l. si ubi d. i. in 1. §. de 7. pig. ff. de pall. Traque de restat. conf. Ang. in 1. §. 8. glo. 5. a. m. 10. c. seq. vbi infert, quod inuentarij potest in loco rei sitæ, & quod dicitur in re, l. 1. §. secundum, ¶ procedit, quādo creditor ex sola personali petit separationem bonorum, alias secus est, vt voluit gloss. in d. §. secundum, quæ dicit admitti prælationem ibi propter beneficij separationis, ar in patienti factio nulla facta ei. bonorum separatio, nec fuit petita, proinde cessat fauor separationis qui est causa privilegij, merito cessare debet privilegium, ¶ cap. 1. m. cessante de appella. rectorque habent etiam dicta per cōtrariam partem, quia cum hæres sit eadem persona & per additionem confundatur testatoris patrimonium, & fiat vnū & idem cum patrimonio hæredis, ¶ l. 1. de iur. vbi de. l. 1. C. de pall. l. 1. de iur. iur. §. adia, ff. de solutio. l. cum fructu. in fin. C. de fidei commissis. ff. de creditor. creditum ff. de fideiussor. dixit in totis. l. 7. numero 19. & quod hereditas mixta cum substantia hæredis efficiatur vnicum hæres dis patrimonium, melius probatur in l. 1. §. præterea secundum. ff. de separ. in 1. §. plures, §. si fideiussor. de vulg. & pup. l. 1. §. 1. de iur. iur. numero 14. ff. de acq. §. qui ratione hereditas adia definit esse hereditas. ¶ d. §. 1. de iur. vbi notant omnes Doctores in l. quæritis dupli. in fin. ff. de reg. iur. idem est censendum inter duos creditores defuncti, scilicet & hæredes duo diceremus inter duos creditores hæredis: sed si vnus in persona eius sit creditor, vtique hypothecatus ellet præferendus ei qui solam habet personalem.

Censuit Senatus præsertim anteriorem creditorem, quia vbi iura plurimum decessit in personam vnusque

vnus, tunc vnuquoque retinet naturam suam, & consideratur de pce se, ac si dñs; essent separati personæ, ¶ *l. i. ubi Bald. ff. de off. cons. i. Socin. in l. cum filio, nu. 13. ff. de leg. i. Cræu ubi, in 2. par. num. 399.* iucitigitur in bonis defuncti creditor ex persona ali præferretur alij, si defunctus viueret ita dehet præferri eo mortuo, quia etiam dictus Saluagnus obligauerit bona sua Cateris, consideratur tamquam defuncti persona, cum agimus de credito Ioannis de clericis, non autem tamquam Saluagnus, & idem præferendus est pcedo ac si nemo esset hypothecarius creditor.

Et non obstat quæ facta sunt supra de separatione honorum, quia in contingentia facti cessant omnia pro eo, quod Saluagnus hereditatem adimit cum beneficio inuentarii, & illud fecit. Inter alios autem effectus inuentarii ille est præcipuus, quod præferunt iura & bona hæreditis ne cõfundantur cum hereditariis, ¶ *l. fin. g. in computatione, C. de iur. delib. & dicit Bald. in l. debitori, col. 2. vers. tertio est notandum, C. de pñ. quod hæres factio inuentario petere potest quod suum creditum* 14 *separat ab hæreditate, ¶ sequitur Alex. eadem. a. dicens se vidisse id seruati. Hoc etiam voluit Cist. in l. quoniam in prioribus, in fine, C. de iur. test. Bald. g. in computatione, eadem. 2. ver. vñ ad oppositiõem, Cur. fin. in d. l. debitori, nu. 12. vñ Dñ. num. 17. laf. Ruin. Paris. & alij, quos citat & sequitur Rolan. in tract. de consensu inuentar. g. decimas est vtilitas, numero primo, & seq. folio 131. Phanur. in tract. de inuent. par. 5. nu. 19. & seq. de res. pñ. d. 81. nu. 13. & dixi in con. 7. nu. 31. nec turbet quemquam quod Baldus mentionem faciat de separatione, quandoquidem non est propria separatio, sed abusus, & minus veta, nam Inuentarium præseruat ne villa immixtio fiat, secundum glo. in l. i. §. sed si quis suipellam, ff. de separ. sequitur Phanur. d. par. 5. num. 19. & ratio est quia per eiusmodi inuentarium hæreditas habetur pro iacente & tamquam*

si non fuisset adiecta. ¶ Alber. Bald. Alexand. Corb. 15 laf. & alij. in d. g. in computatione. Phanur. loco prædicto, nu. 13. Rolan. d. g. decima vltima, & res. in d. g. in computatione, inquit expresse: quod Inuentarium impedit confusionem, unde inserti potest, quod non est opus separatione: nam datur separatio quando inducta est commixtio, carentur enim iura habentium ¶ vt inquit Bal. in l. her. in 3. 16 *apud Cod. loc. & proutio præsupponit habitum, l. decem ff. de verb. oblig. l. 7. in fine, ff. de iur. iudi. & d. & demonstr. & non entis nullæ sunt quæritates, Leius qui in premissis. ff. si cert. pet. cum ergo Bal. in d. l. debitori, loquutus est de separatione, intelligi dehet ¶ de impropria quæ fit ad eum effectum, 17 vt declaratur, immixtionem nõ esse factam prout quoad iuris effectum nulla est facta, licet quo ad ipsum factum consilio induct. sit, inspecta veritate, non autem iuris interpretatione, secundum glo. in d. g. in computatione, quam sequitur ibi Bar. numero quinto. & communiter Doctores, vt inquit Alexand. numero quinto. Petr. Cyn. Bartol. Alexan. & Fulgos. in d. l. debitori, Cod. de post. alios citat Phanur. d. par. 5. nu. 14. Cum ergo separatio iore inducta sit, eo ipso quod factum est inuentarium vel etiam impedita sit immixtio, non opus fuit separatione actuali, ad effectum vt creditor hereditarius præferatur creditori hæreditis in re hereditaria, & separatio legis non minus separari debet quam separatio hominis, atque ita in fauorem dicti de Clericis, optime procedi cõtexas in dict. l. prima §. sciendum, sub iura gloss. interpretatione, quæ non habet locum, quando hæres fecit inuentarium. Et quoniam prædicta iura de Inuentario loquentia verificentur quoad actiones, quæ hæredi competunt, tamen locum etiam habent ad fauorem creditorum hereditarium, quia si immixtio habetur pro non facta, quoad hæredem, eodem modo haberi debet pro non facta quoad creditores.*

ARGVMENTVM.

An ea præferatur solum quoad bona illa pro quibus debetur.

SVMMARIVM.

- 1 Creditor qui rem seruauit, præferatur alijs creditoribus.
- 2 Bona sunt tacite obligata pro collecta.
- 3 Privilegijs causa cessante, cessat privilegium.
- 4 Concessio, cuius causa cessante cessat concessio.
- 5 Fiscus pro tributo præferitur cuiusque anteriori in prædio tributario.

- 6 Pro collecta possunt vendi bona pro quibus impossibili collecta, non alia.
- 7 Retentio datur pro melioramento prædij meliorati, non alium bonorum in quibus nulla extant melioramenta.

DECISIO CCCXI.

Ro existens in seruandis & rescindendis aggeribus Padi, Mintij, atque aliorum fluminum, inposuim est ac in ditene onus quod Vegence appellant, sancitioque Ducalibus iudicijs reperiunt, quod pro eo bona obbgata consentantur cū prælatione, id quod iure communi est consuetum, quia præfextus creditor qui rem seruauit, ¶ *leg. anterdum, ff. qui potior, in pign. habe. Negus. de pign. in 2. memb. §. par. num. 35. Ripa. in l. pignus leg. nu. 15. ff. de pignus. cred. ite moruans ad rem emendam & habet rem illam obligatam, secundum Alex. in l. cum dicitur, §. fin.*

colu. pen. ff. solut. matrim. l. si an l. creditor, la prima, colu. fin. ff. si certum pet. Negus. de pign. in 2. memb. §. par. numero neno, vers. & etiam plus, idem videmus in collecta. pro qua bona sunt tacite obligata, ¶ l. prima, vbi glo. Bar. Bald. & alij. c. in quibus casibus pign. sacris contrah. Cyn. Bar. Bal. Alex. laf. & alij. in l. quid Julianum, §. bare, ff. de lega. 2. Negus. in quarto memb. 2. par. numero 125. Costa in memor. in ep. Collecta. Boff. in tit. de prim. num. 132. Berro. consilio. 150. numero 31. volum. 3. Alex. consilio 168. numero 5. & 6. Rub. consilio 220, numero 7. de Pedem. 91. numero quarto. Iudicauit tamen Senat. iteratis vicibus, hanc obligationem afficere

Kkk j

sequitur Boet. decis. 107. col. 3. in princ. Rel. conf. 92. num. 6. Anselm. ad. qu. fam. lib. 1. qu. 55. num. 5. Crau. lib. 2. antiqu. temp. par. 1. §. Vidimus. num. 20. hoc tamen præstat decretum, quod mercatorem eximit ab onere, quod incumbat probandi, scilicet

singula illa sex requisita contra singulos debi-
tores, quodcumque conveniantur, sed vltima
generalis contra omnes probationes contraria.
Principis, mandat exinde credendum esse in
libro.

ARGVMENTVM:

Pistor an dicatur mercator.

S P M M A R I V M.

*Mercator non ducitur sed artifex qui rem emittit
in aliam formam suo opere, vel industria
redactam vendat.*

2. *Artifices non veniunt appellatione mercatorum in statuta.*

- 4 Scarcum debes stricte & propriè intelligi; præ-
fessim quando est contrarius commune.
5 Vulgi opinio attenditur ad cognoscendum si quis
sit mercator, vel artifex.
6 Artifici ubi mixta est negotiatio, tunc tota di-
citur negotiatio.

DECISIO CCCXIII.

N Enatus pronūciavit Libera de Christianis pro dote & donatione propter nuptias in bonis Christophori sui viti esse præferendum An. de Ioannis eiusdem sui viti creditori ex causa frumenti venditi, nulla habita ratione statuti, quod inter mercatores disponitur, quod pater pro filio, frater pro fratre, & vxor pro marito teneatur: quia cum statutum prædictum loquatur de mercatore, non habet locum in pistori qui frumentum emit, vt panem & ex eo faciat & vendat, & mercator dicitur, qui comparat rem vt eam integram & immutatam vendendo lucratur, qui vero emunt vt res in alia formam suo opere vel induit in reductas vendat, non dicuntur mercatores sed artificum exercetio, ita formaliter dicit text. in *capitula*, 88. *distin.* vbi quod negociator non dicitur, qui tem emit vel ut sibi materia aliud operanti Hoc idem tenet Arch. in *c. quamquam*, n. 1. de *confess.* 6. vti Franch. in *fin.* inquit, talem dici proprie negociatore. Hoc etiam placuit Feder. Senen. in *conf.* 207. In *Christi nominis*, num. 2. *ver. 2. modo respondetur*, vbi infert, quod Monachi Cultericenses qui venam emunt, quia exinde subtilissimo ingenio colari & diuulgari faciunt, minime pro vne introductione cētur veldgal squire, quia non dicuntur mercatores vel negociationem exercere, sed artificum: quoniam secundum eum emens rudem materiam & illam per artificium seu regulam alicuius artis, in aliam formam deducens, non dicuntur negociari, idem placuit Anchor. in *conf.* n. 9. de *rita & bonis*, *cler.* vbi subdit, se ita Senis in *conf.* de *S. quicquid* But. n. 11. qui tamen non facit mentionē de Feder. vbi Abb. 14. dicit hoc procedere, secundum propriam & strictam vocabeli significationem idem Abb. in *conf.* 6. *in fin.* vbi quod non dicitur proprie negociari qui tem emit vel illam reducat in aliam formam, & infert, quod de tali emissionē clerici non solunt ga. ellam. Imol. in *d. de fin.* num. 11. *et* 17. vbi sequitur Feder. But. & Anchor. ponit exemplum, si quis cartam emat vt liberos scribat, vel emit ligna vt faciat apud alena, vel emit silbos vt faciat retia, omnib. enim prædictis casibus dicitur artificum, non negociatorum. Albet. in *L. vniuersi* *de verbor. & signif.* *l. 2. per. 3. glo. 2. qua sita* 207. *et* 29. 229. Rom. in *l. si publica*

nus, §. i. num. 4. & ff. de publican. vbi ait: quod et mens ferrum, vt faciat enses, dicitur artem non mercatorem facere, & subdit hoc esse notandum pro statutis, quia artifices in eis non veniunt appellatiue mercatores, ¶ Alex. in l. catras, s. f. id. etji quis m. ff. de leg. i. vbi luf numer. 15. & 16. item Alex. Bat. in l. equit., in prin. ff. de leg. 3. c. filii. in prin. Grego. in p. vbi citat eadem Cardin. & alios Alex. in l. mercif. ff. de verbf. & nomini. Straz. in tract. de mun. princip. numer. 5. & vnguentotieri ac pilitores frumentum emunt vt ex eo in farinam redacto panem faciant, & vendant, propterea mercatores proprie dici non possunt, sed artifices: dicitur enim artifice, quecumq; sua industria operatur, ¶ vt notatum, secundum Angl. 3. conf. 32. in s. ab. item vti fructus locutione Dominici in s. iacob. titulum. 1. diffin. 47. item iaculator, & buffonus, secundum lo. de Anso. in exp. t. mo. de sagister. vbi idem dicit de vrsutario, de conu. de procuratore ac negocia, & faciente aquam ex herbis, & de docente abacum, statutum autem licite debet intelligi, & proprie. l. j. s. hac verba, ff. de neg. ges. Bar. in l. res populi. in 4. q. 6. g. ff. de insti. & iure, Baluz. con. 2. num. 40. & ff. in con. 2. q. 2. Vol. Alex. in con. 36. col. 1. h. l. i. in l. fin. co. 4. C. de iudic. videtur solen. Dec. in con. 444. num. 11. P.arin. conf. 16. num. 92. & seq. volum. 2. Berzin. in conf. 55. num. 8. precipue quando ostenditur etiam conata ius commune, secundum Dec. l. eo predicto, sed repugnat iure communi quod vxoz obligetur pro contractu mariti, vt in rub. & tota tit. Cod. ne vxor pro marito, facit regula, l. non debes alteri ff. de recar.

Secundo pro hac parte facit, quod ille dicitur
proprie mercator vel artifices quum vulgus appellat
mercatores vel artifices, secundum, si illud
est adhibendum. Bar. in prohem. digesti nov. 10. ubi stem
falsus in mercatore, ubi dicit ex vulgi opinioe et
consequi si quis est mercator vel artifex? Abb. in
e. 1. in fin. de iudic. Strac. in ordines de mercat.
in prin. nov. 12. et seq. ubi inquit quod lex municipi-
alis faciens mentionem de mercatore intelligi
debet secundum communem vsum loquendi,
et probat communem vsum pizualter in omib.
in proposito pillores in hac civitate non ha-
bentur pro mercatoribus nec pariter cum
eis solent, nec sunt decepti in eorum matricu-

la. in qua ceteri omnes leguntur : nec sunt
sub vexillo quo mercatores in die Alencionis
Domini extensum portant per ciuitatem : sed ha-
bent collegium separatim ydemicum, seu mas-
sarium separatum, & vexillum distindum, proinde
non veniunt etiam sub eo statuto quo mercato-
ribus in die Martis decriptis concessum est.
Vnum tamen videtur difficultatem facere, quia
vix artificio mixta est negotio, tunc tota co-
6 nec negotio, vt per Anclm. d. c. f. sum. m. d. c.
vnt. & hanc. cl. v. ponunt exemplum de iis qui
veniunt emere, & alij dant vel colendam vel pur-

gandem, indeque purgati vendunt: nam secundum eum dicitur negotiator. Sequitur Imola, ibidem, ita ego in proposito cum artificio, cum sit mixta negotiatio, videtur piliores dicit polle negotiorum, vel mercatoris, sed hoc tollitur ex communi usu loquendi, & ex publica opinione huiusmodi civis tractat: nam et si mercator dicatur, quicquid, mercatus, & emendo ac vendendo exercet, tamen id est verum secundum iuris sensum, non secundum loquendi usum vel vulgi opinionem, que est attendenda.

ARGVMENTVM.

Legitima an debeatur fisco pro filio ex quo exstant filij.

S Y M M A R I U M.

- | | | | |
|---|--|---|--|
| 1 | <i>Legitima filio debita recipi possit pro delicto filii in bonis patris viuentis, si tunc disponere potest & est aduocum.</i> | 5 | <i>Nepos subintrat locum patris per delictum sublati de medio, & excludit filium cum ex persona damnati habendus aut videtur deesse.</i> |
| 2 | <i>Strenum quod legitima capiat in bonis patris viuentis pro delicto filii, intelligitur quoad alium non exeat qui rationabiliter succedat, quam filium.</i> | 6 | <i>Nepos ex filio benigne sicut excludit filium ab hereditate nisi, aut excludi debet a patrimonio legitime.</i> |
| 3 | <i>Nepos viuentis patris non intrat cum legitimo.</i> | 7 | <i>Strenum quod legitima filii delinquentis capiat patre viuentis, est aduocum, rigoratum, non laudabile, ideo debet restringi quantum fieri potest.</i> |
| 4 | <i>Dei data mater impetrans in legitimam nepoti an vult eo succedere.</i> | | |

DECISIO CCCXIII.

R o vigens in hac patria quod pro
filij delicto capsi possit legitima est debita
in bonis patris vauentis, est validus. 7. gl.
in Rubr. C. de decet. decur. lib. 10. Bald. in l. 1. unar.
6. C. de flegro pa. vbi fortius dicit hoc procedere,
quoniam filius iniuste fuerit condemnatus. las. in
Auth. Nautica. in C. de mas. ff. de m. s. a. litione
autem. num. 70. ff. de leg. 2. ad ff. Bereng. in l. in
quam. in v. 35. ff. ad l. Falc. Cur. prax. cum. 3. ff. si
26. ser. validus. quia. R. vbi allegando Alex. Sci.
Marf. Gomel. Dida. et alios, inquit esse commune
opinionem, et seruari in pratica, subdens locum
habere quoniam filius fuerit indefensus et per con-
tumaciam condemnatus, vel etiam per locum co-
fessionem. Duen. arg. 356. amplius. et hoc seruatur
indistincte in iusticia, et qui habitant extra ciui-
tatem: et dicitur quod tam fuit si filio legitima de-
beat quod ex condemnatio. filio extant ne-
potes, et dubitatur Senat: statutus enim
prædictum intelligi debet quando alius non erat qui
rationabilis iudicaret tam filius. 7. arg. l. 1. cum
C. de pæ. cred. ff. de pæ. ad l. 10. per quam ita dicit
in terminis Bald. in l. si qua pena. in l. 1. in f. ff.
de i. qui sent. si vbi alien. ar. Affex. in cum. 75. n. 13.
et l. 1. Rom. in cum. 8. n. 6. vbi dicit tenet per
absolutio. Ioseph. Lud. de res. p. res. in l. 27. vbi a. 29.
dicit, idem esse quando extat nepos in vtero,
licet nondum natus. Simo. de Pret. in cum. 65. n. 49.
vbi. Bonacof. cum. quæ. in l. et legatima. C. de ratio
et si qua fi pater coqueret ut alio esse legit. m. fol-
uere per filio, bñ legitimam solueret, vñ m. scilicet
fisco per filio, aliteram vero nepoti, quod est
inconueniens et absurdum, secundum Ioseph. Lud.
d. de res. in l. 3. ff. de m. iudicio non est bona,
quia possit negari, quod pater qui legitimam sol-

uit pro filio damnato, cogatur iterum illam solere nepotem; neque videtur patre non intrat-
eius locum,† secundum Salic. in *Amb. pest. fratres*,
l. in prin. c. de legu. hered. Decret. l. col. fin. c. si
similibus, & videmus, quod nepes qui vult succe-
dere suo imp. uti t. ibi non fuit legitima dotes quæ
dare fuerit matri l. vi,† secundum Bar. in l. an
c. n. ff. ad leg. f. el. vi. qui volunt allegat rationes, idē
Bar. in c. non. G. l. item vol. Ang. in d. in quari-
col. fin. c. l. in. c. 9. Alex. in l. 26. in fin. p. de
fundamenta adducit c. 21. Bero. in c. 1. c. & p.
in 9. v. in qui cōuenit cōnes Decret. in c. quod
iure communi inspecto cōs. filia dare impetret
nepotici, qui vult suo succedere. eisdē p. m. iten-
tentiam Alex. in c. 2. v. l. Bar. in c. 4. c. per
istum, v. l. v. l. ibi l. in d. Rodet. in l. quoniam in
propositum declar. Reg. in c. 4. m. 21. Dec. in consilii
col. pen. in f. v. de cōmuni interfecto refert plures
auctores. Ruin. in c. 186. a. c. 2. Berard. conf.
257. n. 4. v. l. v. l. v. l. refert de cōmuni, & h. c. o-
mnino in p. n. xi. m. l. re. c. iur.

Sigiliter in legitimis imputor dos data matris
eodē modo imputari debet legitima data patrnis
dos succedere loco legitimæ, & propter quod vñū-
quodq; tale, & illud magis auctoritas in *maioris* *de* *facto*
facile, & hæc deinde collit obiecti i quod for-
poffet fieri, q; bñctus habeatur p moxto, ideoq;
nepoti debeatur legitima, sicuti debetur quando
pater per mortē lubitur¹ est de merdo: nā etiā ma-
ter mortua filius qui subiecit at illius gradū, im-
putat sibi dotē maternā in legitimā: melior ergo
ratio est quæ a Baldo allegatur: q; si fluctuū melli-
geris quando alius nō exat qui rationabilius ad-
mittitur ad eā legitimā q; filios, & d. Baldus, quod
nō est locus fluctuū quando redundat in præ-
judicium neporum qui hoc modo excluderentur
a legitimā, & ideo Gul. Cum d. si *q; pater*, &
sequitur

ratib. Bal. 3. r. q. *questio nostra est*, ubi forti^r dicitur, quod quæ sita iacente hereditate, non sunt defuncti, neque hæredis, ideo ad ea non trahitur obligatio constituta per defunctum † Salic. num. 9. & Ange. in d. l. *affidius*, subdit ita fuisse Petrus iudicatum. Bal. in l. *si uxoris*, in f. c. de t. con. amb. in d. l. *posid.* ubi dicit, quod alia sunt bona defuncti, alia vero hæredis, & ideo hæres qui in solidum est obligatus pro debito defuncti, non afficitur hypotheca in bonis propriis, pro debito defuncti.

7 Idem Bal. in l. *ubi adhuc*, in. 20. in prima l. in. Cod. de int. dat. Alber. in l. 2. c. cum unum de success. Alex. in cons. 173. num. 4. Volu. 2. Hanc partem etiam probavit Negulan. de pign. in 2. memb. secunda pars, num. 53. ver. *sic in iura*, aff. in d. l. *affidius*, ubi fortius inquit, fuisse his iudicatum, quod bona hæredis non veniant in generali obligatione facta per defunctum, etiam quando defunctus obligavit omnia bona sua, & amplius se, & hæres quia hæc posterior obligatio est restricta ad personam hæredis, non autem ad bona. Et quod dictum est supra de obligatione conventionali, locum habet etiam in legali, quia in ea non veniunt bona hæredis, sive est rex. in l. 1. in f. ubi Doct. notant. c. cum, deleg. Bald. in d. l. *panis*, in f. de pign. in l. 1. loco prædicto, ubi tamen limitat, in re quam hæres præcepit continuando præceptionem defuncti, & vitando accensione illius temporis. Imo fortius voluerunt multi, quod testator non possit etiam expresse obligare bona hæredis, † Cyn. Sal. & Raphael. d. l. *affidius*, quia sicuti legando rem

hæredis, non transfert in legatarium ius aliquod reale, ita nec obligando Bald. in d. l. *Paulus*, ubi movetur: quid creditor habenti scientiam rei alienæ, non acquirit ius nec hæres adeundo videtur ratificare, ex quo ius non descendit in hæredem, idem tenuerunt Imela & Casteln. in l. *si hæres*, in f. de leg. 1. Alber. in l. *secunda*, c. cum unum de success. Alex. in d. l. *si hæres*, in f. de leg. primo. Alber. in l. 2. c. cum unum de success. Alex. in d. l. *hæres*, in f. de leg. 1. ab. 5. f. in d. l. *affidius*, in f. de leg. 1. & hanc partem probavit Afflic. in d. l. *affidius*, in f. de leg. 1. sed contrariam partem probavit Pet. d. l. *affidius*, quia hæres adeundo videtur obligationem defuncti ratificare. † Sequitur Bald. ibi, & Angel. quia sicuti potest rem hæres legare, & obligare. Alex. in cons. 173. num. 4. volu. 2. quia secundum eum pignus solo consensu constituitur. Et hæc opinio videtur mihi verior, quia Alex. in d. l. *si hæres*, in f. de leg. 1. distinguit, & cum sequitur Negulo. loco prædicto, num. 56. & sequ. quia sicuti res aliena potest vendi, legari, & alienari consentiente domino, ita etiam obligari & hæres adeundo videtur consentire: quia non potest & iure proprio venire contra factum defuncti: Et nunc non prosequor, contra factum defuncti, quod conclusio, quod in generali obligatione facta per defunctum, non venit res quæ est propria hæredis, & licet vicium sit defuncti & hæredis patrimonium, id tamen est per fictionem, † ut per Bald. in d. l. *ubi adhuc*, in. 2. in 2. l. *testat.* sicuti fide hæres dicitur eadem persona, † secundum Dec. & Cagnol. d. l. *hæredem*.

ARGUMENTVM.

Legitima an deduci possit de bonis alij relictis, si filius fecit inue ntarium.

S V M M A R I V M.

- 1 Legitima & Trebellianica deducitur filius gravatus onere fideicommissi.
- 2 Alienata per filium gravatam fideicommissis, imputantur in legitimam, declarata in. 19.
- 3 Legitima potest deduci ex bonis alijs legatis, quando sunt meliora & pretiosiora.
- 4 Legitima potest deduci filius ex bonis alijs legatis, quando alia non solum bona.
- 5 Legatarij, quibus corpora hæreditaria sunt relicta, molestari possunt a filio pro legitima.
- 6 Bona alia extare, ex quibus legitima deduci possit, non probandi in eum, si quis dicit.
- 7 Inventarium quoniam confectum hæres, præsumitur occultasse, & subripisse bona hæreditaria.
- 8 Legitima confectum hæres, licet inventarium non confecerit.
- 9 Filij, si non confecerint inventarium, non tenentur supplere legata de proprio, contra in. 16.
- 10 Legitima non deducitur de bonis alijs legatis.
- 11 Legitima deduci non potest super bonis subse-

- 12 Alii maioratui, filia supersens, quæ sufficiens.
- 13 Legatarij in rebus legatis, præsumuntur creditores, ubi hereditas est solvenda.
- 14 Filij non potest eligere legitimam in bonis alienatis pro filijs.
- 15 Negativa est probanda per allegantem.
- 16 Hæres qui non fecit inventarium, non potest ratione legitimæ molestare legatarios bonorum.
- 17 Inventario non confecto, licet filius legitimam non perdat, tenetur tamen legatarios refundere, quicquid ab eis ratione legitimæ admisit.
- 18 Exceptio quæ non in anulos, nec etiam singulorum successores.
- 19 Filij pro sua legitima non potest pretiosiora bona eligere.
- 20 Legitima non imputatur alienata, quando alienata est facta a filio, vel in fraudem.
- 21 Filius probatur quando filius alienavit cum maiori & alicui, quam per legitimam vel bona meliora, & utiliora.

DECISIO CCCXVI.



Idem commissum ordinatum ab Augustino Careno fuit iniunctum, non super omni huius bonis, sed super possessione Sar. Ci Danielis, ideo cum nepotes substituti agent ad partem illorum bonorum contra tertios possessores, qui causam habebant a gravatis, conventi dicebant, se non posse molestari: quia hæc bona

veti à gravatis alienata, erant sibi imputanda in legitimam, quæ est de fideicommissis deducenda, ex quo filius in ea non potest gravari: est enim communis sententia, quod filius gravatus restitutionis onere deducit legitimam & Trebellanicam, ut per Doctores communis, in cap. Raynaldus, & in cap. Raynaldus de ijs, in gloss. Bart. Bald. Arge. Cast. & alij in l. *Papianus*, in memoris, in f. de iust. in f. *Relat.*

Rolan. qui infinitos allegat, in consil. 9. in princip. 2. vol. 4. & alienata impugnat in legitimam, & secundum Bartolam in l. in quatuor, ubi Doctores omnes, ff. ad leg. Falcid. c. in l. Marcell. u. s. rei qua, in fine, ff. ad l. Trebell. ubi etiam Caltr. Socin. in consil. 36. in princip. vol. 2. C. in l. in quatuor, ubi de legit. in 5. ex substantia, n. 45. & multis seqq. Nec dicatur, quod legitima deduci non possit de bonis alij legatis, quia responderetur, hoc non procedere, quando legata essent alij bona meliora & pretiosiora, tunc enim legitima potest etiam ex eis deduci. ¶ Corneus in consil. 180. in 4. dub. vol. 4. moetur ratione, quia legitima deduci debet arbitrio boni viri, & quod meliora non fuerint aliis relicta, non potest legitima arbitrio boni viri de iis, quae superfluae deduci. sequitur Crau. in consil. 19. num. 14. sed ante eos hoc voluit Alex. in l. in quatuor, num. 16. vers. intelligi tamen dist. ff. ad leg. Falcid. & eum sequitur Paul. Picus. num. 105. vers. istud tamen venit, ubi subdit, ratione est, quia filius dicitur fraudatus in legitima. Didac. in c. Raynaldus. §. 2. num. 5. vers. modo haeres legata de testam. & hanc dicit singularem limitationem Iacobs l. item, in princip. num. 7. m. fin. C. de iust. testam. idem tenuit Alex. in d. l. Marcellus, §. rei qua, col. fin. num. 10. ver. quod est intelligendum ff. ad l. Trebellian. & ibi l. in fine, dicit signandum Gabriel. reman. ap. l. 6. tit. de leg. consil. 6. num. 3. C. in l. de testam. de legitima. in 5. ex substantia ff. secundo, num. 29. vers. tertium est casus, solo m. ibi 42. Dec. consil. 81. Rubr. consil. 156. m. 12. Roland. de consil. 13. num. 1. col. 1. Craff. in l. legum a quatuor, n. 5. in quibus locis allegantur Craet. Port. Imol. & alij, & in praesenti facto non constat quod alia stabilia forent in hereditate praeter ista bona, quod enim attinet ad mobilia, & suppellectilem, non tenetur filius in eis capere legitimam; Similiter quando alia bona non extant in quibus filius possit habere suam legitimam, tunc potest illam consequi in bonis alij legatis, ut post Cor. dicit Crauet. d. l. in 19. m. 1. & ante eos ponit Angel. in c. Papinianus, §. si condicenti, col. pen. ver. ad ipsum autem supplementum ff. de iust. test. ubi quod non agitur pro legitima contra legatarios, nisi quando hereditas est exhausta. Idem Ang. in l. si pater, col. 3. vers. restat videre, C. de iust. & substantia. Salic. in l. in unum, in princip. in 3. questio. C. de iust. testam. ubi ait, quod si portio quae haeredi remanet, sufficit ad supplementum legitimae, non fiet supplementum legatariis, comprobatur aliis pluribus. Natta, in consil. 199. num. 6. & seq. aliorum citat Craff. d. §. legitima, §. 18. m. 2. Praeterea, quando corpora hereditaria reclusa, tunc apud Doctores maxima est contentio: an legatarii conveniri possint pro legitima, vel alio dirigenda sit contra haeredem; & hanc non pauci voluit, quod hoc casu ipsi quocumque legatarij molestari possint, ut per Bartol. & alios, in l. in quatuor, C. in d. §. ex substantia, num. 39. ver. quatuor casus.

Et si forte dicatur, quod hoc casu non constat hereditatem esse exhaustam, & non extare alia bona, responderetur, quod assu mans alia bona extare, et tunc probatur, & secundum glossam in l. item de leg. ff. de probat. quae est communio approbata, ut apud Hercule. in l. item, ubi dicitur probare negant. D. de iur. consil. 100. num. 12. Gabriel. consil. 13. num. 6. & seq. vol. 2.

Quod si opponatur, haeredem non fecisse inventarium, & proinde praesumi quod extarent bona, sed ea occultaverit & subripuerit, & §. sanctum,

in Auth. de hered. & Falcid. Late Alexand. in rubr. ff. de ar. ven. hered. qua ratione videtur, quod haeres non possit pro legitima molestare legatarios, sub praetextu quod hereditas non sit solvenda, quando non fecit Inventarium secundum Angel. in d. §. si condicenti, col. pen. vers. ad ipsum autem supplementum. Replicatur hanc opinionem sufficere non potest, quia haeres, qui non fecit Inventarium, consequitur nihilominus suam legitimam, nec propter omissionem perdit illam, & secundum glossam in Auth. de hered. & Falcid. in §. ff. de ar. ven. hered. & in Auth. sed in iure, l. item, C. ad leg. Falcid. in Auth. Hoc amplius, §. de fideicom. in leg. fin. §. per ubi in vers. si in iure, in fin. C. de iur. d. libet. & est communis opinio, ut dicunt Alexan. Corn. l. al. & alij, in d. §. per. Bald. in l. filium qui in habentem, num. 57. vers. tamen brevis, C. fin. m. heres, in l. §. hac stipulatio, col. 6. atque iuxta communem dicit Imol. ff. de verb. oblig. subdistinguit praeiudicare in praxi, & ab ea non facile recedendum esse. Fabias in Auth. non ista, num. 45. questio. 14. C. de iust. testam. Hanc pariter sententiam tenuerunt Cyn. Bart. Alber. Bald. Angel. Raine. Guid. Suza. Anch. Anchar. Specul. Gold. Pap. Caltr. Alexand. Corn. Fulgos. Barbat. Dec. Ruin. Gozad. Ferdin. Lezzari. Socin. iun. Fabian. Carcan. Coman. Durant. Rode. Soares. Bero. Valsq. Mantus. Porcell. & Villalob. quos omnes citat & sequitur communem dicens Roland. in notat. de inuentar. par. 4. §. dubitatio ar. vel. mibi 170. ubi dicit communem: Hanc quoque communem dicit de res. Pedem. in vbi late agit, & in d. res. 148. Hanc item probant Aluif. de Aber. Alex. de Neuo. Cagnol. & alij citati à Phanur. in tract. de inuentar. par. 7. num. 8. & sequen. Didac. in c. si haeres, num. 9. vers. item illud attendendum, de testam. C. in l. in notat. de legum. super Auth. non ista, in vers. nec i. super ill. de fraudari, n. 43. solo m. ibi 118. plures Craff. commun. sententia §. legum. quest. 4. §. m. 1. & per totam, quibus apparet hanc esse communem opinionem, quod; propter omissionem Inventarii constitutionem filius non priuatur legitima, imo potest de rebus legatis suam detrachere legitimam: quo stante, inferitur, quod contra eum non militat ea praesumptio quod res hereditarias subtraxerit vel occultaverit, quae militat contra alios, vel si ea praesumptio afflicti filium, non tamen operatur quod legitimam non deducatur, vel ei non credatur alia bona non extare: imo gl. super praeterea volunt, quod filius non etiam teneatur supplere legata de proprio, & pro §. bat de res. Pen. 148. num. 11. vers. non etiam aduertitur, & Roland. loco praedicto, num. 19. vers. ad secundum respondetur, dicit, quod ratio subtrahendi & occultationis cessat contra filium respectu legitimae.

Pro parte tamen auctorum stare videtur regula, quod legitima deduci non debet de bonis aliis legatis, & secundum Bald. in Rubr. ff. de rerum divi. 10. sunt, num. 6. primo, quia legata sunt integritate praestanda, si bellum non excedunt, ideo filio electio non conceditur in bonis alij relicta. Idem dicit in l. item amplius, §. fin. & ibi Alexand. ff. de leg. primo, Alexand. in consilio duodecimo, num. 2. volum. 5. & in l. in quatuor, num. 16. ff. ad leg. Falcid. ubi ait singulariter notandum. Idem dicit in l. Marcellus, §. rei qua, num. 10. ff. ad l. Trebell. ubi dicit praedicta Baldi verba esse singularia. Cor. in consil. 106. col. 1. volum. secundo, & in consilio exco. in notat. ag. §. in 4. dubio volumine 4. l. sunt, in princip.

kkk iij

nata impotentur filio in legitimam, *l. Almoedus, §. res que sunt in Trebellian. Bar. in l. unguarium, num. 9.* vbi ait, quod iudex ita debet arbitrari, vbi Angel. *co. l. m. 3. vers. et a dicta.* & sequuntur alij præcipue *Ripa, numer. 96. Alex. ad Socin. Paris. & alij,* quos citat & sequitur *Roland. in consil. 78. num. 19. vol. 1. l. res que sunt in Trebellian. §. quæst. 17. num. 4. Gabriel. d. canel. 4. num. 9. statim est verum quando alienatio facta est bona fide, secus si dolose, ¶ vel in fraudem.* Baldus in *Liberum, col. m. 1. vers. ego autem de consil. l. m. C. ad Trebellian. in d. l. filium, quem habentem. col. m. 10. Bar. d. §. res que sunt in Trebellian. §. de commissariis. vbi ait, Baldus in l. magis p. 2. §. ne possim, ff. de reb. est. vbi subdit fraudem probari, quando rem alienauit maioris valoris, quam sit legitima, ¶ sequitur *Dec. in consil. 135. num. 10. Ripa. in l. unguarium, num. 98.* vbi dicit iustitiam, quod sit fraudulenta re ipsa, licet non consilio, vt quia vendiderit meliora, vel vltiora. Late *Cucius, de legitima, in vers.**

ex subtilitate, numer. 70. & seq. Julio 13. & seq. Gabriel alios citans, *dist. consil. 4. num. 10. & sequenti.* sicut enim non potest pater alij meliora relinquere in præiudicium filij, ita non debet filius posse alienando meliora eligere. Menoch. *dist. consil. 163. num. 18. & sequenti.* Stante itaque præsupposito, quod potest Sancti Danielis cō inear maiorem, & meliorem partem hæreditatis, aliaque bona non superflua pro legitima, licebit arguere, quod filius non potest totum illud alienare, & si alienauit, non sit totum imputandum in legitimam, ex quo si alia non erant, plus fuit alienatum quā importaret legitima, & proinde cum id, quod petitur capiat modicam partem illius poderis, licebit fideicommissario illud vindicare, nec est obstat quod filio etiam in ipso potest danda sit legitima: fuit ergo iudicium in fauorem fideicommissario contra testis pollettores bonorum.

ARGVMENTVM.

An dominus recipiendo canonem præteriti temporis, &c. remittat caducitatem.

S V M M A R I V M.

- 1 Caducitas censetur remissa per petitionem canonis.
- 2 Petiti sunt petere, & recipere.
- 3 Renunciare censetur resolutioni contractus, qui post mortem debitoris protestatur, quod iudex sibi obseruauit, ipse quoque non intendit obseruare.
- 4 Sententiam approbare dicitur qui offert se solutum.
- 5 Adire videtur, qui offert se solutum debitum hereditarium.
- 6 Qualitates non entis nullæ sunt.
- 7 Adire qui non potest, non potest etiam male adire, nec repudiare.
- 8 Repudiatio hereditatis delata sub conditione est nulla, & repudiatus nihil agit.
- 9 Hereditas delata sub conditione si pendente conditione repudiatur purificata conditione potest adire non obijante repudiatione.
- 10 Renunciatus nullius potest renunciationi contrahere.
- 11 Renunciatio expressa non est nisi iuxta futurum.
- 12 Renunciatio non potest iuxta futurum.
- 13 Caducitas non iam commissæ non censetur remissa per receptionem pensionis.
- 14 Caducitate censetur remittere dominus, qui non incipiendo ad expulsiōem petuit pensionem præteriti temporis, contra num. 18.
- 15 Petiti partem recipiens, vel potius, videtur discordare a lege commissaria.
- 16 Adherentia perditur emphyteuta, qui expellitur

- ob non solutionem.
- 17 Adherentia, & vnde dominum perdere, nec etiam cogi ad solvendum pensionem, minus daturum est.
- 18 Caducitatem non videtur remittere dominus, qui recipi pensionem præteriti temporis, contra numerum 14.
- 19 Condulcor deficiens in solutione expellitur, & cogitur etiam saluare.
- 20 Specialitatem allegare est refugium miserarum.
- 21 Specialia non sunt multiplicanda.
- 22 Voluntas tacita quæ colligitur ex alia, non debet extendi, ultra quam ex ipso alia de necessitate inferatur.
- 23 Renunciandi animus in dubio non debet presumi.
- 24 Pensionem præteriti temporis potest petere dominus, qui incipit ad expulsiōem.
- 25 Pensionem si dominus recipiat cum pensionibus, poterit etiam emphyteutam expellere.
- 26 Protestatio inutilis, quando dominus recipit pensionem præteriti temporis, quia remedia sunt incompatibilia.
- 27 Pensionem præteriti temporis potest recipere dominus, & emphyteutam etiam expellere.
- 28 Remedia plura vbi deferuntur ex diuersis causis, vna electa, alteram non tollitur.
- 29 Expulsiō emphyteutæ competens propter moram; recipio autem pensionis ob fructuum perceptionem.
- 30 Cumulari possunt plures actiones, quæ competunt ad diuersa.

DECISIO CCCXVI.

 P P R O B A T A fuit pro vera illa opinio, quod in casibus, quibus dominus recipiendo canonem præteriti temporis, remittere videtur caducitatem commissam, in eisdem inducitur remissio petenda, vt i voluit Aibon l. 2. numero 6. Cod. de iur. emphyteut. &c.

ibi l. 1. numer. 118. vers. fecundo quæro. Salic. idem tenet, in l. commissoria, in fine, C. de pall. inter emptor. & vendit. Tuncquid de reuoc. canonum. §. 1. gloss. 2. numero 64. G. m. de prescrip. quæst. 73. num. 3. tenui ego in d. consilio 86. num. 15. Rot. consil. 119. numer. 4. vol. 1. §. 3. & ratio est: quia paria sunt, petere & recipere, ¶ l. ad solutionem, C. de re iudic. Roman. consil. 9. 2

- & adduco text. in l. post diem ff. de leg. commissio. vbi petens pretium post diem conuentum, videtur renunciare beneficio legis commissorie, imo fortius dixit Ang. in consil. 37 ff. colum. penult. vers. etiam quia soluto, quod si post mortem creditor protulerit debitori, quod nisi tibi obstruet, ipse quoque non intendit obstruere, videtur eo ipso renunciare resolutioni contractus, sequitur t. Crauet. in consil. 106. num. 3 item dixit Corneli. in consil. 299. col. 2. vltim. 1. quod sicuti solvens dicitur approbare sententiam, dicit. ad solutionem, ita qui offert se soluturum, t. las. in l. postquam l. 1. v. 1. vers. iterum limita, atque ibi Dec. num. 8. C. de pact. Cutt. iun. in l. 1. num. 41. C. de iur. iud. in consil. 98. num. 19. & sicuti solvens debitorum hereditarium videtur adire hereditatem, d. 2. vbi Bartol. C. de iur. delib. ita qui offert se soluturum, t. Dec. in consil. 449. colum. 2. Bello in consil. 58. num. 7. propterea superfluum est dubitare, vti fecit Corbul. l. iun. 2. num. 10.
- Et quia Dom. Annibal Placca vltra diem solutioni adiectam conuenerat, quod Dom. Robertus Tartaleonus emphyteuta haberet etiam bimestre ad soluendum, Senatus habuit pro absoluto, quod petitio pensionis facta intra illud bimestre, non induceret remissionem caducitatis, quia eo tempore non erat commissio, & non entis nullae sunt qualitates, t. l. etiam qui in p. ueniat, si certum per, & nemo dat quod non habet, cap. Diaberrum, i. quest. 7. cap. quomodo, de coe. etat. dist. 1. 4. Dec. qui alios citat, text. in l. nemo plus iuris ff. de reg. iur. num. 1. & remittere caducitatem, ad eum spectat, qui declarat, possit, vt dicimus de repudiatione hereditatis, quae ei soli competit, qui possit acquirere, vt dicitur in l. ius patris ff. de acquir. heredit. & qui non potest adire, non potest nolle adire, t. l. nolle ff. ad rem. & qui non potest adire, non potest repudiare, l. hic qui heres, in princip. ff. eodem, & l. mol. ibi dicit, quod repudiatio hereditatis delata sub conditione est nulla, & repudians nihil agat, t. d. dicit las. dist. leg. in post. num. 1. quod regula negatiua semper procedit, licet affirmatiua non semper locum habeat, in tantum autem repudiatio est nulla, quod si post repudiationem delaterat hereditas, repudians poterit adire, perin.
- 9 de ac si nō repudiasset, vt multis probat Berous, consil. 118. num. 33. vltim. 1. pro quo facit Rip. l. 1. numero 5. C. de pact. vbi dicit, quod renuntians nulliter, potest ipsemet contrahente, t. & expresse renuntiationi non continetur futurum, t. l. si in scriptum, §. si sub conditione ff. de legat. 1. & dicit Bald. in cap. 1. num. 4. tit. Imperat. Lath. quod refectionis natura est non extendi ad futura, quocirca resutate quis nunquam videtur ius de futuro, & quod
- 12 renuntians non possit iuri futuro, est t. glo. in l. prima, C. de pact. Gozad. ibi post alios, num. 7. Lucard. num. 25. & 133. & plures alii, quos citauit in consil. 70. num. 10. Si ergo expresse renuntiationi non extenditur ad ius futurum, id est ad caducitatem, quod nondum euenit, multo minus ad eam extenderetur tacita promissionis ex sola petitione pensionis seu canonis; & hanc partem inter terminis nostris, quod dominus recipiendo pensionem non censetur remittere caducitatem nondum commissam, t. tenuit Cuthen. l. in eximione, §. item si sita, num. 2. ff. de verb. oblig. vbi dicit gloss. esse communiter reprobam, & ponit rationem, quia non videtur renuntiare iuri de futuro. Sequitur las. ibi, num. 3. in fin. vers. in prima part. vbi etiam ait gloss. ibi esse contrarium, & communiter reprobari Cocbul. de emphyteuta in tract. de caus. priuatis ubi non solum Canon amplius, quanta, num. 18. facit Zachard. l. final. num. 428. ver. & hoc, C. de edict. domi Adrian. s. item. Menoch. de adipsi. in post. §. item. quarta, num. 640. & remittendo, numero 40. & Rip. in §. de iur. fructu, numero 91. & 92.
- Tota ergo difficultas reducta fuit ad articulum, an pensionem praeteriti temporis petendo dominus, qui non inceptit ad expulsionem videtur caducitatem remisisse, in quo Senatus sequutus est opinionem gloss. in cap. potuit, in vers. expelli, extra locat. quae vult, quod censetur remissa; t. & idem 14 tenuerunt Cyn. Alber. & Salic. in leg. 1. Cod. de iure emphyteut. vbi las. sequitur post longam discussionem, num. 114. dist. cap. potuit, num. 37. & 38. Alexand. & Corneli. & Socin. Riminald. sen. Dec. Paris. Ruin. Afflic. Cagnol. Roland. & alij citati ad Corbul. tractat. de emphyteuta. titulo de priuatis, ubi non solum Canon, l. iun. 2. v. 1. l. ius de pension. question. 75. num. 3. Bart. in decis. 309. num. 1. & 2. Radan. de rebus ecclis. non alienant. q. 118. v. 1. in princip. num. 12. & sequent. Cley. de emphyteuta. question. 10. num. 1. in fin. vers. aut versamus. & ego dixi in consil. 86. num. 14. Huius partis principale fundamentum est super l. de leg. 2. §. si & l. post diem ff. de leg. commissio. vbi recipiens partem pretij, vel petens, videtur discedere a lege commissoria; t. Item emphyteuta videtur sol. 15 usque pensionem mortam purgare l. 2. ff. qui causet. Item quidam emphyteuta expellitur perdit omnes suas meliorationes, t. vt probat text. in l. vbi post Bald. notant omnes, Cod. de iure emphyt. & ibi late ponit las. num. 27. Late Corb. in titulo de priuatis, ubi non solum Canon, amplius, §. 1. & nimis durum esset si perderet utile dominium, & meliorationes, & cogere etiam soluere t. pensionem, vt late ponit 17 l. mol. l. cap. potuit, num. 38. & las. dist. 2. num. 124.
- Contrarium tamen patrem quod recipiendo praeteriti temporis pensionem, non videtur dominus caducitatem remittere, tenuit t. Bartol. in l. si iusta, num. 8. C. de iure emphyt. & id videtur voluisse Specul. in titulo de locat. §. nunc aliqua questionem, 23. num. 34. dum questionem ponit de pensione futuri temporis, & idem voluit Iacoh. de Aret. quem citat Bart. loco praedicto Ioan. Anton. in dist. cap. potuit, vbi Buttrig. & Cardin. Florent. & licet haec sententia pauciores habeat auctores, tamē videtur vterior: videmus enim idem seruari in conduttore qui deficiens in solutione, expellitur, & tamen cogitur soluere, t. l. colorum, in princip. ff. locat. & non est congrua responsio quae datur, quod ex quo colonus non perdit meliorationes, vt ibi dicitur, grauetur in solutione pensionis, si releuatur in meliorationibus, vt inquit l. mol. cap. potuit, num. 38. las. in dist. leg. 2. num. 114. vers. ego puto: nam amissio meliorationum venit conlucetue ad expulsionem, & quandocunque expellitur, semper meliorationes perdit: pensio autem soluenda est contempatione fructuum, id est tamquam ex diuersis causis descendat, possunt eodem tempore concurrere, vt dicebat Ioan. de Bionosco, quem citat Cyn. ad l. 2. num. 5. et si amissio melioramentorum impediret concensum, vique etiam recipiens eum protestatione videtur remittere, quod tamen negant omnes, vt dicam infra. Confirmatur haec opinio, l. 2. Authen. qui rem. Cod. de sacrosan. eccles. §. si vero quis non locatur in Antien. de alim. & emphyteuta vbi vt quodque petitur expulso & pensio. Nec mouet verum sit speciale fauore ecclesiae, quia hoc est fugium miserorum, t. l. si iustum, quem habentem, vbi 10 gloss.

- glor. c. famul. heret. & ratio specialitatis non allegatur, licet enim ecclesie concessum sit quod recipiendo canonem pro futuro tempore, possit nihilominus prelatum expellere emphyteutam, cuius non fuit legitime concessa, ut dicitur in c. autem. qui res tam d. 114, Cod. de sacrosan. eccles. & in d. 114. autem. qui res, non tamen inferri potest, quod etiam specialiter fuit concessum, quod preteriti temporis pensionem exigendo, non videatur caducitatem remittere, cum quia*
- 21 *specialia non sunt multiplicanda, §. l. cum post, §. gener. ff. de iure d. l. prima, C. de dei. promiss. toto vero, quia in primo casu suberat ratio, quia scilicet alienatio non erat legitime facta, et si receptio futuræ pensionis impediret, ne posset expelli, induceretur ratificatio alienationis, imo & alienatio, atque ita tractatur de maiori ecclesie præiudicio, merito succurrendum erat ne indebite priuaretur iure suo. Adde pro hac parte, quod an dominus recipiendo pensionem voluerit caducitatem remittere, hoc pendet à voluntate tacita domini, quæ insurgit ex actu receptionis: at voluntas tacita quæ colligitur ex actu, non debet extendi ultra quam ex ipso actu de necessitate inferatur. §. Bartol. in l. prima, §. si quis hoc interdico, ff. de itin. act. neque priuati. dicit in consilio 52. numero 73. at ex receptione canonis pro tempore præterito non inferitur remissio de necessitate, quia duplici intentione potuit recipi pensio, animo scilicet renunciandi, & animo non renunciandi, & in dubio non debet præsumi animus renunciandi. §. ut inquit Butr. in d. l. cap. penult., quem etiam refert Imol. num. 36. ver. Dom. Anton.*
- Item possunt simul stare, quod recipiatur pensio præteriti temporis, & quod emphyteuta possit expelli, ideo eligendo vnum, non renunciatur alteri: quod autem possint simul stare, probatur multis: primo, quia si dominus incipiat ab expulsiōe admittit sere omnes, quod dominus possit petere pensionem præteriti temporis, præter enim Bartol. & alios supra citatos, §. hoc voluit Iac. de Aret. in d. l. 1. atque ibi quoque Pet. & Cyn. ibi, vbi Salic. numero 14. dicit, quod communiter approbatur. Imolan. d. l. cap. penult. l. 1. d. l. 1. numero 124. Redan. d. quæstio. cap. 75. numero 16. Cephalas consilio 122. numero quinto, Corbin. d. limit. at. numero tertio, ergo eligendo vnum, non renunciatur alteri.
- Secundo probatur, quia vbi pensio recipitur cum potestatiōe, admittunt omnes, quod detur expulsio, §. ita Cyn. Alber. Pet. Bald. & alij omnes,

in d. l. 1. vbi Iaf. num. 124. dicit communem. Sequitur Salic. ibi, Imol. late in d. cap. penult. num. 37. Clar. d. l. 1. quæstio 10. Corbol. d. limit. at. 21. non ergo ita contraria sunt, ut electione vnius tollatur alterius: videmus namque, quod protestatio non iouat, quando remedia sunt incompatibilia, ut quando dominus recipit pensionem futuri temporis, §. secundum Cyn. & Salic. in d. l. 1. Butr. Card. & Imol. in d. cap. penult., & infinitos citat Corbol. d. limit. at. numero 2. post Iaf. num. 124. vers. utrum in quantum. Clar. & Redo. loco prædicto.

Tertio, in terminis quod dominus utrumque facere possit, §. voluit gloss. in d. c. penult. in vers. x. p. 11. Iac. Butr. & Alber. in d. l. 1. §. 2. Bart. ibi, Butr. in cap. penult. l. 1. §. 1. numero 4. in fine, ff. si quis carter. Redan. d. quæstio. 75. num. 13. Butr. d. l. 1. quæstio. 309. num. 5. in fine, qui tamen loquitur, quando expellendo protestatus est, uti etiam tenet Clar. d. quæstio. 10. num. 2. sed hoc nihil est, quia ut dixi, si remedia essent incompatibilia, protestatio non predestat, & hæc videtur verior, quidquid tenuerit gloss. in d. l. 1. vbi Iaf. num. 124. vers. 3. principalis. Imol. d. c. penult. num. 38.

Quarto, expulsio & pensionis exactio descendunt ex diuersis causis, ergo se inuicem compatiuntur, nec vnum tollit alter eleo. §. Alber. in l. quod in heredem, §. eligere, ff. de tribu. cura alia apud Gabriel. lib. 2. tit. de all. encl. 2. num. 17. vbi fortius loquuntur, quando ageretur ad idem: prædicta perueniunt ex diuersis causis: nam expulsio competit propter moram & contumaciam, pensio vero propter contractum & promissionem, §. ut inquit Iac. Butr. relatus à Cyn. & Alb. in d. l. 1. vel etiam ob perceptionem fructuum, ut inquit Ioan. de Blon. citatus à Cyn. in loco prædicto & non est vera responsio Iaf. in d. l. 1. numero 123. quod verumque veniat ex eodem facto: nam eo quod percipit fructus, tenetur pensionem soluere, & quia non soluit, potest priuari ergo facta sunt diuersa, & separata. Itē vbi plures actiones cōpetūt ad diuersa, cumulari possunt, §. gloss. in c. Abbat. de re iudic. in 6. Gab. d. in d. l. 1. num. 35. Aduertendum quoque, quod et si multi dicat simpliciter, quod recipiendo præteriti temporis pensionem, sibi præiudicat, non dicunt expellere de tempore præterito ante commissam caducitatem, & intelligi possunt de tempore post commissam, sed ante declaratam caducitatem, ut ponit Cyn. d. l. 1. num. 5. vbi etiam citat Pet. & Imol. d. c. penult. num. 37. Et hæc excitauit Senatus etuendæ veritatis gratia, non discedens tamen à communis, sed ut aliis relinqueretur ansa cogitandi.

ARGVMENTVM.

Hæres cum beneficio Inuentarij an possit dare tot bona in solum quando hæreditas est opulenta.

SVMMARIVM.

- 1 Hæres cum beneficio inuentarij quando hæreditas est opulenta, cogitur vendere sua satisfacias creditum.
- 2 Inuentarij beneficium operatur quod heres possit soluere aliud pro alio.
- 3 Electio est debuerit in alternatiua.
- 4 De vbi in specie non est privilegia, statim.

- 5 Inuentarium prædest non solum ne heres soluat de proprio, sed etiam ne de facto vacetur.
- 6 Falla non presumuntur sed probari debent.
- 7 Qualitates à statuto requisitæ tenentur probari quæ re vult vti.

- 8 Tutoribus iuris quod non erant pradia, tenetur probare quod extiterent venalia.
9 Correlativum idem est iudicium.

- 10 Haereditas quando dicatur esse soluta, ita ut haeres cum beneficio inventarii, teneatur satisfacere creditoribus in pecunia.

DECISIO CCCXVIII.

QUONIAM Isabellæ de Bonatus, repentinæ dotes suas, Dom. Benedictus & fratres de Giopellis eius filij, dicebant, velle in solum dare hoc bona hereditaria ex quo erant hæredes cum beneficio Inventarii, seculari mater, quia constabat hæreditatem esse opulentiam, & soluendo: quo casu hæres etiam cum dicto beneficio cogitur vendere, & ut per Jacob. de Arret. in l. fin. s. est profectum. de ac. de h. qual. beneficium Inventarii non est inventum in iuribus mercedis, sed ne hæres d. d. d. pariat. Sequitur Cyn. ibi. in fin. dicens quod cogitur vendere, quia id est, sine suo damno ex quo non permittit de eo d. d. d. & quod sibi non nocet & alteri prodest facere si tenetur, l. in creditor. C. de ac. de h. h. r. n. m. 3 quia ubi cessat damnum hæreditatis substat regula, quod aliud pro alio solui non potest inuito creditori, l. 2. s. mutui. s. si eum per. d. d. d. in l. 1. in fin. dicens, quod hæres cogitur vendere quando sibi hoc non nocet, Salic. ibi. in fin. vbi hæres in m. 2. C. de h. r. n. m. 3. Alex. num. 10. Corneil. in f. de l. 1. s. am. 3. v. q. u. n. t. v. l. i. r. a. & ante eo Alb. in m. 17. Ioan. Andr. ad Spec. in m. de si h. r. m. d. d. s. fin. ius. n. m. 15. in ver. non fecit in fin. l. mo in l. 1. s. h. r. m. d. d. s. col. 4. v. l. i. r. a. in f. de ac. de h. r. n. m. 3. q. u. n. t. v. l. i. r. a. vbi et p. h. e. n. d. i. t. Ang. qui dicebat, quod hæres non tenetur vendere etiam quando id potest sine damno, sed dimittere potest bona creditoribus laceranda, quod etiam impugnant Alex. in d. h. s. est profectum, & quod hæres eo casu cum non obligat seipsum, cogatur vendere & solvere in pecunia, tenuit etiam Guid. Pap. in r. d. d. in m. f. 24. num. 2. l. 1. in l. 1. in f. m. d. d. s. col. 4. fin. in l. 2. l. i. m. a. Porcell. de iur. quæst. 7. num. 3. P. n. n. t. in 5. p. n. m. 149. Roland. in ex. tract. de p. a. 4. x. x. f. alia & v. l. i. r. a. l. 1. v. l. i. r. a. in ex. tract. de p. a. 12. n. m. 91. & 10. folio 198. B. n. f. in f. l. 1. n. m. 29. quod si forte hæres dicat, ego non invenio emproem, tenetur probare, quia hoc est suæ intensionis fundamentum, l. a. q. u. i. d. p. r. o. b. a. t. & creditor habet intensionem suam fundatam iuxta regulam quæ non potest solui aliud pro alio, idem exceptio. em allegans tenetur probare l. 1. vbi l. d. d. f. de reg. 10. s. l. 1.

Pro filiis facit, quia hoc est beneficium Inventarii quod hæres potest solvere aliud pro alio, & d. l. fin. s. est profectum, C. de iur. de l. b. vbi alternative dicitur, quod subat de rebus hæreditariis, vel de eorum pretio, & in alternat. uis electio est debitoris, & Affl. in d. c. 397. N. g. f. de p. n. m. 1. m. b. 5. p. n. m. 7. dixi in c. n. f. l. 225. num. 6. & hoc notant ibi Cyn. Bart. Alber. Bald. Cuman. Salic. Castrenf. Corn. l. f. alij. m. n. e. s. l. e. d. And. Ang. Imol. Guid. Pap. Porcell. Montic. Phan. Rol. & alij supra citati. Angel. in c. n. f. l. 31. n. m. quæ opinio procedit,

etiam si creditor esset privilegiatus puta ex causa dotis, ut in casu nostro cum eum dos non reperitur in specie hoc casu privilegiatus, tutum est regulæ. & ut in terminis inquit Alear. in c. n. f. l. 191. & num. 3. quem sequitur Phanuc. d. p. a. 1. n. m. 149. & dicit, Bald. in d. x. x. f. p. r. o. f. e. c. t. u. m. quod hæres poterit creditoribus dicere vendere vos, quia ego contemti; sequitur Cuman. Phan. d. p. a. 1. n. m. 155. & h. o. l. d. s. alia & n. o. n. a. & ratio est, quia Inventarium prodest non solum ne hæres solvat de proprio, sed etiam ne de fructu veteret, & ut inquit Bald. in d. 5. x. x. f. p. r. o. f. e. c. t. u. m. s. vbi etiam l. a. l. a. n. v. l. i. r. a. v. l. i. r. a. v. l. i. r. a. Super hac itaque regula fundatur exceptio filiorum, & qui vult eos cogere ad vendendum, tenetur probare quod invenitis per emptor, tum quia hoc est fundamentum fuisse licitationis, tum quia quia id consistit in fructu, & p. r. o. f. e. c. t. u. m. l. i. n. l. e. b. s. s. u. l. l. a. f. f. d. e. c. a. p. i. t. & p. h. i. m. 6. r. e. v. i. Cyn. in m. & Bart. in d. x. x. f. p. r. o. f. e. c. t. u. m. dicit, hæredem cogi vendere si res invenit emproem, atque ita sub conditione quæ debet purificari, idem quæ fundat super eorum dictum, probare debet quod hoc adit qualitas illis requisita, ut dicitur de eo qui vult viliaturum qualificato, & ut d. 7. x. i. n. c. n. f. l. 45. n. m. 14. & sicut obicitur tutori quod ne curat prædium, tenetur probare quod extaret veritas. & Arret. in c. n. f. l. 31. n. m. 1. d. c. c. n. f. l. 362. s. l. 2. in fin. Cuman. in f. l. 1. n. m. 1. ita contra quod opponit quod debet vendere, prohibet quod numeretur in m. 101, ut correlativum idem sit iudicium. & l. f. r. a. d. m. d. d. i. o. i. n. & cum præd. d. d. o. 9. d. i. e. n. s. u. m. e. d. i. c. a. t. eo casu hæredem cogi ad vendendum quod id fieri potest sine damno, non aliter hæres cogitur, nisi si hæres probaverit quod sit sine damno vendere. Nec quæcumque motus veritas hæres Arret. ad l. 2. C. de iur. p. r. a. d. d. i. o. d. e. m. d. i. c. i. t. quod si hæreditas est solvenda, hæres satisfaciat in pecunia, si vero non est solvenda, vendat bona, intelligitur & eum habere hæreditas esse soluendo, quando extat pecunia in hæreditate, & si non extat, dicitur non esse soluendo: nam etiam tunc propriè dicitur esse soluendo, quando extant bona, ex quorum venditione satisfieri potest. Mont. in r. d. d. de m. a. t. r. i. a. 10. n. m. 27. & B. n. f. in c. n. f. l. 31. n. m. 3. post Fulg. d. d. i. c. i. t. t. r. i. a. sequitur ad hoc, ut hæres cogatur vendere. Idem Montic. l. e. a. p. 12. n. m. 90. & 100. & demum Senat. Statut. filius terminum unius mensis ad vendendum bona hereditaria, ita tamen quod non premittant neque obligent bona propria pro cuius d. d. d. s. n. t. i. e. n. s. i. o. n. e. q. u. o. d. s. i. v. e. n. d. i. b. o. n. a. n. o. n. p. o. t. e. r. o. n. t. i. u. s. t. o. p. r. e. t. i. o. c. o. g. a. t. u. r. m. a. t. e. r. e. a. i. n. s. o. l. u. t. u. m. c. a. p. e. r. e. i. u. s. t. a. a. s. s. i. m. i. t. u. r. e. & fuit pro hac parte allegatus Marcobrun. ab Anguillan. c. n. f. l. 31. n. m. 1. quod quid teneat Phanuc. de invent. p. a. 1. n. m. 2.

ARGUMENTVM.

Legitimus ex sequenti matrimonio an excludat substitutum.

SUMMARIUM.

- 1 Legitimus facit desicere conditionem si decesserit sine filio.

2 Substitutio

- 2 Substitutio non extenditur de persona ad personam.
- 3 Substitutio facta per alternatim intelligitur in casum vulgaris, ita ut succedente prima parte alternati, expiraret secunda.
- 4 Clausula generalis non refertur ad ea de quibus fuit facta specialis mentio.
- 5 Legitimus per subsequens matrimonium non facit deficere conditionem adiectam substitutioni, si defunctus sine filio legitimo & naturali

- libro, & ex legitimo matrimonio procreati.
- 6 Copula requiritur vocatum omnium copulatorum.
- 7 Copula stat ampliative.
- 8 Vt supra, dictum, refertur omnes precedentes qualitates.
- 9 Prædictis dictum, refertur ad omnes supra nominatos.
- 10 Alio dictum, denotat similitudinem.
- 11 Fideicommissum extenditur de persona ad personam, quando aliis sequatur absurdum.

DECISIO CCCXIX.

Entia substitutionis factæ per Dom. Hieronymum Andreaticum dicebant, quod decedente D. Hieronymo Steigio legatario, bona Ricotrandi decedunt ad filios dicti Domini grauari legitimos & naturales, & ex legitimo matrimonio procreatos, & ubi sine filiis decederet, bona illa ad fratres eiusdem decederent, seu ad alios eius agnatos proximiores, masculos tamen legitimos & naturales, ut supra, eius vero filius, & agnatis decedendo sine filiis, ut supra, voluit bona decedere ad ipsius testatoris proximiores agnatos: contigit autem Stegium grauatim decessisse sine filiis, & Dom. Marcum Antonium eius fratrem qui successit vigore dictæ substitutionis, itaque filium Marcum Antonium iunioris legitimatum per sequens matrimonium, quocirca Dn. Hieron. & Lælius Andreaticus, uti proximiores agnati dicto testatori aspirant ad substitutionem prædictam, quasi dictus Marcus Antonius frater grauari decessisset sine filiis, verum dictus filius legitimatus opposuit duos: primum, quod ex quo est legitimatus ex secuto matrimonio, facit deficere conditionem substitutioni adiectam, si decessisset sine filiis. Imol. in c. nonnulli, de electio. Butt. Castr. Præposit. Iason. Dec. Patric. Alciat. Rip. Didac. & alij multi, citati à Cephal. in cons. 239. num. 12. & seq. Rolan. in cons. vbi. num. 28. volumine secundo, Duen. in reg. 250. ampliat. 7.

Secundo, quod etiam mortuo Hieronymo grauatim, vocauerit fratrem vel eius agnatos, tamen exinde non substituit fratri, & agnatis, sed filios Hieronymi, & agnatos prædictos grauaui onere restitutionis, ubi sine filiis decederent, atque ita substitutio non fuit iniuncta Dom. Marco Antonio fratri, sed agnatis, ideo non debet ad Marcum Antonium extendi, quia quidquid sit de casu ad casum, substitutio nunquam extenditur de persona ad personam. Atque in l. Gallus, §. & quod sit actum, celsiana §. ff. de lib. & posthum. cum alius apud Roland. consil. 56. num. 14. volum. 3. ubi etiam ex præsumpta verisimili testatoris mente, licet etiam eadem sit ratio. Late l. terra de fideicom. ob altem. questio. 5. num. 56. & semper dici potest substitutio hoc casu non loquitur Socin. consil. 62. num. 3. vel. 1. cum aliis quos citauit consil. 479. num. 3. quin etiam dicti agnati non succederent, quia fuerunt alternatiue vocati, & tunc dicuntur solum vocati per vulgarem, ita ut succedente prima parte alternatiue, & fratre Hieronymi agnoscens fideicommissum, expirat substitutio, & ut per Socin. consil. 133. num. 7. vers. quarto hanc opinionem, vol. 1. Corne. consil. 17. volum. 1. vol. 4. Ruan. consil. 92. num. 7. consil. 159. num. 20. volum. 2. Rip. in l. heredes mei, §. vlt. num. 9. ff. ad Trebell. Galand. in l. Gallus, §. quidam recte, num. 10. ff. de lib. & posthum. ubi Alciat. in prima prædicti num. 46. Alciat. consil. 83. num. 1. consil.

89. num. 4. lib. 9. Adenech. de presumpt. lib. 4. presum. 71. num. 5. & 15. & Alciat. in dictis consiliis loquitur in legatis. Nec dicatur quod fratri videtur iniunctum fideicommissum per ea verba, quibus testator vocauit familiam Andreaticorum, decedentibus filiis & prædictis agnatis Hieronymi grauari, cum frater illi agnatus, responderetur enim, clausulam illam generalem de agnatis loquentem refecti non posse ad fratrem, de quo supra specialem fecerat mentionem. & argum. l. soli clausula, ff. de verb. sig. Off. al. consil. 169. numero primo. & fere in terminis ego posui, in consil. 241. numero versumano.

Hic vero nihil mouentibus, Senatus declarauit euenisse casum fideicommissi ad fauorem dictorum de Andreaticis: quia filius domini Marci Antonij legitimatus per secutum matrimonium non facit deficere conditionem adiectam substitutioni, si decessisset D. Marcus Antonius sine filiis legitimis & naturalibus, & ex legitimo matrimonio procreatis. & secundum opinionem Bald. consil. 167. §. vol. 5. & in pluribus aliis locis, quæ sequitur Alciat. Curt. iun. Ruin. Alciat. Socin. Natta, Rol. Cephal. & Decia. citati à Mantica de causis. vbi. volum. lib. 11. tit. 12. num. 20. ubi idem tenet, addendo multas rationes Mart. Laud. de legitim. num. 138. Ant. Resol. in rad. aul. lib. 2. cap. fin. num. 3. Natta, consil. 624. num. 20. & seq. Menoc. consil. 173. num. 71. & de presumpt. lib. 4. presumpt. 81. num. 24. in fin. Prosper. Paset. in consil. 98. consil. 99. & consil. 100. Rimin. consil. 222. num. 1. & seq. consil. 340. num. 49. & consil. 544. num. 30. Barbat. consil. 390. num. 50. dixi in consil. 1. num. 19. vol. 1. & nouissime sic iudicatum fuisse in Pedemontano Senatu, refert Thesaur. de consil. 196. num. 4. Zuchard. in Rubr. ff. si erit. per. num. 3. quæ opinio videtur procedere sine difficultate, quando sunt positi in conditione filij legitimi & naturales, & ex legitimo matrimonio procreati, tum propter generationem, quæ demonstrat magis eam voluntatem, l. Balista, ff. ad Trebell. tum propter euitandam superfluitatem, quæ induceretur, nisi illa vltima verba de legitimo matrimonio hoc importarent, tum quia copula requiritur omnium copulatorum concursus, l. si heredes plures, ff. de hered. instit. tum demum, quia copula stat ampliative, & secundum Bart. in l. ea tamen adiecto, ff. de leg. 3. Ruan. consil. 133. num. 3. vol. 1. m. 1. Paris. consilia septimo, numero trigesimo primo, volumine tertio. Rip. in c. ex parte, num. 4. & de rescript. Cratet. consil. 5. num. 35. Cephal. consil. 245. num. 64. dixi consil. 100. numero 16. & licet in ipsa vltima substitutione non extent verba illa geminata, tamen extat dictum, ut supra, quæ refert omnes precedentes & qualitates. Bart. l. prima. §. deinde, ff. de postul. Alciat. consil. 59. primo §. volum. 3. Cephal. consil. 622. num. 45. Adenech. consil. 73. num. 24. & in qualitate vocatorum, quod sine masculi legitimi & naturales. Burla. consil. 227. numero 29. Rimond. consil. 544. numero trigesimo, vbi

de qualitate ex legitimo matrimonio.

Et non obstat, quod frater Hieronymi nō fuerit grauatus: quia contrariū probatur ex illis verbis, quibus grauamen iniunctum est agnatis prædictis: nam frater est agnatus, & dictio prædictis, refertur ad omnes supra nominatos. † Dec. conf. 278. col. m. fin. R. uin. Paris. Bero. Socin. iun. & alij, quos citauit in confil. 230. num. 23. & quamuis supra de fratre speciale fecerit mentionem, tamen illum etiam habuit pro agnato, dum dixit, fratres vel alios agnatos: nam dictio, alij, denotat similitudinem. † l. si fugitiui, ubi gloss. C. de seru. fug. Ab. in e. fides, de referip. dixi confil. 282. num. 7. proinde infra loquendo de agnatis, includit etiam fratres, quem vocauerat implicatue cum agnatis, non etiam vrendo proptio nomine, vltra quod conuenit manifesta testatoris voluntas, qui sicuti excedit grauauit fideicommissi Hieronymum primo loco vocatum, eiusque Hieronymi filios se-

cundo loco vocatos, multo magis censetur uoluisse grauare Marcum Antonium, si eum Hieronymi tertio loco vocatum, & fideicommissum extenditur de persona ad personam, quando alias sequeretur abiectum, † vi per la. confil. 148. col. 3. vol. 2. dixi conf. 241. num. 35. & seg. & ita uoluit Signor. Roman. Aret. Socin. & alij citati à Crauet. confil. 931. num. 10. ubi sola mouetur ratio, ne remotiores & minus dilecti meliores sint conditionis, quam proximiores, & prædicti. Simon. de interpret. vol. 2. lib. 1. interpret. dubis. 4. solut. 4. col. 2. l. etia d. gloss. 3. am. 66. & seg. Riman. alios citans, conf. 243. num. 50. quæ opinio procedit facilius, quando substituti persona rō variatur, sed grauari, ut Petrus loco prædicto, & quando verba commodæ extensionem patiuntur, inspecta eorum proprietate, ut hic, ex quo substitutio facta est agnatis, quorum appellatio includit fratrem.

ARGVMENTVM.

Idoneum, & securum fundum probare quis teneatur, quando pretium implicandum est in fundum idoneum & securum.

SVMMARIVM.

1. Res qualibet presumitur libera.
2. Fundum non presumitur, quia esset seruitus.
3. Idoneum qualibet presumitur, declaratur vi num. 7.
4. Argumentum de persona ad res ualidum est.
5. Diuitie aut paupertas ab eo sunt probanda qui super illis se fundat.
6. Qualitas ex pacto requisita est probanda.
7. Idoneum quoniam non presumitur respectu facultatum.
8. Cautionem idoneam promittens tenetur prestare eam fideiussoribus.

9. Superfluum nihil debet esse in contrahibus.
10. Securitati appellatur in potestatem fideiussorem, quando ab eo promittitur qui iam erat obligatus per instrumentum.
11. Testes optime opinionis ubi à statuto requiruntur hac qualitas est probanda.
12. Materia subiecta alium interpretatur.
13. Idoneum quid dicatur iudicium arbitrio committitur, ubi à lege vel pacto sit mutus de idoneitate.

DECISIO CCCXX.

IN contractibus emptionum consueuerunt in hac ciuitate venditores promittere, quod pretiū conuertant in emptionem vnius fundi idonei, & securi, propterea sæpe controuersum est in Senatu, si venditor teneatur probare, fundum esse idoneum & securum, vel emptor, illum non esse talem: & nullā probationē requiri sua debebat ratio, quod res quolibet presumitur libera, † l. alium, C. de seru. & ag. locum eo, ff. de seru. urb. præd. l. hinc Hostien. & Ioan. Andr. in c. nemo de inuent. dicunt, quod feudum non presumitur: quia est seruitus, † sequuntur multi quos citauit in confil. 133. num. 24. & in conf. 231. num. 23. & hypotheca seu obligatio bonorum quæ est facti non debet presumi, in l. deo, §. fallit, ff. de cap. & possim. reuer. & sicuti loquendo de personis, quilibet presumitur esse idoneus, † cap. du. d. m. de presump. c. si quis, §. quæ sit, l. si seruus ff. de man. num. 10. etiam de Doct. in d. cap. du. d. m. præcipue Fel. late ponunt & Oldr. in confil. 41. col. m. 2. dicit clausulam positam in rescripto, si est idoneus, non facere conditionem, licet aliud quando dictum si inuenies illum idoneum: quia prima verba solum essentiam requirunt: posteriora vero exigunt factum hominis, prosequitur Fel. d. d. cap. du. d. m. num. 33. ita etiam erit in rebus, valet enim argumentum à persona ad res, † l. qui futere, ubi Abb.

& Bald. ff. de stat. hom. Euerard. loco 38. in principio. Præterea videtur hoc esse fundamentum emptoris qui recusat pretium soluere, & præterito quod fundus emendus ex eo pretio, non sit idoneus, & inde ille probare debet, l. ei qui dicitur, ff. de probat. & diuine aut paupertas ab eo sunt probanda: qui super illis se fundat, iuxta † glo. in l. si vero, §. qui per res qualitate, ff. qui sciunt de reg. de qua late Tirac. de reu. conf. 5. §. glo. in n. 95. Natta in con. 344. n. 3. Alciac. in trakt. pref. reg. 2. præ. 17. n. 5. Ben. in trakt. paup. m. 6. q. m. princ. D. Becius in con. 105. n. 28. Lambert. de contrah. etiam gloss. §. 2. 243. in fin.

Verum voluit semper Senat. quod venditor probet, fundum à se emendum esse liberum, & omni obligatione solum, quia qualitas ex pacto requisita est probanda, † l. si quis, §. quæ sit, §. qui per res, ubi Bart. ff. de no. quid in sum. public. l. Prius, §. 2. §. docere, ff. de bon. capi. cum inhiis quos citauit in confil. 110. num. 1.

Item venditor qui agit ad pretium eo sub prætextu, quod sit emptorius idoneum fundum, tenetur probare fundum idoneum esse, cum non aliter ei detur actio, l. si quis, ff. de probat.

Rustus, licet quis idoneus motibus presumatur, tamen respectu facultatum talis non est præsumitur, secundum gloss. in d. §. qui pro rei qualitate, Alciac. in trakt. pref. reg. 3. præsum. 3. in fin. C. de b. in conf. 227. num. 61.

Quarto

Quarto, pactes conuenerunt, quod pecunia impiceretur in fundum non simpliciter, sed idoneum, & securum, ideo probandum est quod sit talis, ex quo illa verba addita sunt ad maiorem primi emptoris cautionem, facit glossa in l. si mand. l. 1. §. si ff. mand. glossa in c. quamquam, in vers. idonea de iur. in fin. c. ad nostram de iur. iur. Alber. & Alex. in l. 1. vbi laf. in §. qui satisd. cog. glossa in l. sancimus, c. de verb. sig. in §. vbi laf. in §. 3. allegat multos concordantes. Rip. in rub. ff. de damn. in sol. in §. 10. in quibus locis dicunt, quod et si promittens cautionem dare non teneatur cum fideiussoribus, tamen si promittit cautionem idoneam vel sufficientem prestare, erit necessaria fideiussio.

Accedat quinto, quod illa verba idoneum & securum, essent omnino superflua, nisi importarent necessitatem probandi, quod tamen non est dicendum, §. l. si quando, ff. de leg. 1. Bal. in Rubr. c. de contrab. empt. q. 9. facit quod in simili voluerunt Ang. Cail. & Alexand. in d. l. 1. qui satisd. cog. vbi dicunt, quod et si securitatis appellatio non importet fideiussorem, tamen aliud est quando securitas ab eo promittitur, qui iam t obligatus erat per instrumentum, sequitur laf. in §. 8.

Facie sexto, quia vbi additur aliqua qualitas à iure communi non requisita, illa semper est probanda, vt per Ang. in l. 1. §. si quis neget, ff. quemad. iustum. ap. vbi ait Statuto requirente testes optimæ opinionis, hanc probationem necessariam esse. §. Alex. in consil. 32. colum. 2. vol. 1. Marfil. sing. 187. circa med. vbi multos addit. Moncad. in addit. ad tract. Crot. de test. in §. 392. Alex. de presump. reg. 3. presump. 2. num. 9.

Accedat septimo, quod subiecta materia fuit probationem esse necessariam: nam ideo em-

ptor voluit pretium conuerti in emptionem prædij liberi & securi, vt in casu cuiuscunque emptionis vel molestie possit ad illud redire, ideo verba debent plenius interpretari ad fauorem emptoris, semper enim subiecta materia t interpretatur ad eam, l. si stipulatus, ff. de iur. i. si insulam in princ. ff. de prescrip. verb. l. §. vno in princ. ff. de loc. Al. in l. 1. §. qui satisd. cog. dum tradit, an cautionis verbo fideiussio exigitur, inquit consideranda esse subiectam materiam, & secundum illam intelligi debere quod etiam voluit Alex. in consil. 95. num. 10. volum. 4. laf. d. l. sancimus. nu. 3. vers. 1. notabiliter. c. de ver. sig. Dec. in c. quas fronte, in §. ff. de appellat.

Confirmatur octauo, quia vbi lege vel pacto sit mentio de idoneitate, tunc iudicis arbitrio committitur declaratio, qualiter & quomodo quid idoneum dicatur, ita Bald. in l. vniuersa. col. 13. vltima, vers. iuratus Pistorij, c. de precib. Imper. aff. vbi ait, quod statutum mentionem faciens de cautione idonea, non restringitur ad fideiussionem, sed recipit declarationem à iudicis arbitrio, & idem tenuit in consil. 472. per totum, volumus tertio, vbi pulchre loquitur, instruens iudicem quod, secundum qualitatem personarum arbitretur, & hanc declarationem dicit singularem, & mirabilem laf. in d. l. sancimus, nu. 3. vers. secunda mirabiliter, licet dicat rationem Baldi esse debilem. Dominus Becius consil. 1. nu. 27. Ita ergo in proposito videtur arbitrio iudicis committi declaratio, qualiter fundus dici possit idoneus & securus, & an probatio requiratur vel non: ita Senatus vt dixi iuxta iudicium, à paucis tamen mensibus citra, cum contingeret idem casus, dixit Dominum esse hoc iterum examinandum.

ARGUMENTVM.

Gabella an soluaturs pro retrouenditione conuenta à principio.

SVMMARIVM.

1. Gabella non soluitur ex reuenditione que fit ex pacto apposto in principali venditionis contrahit.
2. Gabella non est de nouo soluenda quando alius fit in executione præcedentis contrahit.
3. Gabella semel soluta pro promissione vendendi non debet postea solui pro reuenditione.

4. Assensus præstitus super principali contrahit extenditur ad excusantia.
5. Consensus præstitus super conditionis dotis extenditur ad illius restitutionem.
6. Assensus adhibitus in contrahit venditionis cum pacto retrouendendi, operatur vt possit reuenditio fieri sine nouo assensu.

DECISIO CCCXXI.

QUATRO in hac ciuitate statutum, quod de quocunque contractu soluaturs gabella, ideo soluta semel gabella pro vèditiõne facta cum pacto reuendendi, ortu est dubium, an in retrouenditione solui de nouo debeat gabellam in hac questione variæ fuerunt sententiæ antiquorum Doctorum, cuius longo ordine recitet Tirac. in trall. de retrall. conuentione. §. 6. glossa. 1. num. 7. & sequen. vbi agit de gabella & de Laudemio; tandem vero ipse. num. 19. ex sententia Masuet. Bertran. Ferron. & Moder. Paris. resoluit, nullam gabellam deberi quando reuenditio fit ex pacto apposto in principali venditionis contrahit: t quia eo casu reuenditio dicitur sequela præcedentis contrahit; idem tenet Boer. in d. consil. 32. nu. 19. & ratio est: quia rea-

ditor non habet rem ex noua causa, nec reputatur noua acquisitio, ex quo emptor cogitur reuendere, vt inquit Dec. in consil. 33. colum. 2. vers. ad hoc benefacti. & idem Dec. in consil. 38. nu. 3. dicit, quod res non dicitur translata per reuenditionem, sed redditā, & hanc partem probauit etiam Amad. de Pont. Laudem. quæst. 37. colum. 3. ver. 10. tamen casus, vbi inferendo ad alias decisiones dicit, quod vbi actus sit in executionem præcedentis contrahit, non est de nouo soluenda gabella: t & citat multos, & in præfati casu res est clarius, quia si gabella soluitur ex prima venditione, in qua emptor promittit reuendere, vtique non est soluenda pro venditione, quæ sit in executionem præcedentis promissionis, secundum Bartol. in l. si §. qui, in §. si de putat. vbi ait, quod soluta semel gabella pro

lll ij

promissione de vendendo, non debet. postea solui pro venditione. † idem Bart. in l. si pupillus, in princ. ff. ad leg. Falcid. vbi etiam notat Angel. & hoc etiam tenet Bertachus in l. de gabell. part. 5. quæst. 1. & part. 2. quæst. 11. vbi citat quoque Casir. & Alex. Jul. Ferrer. in l. de gabell. nu. 367. facit etiam quod voluit Bald. in con. 415. Val. a. vbi inquit, quod si tempore contractus conueniunt est de resolutione, ita resolutio habetur pro executione contractus, non pro resolutione; & pro hac parte videtur decisio Castrensis in l. 1. m. d. c. quando. sic. ab emptio. disced. vbi tenet, quod non sit novus contractus, atque ideo pro eo non sit soluenda gabella. Facit etiam, quia executio contractus habetur pro ipso contractu; & ideo pro ea non requiritur novus assensus; sed qui fuit præstitus super principali extenditur ad executionem. † si pupillus, in l. de reb. cor. Par. de Put. de frud. reinter. cap. 136. per totum, vbi dicit, quod assensus præstitus super constitutione dotis extenditur ad illius restitutionem. † & nu. 12. ait: quod si

in contractu venditionis factæ cum pacto reddendi, adhibitus fuit assensus, poterit reddendū fieri sine nouo † assensu. Gulcher Freccia de sub. 6. fund. lib. 2. quæst. per totum, vbi nu. 17. dicit, quod eiusmodi primi contractus executio non succedit ex nouo bōminis facto, sed insurgit ex altero, & vnum est pizludiu, aliud vero executio: & inserto ad multa, quæ apud eum videri possunt. Ductum faciebatur, quia appellatione contractus sæpe venit etiam distractus; sed id resoluatur ex supra adductis; mouebat etiam generalitas verborum flatur loquentis de quocunque contractu, quæ ideo amplecti videtur retrovenditionem, licet ea improprie sit contractus, vt aliis dictum fuit in Senatu super pactos, quod quicunque creditor compauerit, &c. sed ad hoc respondebatur, quod reuendendi pactum appositum in venditione dicitur pars contractus, ideo gabella non debet solui pro parte, cum fuerit semel soluta pro toto, quare dictum fuit, gabellam non esse soluendam.

ARGVMENTVM.

Pater stipulando pro se & filiis, an videatur stipulari vt hæredibus.

SVMMARIVM.

- 1 Pater potest pro filio stipulari.
- 2 Notarius potest pro alio stipulari.
- 3 Stipulatio patris pro filiis nascitur Valer.
- 4 Stipulatio notarij pro eo qui speratur nascitur, sufficitur.
- 5 Inventarium confirmat iura hæredis illa, & intella.
- 6 Separationem iurum, quæ sibi competebant ante additionem, potest pater hæres, qui inventarium conficit.
- 7 Stipulari in dubio videtur pater filiis vt filiis, non vt hæredibus.
- 8 Qualitas naturalis debet præcedere civilis qualitati.
- 9 Expressum præponitur tacito.
- 10 Qualitas nominis determinat verbum, limitat dispositionem.
- 11 Privilegium concessum nomini cessat extincto nomine.
- 12 Contrahens cum hærede presumitur contrahisse contemplatione qualitatij hæreditaria.
- 13 Contractus talis indicatur, qualem patris appellatur.
- 14 Sanguinis ratio presumitur finalis causa dispositionis.
- 15 Dispositio collata in filium, quæ veri non sit filius, annullatur.
- 16 Legatum factum consanguineo pauperi, confertur magis relicto in tantum consanguinitatis, quam pietatis.
- 17 Legatum factum episcopo consanguineo, vel magno amico presumitur magis relicto in contemplatione consanguinitatis vel amicitia, quam dignitatis vel ecclesiæ.
- 18 Pater confertur stipulari filiis vt filiis, quando non agitur de prapione, quæ fiat filiis à patre, sed de ea, quæ sit à donatoribus.
- 19 Stipulatio patris confertur facta pro filiis vt filiis, quando confertur de voluntate stipulatoris tacite vel expresse.
- 20 Pater vbi stipulatur non pro se, sed pro filiis,

- tunc ius acquiritur filiis, licet non sint hæres patris.
- 21 Stipulatio patris pro filiis, vbi non est conformis stipulationis facta pro se, tunc filij admittuntur, etiam si non sint patris hæres.
- 22 Expressum in vna parte dispositionis non censetur repetitum in alia, in qua facile fuisse exprimere si disponens voluisset, declaratur vt num. 68.
- 23 Filiorum appellatione non veniunt nepotes, quando dissimile & separati testantur dispositio de filiis & de nepotibus.
- 24 Dispositio sequens non trahitur ad ea, de quibus supra fuit expresse dispositio, declaratur vt n. 72.
- 25 Superfluum verbum, & sine effectum operandis non debet esse in contractibus.
- 26 Masculinitas qualitas esset, vt dispositio restringatur ad descendentes tantum, declaratur vt num. 75.
- 27 Hæredum masculinorum appellatione veniunt descendentes tantum, etiam in materia transmissoria ad extraneos.
- 28 Donatio facta à patre filiis in contractu matrimonij, censetur facta vt filiis, licet non sint hæres, & propterea neque reuocari, neque minus potest per obligationem, postea à patre contractam.
- 29 Verba debent intelligi secundum suam materiam, & secundum materiam alius, qui gerunt.
- 30 Verba restringuntur per rationem secundam suam consensum.
- 31 Stipulatio pro filiis vt hæredibus, includit etiam hæredem extraneum.
- 32 Pater stipulando pro se & filiis, confertur stipulari pro filiis vt hæredibus.
- 33 Alius in dubio confertur potius factus, secundum ius commune, quam secundum ius speciale.
- 34 Hæres debet habere interst mortuus.
- 35 Hæres distas quanto est pauper & opulentior, tanto facilius teneatur hæres.

- 36 *Parentum vñem eff filio thesaurizare, & bona per eos quasita in illis iure successione transferrere.*
- 37 *Stipulatio transit ad heredem, siue de eis sit facta mentio, siue non.*
- 38 *Contractus omnes transeunt regulariter ad heredem alicuius & possunt, etiam si dispositio futu- ratiua.*
- 39 *Donationis natura est, ut transeat ad heredem quoscunque, & succedat etiam singulares.*
- 40 *Probandi sunt incumbit ei, qui habet regulam contra se.*
- 41 *Regula qui se opponit, sensus probate specialem exceptionem.*
- 42 *Stipulatio facta pro filio nasciturus, intelligitur facta, suamquam heredibus & successoribus.*
- 43 *Affectio singularis non cadit erga cognatos, & nam. 48.*
- 44 *Stipulatio facta à patre sibi & filio, intelligitur ordine successivo, siue filius sit in potestate, siue non, & siue res sit sui naturae transitoria ad heredem, siue non.*
- 45 *Pater stipulante filio post mortem suam, censetur stipulari tanquam heredi, non tanquam filio.*
- 46 *Legatum factum filio censetur ipsum contemplatione relictum, non patri.*
- 47 *Patri contemplatione censetur datum, quod filio relinquatur sub commemoratione patris & patri potestatis.*
- 48 *Dilectio non cadit in nondum nator, & nam. 43.*
- 49 *Prescriptio reputatur relictis nepoti nasciturus.*
- 50 *Dei relictis nepoti nasciturus dicitur prescriptura.*
- 51 *Patrius filiusque dei nepos, censetur dare fratri contemplatione.*
- 52 *Donatio facta sponte per consanguineos mariti, censetur facta contemplatione mariti.*
- 53 *Donatio facta filio meo, in quo non cadit merito, quia sit amicus, censetur facta mei contemplatione.*
- 54 *Donatio facta filio patris contemplatione, censetur ab ipsa patre promissa, & pater videtur donasse.*
- 55 *Contrahentes censentur se confirmasse cum dispositione statuti.*
- 56 *Repugnancia & contrarietas excludi debent in qualibet dispositione.*
- 57 *Sequitur declaratur à precedentibus, praesertim quā do praecedentia sunt clara, & sequentia dubia.*
- 58 *Filius intelligentis vocatur tanquam heredes, quādo res deducitur in stipulationem, non potest ad filium aliter pertinere, quam uti heredem.*
- 59 *Clausula in fine posita qualificat omnia praecedentia.*
- 60 *Clausula accessoria declarat praecedentem dispositionem.*
- 61 *Donatio facta patri stipulanti pro se & filio, non acquiritur filio, nisi sine herede.*
- 62 *Donatio facta alicui pro se & suo, intelligitur de*

heredibus.

- 63 *Verba interpretantur contra eum, qui se fundat in verbo contractus.*
- 64 *Ratione unica quā non censetur motus, sed pluribus.*
- 65 *Copulatio pars una declarat aliam.*
- 66 *Primo & posterius non datur in ius, quā in eodem instrumento continentur, sed omnia censentur eodem tempore facta.*
- 67 *Pater stipulans pro se in vita, & post mortem suam per hoc non dicitur aliter filio stipulari, quam fuerit stipulatus pro se.*
- 68 *Omissum non censetur quod in alia parte dispositionis fuerat expressum, quando militat eadem ratio.*
- 69 *Haecdem mentio censetur repetita in sequenti stipulatione, quando in precedenti fuerat opposita, etiam si res sui naturae non sit transitoria ad heredem, ut in fundo & emphyteusi ecclesiastica.*
- 70 *Masculinum mentio si semel facta fuit habetur pro repetita, ubi de solo filio doli non fuit.*
- 71 *Qualitas facilius probatur & praesumitur quam substantia.*
- 72 *Dispositio generalis includit casus specialiter pronis, quando pronus sit in diuersis capitulis, & quando confusis de voluntate disponentis.*
- 73 *Filius in specie vocatus censetur praedilectus, & ordine successivo vocatus cum heredibus in genere vocatus.*
- 74 *Verba fieri sine effectu operantis voluntat, quādo exprimitur, quod tacite iurat.*
- 75 *Masculinitas qualitas non restringitur ad filios descendentes quando facta est mentio in specie de filio.*
- 76 *Donatio stipulata pro filio masculo, transit ad extraneos heredem, ubi filius masculi non adiutus, vel non fuit heredes.*
- 77 *Stipulatio facta pro heredibus masculis, licet restringatur ad descendentes, illi tamen debent esse heredes.*
- 78 *Fundum concessum pro se, & heredibus masculis ex suo corpore legitime descendentibus, non est ex parte & praesentia, sed maximus.*
- 79 *Heredum mentio in materia non transitoria ad extraneos caput pro filio.*
- 80 *Hereditas nomen in contractibus accipitur propria, & requiritur, quod vocatus sit heres.*
- 81 *Ore, consil. 239. reprobat.*
- 82 *Doctores perscrutantes loquenti non est fides adhibenda.*
- 83 *Argumentum à contrario sensu non sumitur in dictis Doctorum.*
- 84 *Donatione facta contemplatione matrimonii, causa matrimonii non censetur finita, sed impulsiva.*
- 85 *Proposuit in mente reseruum nihil operatur.*
- 86 *Fuerit mali non habentur in consideratione.*

DECISIO CCCXXII

 E sustinent magnifici Domini Sigis- mundus & frater de Pretis onus alicui hereditatis dominorum Constantij patris, & Baldessaris patris, ioluituere iudicij separationis bonorum, in quo intendebant deducere & praecipere bona omnia, quae alias fuerant praedicti Domini Baldessaris, nec non Domini Guidereorum etiam patris, qui cum domino Baldessare vique de anno 1355. domino Consilio

stipulanti pro se & heredibus, nec non ei & notario stipulantibus pro filiis masculis domini Constantij. & domini Eleonorae tunc sponsae in lucem venerunt, & iusta videbatur eorum petitio, quia donatio stipulata fuit pro filiis masculis, & non est dubium, quin pater possit pro filio stipulari, *¶ I. quod dicitur, la. secunda. ff. de verb. obligat. vbi gloss. Bart. & alij, praecipue Alexand. columna prima & sequenti, & la. nam. ibi. stipulatio ista. ff. aliter, vbi etiam Doctores, praesertim la. in sepe. notab. ff.*

LII iij

dem iis. *Castren. conf. 371. colum. 2. volum. 2. Alba*,
in conf. 36. num. 4. vbi proprie loquitur in donati-
one, dicens, quod hoc casu propter patris stipula-
tionem acquiritur ius filio, etiam nulla interue-
niente acceptatione seu ratificatione. Menoch.
in conf. 489. num. 29. & in presenti casu adest etiam
stipulatio notarij, de cuius validitate non dubita-
tur. Bart. & alij, in stipulatio ista, §. si stipuler, nu.
3. ff. de verb. oblig. Bartol. in l. nec ei, §. coram, ff. de ad-
option. late Alexand. d. §. si stipuler. Dec. in conf.
407. num. 14. in l. qui intelo. §. nec patiscendo, num.
2. ff. de regul. iur. Didac. lib. 2. variat. resolut. cap. 14.
num. 11. & patet nedum vivis & extantibus, sed e-
tiam natiuitis filius stipulari potest, §. si quis ope-
rat, ff. de oper. lib. 1. Paulus, §. Paulus respōdit ad
nostrum, ff. de bon. lib. l. diuis, §. patris, C. de natu-
rit. lib. 1. Faber in §. 1. vero qui, colum. fin. nulli. de inutil.
stipul. Guid. Pap. quæst. 267. in fin. in l. fin. colum. 2. C.
de verb. signif. hanc partem tenuerunt Oldrad.
Bart. Dec. Ruin. Chaffan. & Craue. quos citat &
sequitur Becius, in conf. 36. num. 6. addo etiam Bel-
lam. in conf. 17. per totum, vbi proprie loquitur in
stipulatione, quam pro filio natiuitis heri con-
tingit in ipso matrimonij contractu. Purpur. in
conf. 333. num. 3. vbi similiter loquitur in donati-
one eo tempore facta. Latius idem Purpur. in conf.
402. num. 108. vbi alios cumulat. Natta, in conf.
531. numer. 31. & nedum patet stipulari potest filius
natiuitis, sed etiam notarij, quia et si in stipula-
tionibus inspicimus tempus stipulationis inter-
positæ. §. si filius, ff. de verb. obligat. tamen quia
filij spectantur, quod sint in rerum natura, ea spes
4 sustinet stipulationem, §. interduum, l. vbi autem, §.
illud, §. stipulatio ista, §. si quis insulens, ff. de verb. obligat.
§. et si quis, insit, de inutil. stipulas. quæ iura,
licet loquantur de spe respectu rei deducunt in sti-
pulatione, locum etiam obtinent in spe, quæ ver-
satur circa personam, quæ interuenit in stipula-
tionem. Goffred. in l. si necesse, §. si de parata, ff. de
bon. lib. & in terminis de stipulatione facta in cō-
tractu matrimonij, Goffred. in d. l. si quis operat,
quem sequitur in omnibus Bellam. disto consilio
decimo septimo, columna prauitima. vbi in stipula-
tionem notarij id tenet pro absoluto, & in donati-
one facta ab alio quam a patre, & eū sequitur Pur-
pur. in conf. 531. in patre autem alium tenet Bellam.
per rationes ab eo deductas. Cum igitur median-
te stipulatione cum patris, cum notarij in bo-
is donatis fuerit prædictis dominis fratribus ac-
quisitum, merito in separatione bonorum possunt
eadem bona separare, & præcipua habere, quam-
vis sint patris heredes, confecerunt enim Inuen-
tarium, & propterea non fuit inductum iurium suo-
rum consilio, sed seruata fuere illa & intacta
7 iura sua, §. in computatione, C. de iure delib. vbi
Bart. Bald. Alb. Ca. r. Alex. Corn. la. & alij, &
ponit Phanuc. in tract. de Inuentar. par. 5. numer. 17.
Roland. in cod. ita in vers. decima distans, & ad
hunc effectum introductum est iudicium separa-
tionis, quia bates videns hereditatem grauam
esse alieno ere, vt se in futurum eximat ab omni
8 molestia. pete iudice quod citatis creditoribus
& aliis quibuscunque prætentibus interesse,
separet ab hereditate iura, quæ ante aditionem
comprehendit sibi heredi sicut Inuentario con-
9 fecto, iuxta consilium & doctrinam Baldi, in l.
debitoris, num. 4. C. de pati. vbi Alex. dicit, se quo-
que ita seruasse, & sequuntur multi apud Phanuc.
loco prædicto, num. 19. Roland. loco item supra

relato, numero sexto, fol. 131.

Nec obstat prædictis dominis fratribus, quod pater videatur pro filijs stipulatus vti hæredibus, non tanquam filiis, & consequenter, non possint ea bona consequi nisi sint patris hæredes, & sint obnoxij hereditariis omnibus oneribus: quia respondetur primo, quod ipsi non tam veniunt in stipulatione patris quam ex stipulatione notarij, quæ eis acquirit sine aliquo medio vel ministerio patris; ea quæ dicuntur de acquisitione facta filiis vti hæredibus, procedunt solum in stipulatione patris, nec conueniunt stipulationi Notarij vel aliterius extranei, & videtur in hoc decisi. Afflicti. 393. num. 4.

Secundo respondetur, quod imo etiam pater in dubio videtur stipulari vti filiis, non vti hæredibus, ita voluit Bart. in l. Scia in princ. numer. 1. 7
Verf. ad secundum, ff. de donat. conf. 111. vbi expo-
nit, hæredibus, id est, liberis, eum sequitur Fortun.
in l. Gallus, §. quidam relictum, numero sexagesimo, ff. de
lib. & posthum. vbi mouetur duplici ratione, pri-
ma est, quod filiationis cum sit naturalis qualitas, et
in §. amancipatis, & §. minoris, Insistunt de hered. que
ab intestat. hæreditas autem iure ciuili defertur.
hæc qualitas naturalis debet præualere ciuili, §. 8
fin. Insistunt de testam. in l. bas obligationes, ff. de capi-
dim. & d. §. minor. Secunda est: quod qualitas
filiationis est expressa, qualitas autem hæreditatis
est tacita, & tacitum postponitur expresse, §. 1. per
9 est, & l. fin. C. de impub. l. nam hoc iure ff. de vulg.
& addi potest, quod qualitas nominis determi-
nans verbum, limitat dispositionem. Barto. in l. 10
ex felle, colum. 2. ff. de vulg. Felin. in conf. 25. nu-
mer. 23. vbi infert ad alia, & quædam sunt nomi-
na, quæ substantiam tem de qua agitur, ideo si
primilegium concedatur nomini, cessabit extin-
10 gendo nomine. §. Salus, in l. fin. num. 2. C. de inoffic. re-
stat. Rodric. in questio. de materia, num. 23. Bassi in
tit. de princip. numero trecentisimo quadrag. simo-
quarto. sic contrahens cum hærede, confertur con-
templatione qualitatæ hereditariæ contraxisse,
11 Angel. in l. si proponas, §. 1. ff. de inoffic. testam. Al-
cia in consilio quingentesimo quinto, numero octauo.
Cum itaque pater stipulando mentionem fecerit
de filiis, censetur contemplatione solius fili-
liationis stipulatus: sic dicimus, quod contractus
talis iudicatur, qualem partes appellarunt. §. Abb. 12
in consil. 15. in fin. volum. 1. Becius, in consilio trigefi-
mo quinto, numero nono. dicit in consilio sexagesimo
quarto, numero vnderimo. Accedit, quod ratio san-
guinis præsumitur finalis causa dispositionis, §. gl.
13 in l. nemo, §. 1. vbi Bartol. & alij, ff. de hered. insti-
tu. ideo si confectur in filium, qui verè non sit
14 filius, hic erit vniat & annullat actum, §. l. si pater,
& l. nec apud. C. de hered. insti. Bar. in l. demon-
falsa, num. 7. ff. de cond. & demonf. Arret. & Felin. in
cap. per inas. de probatio. Capra conf. 1. num. 20. Curr-
ium conf. 31. num. 8. Bero fam. l. qn. 60. in princ. Alcia.
in con. 102. num. 56. Cephal. conf. 4. q. 1. num. 14. Rolan. con.
22. num. 10. Vol. §. conf. 43. num. 23. Vol. 4. sic relictum
consanguineo pauperi censetur magis relictum
intuitu consanguinitatis quam pietatis, §. quom-
15 quis in secundo casu conuenit fauorem languinis, vel
etiam

etiam amicis, si relinquens sit magnus amicus, 17
 ¶ ut probat communem alterius opinionem Má-
 tie de coact. vltim. voluit lib. 3. tit. 6. numer. 17. que-
 re ergo non idem est filio, ut pater videatur
 pro eo stipulatus ratione sanguinis potius quam
 ratione hereditatis; & hoc fuit originalis opinio
 Baldi in *Aust. ff. si quis ruitus. col. 3. C. de sacros. et ceteris*
 vbi vult, quod pater in dubio videatur stipulatus
 tamquam filius. Sequitur Socin. iun. in d. §. quidam
 vltim. numer. 14. vbi dicit hanc esse in puncto iuris ve-
 ram & æquam, & idem placuit Ruin. numer. 84. &
 seq. quando stipulatio non est collata post mortem
 patris, quia secundum eum videtur stipulatus a-
 nimo donandi. Imol. in l. quod dicitur. ff. de verb. obl.
 sequitur Becr. in consil. 134. numer. 11. volum. 2. vbi
 dicit procedere, prout in factis nostris sine dubio,
 quando non agimus de proiutione, quæ fiat filio à
 patre, sed de ea quæ fit à donatoribus; & ratio est:
 quia non est curandum, quia mente pater stipu-
 latus sit, sed quo animo donatores dederint: quia
 ab eis prouenit donatio, non à patre. Hoc item pla-
 uicuit Ioan. Fabr. in §. si verum quis, in fin. *Instit. de iur. iud.*
 stipulatus. vbi dicit quod pater stipulando libetis,
 prodest eis, quamuis non sint heredes. Bellam. cõf.
 17. numer. 19. Put. consil. 402. numer. 108. *Narra in consil.*
 466. numero 5.

Tertio respondetur, quod vbi etiam regulariter
 stipulatio pro filiis intelligitur tamquam hæ-
 redibus, tamen in præfenti casu extant coniectu-
 ræ ex quibus colligitur, quod pater voluit stipula-
 ri pro filiis vti filiis non autem vti hæredibus, vbi
 enim constare potest de voluntate stipulatoris ta-
 cita, vel expresse, tunc intelligitur facta tamquam
 19
 filiis, ¶ ut ponit Doctores omnes in d. §. quidam
 recte, vbi Ruin. numer. 149. *l. si ubi. §. si pater. nu-
 mer. 11. de pact. Beccan. d. consil. 134. numer. 11. Me-
 nach. in tractat. sup. sumpt. lib. 3. præsumpt. 48. numer. 16.
 Ad al. in consil. 111. numer. 20.* Cum enim hoc pæ-
 deat à voluntate contrahentium, potest ea quouis
 modo etiam ex coniecturis declarari, & declarata
 seruari: coniecturæ autem sunt, vt infra.

Prima, quia dum stipulatur dominus Constans
 simul cum Notario, tunc solis filiis stipula-
 tur, non autem sibi, & filiis, at vbi pater non pro-
 se, sed pro filiis stipulatur, tunc ius filiis acquiritur,
 20
 etiam si non sint hæredes patris, ¶ est text. in
 l. quod dicitur, §. si quis via ff. de verb. oblig. per quem
 dixit Baldus in d. §. si pater, quod vti hæredibus
 videtur stipulari pater, quando non incipit à pro-
 pria persona. Sequitur Alexand. in d. l. leg. quod di-
 citur, volum. 12. & ibi *l. ass. ff. de verb. oblig.* Fortun. in
 d. §. quidam recte, numer. 18. Ruin. numer. 150. Ruin. nu-
 mer. 82. idem Ruin. in consil. 122. numer. 3. in primo vol.
 Menach. d. præsumpt. 48. numero 7. *Gerar. Ad al. cõf.*
 consilio 1. numer. 96. *Maftard. conclus. 1152. numero 5.* &
 ratio est, quia tunc non attenditur persona patris
 stipulantis, qui est nudus minister, sed persona eius,
 in quam ius conferitur. *l. de iur. §. si fin. ff. de minor. vbi*
 quod attenditur persona representata, non autem
 eius, qui actum gerit. *l. fin. vbi Bald. C. ad. adu. re. m. d. c.*
 attenditur solum persona cooptem-
 platione cuius actus geritur. *l. si de iur. commissa. §. inter d. ff. de leg. 3. l. si quis legatus. §. si testator. ff. de leg. 1. cum*
 illis citatis per me, in consilio 14. Numero decimo-
 fexto. & seq.

Secunda est coniectura, quia pater est aliter
 stipulatus pro filiis quam fuerit stipulatus pro se,
 si solus fuit stipulatus pro se, & postea simul cum
 notario stipulatur pro filiis, quando autem stipu-

lato pro patre non est conformis stipulationi fa-
 ctæ pro filiis, tunc etiam si non sint patris hæredes
 admittuntur. ¶ *l. gress. in l. Scia, in vers. videri. ff. de*
denat. causa mort. Bald. in c. 1. an agna. vel fil. Alex.
d. l. quod dicitur, volum. 12. & in d. §. si pater, volum.
penn. Arret. d. l. quod dicitur, volum. 9. Doll. in d. §.
quidam recte, vbi Fortun. numer. 59 & 60. Gebhart.
numero 32. Ruin. numer. 151. Ad al. cõf. 1. numer. 100.
Menach. d. præsumpt. 48. numer. 8. & Maftard. d. conclus.
1152. numero 7.

Tertia est coniectura, quia quando dominus
 Constantius voluit pro suis hæredibus stipulari,
 id dixit expresse, vt legitur in prin. vbi dicit, quod
 Dominus Constantius acceptat pro se, & hæredi-
 bus, ergo cum postea stipulatur pro filiis, non cõ-
 sultur intellexisse, pro hæredibus, hoc enim ex-
 pressisset, vti fecit quando voluit, ¶ argumento
 21
l. omne, §. fin. autem ad defunctum, C. de cada. solen.
 cum multis apud Tiraq. in l. si quisquam, in vers. li-
 bertis, numero 3. *Cod. de test. don. Cranet. in consil. 161.*
numer. 8. Cephal. cõf. 144. numer. 6. Becum. consil. 1. nu.
14. cum similibus.

Quarta est coniectura: quia in eodem Instru-
 mento dicitur actum esse de filiis & hæredibus,
 ergo quando de filiis actum est, non debet stipu-
 latio intelligi tamquam de hæredibus, per ea, quæ
 ponit Socin. in consilio 151. volum. 2. vbi ait, etiam in
 casibus in quibus filiorum appellatione veniunt
 nepotes, eos non venire, quando distincte & se-
 parate testator deposuit de filiis & de nepotibus.
 ¶ Sequuntur alij multi quos citat Socin. iun. cõf. 13
 128. numer. 70. & 71. volum. 1. alios addit Simon. de in-
 terpret. vltim. volens lib. 3. interpret. 3. dubi. 4. solutio.
 1. numer. 43. *Cranet. in consil. 677. numer. 3. vers. 2. respon-*
detur, Gabriel. cõm. apm. lib. 6. tit. de verb. sign. cõf.
consil. 1. numer. 93. ita dicendum in casu præfenti, quod
 filius non voluerit stipulari vt hæredibus, ex quo
 supra fuerat stipulatus pro hæredibus explicite.

Quinta est coniectura, quia supra expresse fe-
 cit mentionem de hæredibus, ideo sequens filio-
 rum mentio non potest de hæredibus intelligi, se-
 quens enim dispositio non trahitur ad ea de qui-
 bus supra fuit expresse dispositio, ¶ *argum. l. vxo*
 24
rem. §. solutissimo, in fine ff. de leg. 3. l. eubardi, §. qui
patrem ff. de vul. & pup. l. de clausula, ff. de verb. oblig.
 multos allegat Zanch. in l. heredes mei, §. cum
 ita, par. 6. numer. 227. ff. ad Trebellian. *Relin. cõf. 59.*
numer. 48. volum. 3. Gabriel. cõm. apm. lib. 6. tit. de
clausula, conclus. 9. numer. 8. vbi dicunt, quod clausu-
 la in fine posita non refertur ad casum, qui in ea-
 dem dispositione habet specialem mentionem.

Sexta est coniectura, quia si filiorum mēcio re-
 stringeretur ad filios hæredes tantum, vitique sti-
 pulatio præcedens facta pro hæredibus, esset su-
 perflua, & nihil operaretur, cum tamen, in contra-
 ctibus maxime, nullum verbum debeat esse super-
 fluum, & sine effectu operandi, ¶ *l. si quando ff. de*
 25
leg. 1. cap. si Papa, de priuilegiis in 6. Socin. in consilio 2.
numer. 8. volum. 4. vbi late agit, & ego infinitos cu-
mulaui in consilio 127. numer. 9. ad quid enim post sti-
 pulationem factam pro hæredibus, stipulari pro
 filiis, si illi non aliter admitti debent, nisi sint
 hæredes.

Septima est coniectura, quia stipulatio non est
 simpliciter facta pro filiis, sed pro filiis masculis,
 quæ qualitas efficit, vt dispositio restringatur ad
 descendentes tantum, ¶ secundum decisionem
 26
Rainer. de Forl. quam sequitur Bald. in l. libe-
ri, libertas, C. de oper. lib. vbi voluit, quod in

- 27 dispositione tranſeunte ad hæredes extraneos, appellatione hæredum mafculorum veniat ſoli deſcendentes. ¶ Idem voluerunt Richard. Malumbra, Specul. & Ioan. Andr. & alij, quos citat Alex. in l. Galim. §. etiam ſi pateret, num. 5. verſ. ſecundo in qua ſum. ff. de hbe. & pſthum. Si igitur expreſſa diſpoſitio facta de hæredibus reſtringitur ad deſcendentes, propter adiectionem qualitatũ mafculinæ, multo magis ſimplex filioſũ mafculorum vocatio reſtringenda erit ad filios vt filios, nõ vt hæredes, & ita hoc argumẽto vitur in terminis Drc. in conſil. 239. num. 4. verſ. in ſecunda dubia vbi ait donationem filiis factam a patre, in contraçtu matrimonij, cenſeri factam vt filijs, etiam ſi nõ ſint hæredes; ¶ & propterea necque reuocari potuiſſet, neque ad præiudiciũ ſecurum minui per obligationes contraçtas a patre et poſt factũ, & hæc deſiſio videtur in terminis conuenerſam noſtram determinare. Sequitur Chaffan. in conſil. 53. num. 55. vbi inferit, quod pater poſt perfectã donationem nõ poteſt filiis aliquo modo præiudicare. Mench. in conſil. 506. num. 10. & num. 16. verſ. non obſtat ſecũdũ argumentum, vbi tranſiit cum Decio, quando ſtipulatio eſt facta pro ſe & filiis, quia intelligitur etiam ſi nõ ſint hæredes, & tunc ſaterur, quod pater non poteſt præiudicare filiis: & hoc admittit Socin. iun. in conſil. 58. per totum, volum. 2. dum ruiſiõ motiuum factum in prin. reſoluit illud non procedere, quia donatio facta eſt expreſſe pro hæredibus, inueniens aliud eſe quando pro hæredibus non eſt dictum, ſed pro filiis, vel deſcendentibus.
- Octaua eitiq; verba debent intelligi ſecundum ſubiectam materiam, & ſecundum actum ad quem partes ſe præpararunt. Ioan. Fabr. in §. 1. inſtitut. de legi. Natura in conſil. 94. num. 3. Becn. conſil. 105. num. 32. & ſecundum naturam actus qui geritur, ¶ l. h. vno. in prin. ff. de ac. l. h. ſtipulatio, ff. de verſ. l. h. inſtitut. ff. de præſcript. verſ. dixi in conſil. 34. num. 32. Becn. iun. in conſil. 101. numer. 40. & verba reſtringenda ſunt ad rem ſuper qua emittuntur; ¶ quod autem, inſtitut. de legi. agn. interea. Crant. in conſil. 17. numer. 3. verſ. ſecundo quod ille, & intelligi debent eo reſpectu, quo prolata ſunt. l. debitor, §. h. ff. ad Trebell. Drc. conſil. 283. volum. 1. Crant. conſil. 236. num. 11. & verba generalia vel dubia reſtringuntur per rationem ſecundum ſuam cauſam. ¶ l. cum pater, §. deſiſſimũ. ff. de leg. 2. Angel. l. obligatione generali, ff. de pign. Natura in conſil. 546. num. 11. ¶ ſeq. donatio autẽ de qua verba facimus, idem facta fuit, vt matrimonium inter Dominum Cõſtantium & Dominam Eleonoram facilius ſortiretur eſſe cõũ: ſic enim legitur expreſſum in Inſtrumento, proinde videntur donatores & donatarius reſpectum habuiſſe ad filios ſcipſiſcendos ex eo matrimonio, non autem ad hæredes quoſcuq; Domini Cõſtantij, ergo ſtipulatio pro filiis intelligi debet, etiam ſi nõ ſint hæredes, quia ſi de filiis hæredibus ſenſerant, ſequeretur inconueniẽs quod extranei hæredes inſtituti conſequi poſſent hæc bona excluſiſſi filijs, qui non eſſent hæredes, id quod eſſet contra partium intentum; & hoc argumẽto licet non ita expreſſo vitur Berc in d. conſil. 234. num. 11. quod autem dictum eſt ſupra, ſtipulationẽ pro filiis includere etiam extraneum hæredem, quando cenſetur ſtipulatus pro filiis tamquam hæredibus, ¶ probat Imolan. d. l. quod dicitur, numer. 5. col. 6. verſ. ſed videtur, ſequitur Alexand. ibi, numer. 13. verſ. ſi verſ. ſtipulatus, & fuit opinio gloſ. in Lauu, ff. de pall. vbi etiam Caltrẽs. Bart. in l. conuincit, §.

ſi. num. 8. in ſu. ff. de verb. oblig. Ruin. in conſil. 112. numero 4. volum. 1. Adarcor. dicit. conſil. 111.

Pro contraria vero parte conſiderabat Senatus, quod pater ſtipulando pro ſe & filiis, videtur pro illis vt hæredibus ſtipulati, ¶ Bart. in d. l. Galim. §. quidam reſt. num. 9. & ibi ſequitur Ang. & alij, & fuit originalis opinio gloſ. in d. l. ſi ſibi, §. ſi palli, ff. de pall. ſuper verſ. proderit, vbi Bart. dicit tam optime loqui, & autem appellat Bald. num. 3. & Ang. inquit nullam aliam inueniunt meliorem, & ab omnibus reputatur notabilis, vt inquit Caſtr. & Fulg. eo. tam tranſiit & eſt conſuetum approbata, ſecundum Alexand. ibi, num. 7. & l. ſu. num. 2. Eandem quoque communem aſſerit Fortu. in d. §. quidam reſt. num. 53. & 60. circa med. & magis communem Rubens, num. 149. & 151. Galizul. num. 30. Ruin. num. 79. & 82. Sacin. iun. num. 4. Angel. in §. et qui, num. 4. Inſtit. de iur. ſtipulat. Alciac. in conſil. 180. num. 1. idem Alciat. reg. 1. præſumpt. 31. in prin. Baro. in c. Ray. uenim. num. 106. de teſtam. & numer. 115. Ruin. in c. ſi. 122. num. 3. volum. 1. Corn. in conſil. 288. eolum. 2. volum. 1. alios citat Maſcard. de probat. Conc. 1132. 1. num. 1. addo Ceph. in conſil. 303. num. 76. & 84. Merach. in traçt. præſumpt. lib. 3. præſumpt. 38. in fin. & præſumpt. 48. in prin. Buſa. conſil. 31. num. 8. Gerar. Maxel. in conſil. 1. num. 76. 84. 96. & 101. & pluriſus alius Marcobrun. in conſil. 11. num. 1. & num. 25. qui omnes dicunt patrem in dubio videri ſtipulatum pro filiis, vt hæredibus, non autem ſimpliciter vi filiis, & eorum rationes ſunt primo, quia vt hæredi ſuſtinetur ſtipulatio, ſecundum regulas iuris communis, diſponentis quod quilibet hæredi ſuo ſtipulati poſſit, cum vero ſtipulatur vi filio, non poteſt ſuſtineri ſtipulatio niſi ex ſpeciali iure, ſecundum quod patri eſt conceſſum ſtipulati pro filio, cum regulariter alteri nemo ſtipulati poſſit. l. ſtipulatus ſi. d. 4. aliter, ff. de verb. oblig. & in dubio videtur ius ad actum facere potius ſecundum ius commune, quam ſecundum ius ſpeciale, ¶ l. an ſeſſamento, vbi Alexand. d. d. teſtam. in l. 1. C. de iur. iur. vbi Alexand. ff. de vulga. hæc rationem adducit Aret. d. l. quod dicitur, Gahau. d. §. quidam reſt. vbi Ruben. illam deſi. odit. num. 149. Adarcor. præſumpt. 48. num. 4. Maſcard. d. Conſol. 1132. num. 3. alia etiam eſt ratio, quia vilis eſt patri quod ſtipulatio intelligatur facta vt hæredi, quam vi filio; intereſt enim eius hæredem habere qui impleat eius voluntatem, diſpoſita exequatur, & ſidem ſeruet, ¶ §. v. v. d. l. 1. quibus ex cauſis munus. non lic. & ſi ſuſcũ debita liberet autem ſuam a peccato. Hoſtienſ. in cap. 1. de uſur. Hanc ponit Ale. in d. l. 1. 80. num. 1. Mench. d. præſumpt. 48. num. 3. quia non medicus honor exiſtimatur decedere cum hærede, ſicuti contra vituperium reputatur ſi hæres non inueniatur, d. §. v. v. d. & tanto facilius inueniatur hæres, quanto pinguior, & opulentiſſe eſt hæreditas, ¶ Inſtit. de fideic. hæred. §. ſed quia hæredes. & in l. §. ſi. ſi autem dubio, C. de iur. debb. Inſtit. de leg. Falcid. in prin. ob eam enim rationem & Falcidia, & Trebellanica & beneficium iuris deliberandi, & inuentarij beneficium inuenta ſunt, vt in dictis iuribus ponit Phaul. in traçt. de inuentar. in præſ. num. 3. & 4. Rol. in traçt. de iur. §. quæſt. quinta, tertium aſſerit rationem Socin. iun. d. §. quidam reſt. num. 4. quia cõmune eſt parentum vorum filiis theſaurizare, & bona per eos quæſita in filios, in re tamen ſuccellionis, ſemper tranſmittere. ¶ l. ſcripte in ſi. ff. de uſ. lib. Lauu. eſt pariter ibi in prin. ff. de uſ. reſt. in l. 1. noli.

nisi, §. i. ff. de bon. lib. §. i. postum, ff. de probat. Cramen. consil. 665. numero 13. Adde quartam, quia natura stipulationis est, ut transeat ad hæredes, siue de illis facta sit metio, siue non, *l. i. vterque, in prin. C. de contrah. & commis. stipulat. ubi Bald. in fin. dicit, quod illa lex est de vera philosophia legalis, non de Dialectica. Sequitur laf. in l. si sic stipulatus, num. 13. ff. de verb. oblig. Adde etiam in consil. 37. num. 4. & contra: Quis omnis regulariter transit ad hæredes actiue & passiue, *l. i. vtiam veritatis, C. de ac. r. s. vbi gloss. ff. de post. inter emp. & vend. Bald. in l. i. C. de constitut. pecun. Abb. in cap. fin. in l. notab. de arbit. Bald. in consil. 112. volum. 2. & in l. prima, numero 3. C. quæ legatur. Et hanc conclusionem multis probat decisionibus laf. in l. si sic stipulatus, numero 9. & seq. vbi dicit, quod stipulatio facta affirmatiue, transit ad hæredes stipulatoris, & numero 14. dicit, quod quælibet conventio præsumitur esse realis, licet persona acquirens sit inserta in conventionem, & hanc multo tenere, quæ ego allegavi in consilio 133. numero 45. vbi dico procedere etiam in dispositionibus taxatiue factis, secundum Tiraquel. & Menoch. dixi etiam consilio 121. numero 27. Barci. consil. 88. num. 42. & ideo dixit Bald. in cap. 1. num. 16. de iudic. quod si alicui concessa est iurisdiclio pro annuo censu, transibit ad filium hæredem, quia propter patetis charitatem adorem, de eo censetur cogitatum, & hæc cogitatio prodest successoribus, naturali ratione, quæ se participatum omni homine; Sequitur laf. in l. si sic stipulatus, numero 16. Cum ergo natura nedum stipulationis, sed omniū contractuum sit, quod transeat ad hæredes, si patet stipulator pro filius, censetur pro illis stipulatur prout hæredibus, atque ita secundum naturam stipulationis, quia vt dixi, pro contraria parte verba intelligi debent secundum naturam contractus, super quo sunt interposita, & natura donationis est, quod transeat ad hæredes quoscunque & successoribus, etiam singulares. *l. Bald. in l. i. C. de iur. dot. cum multis apud Siluam in consilio 98. numero 7. & ita arguit in proposito Barci. in consilio 31. numero 10. & sequens. & Marobrun. in consil. 111. numero 74. Prædictis rationibus confirmata sententia gloss. & aliorum, redditur & communis, & vera, & secundum eam stipulatio facta pro filius, interpretatur tanquam pro hæredibus, ideo non aliter filij consequi possunt ius deductum in stipulatione, nisi sint patris hæredes, & illius adeant hæreditatem, & stare communi regula pro patre, & paternis creditoribus, incumbit probandi onus ei, qui vult contrarium dicere, *l. Lagneus, vbi Bar. ff. si quis caution. Bar. in l. i. colum. 2. ff. si quis in iur. vatum. & in eo, pro quo stat regula, non cadit dubitatio, gloss. in Lancia, C. de fort. Ancher. consil. 371. num. 4. Cramen. consil. 173. num. 7. & in dubio pro regula pronunciandum est, Bald. in l. si inter, in fin. C. de ieru. pign. dat. in num. Dec. in l. i. numer. 7. ff. de reg. iur. & in consil. 401. volum. 1. & qui se opponit regulæ, tenetur probare speciale exceptionem. *l. Rom. in consil. 133. num. 4. & dicit Corn. in consil. 118. volum. 1. volum. 4. quod fundans se in casu exorbitante à regula, subit onus probandi. Becius late in c. 79. numero 12. vbi dicit, tunc per regulam standum esse, donec per legem vel authoritatem probetur exceptio.*****

Sed præter communem regulam aderant etiam coniecturæ suadentes stipulationem factam filius pro filius vi hæredibus, & prima est: quia filij nondum erant in tempore natura, sed nati sunt, &

dicat *l. Fortun. in d. §. quidam rell. numer. 36. in fin. 43* & num. 60. quod stipulatio facta filius natiuitatis, intelligitur facta tanquam hæredibus & successoribus. Gerar. Maxo. consil. 1. num. 83. rationem credo esse, quia ergo in incognitos nulla cadere potest singularis affectio, *l. i. cum sita, §. si fiduciarius, ff. de leg. 2. §. si cognatus, ff. de reb. dub. & est vulgatum Axioma, quod inuisa deligere quidem possumus, sed non incognita.*

Secunda est coniectura, quia stipulatio patet sibi & filio censetur ordine successuum stipulati, id est, sibi statim, & filio post mortem suam, vt per *44* Bart. in d. §. quidam rell. numer. 8. per gloss. ibi, & in d. §. i. postum, vbi dicit procedere, siue filius sit in potestate, siue non. laf. in d. §. quidam rell. num. 19. vbi numerum 4. recitat rationes, & post Imol. & Alexand. alios ponit Lancelot. numero 35. vbi dicit communem, & procedere, siue res sit filii natura transitoria ad hæredes, siue non. Ruben. numer. 129. vbi multos allegat, & attestat de communi, & ampliat, si res sui natura non sit ad extraneos transmissura, eandem quoque communem affirmat Soc. iun. num. 146. & communem proficitur Ruin. numero 73. Item in cap. in prin. num. 10. & seq. & numero 17. de alienat. vend. patet. vbi ait, quod etiam in donatione stipulando pro se & filijs, censetur vel illis acquirere solum post mortem suam, & sibi dum vivit. laf. in d. §. quidam rell. num. 40. A postea Item in loco prædicto. Marobrun. consil. 111. numero 53. Berro. d. cap. Raynium, num. 106. vbi autem stipulatur filio post mortem suam, tunc sine dubio videtur stipulanti tanquam hæredi, non tanquam filio. *l. Bart. in l. quod dicitur, in 2. quæsi. numero 5. ff. de verb. obligat. vbi cum sequitur Imol. numero 4. in fin. Alexand. num. 15. vers. sciundo vera casu principa. laf. numero 24. & hanc dicit communem Cornel. in consil. 188. volum. 1. idem voluit Bart. in d. §. i. vbi, §. i. postum, Ruben. in d. §. quidam rell. numero 131. Ruin. num. 81. vbi intelligit, quid ex presse vel tacite collata stipulatio post mortem patris stipulantis, & ita in tempus quo filius erit iuri. Cum igitur in casu nostro stipulatio intelligatur facta ordine successuum, & non tribuat ius filijs, nisi post mortem patris, fatendum est, quod filij non possunt venire, nisi sint patris hæredes, & quod censetur tanquam hæredes vocati.*

Tertia est coniectura, quia donatio, de qua in facto, quamvis fuerit stipulatio etiam pro filijs, vere tamen facta est patri & patris contemplationem nam est regulariter filio relictum, non patri, sed sui ipsius contemplatione relictum videtur, *l. 46* final. in fin. vbi gloss. C. de test. final. Bart. in l. si filiusfamilias, la. 2. num. 2. ff. de donat. cau. mort. in l. cum aliquis, num. 3. vbi Bald. Cast. & Alex. C. de iur. de lib. Ryon. consil. 194. num. 3. vol. 1. tamen fallit, quando est relictum sub commemoratione patris & patrie potestatis: quia tunc patris contemplationem non filij datum videtur, *l. si filiusfamilias, vbi Doct. ff. de iur. & dem. Bart. in d. §. si filiusfamilias, la. 2. Bart. Bald. & Castell. in d. l. cum aliquis, Soc. in consilio 72. numero 10. volum. 3. Et hæc opinio multo magis procedit, quando datur filijs nondum natis, & ita incognitis: quia ad eos non potest applicari predictio, *l. 48* & argumento *l. si quis in ius, in fin. C. de inoff. testam. & probauit in consil. 177. num. 19. & Bart. in l. qui filium, numero 2. dicit, quod in postumos non cadit affectio, nec meritum. Hinc dixit Fortun. in d. §. quidam rell. numero 43. quod est datum ab auctore non reputetur profectitium, sed adfectitium,**

49 tamen fallit, quando datur nepoti oascituro, & sed ante eum probatur ex dicto Bart. in *conf. 131. primo arguitur in princ. vol. 1. vbi ait*, quod dos ab auctore relicta nepoti non nate, sed nascituro, dicitur professione nepotis, quia erat incognita, & nondum nata. Idem voluit Ang. in *conf. 78. Dec. in conf. 81. nu. 5. Alex. Socin. Ruin. & alij*, quos citat Menoch. lib. 3. *presumpt. 28. num. 9. & conf. 151. num. 1. Cephal. confil. 105. num. 13.* & vbi etiam filij essent nati tempore donationis idem esset, quia patri dando nepotibus videntur fratri dare & fratri contemplatione, plus enim erga fratrem afficiuntur quam erga nepotes qui sunt remotiores, & l. fin. C. de ver. signis. & fratri præsuntur voluisse prius donare, licet iura, §. si ff. de leg. 2. & in terminis de patruo donante nequit ponit Cast. in *conf. 56. numer. 2. vol. 2. vbi loquitur de fratre qui cum esset socius donauit nequit simul cum patre. sequitur Alex. confil. 179. num. 3. vol. 5. Dec. d. conf. 81. num. 5. Sec. in un. in conf. 33. num. 1. vol. 1. vbi idem dicit, quando patruus instituit nepotem volens quod intelligatur institutus intuitu fratris, quia institutio est facta à cognato patris, sed si plures, §. in arregetis in fin. vbi Bart. & alij, ff. de vulg. & ibi idem voluerunt Imol. & Alex. vbi ponunt generalem regulam, quod filio meo donata à consanguineis meis mihi acquiruntur tanquam mea contemplatione do nata, & idem dicunt in donatione facta sponse consanguineis mariti, & Lup. in rubr. de donat. inter vir. & uxor. §. 45. num. 1. & seq. Ruin. in *conf. 196. num. 6. vol. 2. vbi approbat Castrensis decisionem Alex. in conf. 133. num. 2. & seq. Cephal. d. conf. 105. num. 33. Natta in conf. 14. numer. 1. Menoch. lib. 3. *pres. 28. num. 9.* vbi idem dicit, quando donatio fit à magno patris amico, addo quod voluit Imol. in d. l. quod dicitur, col. 5. circa med. ver. secundo caso quando, vbi dicit, quod vbi in filio non sunt merita erga patrem, tunc pater stipulando filio acquirit filio non vti extraneo, & intelligitur stipulatus quod detur post mortem quia si statim esset dandum, inutilis esset stipulatio, quia illud tanquam patris contemplatione datum est professione, & pulchre Ifern. in c. 1. num. 9. & seq. de alie. feud. pater. vbi 1. num. 14. dicit fortius quod etiam cessante consanguinitate, donatum filio dicitur patri contemplatione donatum, quando in filio non cadit meritum, ut quia sit anniculus, & etiam si donans dixisset se propter merita donare: quia cum ea non possint per trahere filij interuenire, non attenditur assertio, & loquitur quando solius filij nomen posuit tñ in donatione. Afflic. dec. 393. n. 4. cum vero patris contemplatione facta fuerit donatio, censetur ab ipso patre petuente, & pater videtur donasse, & d. §. in arregetis, vbi Bal. & alij. Legem aliter, vbi Bal. dicit, quod dñs pro alio illum repræsentat, C. de secund. nup. Man. de conu. d. vltim. vol. lib. 8. tit. 16. num. 1. Simon. de interp. vlt. vol. lib. 1. interpret. 2. dubi. 2. filio. 6. n. 2. & §. fol. 64. Lup. d. §. 45. in princ. Natta d. con. 14. numer. 1. quod si patri videtur donatum, vtique stipulando filio intelligitur vt hæredi, atque ita post mortem, quia alias non valeret, vt inquit Imol. d. l. quod dicitur, col. 5. sequitur Alex. n. 15.**

Quarta est coniectura: quia in ciuitate extat statutum, per quod si minx non succedunt statibus masculis, & contrahentes videntur in contractu respectu barathule ad statutum, & se circumformasse cum illius dispositione, & per ea, quæ po-

nit Bartol. in l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebell. vbi Alexand. Alcia. in tractat. *pres. 3. presump. 32. in princ. Zanchus d. §. cum ita, per. 9. idem*, quando vocatur filios masculos, videntur eos vocasse qui ab intestato sunt successuri, atque ita tanquam hæredes, non autem vti filios, & hoc argumentum inuincit Ruin. *conf. 122. num. 4. in fin. vltim. Marecb. confil. 111. num. 28.*

Quinta deducitur coniectura: quia demum Constantius expresse stipulatus est pro hæreditibus, si autem intelligeremus filios postea vocatos fuisse vti filios, non vti hæredes, certe lubet et repugnantis, quæ tamen excludi debet quacunque interpretatione, & Bartol. in l. si §. idem, quæ sit, num. 3. ff. 56 de eod. & deb. Alex. in con. 170. vol. 1. 6. in fin. citat Crauet. in *resp. pro Crinito, num. 33.* & pluribus sequent. alios citauit *per. 210. in fi.* & sequens stipulatio facta pro filijs, intelligi debet secundum præcedentem factam de hæreditibus, vt scilicet filij sint quidem vocati, sed ita, si sint hæredes, sequentia enim declarat quæ ad præcedentibus, & l. si 17 fuerint, §. fin. ff. de reb. dub. l. si autem, §. cum in verbis, ff. de leg. 3. Alex. in con. 47. num. 28. vol. 1. vbi subdit maxime id procedere, vt tollatur correctio: & quamvis aliquando sequentia resistent præcedentia, tamen quando præcedentia clara sunt, & sequentia sunt dubia, tunc res caret difficultate, quia sequentia intelliguntur secundum ea, quæ præcedunt, ita post Cyn. inquit Bald. in l. legatorum prius, §. fin. ff. de leg. 2. l. si, in l. si seruus plurimum, §. si num. 3. ff. de leg. primo, & idem probatur Mant. & Simon. de Preter. quos citauit in con. 179. num. 57. Cum ergo filij pronuntiatio dubia sit, & referri possit ad filios vt hæredes, & ad filios vt filios, vtique hæc dubitatio declaratur à præcedenti stipulatione, in qua pater vocauit simpliciter hæredes suos, & sicuti filij debent intelligi vocati tanquam hæredes, quando res deducta & in stipulatione non potest ad filium aliter pertinere quam vti hæredem, l. num. ff. de post. Bartol. Bald. Angel. Fulgoi & Castren. d. §. si pater, vbi 1. num. 4. & in d. §. quia cum res pater. §. 60. Rib. num. 149. Ruin. num. 83. Angel. in §. 49. qui, 1. num. 4. In fine, de iur. stipul. ita quando stipulatio non potest conuenire cum præcedenti facta de hæreditibus absolute, tunc debet intelligi de filijs vt hæreditibus, cum aliter non possit scripta concordari.

Sexta est coniectura: quia in discorsu donationis sæpius fit mentio de domino Constantio & filijs, nec non de hæreditibus, & hæredum expressio refertur nedum ad filios, sed etiam ad dominum Constantium, quia cum immediate post omnes ponatur, ad omnes refertur debet, ex quo clausula in fine posita, qualificat omnia præcedentia, & l. si l. si scripta, §. si ff. de leg. primo, cap. secundo requirit, vbi Dec. num. 3. de appellat. & qualitas respiciens determinabilia plura, censetur omnia ita equaliter determinare, l. si autem hoc ius, ff. de vulg. quoniam si hæredum mentio esset ad alteram partem tantum referenda, vtique ad solum dominum Constantium referri deberet, quia in principali stipulatione quæ facta est pro filijs, nulla fit mentio de filiorum hæreditibus, sicuti etiam non fit in vltima stipulatione, quam pater & notarius faciunt pro filijs in fine instrumenti, vbi continetur cessio omnium iurium, & quauis dicta clausula facientes mentionem de hæreditibus, sint per parte accessoria, declarant tamen præcedentem dispositionem, Bald. in l. eam quam, num. 36. C. de fiduciis. Secus.

Socii in consil. 272. et in fin. et in l. 1. Dec. 193. num. 6. Bero in consil. 38. numero 50. & fere in terminis ita arguit Dec. in consil. 216. num. 5. in fine. vers. & hoc patet ex sequentibus. Item si quis autem predictis condictis stipulationi censetur facta filius vel hereditus. & ideo aspirare non possunt ad boni donata, nisi sint heredes patris.

Tertio, quod filij non consequantur bona nisi uti heredes, etiam quando fuerint donata patri stipulanti pro se & filiis, late probat *† Ifern. in d. cap. primo. in princ. num. 12. & seq. de alien. feud. pater. ubi id probat multis rationibus, & precipue quod donatio intelligitur facta contemplatione patris, precipue, si filij non sint nati, vel sint anniculi & cum citat & requirit la fin. d. 1. §. quidam res, numero 40. Idem voluit Ruin. in consil. 123. num. 3. vers. sic de vero casu, et in l. 1. ubi loquitur in donatione a sorore facta fratri stipulanti pro se, & filiis masculis, & vult, quod intelligatur facta pro eis tanquam heredibus, & infert, quod si filius non sit hares, sed extraneus, tali casu filius non consequetur bona, sed illa habebit extraneus hares: ad hoc allegat glossam, Bartol. Imol. & Alex. Idem tenuit Gerar. Mazol. in consil. 1. num. 96. ubi vult, quod filij in tali donatione veniant tanquam heredes. Idem Barbat. in consil. 31. numero 8. & seq. ubi inquit, quod talis receptus potest de te donata disponere pro libito. Marco Brun. in consil. 311. num. 6. ubi sequitur Ruin. in omnibus, & defendit eius opinionem, vult, quod non rescindatur donatio etiam si extant vel firmant, vel extranei heredes, quando deficiunt masculi, etiam si facta sit pro filiis masculis, cum taxativa tantum, & idem in donatione facta pro se & suis, quod veniant filij heredes, non autem filij tanquam filij, voluit Dec. in consil. 216. v. si raras filias, num. 5. ubi allegat Alex. in consil. 26. num. 5. volum. 5. qui loquitur etiam in feudo, & vult, quod concessio facta pro suis, extendatur ad heredes & addit, ibi, allegat Guid. Pap. Castren. Alexand. Rub. Brun. & Bertr. Crauet. consil. 22. num. 1. Rub. §. quidam res, num. 173. ubi addit Imol. & la fin. in donatione facta pro se & filiis. idem voluisse videtur Bero. in d. c. Rationem num. 106. ver. ex quibus.*

Quarto, si stipulatio illa pro se, & filiis, esse dubia, cum tamen instantibus predictis videatur clarissima, deberet potius intelligi de filiis heredibus, quam de filiis ut filijs, quia in dubio verba interpretantur contra illum qui se fundat in verbis contractibus, *† I. veteribus, ubi Bartol. ff. de poll. Alex. in consil. 3. vol. 5. & verba intelligi semper debent contra eum ad cuius fauorem fuerint prolata glossa in d. l. veteribus, & ibi Albe. col. 1. ubi quod non attenditur quis ea protulerit, sed in cuius gratiam & commodum, ita post Atch. Imol. & Rom. dicit la fin. loquendo in contractibus, in consil. 39. num. 2. vult. Paris. consil. 64. num. 32. et in l. 1. Crauet. in Rub. ff. de leg. 1. num. 132. Gal. c. commun. opin. lib. 6. tit. de verb. sig. et in l. 6. num. 87. Bero in consil. 101. num. 91. cum ergo dicti filij fundent se in verbis, debet interpretatio ad iura quae stat contra eos, atque ita stipulatio pro filiis interpretabitur uti heredibus, non uti filiis, & ita fere in terminis arguit Dec. d. consil. 216. num. 5.*

Hic vero non refragatur quod in contractum dictum est, stipulationem filiorum nomine factam intelligi debere, ut eis non acquirat tanquam filius, non autem tanquam heredibus: quia ostendimus supra, contrariam sententiam esse magis commu-

nem, quam amplexi sunt gl. Bart. Ang. Ful. Cast. Alexand. Corn. la. Ruin. Rub. Galiaul. Angel. Ater. Alcia. Cephal. Mazol. Burf. Maccohr. Nienoc. Bero. & Mascard. & rationes, quae allegantur pro contraria, non subsistunt: quia etiam in filiis concurrat qualitas naturalis, & qualitas expressa, ut dicebat Tortunius, & qualitas sanguinis videatur potior, tamen non ea excludit, si intelligamus de filiis tanquam heredibus, & ita esse mentionem, sed utraque concurrat, quia non negatur quin vocati sint filij sed dicitur quod vocati sunt cum ea qualitate quod sint heredes, nec excludi possunt nisi reculent hereditatem: procederet autem contrarium, si velimus excludere rationem consanguinitatis, sed die magis eum quidem esse considerandum, sed non solum pro quo facit, quia in dubio motus quis praesumit non vnicatatione, sed pluribus, *† Salic. in l. 2. C. de i. n. d. d. 1. §. 64. Auth. quia actiones, C. de sacros. ecc. Gerar. in consil. 203. num. 19. Ripa. in sub. ff. solus. mar. num. 62. ubi addit Imol. & Curt. sen. Dicendum est igitur, stipulationem considerasse & sanguinem & successionem, postquam inuicem se compatiuntur, nec vnius respectus alium expellit.*

Quamvis autem Notarius simul cum patre sit stipulatus pro filiis, tamen stipulatio Notarii intelligi debet eodem modo facta quo est illa patris, quia vnica determinatio debet omnia aequaliter non inaequaliter determinare, *† iam hoc iure, ff. de vulg. & vna pars copulatiue declarat *† alia, l. 65. vtrum ff. de perit. hered. Rom. in consil. 331. num. 2. Sa. cia. in leg. 1. numero primo. ff. de reb. dub. Cui. consil. 45. num. 3. Ruin. in consil. 197. num. 7. volum. primo. & quemadmodum in stipulatione patris intelliguntur filij vocati tanquam heredes, ita & in stipulatione Notarii quae est iuncta & copulata patris stipulationi. Accedit quod donatio ut supra dixi, censetur filijs facta contemplatione patris, siue fuerit a patre stipulata, siue a Notario, ergo utroque vocati uti heredes patris.**

Nec mouet, quod patet fuerit solum pro filiis stipulatus, quia id affirmari non potest ex quo primum est pro se stipulatus & incontinenti non filiis, quae enim in continenti sunt, censentur inesse actui, sicut & quae sunt eodem loco & tempore, *l. lilla, §. dicebam, ff. si certum sit. quando enim plura continentur in eodem instrumento, inter ea non datur prius aut posterius, sed censura iuris omnia videntur eodem tempore *† facta, l. contra. 66. Item, ubi Bart. C. de fid. re. stram. & hoc loci habet, quando sunt duo actus duobus temporibus, & separati, sed vnus contemplatione alterius. Bald. in l. petens, numero 49. C. de pall. late Becius, in consil. 92. numero 6. ubi subdit, idem multo fortius esse, quando in vnico instrumento plures expediuntur actus, & allegat multos Doctores, & ego alios citavi in consil. 217. num. 6. & multis seqq. & Doctores contrarii loquuntur, quando patri nihil quæri potest, ut quia in eum nulla collata est utilitas, aliud autem est, quando prius patri quæsitum est commodum: tunc enim cessat ratio quod non attenditur persona stipulantis, & siue prius, siue post, sufficit patri fuisse quæsitum ius.**

Et in casu nostro non potest dici quod pater sit aliter stipulatus pro se, quam filius, eo quod in stipulatione pro filiis facta interuenient Notarius: quia per interuentum Notarii non mutatur stipulationis substantia, prout mutatur in l. Scia. ff.

de donat. an. f. mori. super qua fundatur coniectura in cōtrarium allegata, vt ibi videri potest. & ideo Gerat. Mazo. consil. 1. num. 100. dicit, quod si patet stipulator pro se in vita, & pro filiis post mortem suā, per hoc non dicitur aliter filiis stipulati quam

67 fuerit stipulator, pro se, sicut vt distormis dicatur stipulatio, & requiritur quod diuersas contineat qualitates & circumstantias.

Tertia quoque coniectura nō resistit: nam etsi prius fuerit expresse pro hæredibus stipulator, & secundo loco non expresse nomen hæredis, non per hoc censetur omisium quando in filiis militat eadem ratio quæ in aliis, & stāte rationis idé-

68 titate, non procedit ↑ regula. §. fin. autem ad defensionem, vt post Gozad. Socin. iun. & Craver. concludit Menoch. consil. 14. num. 15. Respondeo etiā, quod ex quo in præcedenti stipulatione facta est mentio de hæredibus, ea censetur repetita in se-

69 quenti, ↑ vt per multa concludit Corn. in consilio 13. colum. 1. & 3. volum. 3. vbi propriè loquendo de stipulatione, vult, quod hæredis mentio facta in vno loco, babeatur pro repetita in sequenti, in quo

fuit omisā: & loquitur in fortioribus terminis, id est, in emphiteusi ecclesiastica, & ita in re quæ sui natura non est transitoria in hæredes quoscunque, & vult, quod mentio hæredum facta in vna parte contractus, sit coniectura satis sufficiens ad

arguendum quod sit patet stipulator pro filiis vti hæredibus, cuius decisionē in feudo & sic in materia non transitoria ad hæredes, securus est Silua. in consilio 65. numero 4. vbi in si. refert, idem cō-

sulsiū Carolum Malatestam, Nazarū, Scopulum & Hieronymum de Medicis Mantuanos Senatores. Zatic. in §. cum ita, par. 4. num. 318. vbi non faciens tamen mentionem de Cornel. dicit, quod si testator in vno capitulo fecit mentionem de hæredibus substitutis, censetur idem voluisse in alio capitulo. Idem quoque in feudo probauit Becius,

in consilio. 88. numero 40. & seq. vbi tamen non meminit de prædictis, & facit quod multi voluerunt factam semel mentionem de masculis, haberi pro

70 repetita, quando de solis filiis dictum fuit, ↑ vt per Ruin. in consilio 146. numero 8. volum. 2. Zan. d. numero 119. Becius. dicit. consil. 88. numero 43. Cum ergo in præcedentibus patet stipulator fuerit pro hæredibus, sequens stipulatio pro filiis intelligi debet pro filiis hæredibus, non ignoro quod Nata-

impugnat hanc resolutionem in consilio 164. numero 12. per consil. Bald. 368. volum. 3. sed de eo non est curandum, stantibus in oppositū tot aliis Doctoribus, yltra quod contra eum fuit iudicatum, vt refert Silua. dicit. consilio 61. in fin. & ego vidi sententiam tunc latā prout & aliam in causa in qua consulit Becius, cuius sententia vigore D. Georgius Carretus quatuor Mantuz vt humanissimus, suum Mallatum in dominos Spinolas Genuenses alienauit.

Ad quartam dico, quod procedit, quando agimus de extensione significati: tunc enim sufficit quælibet leuis coniectura ad illam impediendum, & ideo cum ex propria significatione filij non includatur nepos, merito cessabit extensio, quando in alia parte facta est de nepotibus separata dispositio, sed nos agimus de interpretatione verbi dubij, quocirca quælibet leuis coniectura ostendit qualiter sit accipiendum, sic in simili arguit Ruin. d. consil. 146. numero 9. volum. 2. loquendo, an filiorum appellatio ad masculos sit restringenda; Adde, quod nos agimus de qualitate, non de

substantia, & qualitas facilius probatur & præsumitur quam substantia. ↑ Angel. in l. si certus annus, 71 C. de pall. vbi Alex. Decan. consil. 197. num. 4. 2. et ita, consil. 302. num. 3. Menoch. consil. 93. num. 15. alios citat. in consil. 68. num. 7.

Ex quauis generalis dispositio non includat casus specialiter prouisos, vt dicitur in quinta cō-

iectura, tamen hoc est verū quando vtrique prouisio sit in eodem capitulo, secus, quando in diuersis, ↑ vt propriè contingit in facto nostro, l. si. fi. de dat. præleg. Bartol. in l. prima, §. hoc autem edictum, ff. de oper. nou. nunc. Roman. in consil. 308. numero quarto, sequitur Zanc. dicit. §. cum ita, par. 6. numero 128. Sed aliter etiam procedit, quod non procedit dicta conclusio, quando constat de contraria voluntate disponentis. Alexand. in consilio 41. volum. 1. sequitur Gozad. & alij citati à Roland. in consilio 34. numero 11. volum. 4. Adde Anch. in consilio 84. numero 4. in notio autem facto res videtur ex volū-

tate patris esse clara, stantibus multis supra pro hac parte relatis. Respondeo tertio, quod argumentum procederet, si tractarem de substantia, sed nos agimus de qualitate repetenda, quæ facilius admittitur.

Pro resolutione autem sextæ coniecturæ sciendum est, quod etiam si filius censetur stipulator vti hæredibus, tunc non esset superflua stipulatio: quia tali casu filius hæredibus cōcurrentibus cum extraneis, competeret ius prælationis, & si institueretur filius & extraneus, filius consequeretur solus bona donata: quia hæc est verisimilis mens disponentis, vt in simili voluit Imol. in l. Galius, §. etiam si pater, in fin. ff. de liber. & postum. & ante cum Bald. in l. 1. numero 5. C. de inst. emptor. Alex. in consilio 44. numero 4. volum. 1. non intelligitur enim stipulator voluisse quod extantibus filiis, bona vadant ad extraneos. Socin. d. §. etiam si pater, in fin. numero 10. quia cum filij sint in specie vocati, censetur prædicta & ordine successu vocati cum hæredibus in genere ↑ vocatis. Et subdit sic 72 voluisse Angel. in consilio 306. vbi numero 4. dicit non esse credendum, quod testator voluerit extraneum præferre suis filiis in totum, vel io partem. Idem voluit Ias. d. §. etiam si pater, numero 36. & quauis aliqui contradicant, vt potest videri apud Rub. in dicit. §. quidam resti, numero 169. & seq. tamen fat est, quod pro nobis extent plures auctores. Respondeo etiam, quod contradicentes loquuntur, quando filij non sunt hæredes: quia etiam Angel. Imol. & alij pro hac parte citati, volunt, quod filius succedat exclusio extraneo hærede, etiam quando filius non est hæres, quo casu mihi quoque non placet decisio Angel. & Imol. sed quando filius est hæres, tunc videtur præferendus extraneo hæredi, per rationes prædictas, quas eo casu approbat quoque videtur Rub. loco prædicto numero 166. quauis Alex. d. §. etiam si pater, numero 6. ver. quid autem si in casu, & Rub. d. numero 170. velint contrarium, tamen standum est pluribus. Respondeo secundo, quod toleratur verba esse sine effectu operandi, quando exprimitur quod tacite inerat. ↑ Ioan. Angan. c. solita, 74 de maior. & obed. Alex. in consil. 33. numero 9. volum. 3. Ruin. in consil. 169. num. 15. volum. 1. Ripa. in c. 1. numero 44. de re script. Neira. in consil. 2. num. 48. Bella. consil. 7. num. 13. Natta. consil. 4. §. num. 3. Cephal. consil. 104. num. 13. tunc enim non dicuntur superflua, si quod erat tacitum efficitur expresse, vt ibi dicunt in eras tacitum efficitur expresse, vt ibi dicunt in proposito autem filij qui implicite continebantur substi-

sub stipulatione facta pro hæredibus explicitè fuerunt vocati, & hæc vocatio non est superflua. Possem & aliis pluribus modis respondere, prout plures dantur limitationes ad dictam regulam, sed hæc sufficiunt. Respondere demum, quod eiusmodi stipulatio operatur vt filius quærat ius non solum ex transmissione paterna sed etiam ex propria persona: qui si erunt hæredes, poterunt etiam hæc bona petere vigore stipulationis prædictæ, quod tamen facere non possunt alij hæredes extranei, vt per multa probat Marcob. *confil. 111. nu. 61. & seq.* qui tamen est intelligendus, dummodo sint hæredes, quia supra iam dixit non aliter admittendos, nisi hæredes sint: cum enim sint hæredes, præferuntur ex propria persona, tamquam filij, & vigore transmissionis tanquam hæredes.

Masculorum mentio considerata in septima coniectura, nihil turbat supra scriptam conclusionem, quia doctrina Rain. Bald. & aliorum, in argumento citata, procedit, quando dictum est in genere de hæredibus masculis, tunc enim quia non fuit habitus respectus ad certam aliquam personam, adiectio qualitatis masculi, restringit generale nomen hæredis ad descendentes, ob coniecturam voluntatem; in casu autem nostro, quia de filiis in specie facta est mentio, qualitas masculinitatis non restringit ad solos descendentes, sicut resoluit in terminis Ruin. *d. confil. 122. nu. 5. Ver. nec obstat*, quod ius extranei, *Vol. 1. Marcob. d. con. 111. nu. 14. & seq.* quoniam Ruin. loco prædicto vult, quod etiam donatio fuerit stipulata pro filiis masculis, tamen adhuc transeat ad hæredes extraneos, & ad scemias vbi filij masculi non adfuerint vel non sint hæredes, adeo quod eo quoque casu donatio non redeat ad donantem, nec dicatur finita; Sequitur per omnia Marcob. *d. confil. vbi late agit, idè late probat Gerat. Mazo. d. confil. 1. scilicet per totum*, vbi donationem factam pro se & filiis, vult transire ad extraneos filij extinctis, & suscipiunt ei *confil. Socin. & alij multi. Beto. in confil. 121. Volum. 1. Socin. in confil. 142. Volum. 3. Marc. d. confil. 111. & post Arch. ubi de donat. dicitur. Vinea. quem citat & sequitur Bursat. *confil. 31. num. 7.**

Sed respondeo secundo loco, quod doctrina Rainet. & aliorum, non facit ad propositum, quia non querimus nunc, an stipulatio restringatur ad filios, vel extendatur ad extraneos, sed de eo agimus, an filij fuerint vocati vti hæredes; & hoc est indubitatum etiam apud Rainet. & alios ex aduerso allegatos, quia licet dictum sit de hæredibus masculis, & ea loquutione restringatur ad descendentes, tamen illi debent esse hæredes: ita supponit Bald. *in d. liberti libertat; nu. 37. C. de oper. lib. & appetit. in d. 5. etiam si parentis, col. fin. circa mod. ver. in hoc ultimo mem. vbi dicit, quod qualitas masculinitatis restringitur ad hæredem proximum descendentem, non ad extraneum. Imol. eolum. 1. in f. vers. addit tamen hic. clarus Alex. nu. 4. ver. par. ergo, vbi post Specul. dicit, quod si per masculos extraneos hæredes excludit filiam, multo magis excludit extraneum. Socin. nu. 7. vers. secundo similia, vbi dicit etiam ipse, quod vult promittere masculis hæredibus, & hoc clare voluit Marcobro. *d. confil. 111. num. 37. vbi ait, appellatione hæredum masculorum venire solos descendentes masculos, qui tamen sint hæredes. Et hanc conclusionem quod descendentes quidem intelligantur vocati sub nomine masculorum hæredum, sed illi debent nihilominus hæredes esse, volupunt Bald. lat**

de Ard. Iser. Alua. Imo. Aet. Car. Alexandri. Alex. Brun. Ruin. Paris. Socin. iun. Dec. Bero. Rip. Rub. Didac. Silua. & Olaf. quos omnes citat & sequitur Ceph. omnino videndus, in *confil. 303. nu. 39. vbi nu. 39. vsque ad 110. sustinet dec. Rain. & aliorum quos supra pro contraria parte citavi, intelligi, dummodo sint hæredes, & non aliter, & inferi, quod feudali consensum pro se, & hæredibus masculis, ex suo corpore legitime descendentes, intelligitur, non ex pacto, sed mixtus; quod etiam voluit Bursat. *confil. 291. num. 76. & sequitur vbi addit Thom. Marin. Capic. Frecciam. Camera. Vrsil. & alios subditi sic fuisse sapie iudicatum; & propterea ex decilio non nocet, qui si debent esse hæredes, habemus intentum.**

Respondet tertio, quod Rain. & alij in contrarium citati, loquuntur in feudo, & emphyteusi, atque ita in materia non transitoria ad extraneos, in qua hæredum mentio capitur pro filiis, vt late per Cephal. *d. confil. 303. nos autem sumus in donatione de sui natura transitoria ad omnes, vt supra probavi in primo fundamento ex Bal. Silu. Bursat. & Marcob. & ita in proposito respondet Imola. in d. 3. etiam si parente. eolum. prima, in fine vers. addit tamen hic. Super hac tamen resolutione nulla faciebat vim Senatus, quia Imola reple henditur ab Alex. *ibi, numer. 4. vers. sed Imola, hic sub dubio. Atque ibi, numer. 4. vers. & idem tenet, vbi inquit, quod sapit absurditatem. Sequitur Iac. numero superscripto primo.**

Quarto respondeo, quod Rain. Bal. & alij loquuntur in ultima voluntate, sed quando sumus in contrariis, idè hæredis nomen intelligitur proprie, & requiritur quod vocatus sit hæres. Hanc distinctionem ponit Alex. *in d. 5. etiam si parente, 80. nu. 5. vers. secundo fallit*, quia secundum eum regulariter stipulatio intelligitur facta pro filiis tanquam hæredibus, Ruin. *confil. 174. nu. 11. vers. nec obstat, vel. 2. sed autem eos id probatur Bal. Cast. & Corn. quos citat & sequitur Cephal. in confil. 303. nu. 74. & seq. & nu. 99. & seq. vbi ita respondet ad prædictas decisiones. Cum igitur nos sumus in contrariis in materia transitoria ad quoscunque, & non sit facta mentio in genere de hæredibus, sed in specie de filiis, non est locus contrariis decisionibus, & vbi etiam locus esset, adhuc deberent esse hæredes, quia illæ sic supponunt, dum solum querunt an excludantur extranei hæredes; non etiam an illi descendentes qui dicuntur vocati admittantur, etiam si non sint hæredes, & si in feodo vt supra probatum est ex Cephalo & multis, in quo filiis acquiritur vt filius, debent tamen filij hæredes esse, quando dictum est de hæredibus masculis, multo magis verum erit in materia transitoria ad extraneos.*

Ex his apparet, quanto errore lapsus sit Dec. *d. t. confil. 219. vbi voluit filius quæsitum fuisse vt filius*, propter adiectionem nominis masculi, motus ex additione Raia. Bart. & aliorum, quæ non negat quin hæredes esse debeant illi descendentes, sed sustinet, quod soli descendentes vocantur ad exclusionem extraneorum, vltra quod non procedit in contrariis in quibus stipulatio intelligitur facta vti hæredibus, & locum habet, quando facta est mentio in genere de hæredibus non quando in specie de filiis, vt resoluit Ruin. *diff. confil. 122. & Marcobrun. diff. confil. 11. Chasf. fan. autem diff. confil. 51. numero 55. supponit in esse quæsitum filiis vt filius, ideo vult, quod non*

Mmm

possit tolli, sed non probat, quod sic quorundam
vri filijs, atque ita, cum perfunctorie loquatur
non est curandum de eo. *† Pazif. consil. 97. volum. 3. Socin. iun. consil. primo, num. 143. volum. primo, 1. as. consil. 191. volum. 3. volum. 4. Beciusco n. 20. in fin. sic etia Menoch. non animadverit ad rationem Decij. Socin. autem iun. in consil. 38. non potest huic parti ascribi, quia cum in suo casu ad-
esset expressa mentio heredis, non curavit ingredi difficultatem, an stipulando filiis, videtur stipulatus vti heredibus, & in dictis Doctorum non
luminis argumentum a contrario sensu, *† Alexan. in l. prima. num. 28. in fin. ff. de leg. 1. Euer. loca 4. Ofsc. decij. Pedem. 58. num. 30. & non interpretantur sicut lex, vt ait Bero. in consilio 65. numero 5. volum. 1. & si Socin. iun. hoc dixisset, esset sibi contrarius, quia alicui renuit, quod intelligatur ius quæsitum vti heredibus.**

Respondetur secundo, quod in donatione contrarium voluerunt Iser. Ias. Ruin. Bursar. Marcob. & Gerat. Molenz. quos citavi in 3. principalis fundamento posito pro hac parte, & in contrarium stat communis opinio, restat supra, in primo fundamento quæ vult, quod filijs censetur stipulatum tanquam heridibus, non tanquam filiis.

Tertio respondeo, quod vbi res esset dubia, in casu nostro multa concurrunt quæ non interueniunt in casu Decij, & præcipue, quod filij nondum erant nati, & quod donatio facta fuit contemplatione patris, & præcedebat stipulatio facta pro heridibus, quæ destrueretur in totum, si filij succederent vti filij.

Octaua coniectura retorquetur: quia si secundum subiectam materiam intelligenda sunt verba, vtrique cum donatio sui natura sit ad extraneos heredes transitoria, censendum erit stipulationem factam fuisse tanquam heridibus, vt dixi in 1. argu. pro hac parte.

Respondeo quoque, quod causa futuri matrimonij non fuit finalis, sed solum impulsiva, vt in proposito considerat *† Oldrad. in consil. 5. sequitur Dec. consil. 216. nu. 5. vers. nec absque alia verba; & hi duo loquuntur, quando in princip. donationis*

dictum est, quod donatio sit contemplatione futuri matrimonij, & causa matrimonij non inferretur minus intelligitur stipulatio facta pro heridibus, vt inquit Socin. iun. in consil. 38. nu. 11. *† vol. 1. & hoc multo magis dicendum est in facto nostro, in quo legitur, quod iam sapienter amica præmiserant donare, nulla facta matrimonij mentione; & rursus, postquam dictum est, quod adesset sponsalia sequi, subdunt se ad omnem alium bonum finem & effectum donare, quibus ex verbis arguitur matrimonium non fuisse finalem causam, quinimo in toto illo instrumento nullibi legitur, quod si facta donatio contemplatione matrimonij, & in conueniens allegatum quod posset pater instituendo extraneos priuare filios, non subsisteret quia facta est, quod à pater cogitauerit filios relinquere heredes, vt considerat Imolin. d. l. quod dicitur, quæ sequitur Cast. & Alex. vt probat Ruin. d. consil. 122. n. 3. & 4. & secundum illam cogitationem quam tunc in animo tenebat, fuerit filiis stipulatus. Et si dicatur quod partes potuerunt etiam cogitare casu, in quo hereditas Domini Constantij esset alieno xte grauata, & ideo voluisse, quod filij casituri haberent semper hæc bona præcipua: respondeo, quod non sufficit cogitare, nisi etiam suum conceptum explicauerit. propositum enim in mente retentum nihil operatur, *† l. si repetenda, C. de cond. ob caus. quidem cum filium, Bald. de hered. instit. Socin. in Lin. ambigua. nu. 6. ff. de reb. dab.* Respondeo etiam, quod non censetur cogitasse hunc casum, quia ali eventus non habentur in consideratione, *† Bart. in l. seruam filij, in princ. ff. de leg. 1. vbi Ang. Imol. & Alex. inter stipulantes, 5. sacram. ff. de verb. oblig. & licet vt fiat prouisio, possint & debeant considerari, l. generaliter, si homini libero, ff. de fideicom. liber. l. placet, ff. de lib. & posthum. tamen hoc est verum, vt sibi, non vt alijs prouideatur. Ias. in l. si arrogator, ff. de adop. & in alijs locis citatis à Rimio. in consil. 569. numero 15. fed te multum agitata, Senatus non pronunciauit in causa, eo quod dixit fratres cellarunt inflare, atque ita remansit indecisa.**

ARGVMENTVM.

Inducit an prosint pro alimentorum debito.

S Y M M A R I V M.

- 1 Concessio generalis includit omnes causas & causas, etiam si in vno maior sit ratio, quàm in alio.
- 2 Causæ privilegiatæ clauduntur in generali concessione.
- 3 Privilegia non sunt multiplicanda.
- 4 Inductæ generaliter pro omni debito concessa, comprehenduntur etiam contrarium in nondictis.
- 5 Alimentorum causa summarie est tractanda.
- 6 Dispositio generalis non extenditur ad causas in

specie privilegiatas.

- 7 Depositi causa est privilegiata in specie, & est extrinsecus solutiva.
- 8 Legatorum remocatio generalis includit legatum alimentorum.
- 9 Inducta pro debitis concessa non extenduntur ad causam alimentorum.
- 10 Alimentorum ratione heres committitur inter tempus considerandi alimentum.

DECISIO CCCXXIII



VEITIONES pèdente inter Oñaniam de Casamioiore pro filio & Ioannē Corradium, iussit Senatus dari certū quid dicitur Oñaniz pro alimentis, donec co-

gnitum sit de meritis: sed quia Ioannes impetravit generales inducias ad satisfaciendum suis debitoribus, dubitatu fuit, si eis includatur debitum prædictū: nā generalis concessio includit omnes causas & casus, etiam si in vno maior sit ratio, quàm in alio. *† l. si quod actum ff. de aliter. Dec. in consil. 1. in fin.*

in *fin. de adu. conf. 55. m. 2. Tirag. de retrah. confang. §. 1. gl. 14. m. 101. Crum. c. 92. m. 4. Becius. c. 87. m. 12. imo includit etiam casus privilegiatos. Bald. *in* *l. omnes populi ante fin. versum nota*, quod *generale statum*, ff. de iust. & iur. Dec. in *l. si certis annis*, m. 15. *C. de pact. in l. 1. m. 9. ff. de reg. iur. Tirag. quod loco praedicti. numer. 96. & quomodo alimenta sunt multum privilegiata, tamen privilegia non sunt multiplicanda. *¶* *Lenin. passio. gener. ff. de iur. dot. l. 1. C. de dot. promiss. facit. l. ius singulare. ff. de legib. & in specie*, quod dilatio eiusmodi extendatur etiam ad debitum privilegium. probat: quia et si ex contractu privilegium in nundinis possit quis in eisdem nundinis conveniri, licet non pro aliis contractibus, *l. 1. ff. de nund. tamen inducitur generaliter pro omni debito cōcessit*, amplectuntur etiam contractum in nundinis, *¶* vt per Salic. in *l. unica. C. de nundin. Cucus in tractat. de mercator. prescrip. numer. 27.***

Sed his non attentis, mandauit Senatus procedi ad executionem contra Contradinum, non obstante rescripto indulgentie inducias, eo quod de tali debito non loquuntur; alimenta enim sunt admodum privilegiata, & eorum causa summariè tractanda est, *l. 1. §. iulianus. C. l. si quis a liberis, §. si vel parens. ff. de lib. agnoscend. gl. 1. m. 3. praeudicialis. iustit. de action. Bar. in l. de alimentis, numer. 2. C. de transact. in ea dantur breuiores dilationes, l. 2. vbi Bartol. eadem. penult. ff. de iudic. Bartol. in l. Metast. ff. de aliment. & ebar. leg. Specul. in tur. de a. llore. c. 1. m. 2. & pro vtraque conuolutione, multos citauit in tractat. de aliment. tur. octauo. praeud. 2. m. 1. & 6. generalis autem dispositio non extenditur ad causas, quae sunt in specie privilegiatae. *¶* gl. off.*

in l. 3. C. de silentiar. lib. 11. Felix in cap. 1. colum. 7. vers. secunda dispositio, de rescripto. multos allegat Tirag. in tract. retrahit. confang. §. 1. gl. 14. m. 101. & seq. Cucus in d. tractat. numer. 73. ideo videmus, quod inducitur non amplectuntur causam depositi, quae est privilegiata tu specie, & est ceteris solutionis. *¶* Boer. in deers. 296. Cucus loco praedicti, m. 70. Hinc dicimus, quod generalis reuocatio legatorum non includit legatum alimentorum, *¶* *Libertis. §. posthumus. ff. de aliment. & ebar. leg. ut. alios addidi in d. m. 8. privileg. 20. & seq. & praecise in induciis, quod non extendatur ad causam alimentorum, voluit *¶* Cucus, vbi supra, numer. 90. vbi mouetur ex similitudine dotis, & ego secutus fui in d. tractat. primi. 70. vbi plures addidi rationes, quae si vera sunt in alimentis, quae ex causa iam cognita praestanda sunt, multo magis obtinebunt in aliis alimentis, quae de cetero non pendente iudicio, nedum in foro disceptatur, acrius fame petat; venter enim dilationem non paritur. Bald. in l. pactum. C. de collation. qua ratione haeres conuenitur intra tempora ad conficiendum Inuentarium. *¶* Aogel. in l. 1. §. h. re stipulatio, ff. si cuius plus quam per leg. Falced. dixit in tractat. tituli. 1. quest. 44. m. 57. & quod dictum est de contractu facto in nundinis, non officit, quia est ille sit privilegium respectu loci & temporis, vt scilicet pro eo detur actio in loco & tempore nundinarum, tamen nullum habet privilegium respectu dilationum, ideo non dicitur in specie privilegiatus; debet enim privilegium contineri sub eo genere, pro quo fit generalis dispositio, sed alimenta sunt privilegiata in materia dilationum, vt dictum est supra.*

ARGVMENTVM.

Stipulatum à patre pro se, & filiis, quando pater alienare possit in prauidicium filiorum.

SUMMARIVM.

- 1 Filius qui aliquid consequitur ex patris stipulatione, videtur ad hanc per mortis causa capionem, non à patre, sed à concedente.
- 2 Emphyteusis, quam pater stipulatus est pro se, & filiis, non potest ab eo alienari, vti vni ex filiis tota praelegari in prauidicium filiorum.
- 3 Pater non potest alienare in prauidicium filij rei, quam stipulatus est pro se & filio, praeterquam quando nihil omnino impendit de suo in illius acquisitione.
- 4 Alienatio rei sui natura non transiit ad extraneos heredes si non potest per patrem in prauidicium filiorum, quando stipulatus est pro se & filiis.
- 5 Professitum dicitur, quod filio acquiritur possessione patris.
- 6 Filij dicuntur habere à patre, quod illi filij sunt datum, licet fuerit stipulatus, etiam pro filiis.
- 7 Secundum simpliciter nulla filiorum mentione facta receptum, potest per patrem alienari distinguendo, secundo, vel aliter disponendo, & in ea filius succedit vti haeres.
- 8 Heredes extranei veniunt, quando aliquod conceditur Titio & heredibus, si verba illa exprimantur à recipiente.
- 9 Professitum reputatur filio concessum patris conditione, licet pater de suo nihil desideret.

DECISIO CCCXXXIII.

NON A difficultate excitata fuisse in separatione bonorum magnifici Domini Costantij de Pretis, per quas dicebatur, bona, illi & filius donata, spectare nunc ad filios, quaminus etiam non essent patris heredes, quia id quod filius ex patris stipulatione consequitur, videtur habere per mortis causa capionem, non à patre, sed à concedente, vt inquit Bart. in

*l. mortis causa capitur, ff. de donat. caus. mort. et go. non vt haeres, & consequenter id erit filij prauidicium. Et hoc dictum inquit esse singulare lat. in l. 2. m. 110. C. de iur. emphy. vbi inferit, quod pater in prauidicium filiorum non poterit alienare, vti etiam vni ex filiis praelegare totam alienare emphyteusim, quam est stipulatus pro se, & filiis. *¶* Gabau. in l. Gallus, §. quidam reit. m. 25. ff. de lib. & posthum. Ber. c. 1. 153. m. 6. & 8. in fin. Valz. Quae sententia, etiam possit*

Mmm ij

tamen videtur indubitata, quando pater nihil omnino impendit de suo vt propriè in factis conigit: quia agimus de mera & simplici donatione, tunc enim indubie filij dicuntur iam habere non à patre, sed à donante, vt ita distinguit Bald. m. l. i. in fin. *Cad. per quas personas nobis acquiritur*. vbi infert, quod pater non potest reuocare, vel aliter alienare in præiudicium filij rem, quam est stipulatoris pro se & filio. Atet. g. si quis alienat, sol. pen. ff. de leg. i. *Gallus. d. s. quidam testis. m. 28. & 34. Ber. d. consil. 155. m. 6.* vbi dicit, eam Baldi decisionem esse notabilem, & num. 8. ampliat, etiam si concessio facta sit filio contemplatione patris, quia non attenditur contemplatio secundum communiter Doctores, vt per eum.

Ad prædicta tamen videtur responderi posse, vt procedatur in his, quæ sui natura non sunt transitoria ad heredes extraneos, vt sunt feudum & emphyteusis, & in his terminis loquitur Bar. in d. l. *maris causa caput*, & alij supra citati, secus vero in aliis, quia in his stipulatio intelligitur pro filijs vti hereditas,ideo Imol. m. l. apud *Lucianum. s. si quis alienat, sol. ff. de legat. i.* quam tamè legit, cum *Lucianum* dicit, in stipiendi, an stipulator sit tantum filius, an tantum heredes. Sequitur Alex. ibi. *d. s. si quis alienat, sol. ff. de legat. i.* quæ ratione datur intelligi, quod aliud sit in feudo & emphyteusi, in quibus filij videntur vocati vti filij, aliud, quando non censentur vocati vt filij, sed vti heredes, quæ modò ducimus in omnibus rebus transitoris ad quoscunque extraneos, & vere si Doctores videntur in d. s. si quis alienat, & *Inf. in l. secunda. numero 210. C. de iur. emphyteusis*, tempore loquitur in feudo vel emphyteusi, sic etiam multum apud *Didac. lib. 2. v. art. 1. res. l. 6. m. 2. v. res. secunda consilio. & Corbul. m. l. de cons. priuati. ob mortem cuiusdam. m. 26. & seq.* vbi allegat Baldum in d. *primi. & rationem Bartoli* de qua supra, & hoc probatur: nam in aliis contractibus Bartol. in l. *Gallus. s. quidam testis. m. 8. ff. de reb. & possid. m. dicit*, quod filio acquiritur ex promissione patris, & ideo dicitur profectitium. T sequitur ibi Fortu. num. 52. *Gabriel. numer. 28. v. res. sed aduersus*, vbi sequitur rationem Bartol. & Rube. numer. 129. dicit, quod cum Bartolo transiunt communiter Doctores.

Responderi etiam potest, quod tunc filij dicuntur à concedente non à patre habere, quando cõcedens dat patri & filiis, at vbi dat soli patri, tunc licet patri stipuletur etiam pro filiis, dicuntur tamen filij habere à patre recipiente, non autem à donante, ita in terminis donationis dicitur Dec. *dell. consil. 116. num. 4. circa fin. v. res. & ad ostendendum*. Cum eodem datum id fuerit soli patri, non consideratur persona dantis, sed quia pater recipit pro filio, videtur datum à patre, & videtur habendum perinde ac si soli patri esset datum ad filium, nisi in hoc sit, vt voluit Bald. in cap. *primo. m. 8. an agatur. v. l. i.* vbi ait, quod in feudo simpliciter nulla filiorum habita mentione recepto, succedit filius vti heres, & pater potest filio præiudicare alienando, delinquendo, legando, vel aliter ita disponendo, *Inf. d. s. si quis alienat. m. 4. v. res. ego autem dicitur. v. l. i.* vbi ait, sic consuloisse, & vere sic tenuit *consil. 117. v. l. m. 2. v. res. ad p. m. m. v. l. m. 2. v. res. m. d. s. si quis alienat. v. l. m. pen. v. res. prima consilio. Ber. in consil. 155. num. 7. v. l. m. 3. & c.*

declaratione in aliquam recipere in aliis terminis, differentiam inter casum in quo filius conceditur aliquid à dante, & alium in quo dant non meminit de filijs, facit in simili Bartol. in d. *Setium si par. 10. l. Gallus. num. 4. ff. de reb. & possid. m. vbi ait*, quod vbi conceditur aliquid Titio & hereditibus, tunc si verba illa exprimuntur à recipiente, omnes veniunt heredes, etiam extranei: si vero à concedente tunc aliter distinguit. Sequitur Socinus. *7. in prae. v. res. ex assensu. m. l. m. m. 21.* vbi dicit, hanc esse magnam limitationem & notandam, & vicit Imol. quod Bar. notabiliter loquitur. Ecce ergo quantum interstet, quod dant concesserit filijs, vel concesserit patri qui sit pro filijs stipulator, sic itaque cum donatio facta sit patri, nulla filiorum facta mentione. filij dicuntur à patre, qui est stipulator pro filijs, & hoc innuit videtur Bertran. *consil. 124. in fin. 2. v. l. m. m. d. arce. m. consil. 111. m. 26.* si tamen cuique libetum est animi sui sententiam proferte, hæc differentia mihi videtur verbalis, quia stipulatio requirit vtriusque verba, scilicet interrogantis & respondentis: propterea quando legimus quod pater est stipulator pro filijs, intelligere debemus, quod vnus interrogauerit, & alter responsum dederit vniforme: quia non dicitur stipulatio, si vnus de aliquo re vel aliquo modo interrogat, alter de alia, vel alio modo respondet, vt est text. in l. *prima. s. si quis simpliciter*, vbi Doctor. omnes late examinant, referendo plures questiones, *ff. de verb. oblig. quia tamen Doctores ad hæc non aduertunt*, relinquo melius cogitandum.

Tertio responderetur, quod etiam in donatione & in contracto in quo pater nihil erogat de suo, filij videntur habere à patre & non à donante, quando donans mouetur contemplatione patris, quia vt dictum est in alia decisione, videtur patri donatum, & à patre breui manu filio, & non attendimus personam cui sit donatum, sed illam cuius contemplatione fit & in terminis ita dicit Aret. in d. *s. si quis alienat. in fine*, vbi etiam videtur, quod non videatur profectum à patre, id pro quo pater nihil refudit, limrat tamen, quando ex forma edictionis vel alio legitimo modo apparuit, quod patris contemplatione facta est concessio. Et *9. quæmuit Ber. d. consil. 155. num. 8.* contrarium teneat, & dicat communiter contrarium probari, tamen eius dictum non est tutum: quia nemo impugnat. Atet & ipse non respondet contrariis in rebus facientibus pro Aretin vltra quod nemo non videt, quanto superet Beroum auctoritas Aretini, & sola illa decisio, quod profectum reputetur quicquid filio datur contemplatione patris, *Inf. sed si plures, s. si arrogat. ff. de vulg. confundit sententiam Berol.*

Postremo respondeo, quod nisi intelligamus Bar. & Bal. in locis supra adductis, loqui in feudo & emphyteusi, etiam dicendum, eos contradicere omnibus iis, qui ponunt in d. *s. si pater. l. i. vbi ff. de pactis*, vbi volunt, quod stipulatio facta pro filijs intelligatur tamquam hereditas, ita vt nisi sint heredes, non possint asserere ad bona donata, contradicere etiam iis, qui probant etiam in donatione filios non venire nisi filios heredes, & non posse impugnare factum defuncti, quia omnes reuerti in alia decisione, sed in hoc quoque articulo nihil decimus fuit.

ARGV:

ARGUMENTVM.

Nominatio quando censeatur facta intra annum.

SUMMARIUM.

- 1 Emerus nominat persona nominanda, sibi acquirat, non facta nominatione infra annum.
- 2 Permissum ad tempus, censetur ultra illud denegatum.
- 3 Confessio tertia non praeiudicat.
- 4 Nominatio acceptatio est necessaria ut sibi acquiratur id quod fuit emptio nomine persona nominanda.
- 5 Verisimilitudo operatur ut probent ea, quae alias nullam faciunt fidem.
- 6 Confessio ob verisimilitudinem probat in casibus in quibus alias non probaret.
- 7 Alius sequens praesumitur factus in executione eorum quae praecesserunt.
- 8 Procurator si contrahat non exprimendo an fa-

- ciat alium proprio, vel procuratorio nomine, videtur nomine domini contrahere quando mandatum praestitit.
- 9 Assensus concessus ut vendatur Titio, non prodest si vendatur Sempronio.
- 10 Subiecta talia sunt, quales praedicata demonstrant.
- 11 Confessio iustus, licet alteri non praeiudicat, tamen facit aliqualem probationem, vel consiluram.
- 12 Confessio iudicialis nocet inter alias.
- 13 Emisse ille creditur, cui res est tradita, non ille, qui suis pro emptore nominatus in instrumento.
- 14 Possidere quis praesumitur ex tali titulo praecum-

DECISIO CCCXXV.

Non a talios, qui concuterent in bonis Iosephi Cerriani comparuit Dominus Thomas Florantianus, qui fuerat praefatus in quibusdam postis postis super platea Mantuae quae in feudum recognoscuntur à Ducali Camera, & fuerat sibi in iudicio assignata in solutum, sed nepotes, Cerriani dicebant, assignationem fuisse nullam, & postea, ad se, non ad eum spectare: quia Baptista Trentinus, qui illas emerat nomine personae nominandae, infra annum, non nominauerat, & propterea illas sibi acquirit, *¶ l. secundum, C. de contrahen. & em. stipul. vbi Bald. & Ang. item Bald. in l. 1. in fine, princip. ff. de post. Alexand. in cons. 132. num. 3. vel 6. alios citat Gualt. in comm. ap. in lib. 6. tit. de verb. oblig. cancel. notat. An. Aff. Gualt. in trakt. de form. Camer. oblig. in 2. par. quest. 2. in fine. Cephal. in cons. 325. num. 13. & seq. Riminal. in cons. 161. & in 591. & propterea vendendo praedictus nepotibus, eos fecit dominos; & quamvis legatur in instrumento anni 1574. & in alio postetore, Baptista Trentinum nominasse Iosephum Cerrianum, tamen confessio illa non praeiudicat nepotibus, quia nominatio fieri debebat intra annum, lapsu autem a quo expiravit ea facultas tempore limitata, permissum enim ad tempus censetur ultra illud denegatum, *¶ l. si quis, 3. primo, vbi Bald. ff. de post. l. 1. §. fin. & ibi Cast. ff. eodem. multos citat Tirac. de retrakt. conuenio. §. primo, glo. 2. nu. 44. decif. Pedem. §. in 1. dicit in cons. 17. nu. 9. & ea confessio cum simi in prohibitis non probat iuxta doctrinam Bart. in l. si forte, ff. de Cast. pecun. quae est communis secundum Dec. in cons. 132. nu. 2. Alexar. cons. 14. nu. 8. Crauetan. cons. 175. nu. 2. & non praeiudicat etiam Cameræ, quae propter dictas postas coeclit ipsis nepotibus, quia confessio non praeiudicat tertio, *¶ l. de nobis, 5. primo, vbi l. 1. ff. de iur. iur. Affid. decif. 245. n. 11. Tiracell. de retrakt. conuenio. §. 4. glo. 6. nu. 9. Alexar. in cons. 144. nu. 2. Naria cons. 438. nu. 9. Roland. in cons. 18. nu. 14. Roland. 2. Cephal. in cons. 102. nu. 8. & 15. nec etiam ipsis nepotibus, qui à tertio, id est à Camera causam habent mediante inuestitura, ut probatur in***

cons. primo, nu. 90. vers. quoniam Princeps. Accedat, quod vbi nominatio potuisset fieri extra tempus conuentum, cum Camera tamen facta non valeat, ex quo non apparet quod fuerit acceptata per Iosephum, quod tamen ad validitatem est necessarium, *¶ ut probat Anch. in cons. 127. nu. 3. vbi fortius dicit etiam verum, quamvis emptio facta fuerit de pecunia nominati Gabriel. d. in cons. 2. nu. 2. Riminal. cons. 163. nu. 13.*

Supradictis tamen non attentis Senatus confirmavit sententiam primo latam ad fauorem Fiorantianus, & habuit nomenclationem per factam legitimo tempore, stantibus confessionibus quae lectae fuere, quae etiam solae & de per se non probent regulariter, tamen quando sunt verisimiles, fidem faciunt, quia verisimilitudo inducit ut probetur quod alias nullam facit fidem, *¶ ut pos. Gul. Cur. inquit Alexand. in l. edita, in fine. C. de eden. vbi inquit retinendum memoria. Sequitur Dec. con. 1. Tiracell. in prefatio. l. si inquam nu. 51. C. de reuoc. don. & in confessione quod propter verisimilitudinem probet casibus quibus alias non probaret, *¶ voluit Salic. in l. mater, C. de contrahen. empt. vbi loquitur inter virum & uxorem. Alexand. in cons. 18. colum. 1. vol. 3. Dec. in con. 463. Cuman. in cons. 3. & multos addit Tiracell. in d. l. si inquam, in v. donatione largitus. n. 100. & seq. vbi dicit, idem esse quando confessio aliquibus adminiculis vel condictis repetitur munita; & Senatus alias iudicauit confessionem factam post commissum delictum & delinquentis omen inter reos recepto, probare, quando concurrent verisimilitudo, & Cyn. in An. Hoc non potest, C. de sacros. eccl. dicit, quod verisimilis confessio praeiudicat tertio, & probatur in con. 290. nu. 46. quod probat tali casu confessio ad contentis fauore, in facto autem etiam verisimilis, ex multis condictis, quae confessione ipsam plurimum corroborat. In primis enim quando Rigamontes voluit vendere Baptista Trentino, impetravit licentiam à Camera vendendi Iosepho Cerriano, ergo emptio secuta & facta per Trentinum nomine personae nominandae, censetur facta nomine Cerriani, quia adus qui sequitur praesumitur factus in executionem eorum quae praecesserunt.**

Mmm ij

7. *seruat. f. 3. q. 3. verum. ff. de manumiss. l. qui in aliena. §. si in qui putabat. ff. de acquir. hered. C. rueret. consilio no. 2. §. si primo. & consilio 158. in fine. & ille Trentinus videtur emisse tanquam procurator Cerriani, & Rigamontes censetur videri Cerriano. Sic dicimus, quod ubi mandatum prececlit, ubi procurator contrahendo non exprimat an actus faciat proprio vel procuratorio nomine videtur*
8. nomine domini contrahere. *glos. in d. §. si qui putabat. vbi Bart. gloss. l. si possit. §. 1. vbi etiam Bart. ff. de neg. gest. Ang. Cast. Imola, Rom. Alex. & las. in d. §. si qui putat. at. Barto. Imola, Alexand. & las. in l. post. detem. ff. solus. matrum. alios citavi in cons. 19. nu. 24. Cum igitur Rigamontes licentiam impetraverit vendendi Cerriano, credendum est, quod ei voluerit vendere, quando vendidit Trentino, ementi nomine persone nominandæ. At getur coniectura, quia alias venditio fuisset nulla, tanquam facta sine assensu Cameræ & se exposuisset venditor periculo perditionis rei quia dicebatur vendidisse sine assensu, & tamen non est verosimile, quod voluerit suum iactare, l. cum de in debito. ff. de probation. Quod autem ea alienatio fuisset nulla, probatur, quia se habund vendi non potest sine consensu domini, cap. Imperialem, de prohib. feud. alien. per Feder. assensus autem concessus ut vendatur filio, non prodest ut vendatur Sempromio, ut voluit *glos. in dicit. cap. Imperialem, in princip. in versu si sine permissione, numero quarto. & l. item. in princip. nu. 4. vers. & quando consentit. Aluar. an. 8. vers. quæ cum *glos. 3. vbi ponit tres rationes quæ apud eum possunt videri. Affili. communem dicens in 12. not. nu. 3. vbi confitatur multis rationibus. Cameræ. in 2. cons. l. in princip. fol. mibi 342. Naradus ad l. item. loco prædicto, ubi allegat Par. de Put. pluribus in locis. Corbul. de cons. priuatis. ab alienatio. amplius. 8. in fin. & ideo dicit Molin. de primogen. l. si pater. lib. 2. cap. 11. nu. 42. quod licentia instituti primogenitui in personam vnius filij, specialiter nominati, non extenditur ut actus possit in persona alterius. Cum ergo Rigamontes vendidit Trentino nomine personæ nominandæ, censeri debet vendidisse illi pro Cerriano cui soli ex forma licentiæ poterat vendere.***
- Secunda est coniectura: quia ipsemet Cerrianus in eo venditionis instrumentum soluit partem pretij nomine proprio, & de propriis pecuniis, ergo credendum est, quod ipse vere esset emptor, non autem Trentinus, vel alius, argumento l. quamvis, vbi Angel. C. si qui alit. vel sibi. vbi probatur, quod ille videtur vetus emptor, qui pretium soluit, non enim est verisimile, quod velie quis pro alio soluere ultra quod actus soluendi pretium spectat ad emptorem, & talia sunt subiecta quæ prædicta demonstrant. *T. Oldra. in cons. 60. Soc. cons. 3. nu. 4. Tolom. 4. las. in l. stipulatio, §. si qui. nu. 1. ff. de verb. oblig. Neniz. a. con. 92. nu. 4. Bellen. cons. 49. nume. 3.*
- Tertia est coniectura, quod ipsamet Camera

in licentia accipiendi in solutum postas, de quibus in actis, dicitur a fuisse Cerriani, cuius esse non potuerunt, nisi mediante nominatione facta a Trentino, & licet confessio vnius alteri non præiudicet, ut supra in contrarium dictum est, tamen facit aliqualem probationem vel coniecturam. ut vti dicimus de actis, secundum dictum in l. 2. vbi Bald. Alex. Dec. & alij. C. de eden. But. & Abb. in cap. causam quæ sit a vbi Felin. nu. 19. de iustis, 1. 1. Cor. ad cons. 103. nu. 10. in fin. Natta in cons. 160. nu. 44. id quod multo magis procedit, stante eo, quod licentia prædicta habenda est pro confessione iudiciali, quæ nocet etiam inter alios, ut Purpur. in leg. 2. nu. 10. vbi Dec. num. 62. C. de iur. iur. nu. 34. C. de iud. Alaf. cons. 34. Cum ergo concurrat confessio Trentini ementis & Cameræ, quæ non aliter concessisset Florauantio, licentia capiendi in solutum dictas postas, pro credito, quod habebat contra Cerrianum, nisi Cerrianus fuisset a Trentino nominatus, fatendum est, nominationem vere & realiter factam fuisse in tempore. Quinimo, cum anni rumpus fuerit nominationi præscriptum favore Cameræ, potuisset Camera illud prorogare, & admittere nominationem lapso tempore, argumento l. quod favore, C. de leg. & l. si quis in consensu, C. de pact.

Quarta coniectura oritur ex eo, quod Cerrianus itatim facta emptione, per Bapstam Trentinum possidere cepit postas, & in possessione perseveravit longo tempore, quæ possessio facit præsumi, quod ipse vere emerit, quamvis Baptista videatur emisse, ut probat text. in l. multum in re. C. si quis alit. vel sibi, vbi Bald. & Salic. dicunt, quod ille creditur emisse, cui res est tradita: non ille, qui fuit pro emptore & nominatus in instrumento, ut possidere quis præsumitur ex præambulo titulo, ut in l. vbi glo. & Dec. C. de acquir. poss. l. quando mulier, vbi *glos. in C. de rei vend. dixi in cons. 32. nu. 10. & non est verisimile, quod ex alia causa permittitur Trentinus alium possidere nisi quia vere esset dominus & nominatus a se.*

Quinta est coniectura: quia ipse Cerrianus nunquam curauit emere postas ab aliquo, nisi postquam viderent illas capi a creditore Cerriani, & contra eos militat suspicio, quia sunt sub custodia Aui, & cum eo viuunt, & sunt populi, quibus Cerrianus ut prospiceret, tenuit suo impo- nere creditori, & si dicatur, quare non emit Cerrianus expresse, non autem per interpositam personam, in promptu causa est, quia suspicabatur, se non esse ciuem, & dubitabat, ne sibi non prodesset longus incolatus: ut igitur tuto posset acquirere, impetravit ciuitatem, sed cõperrum est postea, ipsum absque oculo decreto acquisiuisse ciuitatem per incolatus. Et ex prædictis constat, nominationem fuisse acceptatam a Cerriano, & non oblatam deducta in contrarium, & postea facta decisione iuuenti Senatus in terminis consilij Dec. 343. nu. 12. quod videtur compositum in hac causa, & causus est.

ARGVMENTVM.

In materia remissionis mercedis.

SVMMARIVM.

1. Emptoris damno cedat casus superueniens in re emptæ post perfectum contractum.

2. Venditio dicitur, quando partes sic appellatur, & recipiunt pretium.

3. DAP.

- 3 *Dammum dicitur non solvum, quod provenit à casu seu etiam ex culpa.*
- 4 *Casus suscipiens tenetur etiam de insolito.*
- 5 *Principatus successit tenetur servare contrarium antecessorem.*
- 6 *Prelatus tenetur stare locacioni legitima per antecessorem facta nomine ecclesie.*
- 7 *Impedimentum non presumitur, sed debet probari.*
- 8 *Contrallum salu indicatur, qualem partes appellanti.*
- 9 *Locatio dicitur non venditio, si alius concedatur commodatus percipiendi fructus seu redditus vel pignus, unica citius pro anno constituta pensione.*
- 10 *Locatio in dubio patium presumitur, quam venditio.*
- 11 *Locatio dicitur non venditio, quando sola commodatus percipiendi finem trans in recipientem, licet contrahentes appellaverint venditionem.*
- 12 *Locatio dicitur, quando pretium est in annos distributum, quantum partes appellent venditionem.*
- 13 *Subsecundum in dubio censetur concessum sub eadem forma, qua vasallum tenebatur fundum.*
- 14 *Locatori si tantum pensionis, si casu aliquo partitus damnum insolubiles, et impediatur in usu rei conditio.*
- 15 *Casus fortuitus evenisse dicitur, quando pendet à solo principio facti.*
- 16 *Remissio pensionis fit pro rata, quando damnum inferatur conduttori facto tertio, cum locator restituere non possit.*
- 17 *Locator tenetur prestare patientiam successu, in quod condullor utatur & fruatur re conditio.*
- 18 *Remissio pensionis fit conduttori vellegalis, quando impediuntur commercia, & merces, et efficiuntur immodiores, & cessant à suo tractu ab bellum vigens in proximitate, vel in conspectu, seu in loco vicinis.*
- 19 *Remissio pensionis fit pro toto anno conduttori impedito in certa temporis parte, quando voluit & commodatus consistebat in illa parte.*
- 20 *Restitutio totius temporis conceditur, quando impediuntur certi temporis abusus damno ditatem totius temporis.*
- 21 *Rata temporis tunc attenditur in remissione faciunda, quando concurrunt aequalitas temporis & prepositio commodi, aliter servat.*
- 22 *Conducens domum prolegendo, vel pro exercendo hospitium, si propter bellum fuit impeditum, consequatur remissionem pensionis, licet ipse inhabitaverit.*
- 23 *Dammum dare videtur in casu culpa provenit.*
- 24 *Dammum dari causam tenetur ad interesse, ac etiam ad lucrum cessans si damnum passum consuevit negociari.*
- 25 *Locator si impedit, quantum condullor utatur re conditio, tenetur ad omne interesse.*
- 26 *Locator tenetur ad omne interesse, quando usus re impeditur à tertio in odium locatori, vel propter vicinitatem.*
- 27 *Alienare prohibetur non potest alium facere, per quem sequi possit alienatio.*
- 28 *Confessio in proprio superius omnem probationem.*
- 29 *Subsecula talia sunt, qualia predicata demonstrat.*
- 30 *Remissio pensionis fit conduttori vellegalis ob minorem frequentiam steterit annuum, quando illa provenit ab aliquo impedimento, de quo partes non cogitantur.*
- 31 *Contrallum omnium recessus celebratus sub conditione forme v. annorum censetur.*
- 32 *Empio fructuum futurorum habet annexam tacitam conditionem, si nascatur.*
- 33 *Remissio fit etiam in emptione fructuum futurorum, si aliquo casu non nascatur.*
- 34 *Remissio fit etiam emptori fructuum, quando non possunt percipi culpa venditoris.*
- 35 *Condullor si patiatur damnum culpa locatori in fructibus separatis à solo, quantum est effectus domus, agi contra eum ad interesse.*
- 36 *Gabellæ venditor videtur promittere, se nihil falliturum, propter quod impediatur exilio.*
- 37 *Venditor quantum in se est, curare debet, ne emptor careat re empti.*
- 38 *Resoluto iure daturu resoluitur in us accipitur.*
- 39 *Provincia rector seu Praefectus, residentes ante suam administrationem, committit crimen lese maiestatis.*
- 40 *Locatio facta à prelato nomine proprio, extinguitur ex dissoluto.*
- 41 *Vendens rationem debitoris tenetur manutene eum debitorem.*
- 42 *Periculum nominis cessi seu venditis transis in emptorem.*
- 43 *Venditor vellegalis tenetur prestare, se habere ius venditum.*
- 44 *Venditionis natura est, quod in emptorem transfertur res, sine qua non consistit venditio.*
- 45 *Venditor rei alienæ etiam post traditam conventionem potest, vel liberam tradere.*
- 46 *Contrallum locacionis & emptoris cessat, quando substantia rei est in totum perempta.*
- 47 *Prelati heres tenetur restituere pretium, si per mortem prelati fuit à illi locatio.*
- 48 *Vendens re damnum cum non sit, videtur emptorem decipere, & tenetur ad totale interesse.*
- 49 *Condullor non videtur suscepisse omni casum fortuitum, sed est facienda remissio, licet conventum sit, quod damnum & lucrum cederet commoda vel incommoda condullori.*
- 50 *Periculum in se suscipiens non tenetur de casu fortuito.*
- 51 *Casus fortuitus in locacione nunquam cedet damno condullori, nisi expressè sit dictum, nec sufficit, quod sit facta mentio de periculo vel damno.*
- 52 *Casum fortuitum in se suscipiens non tenetur de insolito.*
- 53 *Casus fortuitus an sit insolitus, nec ne, iudicis arbitrio committitur.*
- 54 *Casus dicitur insolitus, qui opinione prudentis viri non erat successurus, licet prudens iudicis aliquid forte videri possit, & ponuntur nonnulla exempla.*
- 55 *Remissio fit conduttori, qui suscepit omnes casus fortuitos, quando defectu substantia rei conditio.*
- 56 *Casum fortuitum in se suscipiens non tenetur de eo, qui culpa locatori evenit.*
- 57 *Remissio fit conduttori, quando aliquo casu non potest vivere conditio, etiam si per locatorem non sit, & nulla tunc culpa vel fallum intercedat, & multa ponuntur exempla.*
- 58 *Remissio fit conduttori, si fundum in bello ab hostibus occupatur, & num. 62.*
- 59 *Remissio fit conduttori, quando ager totius terra moritur.*

- 60 Remissio fit conductori, si pradium ita visum.
nū occupatur, ut eoli non possit.
- 61 Remissio fit conductori si igne combusta domo.
- 62 Remissio fit conductori, quando fundus occupatur
ab hostibus, ita quod periculum est dominium
& possessio.
- 63 Remissio fit conductori, si res locata evanescit.
- 64 Remissio fit non solum locatori, sed etiam emphy-
teutæ, quando bellum impedit cultum.
- 65 Remissio fit etiam pro modico damno, quando sub-
stantia rei exstinguitur.
- 66 Locator non solum tenetur remittere pensionem,
sed etiam tenetur ad interesse, quando conduc-
tor locatoris culpa damnum patitur, licet non
sit insolubile.
- 67 Remissio fit conductori, qui factio terti impedire
vult & fructus conducti.
- 68 Iussum imperantis solum preces superioris.
- 69 Culpa non est imputanda ei, qui non fecit id, quod
factum non profuisset.
- 70 In iudicio delegati morte delegantis expirat.
- 71 Causa causa est causa casuali.
- 72 Causa remota non differt a proxima, ubi agitur
de damno dato causa ablatum.
- 73 Consuetudo excusat a culpa.
- 74 Medicum existisse, qui adhiberi potuisset oxeri
infirmæ, probare debet, si qui obitus medicum
non fuisse adhibuit.
- 75 Triori culpa non arguitur ex eo, quod pecuniam
populariter non converteret in emptionem pre-
dictorum, nisi probetur prædicta evanuisse.
- 76 Tempus præteritum est eiusdem nature, cuius
est primum.
- 77 Tempus certum ubi est prefixum, non dicitur quæ
in mora, nisi lapsu tempore.
- 78 Successor non tenetur stare locatori facta per præ-
cessorem, qui non habet alius plenum.
- 79 Prælati ubi tenetur stare locatori præcessoris,
potest de novo exigere pensionem præcessoris an-
tecessoris solam.
- 80 Prælati sciens se reproduci prælatum, non

obligat successorem, etiam si faciat locatorem
nomine ecclesiæ.

81 Successor non tenetur servare contractus præces-
soris, quando successio fit per electionem.

82 Notarium non indiget probatione, nec presta-
tione.

83 Index potest se informare de notario.

84 Animus & intentio agentis cognoscitur ex iis,
quæ procedunt.

85 Actus indicantur ex præcedenti evallatu.

86 Frangit arguitur ex brevitate temporis.

87 Alienatio facta paulo ante mortem item, præsu-
mitur facta causa mutandi iudicii.

88 Frangit arguitur ex fuga clandestina, & discessu
improvisi.

89 Frangit suspitionem inducit qualitas persone.

90 Testis assertor se falsum dixisse, nulla est fides ad-
hibenda, etiam in casibus, quibus alias solent
admitte testes inobabiles.

91 Testes inobabiles admittuntur, quando alii & ha-
biti alij interesse non poterant.

92 Falsitatem suspicio insurgit contra non producen-
tem testes, quos producere potuisset.

93 Instrumentum in supplementum non defertur ei,
qui promittit plures testes producere.

94 Instrumentum in supplementum non defertur, quan-
do causa est ordinata.

95 Instrumentum in supplementum non defertur ei,
quem scimus esse priorem, negans ei, qui pro-
bat aliquem defectum.

96 Testis unus si aliter concordat, neutri creditur.

97 Testis dicit concordare dicitur non creditur,
neque hoc facta licita est concordia.

98 Testis prior depositioni iudicis innotata attenditur,
non secunda extrajudiciali contraria.

99 Testis si primo cum instrumento unum deponat, &
postea aliud, etiam cum instrumento, neutra de-
positio probat.

100 Falsitas depositionis testis in una parte et dicit
falsam totam depositionem propter unitatem
instrumenti.

DECISIO CCCXXV.

 A vs a Domini Ioannis Marini Ragu-
lei, contra Dominum Petrum olim Vai-
uodam Moldavia, coram gravissimis &
ornatissimis iis vicis, ex colloquio superioris
Auditiæ Senatus Oenipontensis tractatur, ideo o-
missio omni prioris oronamento, quam brevissime
fieri poterit, quæ ad veritatis defensionem perti-
nebit, attingemus. Sed in primis obstat vide-
tur, quod contractus emptionis & venditionis in-
ter Dominum Petrum Moldavia Valuodam, &
predictum Raguseum intercessit, cuius est nato-
ra, ut aleam emisse, & dubium atque incertum fru-
ctum comparare videatur, unde si nihil fuit per-
ceptum, id emptoris cedat damno, & si aliquid fuit,
de ad empt. l. nominis. l. nec emptio. ff. de contrah. empt.
Bald. in l. licet, quæst. 3. C. locat. & post perfectum con-
tractum ad emptorem spectat periculum, l. id quod,
l. necessarius, ff. de precat. & commod. rei vend. l. 1. C.
eodem tit. & dicitur venditio, quando partes sic ap-
pellant, & vnicum est pretium, & secundum Bart.
in distictis. incip. Publicanus, Anchor. in sap. propter
stricteam, locat. l. mol. capitulo 7. Alexand. consilio
107. volum. 3. consilio 3. lib. 1. Soranus in consilio 83. volu-
m. 1. Ripa, de promiss. & contrah. cap. post. numero 60. cum
similibus.

Secundo, quia si esset nec venditio, sed loca-

tio, adhuc non veniet pensio remittenda, ex quo
dictus Raguseus promittit solvere pretium vecti-
galis, siue lucrum, siue damnum inde sequeretur,
ideo casum fortuitum quemcumque suscepisse vi-
deretur, quia damni mentio plus videtur importare,
quod ad damnum, quod provenit non solum a casu,
sed etiam ex culpa, & vi de periculo dixit Raguseus
in l. id & si quis in 5. questionum, numero 6. ff. si
quis caus. ubi eum sequitur lasum. 30. & quod ver-
bum damni refertur ad illud quoque, quod infer-
tur casu aliquo fortuito, ve peste, bello, & simili-
bus, voluerunt Roin. consilio 81. volum. 1. Socin. in
consilio 78. volum. 1. & si lex, vel autoritas defice-
ret, ratio naturalis satis dicit, si quod damni hoc
illatum dicamus casu fortuito, quibus censendum
est aduentus Belie begi in Moldavia cum exerci-
tio, adhuc casus hic fuit passus excludens, nec ex eo
remitteretur pensio, & qui casus suscepit, tenetur
eriam de insolito, & secundum Bald. Ang. Fulg.
Roman. & Alexand. in d. 5. questionum. Sub. in l. final.
in fin. C. locat. l. mol. in cap. 1. non mod. & hanc dicit
magis communem, & ab ea non esse recedendum
in iudicando. Inf. in consilio 207. numero primo, volu-
m. 1. ubi allegat textum quem dicit esse in ter-
minis.

Tertio, siue locatio, siue venditio iudicetur, 10-

tum damnum adscribendum est culpe Ragusei, qui à nullo expulsi seu eieci, sua sponte vectigalis exactionem deseruit, non enim iure potuisset expelli, tum quia succedens in principatu receptus seruare antecefforis contractus, *cap. privilegium in vim de pace Constant. Bald. in tit. quæsiendum dare poss. num. 35. in l. digna vox. in fin. C. de legib. & ibi Caltrans. num. 1. in fin. citat. dec. Pedemont. Ofas. 399. per totam, & procedit non solum in Domino, sed etiam in eo, qui solum habet vsum fructuum vel vsum; sic videmus succedentem in prælatu, seu beneficio ecclesiastico, teneri ad obferuantiam locationis legitime factæ per præcessorem, nomine tamen ecclesie. *Archid. in cap. alienationes. 12. quæstio. 2. Innocent. in exp. fin. ne prælat. vici sui. Cyn. in l. vobis nullum. C. de sacrosanct. eccles. Ang. consil. 1245. colum. 5. num. 6. Calder. consil. de locat. Rota. dec. 321. Si prælatu, in noui. Ruin. consil. 60. numero 1. volum. 1. Bero. consil. 126. numero 21. volum. 1. Traquell. de reuolu. consensu. §. 3. gloss. prima, numero 14. Alba. consil. 108. numero 5. Si ergo non recessisset Raguseus, fructus vectigalis vsque in finem conductionis sibi factæ percepisset, nullo impediendo, quod si forte contendit, se fuisse impeditum, tenetur probare, quia non præsumitur, *secundum Crauer. in consil. 170. numero 2. & consil. 172. num. 10. Quinimo, nedum probare debet se impeditum, sed etiam quod actus fuisse secutus, si nullum adfuisse impedimentum. *Qui committitur, vbi Bart. ff. de re mil. Bald. in l. fin. C. de adult. Late Becius. consil. 10. num. 5. & impedimentum debet euidentissime probari. *Idem. §. alud. C. de temp. appell. Abb. & Dec. in exp. cum sit Romana, de appellat. Ofas. dec. Pedem. 181. num. 15.*****

Hic vero non attendis, dicimus D. Ioanni à principio remittendum fuisse pensionem à D. Vaiuoda ob damnum, quod secutum est propter aduentum Belierbegi cum valdidimo exercitu in Moldaniam, quo factum est, ut in ea parte, quæ ad Danubium spectat, eoque summe alluunt, obiectis, veculicisq; omnibus stineribus & passibus, sublati sint penitus omnia mercatorum commercia, & cessauit ouium, bouum, & omnis pecudis transitus, in quo consistit principalis dicti vectigalis redditus & fructus, & qui frequentissimus antea fieri, & esse solebat, quandoquidem contractus celebratus inter partes locationis est, non venditionis: sic enim à partibus appellatur, & talis iudicatur, qualem partes appellant, *l. Lquis fundus, §. fundus de contrab. empt. Abb. in consil. 35. in fin. volum. 1. Bald. Alexand. Barbat. Cornel Socin. Dec. Crauer. Natia. & Cephal. quos citat Becius, in consil. 55. numero 3. & in proposito nostro hoc voluit Bart. d. dist. 9. incip. Publicanus quidam. Caltrans. in l. C. 26. §. qui maximus. ff. de publican. vbi loquitur, quãdo locatio facta est pro vno anno vnica pensione constituta. *¶ Sequitur Ripa, de privileg. contrall. can. post. num. 15. adducit Alexand. consil. 107. num. 3. volum. 3. in consil. 5. num. 3. vol. 1. & idem est, quando partes promiscue appellant nunc emptionem, nunc vero locationem, quia nihilominus iudicatur locatio. Secundum Imolan. Leuere. ferro, §. qui maximus. ff. de publican. vbi etiam Rom. sequitur Alexand. in consil. 107. num. 14. in fin. volum. 3. & Alciat. in consil. 513. num. 1. Ripa, de privileg. contrall. can. post. num. 66. versic. circa quartum casum. Bess. in tit. de remissio. merced. publican. num. 7. in fin. vers. item priam procedit. Bero. dec. 149. colum. 7. in fin. vers. quartum casum. Menoch. in tratat. presump. lib. 3. presump.**

104. num. 43. & ratio est, quia ob expressionem vtriusque vocabuli voluntas efficitur dubia, & in dubio præsumitur potius locatio, quam venditio. *¶ Telleus. l. 2. C. de iure emphyt. & in hoc conueniunt omnes, ut inquit Rip. loco predicti, num. 50. vers. circa primum. Idem per omnia dicit Boff. loco supra citato, num. 7. Bero. dist. dec. 14. num. 11. vers. primum casus, vbi dicit communem, Menoch. d. presump. 104. num. 1. Quinimo, quidquid multi vouerint, & quidò partes expressissent solum verbum venditionis, videtur, quod adhuc res soluitur in locationem, loquendo de concessione vectigalis, quia in eo nihil aliud venit, quam factum, & patientia concedentis, non autem alterius cuiuslibet rei dominium, aut possessio, ideo non potest venditionis verbum propriè conuenire, quando sola percipiendi commoditas transit in recipientem. *¶ Tunc bene animaduertit Cuman. in d. §. qui maximus, quem sequitur Alex. d. consil. 107. num. 13. vers. forum. Rapha. debet enim lex factio, non verbis poni, vt not. in l. C. comm. de leg. c. commissio, de elect. in 6. & hac ipsa ratione dicunt Doctores, quod vbi pretium est in annos distributum, est locatio, quamuis partes eam appellauerint venditionem. *¶ Batrol. in dist. incip. Publicanus sequitur Anchar. Imol. Alex. Socin. Corne. Firmia. & alij citati à Ripa, vbi supra, numero 56. vbi testatur de commun. Boff. numero quinto in principio. Vbi ait, magis communem. Eam quoque dicit communem. Bero. d. dec. 149. num. 11. vers. forum casus, & magis receptam Menoch. d. presump. 104. num. 6. vbi iudicat, ab ea discendum non esse in iudiciis, Idem in consil. 27. num. 41. quæ opinio confirmatur in facto, quia agimus de Vaiuoda, qui non erat Dominus vectigalis, sicuti nec prouincie Moldauie, sed simplex præfectus, & prætes, qui ideo volens non potuisset vectigal alienare, vt aduertit Cuman. in d. §. qui maximus, in quo non dicitur discordare ab alijs, qui negant esse locationem, quando ad est verbum venditionis, loquuntur enim illi, vbi concessio fit à Domino vectigalis, non vbi à communitate, vel alio causam habente à communitate, qui expresse vendere non potest, & hoc esset indobitum, si vetum est, quod proponitur Vaiuodam fuisse conductorem reddituum prouincie, quia hæc quoque consuetudo esse subconditio, vt videatur alij eo modo concessisse, quo ipse habebat, vt dicimus de vasallo subinfundante, qui videtur in dubio sub eisdem pactis id facere. *¶ Tac. de Andiz. in Sum. tit. 20. post. 13. feud. Bero. consil. 66. num. 3. lib. 1. Bricius. consil. 101. num. 6. Latissime Becet. consil. 109. numero 1. & sequi, vbi multos allegando concludit, subsequeum sub eadem forma concessum censeri, quia vasallus feudum tenebat, ne membrum discordet à capite. Ludovic. Molin. de primogen. Hispan. lib. 1. cap. 2. n. 16. vbi concludit maioratus Hispanorum tamquam membra regni regulari legibus eiusdem, quibus regnum ipsum regitur, consuetatur, & producat.****

Stante autem præsupposito, quod fidei locatio, inserti ob casum sortitum, debitum fuisse conductori remissione pensionis, vel loco remissionis restituendum fuisse iam solutam, quia hæc est natura locationis & conductionis, vt si casu aliquo damnum conductori interserat intolerabile, vel impediretur in via rei conductæ, remitteretur, *penso, t. capite propter sterilitatem, vbi Doctores, & omnes, extra legatum. Doctores in l. dist. Ced.*

eed. it. ff. vii. §. vii. mair. ff. ad. it. & in conducto-
re vedigalis seu gabelle voluit Bart. & post cum
exteri canon. in d. §. qui maximas. & dist. quass. in
op. Publicanum. & sequuntur omnes supra citati.
Castrol. dist. §. qui maximas. num. 3. Alexand. con-
silio 3. numero 11. volum. 1. consil. 107. numero 5. & 12.
volum. 3. Socin. consilio 88. volum. 1. Anan. consilio 74.
num. 4. Boff. dist. de remiss. merc. pub. in prin.
Roman. fin. consil. 126. Bero. consil. 143. num. 13. volum.
1. Menest. consil. 127. num. 27. Bursat. consil. 81. per
totum. in facto presenti dubitandum non est. quin
casus fortuitus eveniret: nam prater omnium ho-
minum spem & cogitatum. rupta pace inter Polo-
nia Regem. & Turcarum Imperatorem. Belie-
begus iter fecit in confines Moldavie & Valla-
chia. omnesque provincie aditus obledit. & nu-
mero oficias exercitu. ita ieiuncta oclusa fuit. ut
nullus confuetis elatus fuerit locus commercii.
mercatorisq. incursiones. inuasiones. & depre-
dationes ventu. defluerent cum suis mercimoniis
per eam provinciam iter facere. quemadmodum
melius per ipsum Vauodam exprimitur in scri-
pta signata. D. vnde maximum vedigali istum
est detrimentum. Hic vero casus fortuito evenisse
se dicitur. um quia pendit a solo principis facto.
15 *¶* L. Lucius. ff. de emtion. Bal. consil. 395. volum. 2. Ca-
stren. consil. 110. volum. 2. volum. 1. Alexand. consilio
210. lib. 2. Aff. dist. 54. Socin. in l. quidam. num. 3.
ff. de reb. dub. Bero. consil. 143. num. 6. volum. 1. C. auet.
in consil. 95. num. 1. Menest. consil. 127. num. 28. cum
etiam. quia suberat pax inter Imperatorem & Re-
gem predictos. que fuit inopinatio sine causa ru-
pta ab Imperatore Turcarum. ut per Barbat. conf.
21. volum. 5. volum. 2. vbi dicit. esse casum iusolium.
& inexcogitatum. Socin. in consilio 44. volum. penult.
vers. praterea pariter. volum. 1. Menest. consil. 127. num.
72. & tali casu cum damnum inferret. iusto tertij.
cui locator restituere non potuit. remittitur pensio
16 pro rata. *¶* L. si fundus. & si quis damnum. ff. locat. l.
ex conducto. §. Sena. ff. ad. it. & quod conductori
impedito facto tertij etiam iusto. qui tamen resi-
sti non poterat. remittenda sit pensio pro rata tem-
poris. voluit plures casus distinguendo Bart. in l. si
vno. §. item cum quidam. num. 3. & 4. ff. de iur. iur. in prin.
17 *¶* L. si quis fundus. ff. locat. l. ex conducto. §. Sena. ff. ad. it. & quod conductori
impedito facto tertij etiam iusto. qui tamen resi-
sti non poterat. remittenda sit pensio pro rata tem-
poris. voluit plures casus distinguendo Bart. in l. si
vno. §. item cum quidam. num. 3. & 4. ff. de iur. iur. in prin.
vbi lo-
quitur de facto superioris. Roman. consil. 42. item
dicit Castren. in d. §. item cum quidam. numero 3.
Card. & Imol. in dist. cap. propter servitatem. Bald.
in l. si ca. leg. C. de locat. vbi quando propter bellum
homines non potuerunt transire. Socin. d. consilio
88. vbi quando conductori facto superioris fuit im-
peditum. Anan. in consilio 74. & eam Barz. distinc-
tionem dixerit esse communem approbatam. Natta
in consilio 610. num. 3. alios citavit Sordus. Collega
noiter in consil. 34. num. 1. & predictorum ratio est.
quia locator patientiam praxitate tenetur. quod
conductori viatur & suatur re conducta. *¶* L. si quis
domum. l. ex conducto. in prin. ff. locat. l. si merces. §.
primo. & l. qui fundum. ff. ad. it. & quod conductori
Publicanum. & dicit Caldes. consilio quinto. in de lo-
cat. quod locator tenetur conductorem in posses-
sione rei locatę deferre. adeo. & non sufficit quod tem-
tradiderit. nisi curet. quod apud eum sit toto tem-
pore consueto. & debet patientia esse successiva.
gloss. Bart. & alij. in l. ex corruptionem Cod. de off. fruct.
Bart. & Castren. in l. si quis fundum. ff. de locat. Alex-
and. in consil. 112. volum. 1. Socin. in consil. 356.
num. 10. volum. 1. Late sustinet Olf. de iur. Pede-
mon. 52. per totam. vbi vult. quod locator agens ad

pensionem. excludatur. si non probat se praxitisse
se patientiam. Natta in consil. 360. per totum. vbi
non vult sufficere verba posita in Instrumento.
Dedit scilicet. & tradidit. quia requiritur successi-
ua patientia. Becius. consilio 45. numero 19. Ro-
man. in consilio 92. numero 7. vbi idem dicit esse suc-
cessiva patientia. & quo ad factu remittenda pen-
sionis paria sunt. quod Beliebegus ingressus fuit
Moldaviam. vel quod confinis Moldavie tur-
baverit vel in confinibus steterit cum exercitu.
quia semper impediuntur commercia. & merca-
tores efficiuntur timidores. & cessant a suis tra-
ctis. *¶* T. post Bart. in l. qui maximas. numero 7. Bald.
in consil. 329. num. 1. volum. primo. tenet. alios casus Bur-
sat. in consil. 81. num. 8. vbi quod bellu in vicina pro-
vincia nullam praxit causam remittenda pensio-
nis. R. Menest. consil. 306.

Et quod diximus de remissione facienda pro
rata temporis. intelligimus habito respectu non
ad tempus solum quod dectat ad supradictum an-
num. quado in Moldaviam venit Beliebegus. sed
ad vtilitatem quam eo tempore percipere potuis-
set ex vedigali conductor. si non fuisset impedi-
tus. nam etij vulgariter remissio fieri debet so-
lum pro eo tempore. quo conductor potuit. bene
suu re conducta. *¶* L. si quis domum. §. l. si quis fun-
dum. §. Imperator. ff. locat. tamen. quando totius
anni vtilitas. & commoditas consistit in certis
mensibus. & atque ita in certa temporis parte. tunc
impeditus pro illa parte temporis. conquiretur re-
missionem pensionis pro toto tempore. sed. ac si
toto anno fuisset impeditus. ita de terminis Socin.
in l. 58. an 3. quod si remissio. volum. 1. mouetur per te. qui
bene probat. in l. 1. deo tractatur. ff. de verb. oblig.
vbi Doctor. omnes. qui in quibus. l. si ita stipula-
tum est. ff. de cond. dictum. quod etij tantum tempus
restituendum sit quantum abusu impeditum.
tamen fallit. quando impedimentum certis tem-
poris abusu totius temporis commoditatem. al-
legat etiam Bartol. in leg. penam. a. ff. de annu. leg. 12.
vbi vult. quod ob mortem certi temporis ortu
obligatio ad interese totius temporis. quando ca-
mota abusu totius temporis vtilitatem. cum ten-
nam vtilitas & tempus non propinquant. sed vna
pars temporis tantam afferit vtilitatem quantum
integer annus. tunc de illa parte idem dicendum
est. quod de toto anno. & in simili dicit Imola.
in l. diuerso. in prin. ff. de solut. in actum. vbi idem con-
sistunt discrimen inter fundum rusticum. & vber-
num. rusticus enim non reddit vtilitatem tempo-
ri proportionatam. nec fructum. singulis mensi-
bus æqualem. sed in tribus mensibus fructu pro-
ducit pro toto anno. Vberum autem commoditas
tempori æqualiter proportionatur. Sequitur Cu-
man. ibi. & Bald. in leg. ad. numero nono. C. locat. &
dicit. quod rata teni totius tenetur attenditur. quan-
do concurrunt equalitas temporis. & proportio
commodi. *¶* Item vero. quod non iubet aliqua
proportio. ideo infer. quod vbi sumulus. qui ali-
quo tempore seruauit. cedit. & ne demum non
tenetur soluere salariu. pro rata tenetur. quo
seruauit si ex receptu tantum damni tenetur. quan-
tum petecepit commodi ex seruutute. & idem di-
cit in aduocato. in milite. & in aliis. quando non
cadit distinctio partitua operis. Iam in l. de m. ser-
uato. numero 46. ff. de off. assessor. vbi Iacob. N. in
numero 112. & Sapia. numero 25. in facto autem im-
ponitur ob frequentem quoniam. homin. & diuersi
pecoris transiunt. plus vtilitatis afferit vedigali
predicto

predicto duos aut tres illos menses Augusti, scilicet Septembris, & Octobris, quibus Beliebegi exercitui infesse sunt viæ, quam ex residuo totius anni percipi consueverit, ideo remissio pro toto anno erit facienda, quia conductor dicitur vere impediretur pro fructu totius anni, & perinde est, ac si toto anno fuisset impeditus; *Silvan. in consilio 35. in fine. B. ff. de remediis. c. de id. num. 45. & ante omnes Bald. consilio 145. in testio, ubi temporis utilitatem considerat, nam in remissione mercedis plus attendimus vsum conductoris quam tempus, ut per Bart. d. §. item cum quidam, numer. 1. qui enim conduxit, respexit principaliter ad utilitatem quæ illis mensibus ex pecoris transitu in ea provincia percipi consuevit, ideo illo cessante, videtur in totum cessare vsum rei, cum ad alium conductio facta non fuerit, ut per Castreosm. in leg. cum in plures, in principio, ff. locati, ubi dicit quod cum domum conduxisset, ea intentione, ut legendo illam inhabitaret, superueniente impedimento, quod non potuerit legere, renuntiavit domus conductioni, quasi eam non potuerit habitare, ex quo non nisi legendo volebat inhabitare: & subdit sic obtinuisse; Et item dicit Bartol. ibi, de eo qui cum conduxisset amplas domos pro exercendo hospitium, vel cautionem, quia etsi ipse habitauerit, si tamen propter bellum fuit impeditus in exercitio, consequitur remissionem. Idem in Aromatario inquit Roman. in consilio 178. per totum, Azetio. in consilio 52. c. 1. & 2. ubi de hospitio conducto, Ripa, de pignori. contrah. causa pign. num. 27. & sequenti. Natta. in consilio 610. num. 6. & seq.*

Iosephus ex prædictis, quod circumscriptis aliis omnibus de quibus infra verba faciemus, elicit Domino Ioanni remittenda pensio pro damno quod illatum est ex aduersu Beliebegi in eam Provinciam; Sed præterea confirmatur causa Domini Ioannis ex eo, quod ut narratur in scriptura, Dominus iam Vauoda eidem conductori loco remissionis concesserat vsum daci, seu velligalis pro sequenti anno, atque ita in annum sequentem locationem prorogauit quocirca, cum conductor culpa locatoris pro eo anno frui non potuerit re conducta, tenetur non ad remissionem mercedis solum, sed ad totale interesse, quod passus est conductor, id enim omne damnum inde provenit, quod nondum, aut vis saltem cepto anno prorogato, Vauoda Provinciam descendendo, fugam attribuit, & in Austriam se cum omni gaza recepit, qua fugam commotus, atque ita percipit Turcarum Imperator, alium in eius Provincie administratione sufficit: qui abrogatis, & posthabitis quibuscunque à præflore gestis, velligal prædictum aliis locauit, nec hunc Dominum Ioannem passus esset in conductione perseverare, quocirca damnum culpa provenit Vauoda, qui ideo damnum dedisse videtur, ut *Lipari. de secunda. §. item seruum. ff. de bonorum rapierum. l. qui occidit. §. in hac ff. ad legem Aquilianam. l. in de homicid. in fine, l. videamus. §. si ff. locati. Vbi conductor, qui forum intulit contra pacta conductionis, tenetur pro incendio secuto, quod domus est consumpta, & quia causam damni datur, tenetur ad interesse, ut inquit textus in cap. seu de de officio. ad. ubi gloss. inferit, quod quia causam dedit incendio Ecclesiastico, tenetur ad omne interesse quod Religiosi passi sunt ob cessantes elemosynas & oblationes, & dicit Bartolus in §. secunda. §. item si in facte, in fine ff. de verborum obligacione, quod capius pro teptis aliis, si*

quid soluit, repetit ab eo, cuius causa repræsentata fuerunt concessa. Sequuntur ibi Roman. & Alexander, qui alios citant. Socin. communem dicens, numero octavo, Iaf. qui dicit notandum, quia quotidie contingit in practica, numero 35. & dicit Galau. quod tenetur etiam ad refectionem lucri cessantis, si damnum passus consuevit negociari, quod etiam voluit *ial. leg. secunda. §. si numerus 10. de condell. caus. dei. Laur. de Rodol. citatus à Vizio communium opinio 35. libro secundo. Atar. in l. nihil interesi, numero quarto, ff. de fidei. & quod locator teneatur ad interesse probatur, quia ubi locator ipse impedit quomodo conductor vtatur, tenetur ad omne interesse. *¶ Lex conductio, in principio. l. si fundus. l. & hoc distinctio. §. in lege. §. solvens ff. de ac. per quæ iura Bartolus in l. si vno. §. item cum quidam, numero secundo, vers. si vero factum locatarius est inanimatum ff. locati. inquit qui si conductio iniuncto facto locatoris impeditur in vsum rei, tenetur locator ad omne interesse, *Ruin. consilio 61. numero tertio, volum. 1. Paris. consilio 40. numero secundo, libro primo, Bero. consilio 140. numero 17. in primo volum. Roland. in consilio 69. numero 12. volum. 4. Becino. consilio 45. numero 20. Adenoch. consilio 27. numero 54. consilio 55. numero 14. & ut supra dictum est, vsum rei conductæ videtur ab ipso locatore impeditus, quando impedimentum suo facto, vel culpa provenit, & de isto alterius facti idem iudicatur, quod de ipsius locatoris proprio, vnde locator tenetur pro facto tertij etiam iusto quando cum posset, non prouidit, secundum distinctionem Bartol. in d. §. si item cum quidam, numero tertio, quam supra probauimus esse communem, imo fortius tenetur locator ad omne interesse, quando vsum rei impeditur a tertio in odium locatoris, vel propter illius inimicitias, ut *Lipari. c. culpa. ff. locati. ubi dicitur id factum culpa locatoris affecti. Bartol. d. §. si item cum quidam, numero tertio, in fine. Becino. d. §. item consilio 45. numero 20. Corneli. consilio 12. volum. 3. volum. 4. post Bartol. in d. §. qui maximus, & d. quæst. publicanum, quod si tenetur locator pro alterius iniuncto, vel iusto quod quod prouideri poterat, vel cui potuisset testis, vel quod prouenit ob iniunctum odium & sine culpa locatoris, multo magis tenebitur ad omne interesse pro facto tertij, cui ipse causam dedit, & quod sua vera culpa successit, & ratio est, quia locator, qui tenetur omne impedimentum remouere & pro vitibus facere, quod conductori liceat frui, nihil ipse committere, per quod vsum impediatur, & committendo tenetur, perinde ac si ipse suo facto vsum prohibuisset, & vno prohibito censetur omnia prohibita, per quæ ad illud peruenitur, *l. ratio, de fidei. §. l. sic qui non potest alienare, non potest etiam ad eum facere, per quæ sequi possit alienatio. ¶ Iacobus. §. item, ff. de leg. 2. ubi Bartolus in litem quia ff. de pact. Dec. consilio 300. numero 2. Bero. consilio 35. numero 2. & dicit in l. quæritur prima in principio. C. de fidei. §. item, quod prohibuit alienare non potest occasionem dare, per quæ res alienentur; allegat text. in cap. §. si de iniunctis facti de re alien. sequitur Socin. consilio 26. numero 1. volum. 3. Surdus consilio 5. numero 40. locator ergo, qui per seipsum non potuisset impedire vsum, & impediendo teneretur ad interesse, non potuit causam dare, per quam ab alio impeditur, & cum eam dederit, tenetur ad omne interesse.*****

Hic sic factis suadamentis non aduersatur, quod venditionis, non locationis contractus inter-

35 locatoris, agit ad interesse, & vt probat Aleiat, in
*conf. 889. in prin. Silua. conf. 12. num. 12. Natta conf. 184. num. 10. & pater eos Paris. conf. 40. num. 11. in 1. Beron. conf. 139. volum. 1. Boff. de remis. merced. conditio. num. 96. & de remis. merced. Publica. num. 22. in fin. & in venditore ratio est, quia venditor gabellæ videtur promittere, se nihil facturum, prout
 36 prequitur impedire exactio, vt ve dicit Bald. in cap. 1. §. ad hac, de pace in arm. firmam. relatus à Cor. in conf. 13. volum. 3. ver. facit opime, volum. 2. vbi addit, quod et si fortuiti casus pertineant ad emptorem, tamen venditor quātum in se est, cutare debet, ne emptor careat re emptā, allegat text. in l. si vima, §. si in aduersione, ff. de pericu. & com. rei ven. Flor. an l. Proculius, §. si, ff. de vfu. Berach. de gabell. in 2. par. num. 4. 1. Boff. conf. 309. num. 3. Silua. conf. 35. num. 6. Rip. de priuileg. contra. conf. post. a. 95. & secundum Bald. in l. si ea lege, ff. si num. 3. an fin. C. locat. Venditor qui im. edit, ne emptor vtatur, vel casum det impedimento, æquipatur ei, qui cum vendiderit iactum rectis non vult rete iactare, tenetur enim ad interesse, l. si iactum, ff. de alio. empt.*

Quinto, ad millo circa ventis offensionem quod sit venditio, dicimus fortius, quod si nulla quoque Vaiuodæ culpa intervenisset nihil; esset, quod illi posset impurari, teneretur nihil minus erga D. Ioan. pro eo quod propter Vaiuodæ difcessum, finitum & extinctum est illius omne ius, ita vt si cuiuspiæ vendigal in futurum non potuisset exigere, ita nec alii exigendum vendere, aut locare, aut alio titulo concedere, & resolutio e-
 38 nim iure daretur, & resolutio ius accipientis, vt l. lex que vtriusq. ff. de pign. Bal. Sahe. & Cast. in l. rem. de iur. iur. C. de seru. & 27. Bal. in l. 2. num. 17. C. de reind. vend. vbi Sahe. & alii, præcipue Pinel. in 2. par. cap. 1. num. 11. in fin. vbi allegat multos, & nouissime Corbul. de caus. priuileg. non solut. canon. ampliat. 34. reuocari enim in controuersiam non potest, quin Vaiuodæ descendendo prouinciam, amiserit omne ius, si quod habebat: nam Præfex, vel Rector Prouincie recedens ante finitum administrationem, committit crimen læsæ Maiestatis, vt ve text. in §. 1. in aut. de administrato. Par. de Priuileg. in l. si iud. in ver. fide officiali in prin. Rip. in l. admi. nendi, num. 173. ff. de iur. iur. an. vbi Cacialup. late in 35. Cuius in recept. num. 161. l. 1. in re. per. m. 166. Gigas de las. moiss. titu. quali. & 4 quibus. Quast. 42. Mascar. de probat. concl. 498. num. 11. post Rom. sic dicimus in prelato, quo defuncto extinguitur locatio per emptio nomine facta de re ecclesiæ, vt c. de silis. Rota dec. 132. in nouissi.

40 Docto. in exp. querelam, vbi Ioan. de Anan. num. 7. & 8. no. prælat. vici. Sae. conf. 134. volum. 3. Tirag. de reu. conuent. §. 1. glo. vltima, num. 14. vbi de fideicommissio, de usufructuario, & alius. Didac. libr. 2. variat. res. cap. 15. num. 6. Ludo. Adm. de primogen. Hispan. lib. 1. c. 11. n. vbi de fideicommissario, de usufructuario, & de possessore maioratus, cum ergo extioctum sit ius Vaiuodæ, sine dubio, siue locauerit, siue vendiderit ad interesse tenetur, quia vendens aliquod ius tenetur præstare quod illud ius extet, vt dicimus de vendente nomen debitoris, qui obligatur ad præstandum quod ille sit debitor, licet non præstat, quod sic soluendo, vt l. si nomen, ff. de her. & vel alio. vend. vbi Baldus dicit, quod tenetur facere bonum de iure, id est, quod sit obligatus. Bal. Item in conf. 72. vel. 3. Io. Andr. ad Specul. a. iur. de res. an. alio. §. primo, alios concordantes citat Becius conf. 1. ante finem qua-

to, numero decimaterio, & tamen certum est, quod facta cessio seu venditio nominis, omne periculum traohit in emptorem, vt Bald. in l. si pro debitor, C. de bon. author. iud. p. fid. Castren. in l. pupilli, §. forer. ff. de solutio. Imol. Alexandr. Babat. Socin. Gozad. & Ruin. quos congerit Becius, loco prædicto, numero decimaterio. sic qui vendit hereditatem, tenetur præstare se heredem, & quod extet hereditas, licet non teneatur si in ea damnum sit non lucrum, leg. cum hereditate, ff. de hereditate vel alio. vendit. & quod venditor vendigalis non teneatur, quando constat cum non esse dominum, vel non habere ius exigendi, admittit clare, & supponit Bartol. dicta questione. Publicanus in princip. vt secundo sufficit, vbi dicit, quod venditor vendigalis ex natura rei tenetur solum præstare quod extet ius venditum, & ponit exem-
 43 plum de vendente hereditatem, vel nomen debitoris, & sic quilibet venditio sit alea, tamen præstare debet, quod sibi competat ius exigendi, sequitur Boff. de remissio. merced. publican. a. nu. 12. & 13. vbi proprie loquitur, quando vendita est alea, confirmatur: quia de natura venditionis est, quod in emptorem transeat non solum periculum, sed res ipsa sine qua non consistit venditio, vt l. cum
 44 hereditate, ff. de hered. vel alio. vend. & hoc verum est siue ematur corpus ipsum principale, siue corpore accessorium, puta verba pendens in ago, l. si solus, §. frumentum, ff. de contrah. empt. sic declarat Bald. in l. si ea lege, num. 1. vers. quandoque trans. C. de vfu. & si dicatur sufficere, quod res extet, quando facta est venditio, respondemus, quod non sufficit tunc fuisse, oīū daret Boff. de remissio. merced. conditio. num. 85. quemadmodum dicimus de eo qui vendit rem alienam, non enim liberatur licet eam traderit, imo post traditionem conueniri potest vt liberam tradat, vt gloss. in l. emilla, vbi Bald. ff. de emilla. Alexand. in conf. 67. in princip. volum. 3. Dec. conf. 43. num. 18. dec. Off. 24. num. 4. est text. in l. seruus quæ, §. fin. de alio. empt. & comprobatur Surdus conf. 13. num. 16. & 17. & quando substantia rei in totum est perempta, tunc cessat omnino contractus non solum locationis, vt in molendino fluminis impetu destructo, ponit Bald. in l. licet, num. 4. C. locat. sed etiam emphyteusis, vt per Doctores in capite potius, locati,
 46 in l. prima, C. de iur. emphy. Natta conf. 377. num. 2. Clar. §. emphy. q. 8. n. 8. licet in emphyteuto restituerit utile dominum. Hinc Doctores dicunt, quod hæres Prælati, qui rem locauerat, tenetur pretium restituere, si per mortem finita est locatio, probat text. in l. si quis domum, §. 1. ff. locati. Innoc. in cap. sine prelat. vices suas. Gigas. de pensio. quast. 88. in principio, Redon. de reb. eccl. non alio. quast. 57. num. 33. & 64. vbi allegat Archidam. Ferret. & alios, probantes conclusionem hanc: Vaiuoda itaque tenetur, vt diximus, ad pensionis seu pretij restitutionem, ex prædictis, quinimo ad omne interesse, vendidit enim vel quasi Dominus vel simpliciter, cum tamen non esset Dominus, proindeque emptorem decipit, vt dicitur in ead. l. si quis domum, §. primo, quæ et si loquitur in locatione, locum tamen habet etiam in venditore, secundum Cyn. in l. prima si p. n. p. n. dat. si videtur enim emptorem decipere, qui cum esset solum emphyteuta, vel usufructuarius, videretur tamquam dominus, & proprietarius, Bartol. & Bald. in d. l. si quis domum, §. primo, vbi etiam Cast. numero quinto, & dicit Bald. in l. mater tua, num. 21. C. de rei

Unde quod in dubio videtur quis vendam vti Dominus, non vti fructuarius, & quod teneatur ad omne interesse, voluit mod. Gall. in consuetud. Parisiensi. l. 5. §. gloff. §. num. 39. & seq. & bene declarat Ludov. Mohin. d. lib. 1. cap. 11. num. 10. & 12. quod si dicamus eum vti Praefectum, aut Praesidē voodidisse, tenebitur nihilominus pretium reddere pro rata temporis, quo Dominus Ioannes non potuit vti & fini veldigali, dila lisi qui damnu, §. 1. & Doct. omnes proxime citati.

Secundo non obstat pactum appositum, quod siue luctum, siue damnum sequeretur, id cederet conducatu commodo, vel incommodo.

Respondemus etenim non per hoc Conducatorem suscepisse onus casus fortuiti, ↑ qui contingit per aduentum Belierbegi in Moldaviā, vt in fortioribus terminis voluit Anch. d. consi. 405. vbi vendita gabella cum suis commodis, vel incommodis, ita quod nulla remissio deberetur ratione alicuius emergentis casus, vult quod nihilominus fiat remissio, si casus contingat incogitatus, & contra bonorum spem, facit l. prima, §. super enent. ff. de pos. l. l. 1. §. primo, ff. de negot. gest. l. opus. ff. locati. & ideo gloff. Bartolus, Alexand. l. as. & alij. in l. sed & si quis, §. quasitum ff. si quis canna. concludunt, quod suscipiens periculum, vel etiam omne periculum in se, non teneatur de casu fortuito, ↑ Cyn. & Salic. in l. 1. commod. Azo & gloff. in lisi quis nec in ver. periculo. ff. de rei. pet. vbi Gul. Cun. lac. Butt. Bart. Roma. Alex. l. as. Dec. Socin. Cur. iun. Buleg. & Ant. de Prax. Socin. consi. 123. numero 10. vol. 4. Idem voluerunt Cast. reni. Socin. Ruin. Rip. & alij. quos citat Surdus in consi. 61. num. 60. Sebaltia. Medic. in tract. de casibus fortuitis. quatio. 11. numero 2. in l. part. in quibus locis dicunt idem esse, quando suscepit quis risigum & periculum, & quando conduxit quis cum suis ralehis & spinellis, & Anchara. in dila. consi. 402. sequitur passim Doctores, praecipue Crauet. consi. 95. num. 3. & Cote in consi. 38. volum. 3. vers. & secundum dila. volum. 2. dicit, tum qui suscepit risigum, periculum, & fortunam, non teneri de casu fortuito, & quamvis damni sicuti etiam periculi appellati tanquam lata includat etiam fortuitum casum, vt in contrarium fuit deducum, tamen quia nunquam ex natura contractus conducatio nis venit casus fortuitus nisi specificē, & expresse dictum sit, non sufficit in genere de periculo, vel damno mentionem esse factam, ↑ ita intelligitur, §. quasitum, atque ita declarat Rip. de prim. contra. cons. num. 73. & ante eum Socin. in consi. 123. num. 5. vol. 4. Bassini de remiss. merced. conditio. numer. 57. Surdus loco predicti. num. 62. in fin. Seraph. d. prim. 106. num. 11.

Respondemus etiam, quod vbi verba predicta importarent casum fortuitum, non tamen Dominus Ioannes excludendus esset a commodo remissionis, quia aduentus Belierbegi fuit insolitus, & inopinatus casus, quia nullo modo potuisset de tempore contractus in mentem cuiusvis prudentissimi, & prouidi viti cadere: extabat etenim inter Principes predictos multorum annorum spacio confirmata, & omnia in regionibus illis erant pacata, & tranquilla, & nihil minus quam de bello cogitabatur, quando nulla praecedente causa, nulla praemissa dissidatione, imo nullo adhuc violandae pacis signo emissio, ea militum multitudo irrupit in Moldaviā, quae, vt sepius dictum est, ingressus omnes illius Prouinciae o c-

cupauit, cum vero quis promittit, de casu fortuito non teneatur, si casus admodum insolitus, & rarissimus contingens superueniat. ↑ l. si quis, §. si frumentum ff. de contrah. empt. quia de eo partes non censetur cogitare, sed de eo qui saepe euenire solet, Barto. dila. §. quasitum in fin. ver. vbi uenue dixi. & l. as. vbi numero vigesima octa comprobatur multum & inducit d. §. frumentum. dila. consi. 415. col. 2. ver. 3. quia ille casus, totum, etiam si promittit de omnibus casibus qui imaginari possunt. Alexander in consi. vigesima octa numero decimo quarto, volum. primo idem dicit Alexand. d. consi. 107. numero decimo octo. Volum. 3. de eoductore qui promittit pro quacunque causa, quae dici, vel excogitari possit, & post Becium latus agentem in consi. 82. num. 12. plene tractat Surdus dila. consi. 61. num. 65. vbi allegat But. l. mol. Alex. Barbat. Corne. l. as. Felin. Afflicti. Port. Ruin. Bero. Rubem. Clemen. Alci. Neua. Rip. Fran. March. Crau. & Gomef. addimus Purpur. con. 46. num. 4. & 30. Crau. con. 718. num. 13. & 14. Albam copiose agentem in con. 1. num. 4. vbi post Barba. dicit militate hoc, etiam si adint verba apta includere casus inopinatos, & maiores expresse, & ampliat quoque aliis modis Bosl. de rem. merced. conditio. num. 66. Gigas de pension. quatio. 66. multos alios cogerit Stracca in tract. de affectu. gloff. §. numero nono. & sequens. Bursat. consilio octavo §. primo, numero sexto vbi multos vocat modestos Rimin. consilio sexagesimo septimo §. primo, quadragesimo, in quibus locis dicunt hanc esse communem sententiam, & procedere etiam accedente Iuramento, & nouissime Scaphin. de iurament. prius leg. centesimo sexto, per totum, vbi numero decimonono concludit idem esse, quando expresse suscepisset casus fortuitos, cogitatos & incogitatos, reprobendos Ruin. & Crauet. qui contrarium dicebant, cum ergo haec sit communis opinio, non est curandum de isto contrarium affirmant e. d. consilio 107. volum. primo quauis ea aliis in facto contingentibus falsari possit eius consultatio. Quod autem casus de quo nunc verba facimus, sit insolitus, & & prudentissimo viro non potuisset excogitari, de se patet, & cum id iudicis arbitrio committatur. ↑ Rip. dila. tractat. numer. 109. Menoch. de arbit. iudic. c. as. 10. Becius, d. consi. 82. num. 13. in fin. Stracca d. gloff. 15. num. 9. vbi citat Innocen. Hostien. Ab. & Felin. Purpur. aila. consi. 466. numero trigesimo, & consi. 529. numero quatio. Bursat. consilio decimo sexto, numero septuagesimo tertio, consilio octavo §. primo, numero duodecimo, Riminal. consilio quadragesimo, numero vigesimo sexto, Sebaltia. med. d. in tract. in parte prima, quatio. undecima, numero vigesimo primo circa finem. Surdus dila. consilio sexagesimo primo, numero sexagesimo tertio, quatuordecim iudices istius Regiminis videntur, si id voquam ante eis in mentem venit, & dicunt Doctores dici insolitum eū, qui opinione prudentis Viti non erat successurus, licet aliud forte posset prudentissimus videri, ↑ Cor. cons. 13. vol. 1. Dec. Soci. Rip. & alij apud Surdum loco predicti, & id passim repetunt supracitati, & Alb. d. con. 1. num. 8. exemplū ponit in grau. bello, quod vigit inter Cafarem & Galloru Regem, Cor. in con. 10. ver. 1. loquitur de Lello contra Florentinos, qui Archiepiscopus eorum suspenderant, Dec. telatus a Purpur. d. consilio 466. de adueta Turcarum in fauces Italiae, & in consilio 529. numero quatio. de bello Cafarem de quo supra, Bursat. consi. 81. numero. sexto. de Imperatore Turcarum bel-

lūgerente cū Dominio Venetu, cum quo erat diu
seruata pax, & in casu nostro non solū bellum est
considerandum, sed etiam quod contra fidem in-
pra est pax, id quod computatur inter casus inso-
litos, vt post Barbat. Specin. Crauet. Menoc. & Sur-
dus diximus supra, et si Menoch. *dist. consilio*
27. vult casum dici insolitum, quando inducia
fuerunt violatz, quando maior erit insolentia
violatz pacis.

Rursum respondemus, quod ex quo per priua-
tionem Vaiuodæ defecit nedum vltus, sed etiam
substantia vectigalis: fuit enim resolutum omne
ius quod ipsi Vaiuodæ competebar, vt supra atti-
gimus non teneretur conductor etiam si casus
omnes fortuitos suscepisset, argumēto eius quod
ponit Bald. in *licet*, in 2. *quest. C. locat.* vbi ait, quod
et si de casu fortuito teneretur si qui molestinum
conduxit super rapidissimo flumine Tiberi, tamē
si aquæ impetu totaliter molestinum destruxit,
fiet remissio, quia defecit substantia rei cōductæ,
¶ & per illam decisionem Boff. *de remiss. merced.*
cond. vlt. num. 61. dicit conductori faciendam
esse remissionem, quando rei substantia defecit,
quæuis suscepit in se fortuitum casum, & nu.
85. idem dicit.

Postremo respectu anni prorogati nulla potest
excusatio defendi Vaiuodæ, quia vt præfati su-
mus quod non potuit conductor eo anno frui, &
gaudere conducto vectigali, id totum factio &
culpa locatoris prouenit, quare si etiam casum
fortuitum suscepisset, is tamen non includeretur,
¶ quia culpa locatoris euenit. ¶ Et text. in l. qui offi-
ci. §. fin. ff. de contrab. emp. in l. cum proponas. C. de
mau. seu. Anchar. *conf. 41. q. vbi* vult, quod condu-
ctor Gabellæ salis qui renouauit omnibus casibus
fortuitis, possit remissionem pensionis petere
si aliqui ex locatoribus pactu contraveniant, Ro-
man. in *conf. 44. idicet Bald. in l. Gallus. num. 31. C. de*
furs. quod debitor ob creditoris delictum carce-
ratus, non tenetur, licet casum fortuitum suscep-
perit, & in materia vectigalis bene deducit,
& probat Anan. in *conf. 74. num. 2.* vbi subdit, quod am-
pliatum verborum renouationis non includit vo-
luntarium factum locatoris, per text. in l. qui insul. §. fin. ff. locat. Alexand. in *conf. 84. num. 3. & seq. vol. 6.*
Vbi loquitur, quando conductor suscepit in se
omne periculum pestis; guerræ seu guerrarum tū
licite, quā illicite, & tamen si culpa locatoris con-
tingat bellum, vult pacto non obstante locum
esse remissioni, late tæornat Rip. *de priu. contrall.*
caus. post. num. 87. & seq. Boff. in ist. de remiss. mer-
ced. cond. vlt. num. 61. vbi allegat Corne. in pluribus
locis, & dicit procedere, non solum in conducto-
re, sed etiam in emptore si merces §. culpa, vbi
gloss. ff. de locat. Masij. *fin. num. 66. Crau. conf. 85.*
nu. 8. Menoc. d. conf. 27. num. 31. addimus la. in l. i. nu.
6. *verf. cōfirmatur ista solutio, C. de inst. & sublit.*
vbi dicit text. d. d. cum proponas, esse singularem.
Dec. in conf. 70. num. 3. vbi cum textum dicit notand.
& in *cap. 2. p. 2. secunda. col. fin. vers. & ad hoc*
beneficiu de officio deleg. Arret. late conf. 110. col.
fin. vers. vnde dicit Menoch. conf. 119. numer. 1. &
conf. 246. num. 1.

Nec mouet quod conductor sua sponte dese-
rerit exactionem, quia hoc negatur, quinimo
conatus recessit, & cum Prouincie administrationi
alius fuerit successus, qui vectigali alius locauit
& siue iure, siue iniuria sui exigendi occupa-
uerit, fieri debet remissio, ac si res locata petisset in to-

tum, vel esset destructa. *l. si fundus. ff. locat.* vbi a-
gro publicato sit remissio, nec potest locator di-
cere per me non fiat, si ita resoluti Natta *conf. 284.*
numer. 10. vbi idem dicit, quando fundus in bello
ab hostibus occupatur. ¶ Silua. *conf. 12. num. 1. idē*
est quando ager cortuit tetra motu. ¶ *lex cond. m.*
llo. §. i. ff. locat. gloss. in cap. p. in. in vers. clade. vbi
lmo. & Abb. extra locat. & idem quando res ita
vi fluminis occupatur, vt coli non possit, ¶ *dist. 5.*
idem quando dumus fuit exulta. ¶ *l. si quis dor. 61.*
num. §. fin. ff. ced. l. qui insulam. §. i. ff. locat. vbi de
balneis combullis, & quando fundus occupatur
ab hostibus, ita quod perditum est dominium, &
possessio, sit remissio, ¶ *Cuman. in l. interdu. §.*
quod ex naufragio. ff. de acquir. poss. §. l. in l. i. m.
89. C. de iure emphy. Boff. de remiss. merced. cond. vlt.
numer. 109. sic etiam quando res locata fuit eui-
cta sit remissio. *dist. l. si quis damum in princip. Et*
quando bellum impedit culturam, tunc sit remissio
¶ si non solum in locatione, sed etiam in emphy-
teusi, ¶ secundum Alexand. in dist. l. quod ex nau-
fragio. vbi citat Bartol. Imol. & alios & est com-
munis, secundum la. in l. i. C. de iur. emphyteuti. nu.
91. vbi allegat Iacob. Barr. Cyn. Barr. Folgor. Guai-
ne. Salic. Anchar. Imol. & alios, dicens ab ea non
esse recedendum in consulendo, & iudicando,
Boff. loco prædicto, num. 104. & sequens. & numer.
cent. sim. de cetero primo, vbi quando res per eui-
ctionem, vel aliter etiam de facto auferatur con-
ductori, tunc vult remissioni locum esse. Corbul.
de emphy. i. de caus. priu. ab non sol. canon. am-
pliat. duodecima. numer. 27. & sequens. Et quæuis
Boff. loco prædicto distinguit, an intolerabile sit
damnum, vel non, tamen hæc ambiguitas evita-
tur in facto nostro triplici modo: primo quia cū
toto tempore durauerit impedimentum resoluta
guitudo damni nihil enim omnino fuit exactum.
Secundo quia vbi substantia rei extinguitur, tunc
etiam si minima sit pars; sit pro ea remissio, ¶ *et*
quando res reuincitur, vel aliter conductori au-
feratur, Boff. loco prædicto nu. 107. in fine. Tercio
congrit damnum culpa locatoris, ideo non solum
remititur pensio, sed præstatur totale interesse,
etiam si damnum non sit intolerabile, ¶ vt supra
diximus, la. d. l. i. nu. 92. vbi loquitur in casu con-
tratio, quando culpa intercessit emphyteuti, ¶
conductoris, & si culpa cessaret, adhuc non esset
curandum, si iuste, vel iniuste res fuit occupata,
quia omni casu sit remissio, licet impedimentum
illarum sit a tertio ¶ secundum distinctionem Bar.
d. §. item cum quidam, & est text. in l. nam & Ser-
uim. ff. de nego. gest. vbi Bartol. & Bald. alias in-
ferunt quæstiones; & Abb. conf. 60. volum. 1. ponit
de fideiusore, qui per iniuriam iudicis, aut super-
ioris fuit exactus, & vult quod nihilominus re-
petat, quia dicitur talis violentia proceßisse factio
principalis, Rip. loco sæpius citato numero nona-
gesimo tertio. Matul. alios addens in rubr. ff. de fide-
iusor. nu. 186.

Respondemus etiam quod conductor non sua
sponte discessit à Moldauia, sed ab eodem Vaiuo-
da iussu, vt eum sequeretur, & solæ preces ius-
sum important. ¶ Bald. *conf. 121. in princ. volum. 1.*
Alexand. conf. 124. in fin. volum. 1. & metum infe-
runt, Oldrad. *conf. 209. col. fin. Innoc. in cap. petitio.*
de inueniendo. alios citat Crag. *con. 90. nu. 10. Ti-*
rag. de p. n. ap. can. 35. Menoch. de arbit. iud. casu
354. n. 13. & cum eo tempore Vaiuoda valido esse
exercitū stipulatus, non erat Dominio lozani

liberum contradicere, vere enim, vt est in vulgari adagio, precece armate erat; Deum non profuisset Domino Ioanni si in Moldavia remansisset, nam successores in administratione conseruente male illos habere, qui predecessores pariter securi fuerant, & docuit experientia, nam Bartholomæus Brutus Vaiuodæ cubicularius comprehensus & securi ab impiis illis beluis percutissus exemplum aliis præbuit, in eiusmodi statum conturbationibus aliunde consilium, quam à fuga, non esse capiendum, vbi ergo Vaiuodæ præceptum non adesset, adhuc iussit Dominus Ioannes discessisset, vt mortis periculum vitaret, & ei non esset imputandum, quod non fuerit vsus diligentia, ex qua mortem quidem sibi parare, siuquæ autem nullum consequi potuisset, Castrensis. *consil. 174. in fin. volum. 1.* vbi quod non est culpa imputanda ei qui non facit id quod factum non potuisset, & dicit Bald. in *consil. 145. volum. 3.* quod non imputatur culpa, cum solum quando certum est diligentiam non fuisse profuturam, sed etiam quando est dubium, sequitur Crau. *consil. 83. num. 3. Oldrad. consil. 136. num. 3.* statibus autem prædictis quis affirmabit, quod Turcatum Imperator, vel quibus ab eo successores deputandus, hunc conductorem in exactione veldigalis esset passurus persequeretur recte nemo.

- Nec respectu auctorum quindecim mille quingentorum, quæ à Manio, & Alexio debebantur, culpa conductori imputari potest, quod illos non syndicauerit, vel ad reddendum rationem non compulerit iuxta solum, quia per fugam & discessum Vaiuodæ sicuti ius ipsius fuit extinctum, ita & finitum fuit ius syndican-
 70 quod ab eodem Vaiuodæ fuerat conductori concessum, argumeto. *l. ex veldigali.* Et videmus quod morte delegantis expirat iurisdicchio delegati, & *l. more. ff. de iurisdic. omni. iudic. quæ procedit etiam in delegato principis. cap. relatum. de officio delegati. c. 5. vt officium eodem tit. in 6. gloss. in d. l. more. & fuga, seu prauatio, quæ fuga inducitur, æquiparatur mortui, quia non refert, quod per mortem vel aliter finitur officium, vel administratio. cum ergo fuga Vaiuodæ fuerit impedimento, ne fieret ille syndicatus, qui sine iurisdicchio fieri non potest, male obicit defectus, cui ipse causam dedit, vt probauimus supra, circa impedimentum illatum à locatore, & causa cauæ est etiam causa causati, & quia omnia referuntur ad primam causam. *l. si ita stipulatus fuero. cum l. sequenti. ff. de verb. oblig. l. si quis pro eo. §. si numerus. ff. de fideiuss. l. licet. §. an obligatio. ff. de procu. præcipue, quando tractamus de damno dato causa alicuius, tunc enim
 72 remota causa non differt à proxima. & Calder. *consil. 4. tit. l. locat. Tiraq. in tract. de cessat. cau. l. m. 10. n. duodecima.***

Secundo, non poterant dicti Mannus, & Alexius syndicati, quia multis mensibus steterunt carceribus mancipati, atque ita iussu impediti.

- Tertio, consuetudo viget in Moldavia, quod syndicatus conductorum fiat solum in fine anni sequentis locationis, ideo non fuit in culpa Dominus Ioannes, qui fecit id quod ceteri facere
 73 consueuerant, & Bart. in *l. si pignori. §. fin. ff. de pign. actio. Bald. consil. 94. o. volum. 1. volum. 1. Castren. consil. 42. volum. pen. vel. 1.* dicunt, quod consuetudo excusat à culpa, iustissime Am. Gabr. *commun. opin. libro 7. de malefic. caucl. §. num. 19. Tiraq. de pen. tempor. caus. 42. per totam. Craue. consil. 8. num. 12. in 6.*

ne autem anni fieri non potuit, ob fugam prædictam, ergo imputari non potest.

Quarto, non censat quod ex eo syndicatus possit conductor commodi aliquo percipere, ergo non inferitur quod omittendo syndicationem fuerit in culpa, diximus enim supra frustra oppositam missionem eius, quod si factum fuisset, non erat profuturum, vel saltem erat dubium si profuisset, in facto autem bene nouit Vaiuodæ, se ita Mannum & Alexium compellasse, vt vix eis precationis spiritum dimiserit, adeo vt omnis conatus futurus esset inanis, & sine fructu, & non sufficit dicere, quod debebat ita facere, nisi etiam probetur, quod factum profuisset, sicuti dicimus de eo, qui obicit culpam marito, quod non adhiberit medicum uxori infirmæ, non enim nocet talis obiectio, nisi probetur, quod extrabat medicus, qui adhiberi potuisset. & Bart. in *l. si ab hostibus. §. fin. ff. solut. matr. & dicit Bart. in l. inter qui reperiuntur. §. si post depositionem. ff. de adm. l. i. quod opponens tutori quod pupillarem pecuniam non conuerterit in emptionem prædiorum, probare debet prædicia venalia extitisse, & multa similia congerit Roland. de iure dot. *quest. 64. num. 18. Fharm. in cod. gloss. num. 9.* facit Bart. in *l. idem. quæ. ff. pro socio.* vbi qui obicit culpam, probare debet, quod ea cessante negotium recte geri potuisset, Becius *consil. 37. num. 13.**

Quinto, idem Vaiuodæ fuit in culpa, qui secum duxit conductorem, cui non licuit sine viæ discessu contradicere vel recolare discessum, vt in precedenti argumento tetigimus.

Quod si forte dicat in culpa fuisse conductorem, qui tanto tempore dissiulit syndicationem, quem facere poterat ante ipsius fugam, respondemus exculsi eum consuetudine supra allegata syndicandi scilicet in fine anni, secundo non potuisset fieri syndicatum, donec illi erant in carceribus, tertio adhuc multum temporis superfuisset intra quod syndicatus commodè expediri potuisset, si fuga interuenisset, deerant enim ad finem anni multi adhuc dies à decemonoio Augusti ad viginti unum sextum Octobris, quin etiam poterant syndicati per totum sequentem annum, quia cum tempus ad syndicandum secundum Provincie morem, durer quantum ipsa durat locatio frequens prorogatio locationis, ipsum quoque ius syndicatus prorogatum censetur, quia tempus prorogatum est eiusdem naturæ, cuius erat primum, & si assumit eorum illius conditiones, & qualitates, *l. 2. §. sed si index. ff. de iudic. in fin. ita refert Tiraq. de retrab. conuen. §. glo. septima. num. 16. & sequenti.* cum ergo multum adhuc repositis suppetere, non imputatur, si non factum fuerit in prin. quia sicuti vbi tempus est indeterminatum, sufficit quocumque tempore fieri, *l. quæ fundam. ff. de contrab. empti. Crau. consil. 84. num. 13.* ita quando certum est tempus præfixum, non dicitur quis in mora nisi eo tempore lapsio, tunc imo est modicus etiam tempore expectandus, vt post gloss. Bald. Rom. Alex. & lafon. ponit Purpur. in *l. iurum. num. 10. ff. de iur. plet.*

Et non est verum quod successor teneatur seruare locationis contractum factum à predecessore, vt supra probauimus in visitu Quarto, emphyteuta, prælato, & successor maioratus, & est regulare, quod vbi locans non habet ius plenum, puta dominium, tunc successor non teneatur stare contractui, & est text. in *l. si quis domum. §. primo. ff. de locat.*

locat Bart. & alij, in h. filio, §. si vir in quibusdum, ff. de ac. man. Com. de contrah. lib. cap. 3. numero 3. in consensu.

Sed vbi etiam teneretur stare, non tamen tenetur seruare anticipatas solutiones, sic dicimus, quando praelatus locant vtiliter nomine ecclesie, quia et tunc tenentur successores stare locationi, 79 tamen exigit de nouo pensionem, † Hostien. in cap. 1. in prelat. v. su. Cal. de loc. consil. 7. alios citat Redoan. d. questio. 37. numero 32. & seq. & tractauimus supra.

Quinimo data fraude in Vaiouda, qui iam fuerat fugam premeditatus, clarum fit, quod locatio non transit in successorem, etiam qui alias ligaretur facto precessoribus, Bald. in consil. 47. a. volum. 4. prout cum refert Redo. d. questio. 37. numero 30. vbi ait, quod praelatus, qui sciens se repudiatum praelatum si locet, non obligat successorem etiam si faciat nomine ecclesie, † est consilium 483. in tertio, id quod optime facto nostro conuenit, quia iam fugam procogitauerat Vaiouda, quando locationem prorogauit, idem dicit Bald. in cap. 1. numero 3. qui success. d. tenet. vbi Aluar. Cast. & Mart. Laud. ponunt id esse generaliter verum, quando supplicat successor, talis est. §. 1. numero 9. vol. 1. Gabr. com. opin. lib. 3. in de iure quasit. non talem. tenet. §. 1. numero 6. & seq. sed preter eam voluit Cyn. in l. tempore, colum. fin. C. loc. vbi loquitur in tutore, curatore, & praelato, sequitur Bald. ibi, colum. 2. & multos alios citat Tirac. de retra. com. §. 3. gloss. unica, numero 15. & sequitur, vbi probat locationem factam in fraudem non obligare successorem, qui circumscripta fraude tenebatur stare colono. Alba. consil. 108. numero 7. vbi quod nec etiam necessarius successor seruatur locationem factam in fraudem, per text. in l. venditio, §. 1. ff. de bon. auis. ad possid. Osa. de c. 1. Pedem. 82. numero 7.

Ad idem, quod vbi successio fit non iure hereditario, nec nomine dignitatis, sed per electionem, tunc successor non tenetur contractus seruare sui precessoribus, † l. item, in cap. 1. colum. fin. qui success. §. de d. tenet. & sequitur ibi Mart. Laud. colum. 2. Propositi. talis. a. cum quibus transit de c. 1. Osa. 139. numero 7. Tirac. quod de iur. primog. questio. 35. numero 20. & 25. & tunc solum successor tenetur, quando actus gestus est in necessitatem vel vtilitatem status, vt post lac. Belu. late quzitionem disputando ponit Luc. de Pen. in l. 3. numero 7. & seq. C. de fund. res. priuati. libro 11.

Sed quidquid, sit, vbi in casu nostro teneretur obseruare, far est, quod in effectu non seruauerit, quia siue iure, siue iniuria fuerit conductor impeditus, semper consequitur remissionem, ex supra deductis.

Et per hanc subtilitatem est fundamentum, quod fit super lege Moldauiz obligante successorem, quia intelligi debet secundum terminos precitatoz, quado succedebatur hereditario iure & quado contractus fraudis erat, & quando non est exalta pensio anticipata, & quando ea fuisset seruata, alias parum prodesset conducturi, quod iure esset mandandus, si tamen factio ei actus est.

Non restat autem, quod non consistit de impedimento, quia imo ex actus constat. Secundo respondetur, quod locatore ipse tenetur probare, se pretentia pte huiusmodi quod conductor vtatur froctur, vt per Osa. d. c. 1. super totam, & probauimus supra. Tercio dicimus, impedimentum esse notorium, quia prouincie administratio fuit alij

demandata, qui vechigal alij locauit, & quando impedimentum est notorium, non eget probatione nec prostratione, † c. manifestas, 2. questio. 1. c. uentura, de accusat. gloss. in l. 1. vbi Bart. C. qui & ad quos Doct. in c. vestra de cabal. cler. & milite. R. p. de priuilegiis. in d. cau. post. nu. 18. & seq. & iudex potest ex officio se informare de notorio. † Bald. in l. 1. §. qui, nu. 1. C. 83. fin. regand. Aret. §. quidam, in l. 12. iustit. de elect. vbi l. 1. nu. 78. Felin. in c. ex transmissa, nu. 6. & 7. vbi Paris. nu. 14. v. §. quatuor casus, d. p. r. r. Affili. de c. 1. §. 1. nu. 5. Bart. de c. 1. §. 40. nu. 7. Cognol. in l. 1. in omnibus causis, nu. 5. ff. de reg. iur. in quibus locis dicunt, non requiri probationem diligentem, late Osa. de c. 1. Ped. 177. nu. 12. Scraph. de iur. priuilegiis. 35. num. 16. Secun. in c. 1. §. 120. num. 20. vol. 3. vbi in proposito Menoch. consil. 146. num. 18. & seq.

Et quia supra diximus, Vaioudam tenei de proprio facto, & culpa, etiam Dom. Ioannes suscepisset in se casus omnes fortuitos, addimus, quod in facto nostro nedum fuit in culpa, sed etiam in dolo, dum loco remissionis debuit prorogare locationem prosequenti anno, cum tamen procogitasset fugam, & sciret, se prouinciam de se tenere non esse conductorem gausurum re conduci, dolo autem arguitur, quia id impetraret fidem publicam a Rege Pollono, vt sibi libere liceret, per Regnum illud iter facere, & ex eis, que precesserunt, cognoscitur, qualis esset agens intentio. † l. si faceret, §. fin. ff. de reb. dub. l. 1. au. 1. c. 5. 84. cum in verbis, ff. de legat. 3. late Osa. de c. 1. Ped. 167. numero 11. a. u. & tractatus iudicij principium rei, vt inquit Bald. in cap. in causis, colum. 2. de electis, Tirac. de retra. com. in fin. num. 10. 31. Bart. in cap. 1. nu. 11, colum. 22. de reb. eccl. §. non aliter. Redoan. eodem tit. questio. 25. in princip. numero 8. & ex precedenti tractatu iudicij sequens actus, qualis fuerit, † Hostien. Ioan. Andr. Collet. Bntr. Abb. Bar. 85. bat. & Burg. in cap. ad vestram de capt. & vend. lac. Bart. Bald. & alij, in l. p. a. transmissa, Cod. de p. a. in fin. addit Tirac. in stral. retra. conf. §. primo, gloss. 14. numero 22. & seq. vbi notabile testet decisiones, & ponunt Doct. in l. post contractum, ff. de donat. vbi fraudem sequens actus colligitur ex pte cedenti tractatu, Crauer. consil. 115. numero 6.

Secundo, frax deducitur ex vicinitate ad quum, nam quintadecima Augusti concessit prorogationem vechigalis, & die decimanona eiusdem conceptam in mente fugam facto ptefecit, breuitas autem temporis fraudem & simulationem arguit, † vt probat text. in l. si cum dotem, §. si mulier ff. solut. matrim. vbi si fideiusor datus statim fugam arripit, tenetur debitor alium dare, quia ex breuitate temporis presumitur, quod debitor esset conficius futuræ fugæ, & est sing. Secundo Bald. Angel. & alios ibi, Marfil. qui multos cumulat in rub. ff. de fideiusor. num. 76. hic alienatio presumitur causa iudicij euitandi, quando fit paulo ante motam licet, † secundum Osofred. & Bal. 87. in l. quatuor, C. de rei vend. & quod ex vicinitate actus presumatur frax, late probat Marfil. loco predicto, numero 87. & seq. sed la. iussim infinitos allegans Tirac. de retra. conf. §. 1. gloss. 7. nu. 76. Crauer. consil. 155. num. 9. consil. 129. num. 5. & Parpur. consil. 152. numero 19. & consil. 478. numero 12. vbi ait, arbitrio iudicis committi, quæ dicatur temporis breuitas, & vicinitas actuum, & in locatione facta paulo, antequam esset locator amissurus domum unæ rei, vel ius, quod habebat, voluit Tirac.

Non iiij

taquil. d. glof. 7. num. 75. vbi ait, locationem dici factam in fraudem retractus, quando post factam locationem statim vendita fuit res, & in prelatu, qui erat repudiatur beneficium, sed paulo ante locavit, vt voluit Bald. in l. habemus nullo, in princip. col. 1. C. de sacrosanctis fidei citat idem Titiaq. de retractu. conu. 5. glof. vltima, numer. 28. Bald. consil. 43. volumus tertio. Roden. d. quassime 57. numero 32.

28 Tercio probatur fraus ex eo, quod eior fuga fuit clandestina, & discessus improbitus, nulli omnino hominum cognitus, & id quod dolum & fraudem ostendit, h. qui, C. de rescind. vend. l. vlt. ff. de res. nup. inhiuitos cumulat Titiaq. de retractu. conu. 5. glof. vltima, numer. 13. & seq. Menoch. de arbit. iud. casu 124. num. 18.

29 Quarto, qualitas persone inducit fraudis suspicionem; est enim Græcus, & Græcæ fidei, argum. l. si qui, ff. de i. i. i. vbi qualitas personæ attenditur. Oldrad. in consil. 107. in fin. cum aliis apud Titiaq. de retractu. conu. in fin. numer. 130. Beronius consil. 52. num. 1. late Cephal. consil. 325. num. 32. & sequentibus. hic autem Vauoda præter qualitatem à natura & patria insulam, affirmare non erubuit, se fraudem & mendicium commississe in scriptura signata D. locum pro loco, & diem pro die falso adscribendo, quod et si negetur, sic factum, ex quo tamen ab eo factum sit, pertinaciter contenditur, satis probat illum omnem dolum, & quodcuque facinus ausurum, & cum seipsum, suamque turpitudinem detegat, suo se testimonio falsarium probat, tanquam ergo cōducitorem decipere voluerit, teneatur ad omnem interesse, vt supra diximus.

Quod vero attinet ad testes per eum producos ad probandum fraudem & simulationem scripti signati D. excellens Demetrius Augustinus del Bene exade admodum & diligenter eorum defectus expressit, vt pauca admodum nobis addiderit, illud tamē omittere haudquaquam possumus, quod Poppius Adamus, qui se Tulzæ Austriæ dicit, conscripisse Græco idem mate lecturam illam, quæ nunc falsa & smolata allegatur, ex alio non probat, quia se facit fallum, & infamem, & falsitatis non modo confesum, sed participem quoque; facius autem criminis nullam fidem facit, vt de falso Anecharanus, consil. 4. num. 4. dicens, nullam adhibendam esse fidem teli, qui se inquit fallum d. xisse. f. Fulgos. consil. 107. column. 3. consil. 136. column. final. Alexand. consil. 124. num. 14. in facit. Decim. consil. 189. numer. 8. Curt. in num. consil. 174. num. 4. Ruz. consil. 147. num. 1. volum. 5. Marfil. consil. 78. num. 13. Natta, consil. 298. numer. 1. Boer. decis. 319. num. 5. Relan. consil. 73. num. 1. volum. 1. Cephal. consil. 333. num. 1. Silua. consil. 50. num. 40. Et tali testi deponenti de iis, quæ ipse delinquendo gessit, non datur fides etiam in casibus, quibus a aliis admitti solent testes inhabiles, Marfil. in consil. 102. num. 8. & 9. Guzm. consil. 45. num. 14. Carrer. l. obferuare, num. 110. C. quorum ap. pellant. non recip. decis. 106. num. 42.

31 Addimus etiam, quod et si aliquando testes admittantur inhabiles, quando veritas aliter haberi non potest, tamen hoc intelligitur, quando ex natura rei vel loci testes alij haberi non possunt, ideo probandum est, quod adu & habitu alij interesse non potuerint, nec sufficere, quod ex accidenti alij non interfuerint, f. Butt. in cap. tertio loco de probatio. & in consil. 24. in fin. Alexand. consil. 64.

numer. 5. vers. & hec est verum, volum. 2. Marfil. in rubr. C. de probat. num. 193. Gram. consil. 177. num. 26. num. 37. Rein. consil. 149. num. 15. consil. 150. num. 18. volum. 5. 2. attia, consil. 394. num. 7. Roland. consil. 3. num. 47. vers. secundo principaliter, vol. 3. alius secundum Alex. d. consil. 64. effect semper in facultate producentis dicere, quod alij non potuerint haberi, Marfil. sing. 73. Roland. alios citans, consil. 24. num. 68. volum. 1. Gram. mat. consil. 177. num. 58. num. 4. in proposito autem notorium est in Moldavia quamplurimos esse Catholicæ fidei sectatores, & vbi ipsi vocant Latinos, & multo plures in Austria, vbi idem Vauoda contendit, scripturam fuisse cōfectam, quos ex quo non produxit, um posset, insurgit falsitatis suspicio contra producos, f. ex eo, quod ponit Butt. in l. admodum, numer. 37. ff. de iurando, vbi insert, quod iuramentum in suppletum non deestur ei, qui poterat plures testes producere, f. sequitur Curt. in not. 192. Alexand. consil. 109. column. fin. volumine quarto. Roland. consil. 50. num. 24. volum. 2. & præfata decisio infert ad tollendum id, quod ex aduerso obicitur, saltem posse Vauodam iurare in suppletum, nam ei iuramento non est locus, quando plures testes poterant adhiberi. Secundo, ex alio non est locus iuramento, quia causa est ardua, f. vt post alios probat las. in repetitio. l. admodum, numer. 232. Roland. consil. 84. numer. 22. Rip. consil. 71. numero decimoquarto. Curt. consil. 73. num. 24. Dida. de sponsal. parte prima, cap. 4. §. 1. num. 5. Maran. de arduis. iud. part. 6. alio 9. num. 7. vbi Dida. loquitur, etiam quando est plus quam se implere probatum: Qualitas etiam persone, de qua supra vixi a fecimus, & etit tertia responsio, hoc iuramentum excludit, quia neque ei, quem, locus esse perierat, neque ei, qui aliquem patitur defectum, iuramentum est deferendum, f. vt not. in cap. clerici, de celebrat. cler. l. si in l. 1. num. 25. vers. quibus limitat. f. qui falsis, leg. Rip. alios citans in d. consil. 72. numero 2. alio 9. num. 6. Plot. in tract. de in iur. inard. §. 50. num. 2. vbi etiam de eo, qui facti infamia est notatus. Phanuc de in iur. num. par. 2. num. 29. vbi dicit, allegatque Crauet. Menoch. de arbit. iud. casu 190. numero duodecimo, vbi vult non esse locum, nisi personæ sit aliquid pliusquam simpliciter legalis, Mascard. de probat. c. anclaus. 556. numer. 66. multo ergo minus dabitur iuramentum ei, qui Græcam fidem proficitur, & exercet, qui fatetur se alias fraude, & dolo vti, vt successorum deciperet, & qui testes produxit contrarios, imo & falsos, vt supra visum est, & infra notum faciemus.

De tempore, quo esset duratoria locatio, & à qua die initium sumat annus, & quo tempore finit dubitari non potest, attento, quod Vauoda in scriptura signata D. faceret inchoari annum die 15. Augusti, & in die S. Demetrii 16. Obsequi de iure, ac pro anno computari quantumcunque temporis intercedit, ei vero confessioni non aduerfatur depositio Heleoræ Varsi, qui anni initium à quintadecima Martij de sumi, & eade die infrequentis anni finit affirmat, quandoquid præter defectus annos suos contra alios, qui omnes eum quoque afficiunt, contradicere Christophoro Nigrio alteri testi, qui dicit inchoari annum die 15. Augusti, & quando vult testimonium contradicere alteri, tunc inuicem se elidunt, & neutri creditur, f. Alex. in consil. 20. rub. 2. vol. 4. post l. 1. in And. & alios, in cap. 1. nostra, de testib. late Rol. in consil.

consilio 93. numero 11. volum. 4. contradicit etiam
 97 *Vaiuodæ, ideo nullam meretur ¶ Eidem, Butr. in*
cap. cum tu, vbi Abb. volum. 3. de testib. post Innoc.
cap. cum contingat, de officio deleg. Bursat. consil. 100.
numero 31. Imo licet aliquando licita sit concordia
inter testes contrarios vel discordes, tamen quan-
do testis contradicit parti, tunc nulli concordie
locus est, Innoc. qui dicit summe notandum, in e-
cum contingat, in princ. de iurior. Bart. in l. 2. §. credi-
tum, num. 2. ff. si cert. pet. vbi eum sequuntur Cast.
& Fulg. & dicit las. numer. 11. quod hoc solet com-
mendari in practica, Dec. numer. 18. Cranes. consilio
171. num. 10. hic etiam testis, vt fertur, retractauit
suam depositionem, sed de eius dicto non est co-
randum, quia magis intenderetur, quod primo lo-
co in iudicio deposuit cum iuramento, quam quod
 98 *secundo loco extra indicium parte obo eitra ef-*
fudit, ¶ Abb. in cap. cum in tua, in fin. de testib. Abb.
& Card. in cap. veniens, ibi. eod. tit. Aret. & Felin. in
cap. p. nobis, ind. tit. Dec. consil. 173. num. 7. vbi di-
cit communem, Cranes. consilio 6. numer. 5. Roland.
consilio 73. num. 30. & seq. volum. 1. Menoch. de arbit.
ind. casu. 108. numero 19. & quando secunda dispositio
 99 *est iuramento firmata, tunc neutra probaret,*
¶ Alexand. in consilio 81. numero 12. circa fin. volum. 3.
consilio 154. volum. final. volum. 5. Cornet. consilio 58. co-

lum. 2. volum. 1. Cranes. consilio 6. numero 11. Cephal. in
consilio 104. numero 33. falsitas autē dicti testis in ea
parte, in qua deponit de initio anni operatur, vt
in totum eius depositio reddatur falsa, propter v-
ritatem ¶ iuramenti. Bar. Bald. & alij, in l. ij. ex fal-
sa. C. de transact. Bal. in l. ceteri condicte. §. quantum,
col. pen. ff. si cert. pet. Abb. in cap. 3. in fin. de fid. iussuram.
Cardinan. elem. 1. in fin. de testib. Mansi. in l. cor. qui,
num. 24. ff. de falsis eodem rationibus confutatur dict-
um prædicti Christophori Nigrij, quia & ipse
contradicit Hektori alteri testi, & scripserit Vai-
uodæ signatæ D. & alteri signatæ M. quocirca
posthabendæ sunt utriusque depositiones, ac ni-
hili faciendæ.

Sublatis itaque modo præmisso quibuscunque
 exceptionibus Vaiuodæ, & plene confirmata lo-
 cationis prorogatione, concludimus teneri Vai-
 uodam ad persolutæ pensionis restitutionem in-
 tegram, & præterea ad omnem passum damni & in-
 teresse restitutionem, arque ita iudicemus, si co-
 ram vobis causa agitaetur, nec aliter credimus
 iudicatum sapientissimum & iustissimum istum
 ordinem Oenipontanum, cuius iudicio hæc omnia
 subiacentes, ita de iure nos infra scripti Præfete, &
 Senatores Mantuani respondendum duximus, &
 nostris sigillis signari iussimus.

F I N I S.





INDEX

LOCUPLETISSIMVS OMNIUM TAM RERVM, QVAM VERBORVM SCITV ET

NOTATV DIGNORVM, QVÆ IN HISCE

decisionibus continentur, ordine alphabe-
tico digeftus:

Cuius primus numerus decisionem, fecundus notæ marginales designat.

A



A, dictio aliqu-
d ponitur pro
pos. vt. infir-
m. dictio, Ab,
& decif. 181.
num. 8.

Abbas jo. c. nulli.
de reb. eccl. nō
alien. in notæ.

Via censu anati. reprobat. 104. 8.

Ablati abfoluti conditionem impor-
tant. 168. 11.

Ablatiō casus fignificat tempus imper-
fectum, vt. infir. verif. Cafus ablatiōis.

& 178. 4.

Abfens, & infirmus nō poffuntur
fcire et, quæ publicè funt in ciuitate,
vt. infir. verif. Infirmus, & Abfens, &

146. 17.

Abfolutio expenfarum facta à iudice in
fententiis non excludit expenfas, quæ
fuerit promiffionis debentur, fed eas tū-
tum, quæ iudicis officio mercenario
percurrit, vt. infir. verif. Expenfarum ab-
folutio, & 161. 11.

Abfolutus tenetur reus, quando aliquis
fuit pccator, & à iudice omiffum in
fententiâ, vt. infir. verif. Reus abfolutus
tenetur, & 69. 3.

Acceptatio fidelitatis crefter illum
privilegio approbare, vt. infir. verif.

Fidelitatem acceptans, 188. 6.

Acceptatio actus, à fciens reftitutio,
preftatur ex fola fciens, vt. infir. verif.

Actus afcensio, & 106. 1. Requiritur,
vt. acquiratur quod iure fpcciali contra
ius commune defertur 178. 1. cum de-
clarat. 107. 1. Tratum pro parte fciens
non poffet. 187. 1. Nominati effi-
necitatis, vt. fciens acquiratur id quod fuit
emptum nomine perfonæ nominandæ.

104. 4.

Accceptatio vnius rei pluribus rei fi-
lipulandi, liberatur debitor, vt. infir. verif.

Debitio acceptatione, & 119. 1. 1.

Acceptio omnia tolluntur fibi ab prin-
cipali, vt. infir. verif. Principali fublaro,
& 119. 1.

Acceptio agi poffet etiam pro futuro
tempore, quando agitur pro tempore,
pro quo iam effi orta actio & obligatio,
vt. infir. verif. Agi acceptio poffet, &

1190.

Acceptio confectio, tenetur etiam ob-

cessum principis, à quo feptari non
poffet. 191. 11.

Accessorium, & accidentale dicitur, quic-
quid accedit actui fubftantiæ. 114. 15.

Non regulatur fecundum principium
in materia odiofa. 17. 11. Non fequitur
naturam principis, ubi diuerfa vi-
get ratio. num. 11. q. Regulatur fecun-
dum naturam fui principis, etiam fi
ipfum accessorium effi dignus, & pre-
tiosus. 141. 8. q. Sequitur naturam fui
principis, & de eo idem iudicatur,
quod de principali. 88. 10.

Accipientis im non refoluitur refolutio
iure datus, quando refolutio pendet à
mera voluntate auctoris, vt. infir. verif.

Datus refolutio iure, & 184. 4.

Accessenda sua dicitur quædam reia
fubftantiæ, quæ a lege inducunt, fed
ex coniectura reftitoris voluntatis,
quem credidit lex eo modo fubftan-
tium, h. de eo cogitatio. 171. 1. & 17.

Impedire quando collat de expen-
fis voluntate reftitoris, alia fecit. 101.
11. 184. cum declar. 104. 1. Inuentum
fuit, ut testame decedat pro parte re-
ftituta. & pro parte inestituta. num. 8.

Non habet locum in difpofitionibus
limitatis. 11. 14. q. Non impediri iur-
cer quæ fi institutus cum d. et non ta-
xatus. 11. 11. cum declaratione. num. 14.

Prohiberi poffet etiam in institutio-
ne, quando cessat ratio, quod reftator
decedat pro parte testatus, & pro par-
te iure fciens. 11. 16. q. Prohiberi poffet
per testatorem in legatis, & fiduciariis.

11. 6. Tacite & expresse uent, 15.

Prohibentur testator à reftitute, qui
aliquem ad certa bona taxatur voca-
uit. 11. 7. contra num. 11. reuocantur
opaciorum. 11. 14. q. Prohibentur cen-
tur per fubftitutionem. 11. 1. q. Quando
quis fuit iudicatus cum dictione taxat-
us, & reftator potest illud prohibere
realiter requiritur expresse prohibi-
tio. 11. 14. q. Tollitur per fubftitutionem in
reia inuentum, & quæ non habuit effi-
cendum. 17. 1. Vide ad hanc materiam
infra in ver. ius accretendi.

Accessus iudicem de barataria dicens, se
desisse pecuniam illi non poffet ex ea
confessione coadunari, quia fuit emif-
sa principaliter propter aliud, vt. infra
ver. iudicem accretum, & 109. 1.

Acquirere emphiteusum quomodo poff-
et de ea difponere. infra verif. Emphy-

teusum acquirere, & 119. 1. Primus
poffet filius preiudicare in fciens quæ-
dam fciens fciens acquirere pecunia ex
fciens fciens fciens fciens fciens fciens
acquirere, & 109. 1.

Acquirere prohibuit aliquis modo pro
hibetur fciens ab inestituta fciens
ver. Prohibuit acquirere. 171. 11.

Acquisitio facta per admittant bono-
rum alienorum, p. a fciens facta
de aliena pecunia, quando administra-
tor erat pater, & non habebat aliud
de 11. 17. q. Fciens non requiritur ti-
tulum, sed fufficit qualifcuis occafio
poffidendi. infir. ver. Fciens acquiri-
tio, & 11. num. 4.

Acta facta ad iudicij pccparationem ed-
ta vnum, nocent tercio, vt. agi poffit
contra eum, non vt ex illis tercio co-
demetur. 116. 3. & 18. q. Facta contra
vnum non nocent tercio, quia non fuit
citatus. 11. 1. q. Facta in iudicio fciens
miserent, merito non valent. 116. 10. 1.

8. num. 16. & 17.

Actio competens filijs ad indicandum
bona per eorum parentem relicta vtrius-
que tranfit ad fecunda vota, nō da-
tur contra hæredes eius, qui acquifi-
uit, & confumit p. bona illa, fed contra
hæredes matris alienantem, infra verif.

Filia ætati competens, & 99. 8. q. Co-
petere deficiunt, si poffit motu iudicij
cesset i. iustitie agens. 11. 4. q. Cre-
denti edpccent, iustitiam colligit. 101.

9. q. Et poffit esse non poffunt in op-
pccm iudicij. 109. 1. q. iustitia da-
tæ, quid eo iustitia effi poffit emptor-
is, fciens quando proprietati ablatæ effi
vel dominium. 111. 1. 7. Vbi aliquem
tamen ætatem agere repellit ac ce-
pio. 99. 10. q. Ex fciens competes
pro dote, effi bona fciens. 111. 17. q. Fu-
neraria habet multa priuilegia, emif-
sa. 116. 6. q. Non datur pro impet-
facta in infirmariis. 151. 17. q. Hypo-
theca, hæc non fit more reali, ta-
men habet p. pluri rei quam perfonæ
infra verif. Hypotheca licet. & 100. 7.

1. Inestituta ante iurum coactum
non tranfit iurum ad hæredes. 89. 11.

Cessit, ubi ad adfciens inestituta
di, etiam si consummum ad fciens probat-
& contrarius datus actio, quando fuit
dictum consummum actio inestituta;
cum implere, & declar. 111. 17. q. Ce-
petit ad omnia datus & inestituta. 104.

INDEX

quodam fecit declarare. n. 7. § Competit iniquitatis pro inuicem illata contingunt, qui etiam iniuriarum emittitur. n. 12. § Cum declaratur n. 11. § Competit pro interese continente obtemperant, ut quod maluit iniuriarum perire, vel nulli auctori, qui in talium pati inuicem. n. 8. § Non datur contra eum, qui protulit iniuriarum verbum in iudicio cum aliqua cautione. n. 14. § Non datur nisi dolo conuictus, et animo iniuriandi, nec sufficit lata culpa. n. 13. § Potest integritas per procuratorem, dummodo habeat speciale mandatum. n. 16. § 19. § Pro emendatione hominum conuicti defuncti non poffunt iniri per conuictum, qui non fit habere iniuriarum. n. 17. § Mandati directi infirma dec. 304. n. 13. Est perfonalia, numero 15.

ADIO non datur, qui non probat adimplet ex sui parte omnia proniffa. 6. 11.

ADIO perfonalia, compescio pro legato, vel fideicommissio datur solum, ut res eratur. 171. § Licet datur contra socium, non tamen cedunt realia ad bona. 113. § Non datur ad rem, nec contra testium possessorem. 106. 10. § Non datur contra possitorem rei. 113. § Non datur contra singularem successorem. 174. 11. etiam si obligatio fit contracta inuito rei. 136. 8. § Non datur singulari successori, sicut nec eodem singulari successore, etiam quando obligatio est contracta h. b. ro respectu ad rem. 114. § No sequitur ff. 73. 9. § Non transit in singularem successorem sine expressio, sed debetur tantum alicuius fondi. 164. 3. § Oritur ex obligatione, & per solutionem extinguitur. 174. § Sequitur primum obligatum. d. 90. 3. 104. Requirit infra verbi. Perfonalia actio.

ADIO quia minorum datur etiam pro rebus immobilibus. d. 161. n. 1. § Vbi constituerunt inter aditios ad hoc, & ceteris ex empto. § Realis nullam coacti obligatio supponit. 174. 5. § Semel excoisio, non reuocatur. d. 113. 4. 189. d. 161. 5. § Si obligatio non valetur per aditionem. 107. 4. § Vi non datur aliud ad repetendum solum pecuniam, vbi plures sine creditore euidet debitor, licet rei solueret. 40. 9.

ADIO in iuriam remittit, qui crimen alicui opponit, etiam excipiendo, ac in iudicio. 99. 3. § Legata, haeres liberare cedendo. 113. 10. § Qui crimine alicui opponit in iudicio, & non probat, licet prodestitit se opponere non potest iniuriandi. d. 103. 3. de clara vt n. 16. 57. 18. § Qui non probat, quando id, quod fuit oppositum, est de genere prohibitorum. 103. 9. § Reali, quod peti potest, non venit in libertatione, vel acceptatione generalia. 174. 4. 3.

ADIO in iniuriarum non potest intente procurator simpliciter coactus ad lites. vide infra. verbi. Procurator simpliciter constitutus. d. 139. 19.

ADIO nes deferentes ex delicto morali exstinguit, et ad hare dea non trahitur, vt in adione iniuriarum, quod ratione. 139. 14. § Plures, quae competit ad diuersa, cumulari possunt. 177. 30.

ADIO re intentionem suam obsequi probante, reus absoluitur. 75. 11.

ADIO si superuenit n. 1. pendente iudicio, ex causa de praetextu, prodest et ad victoriam. 6. 11.

ADIO rum nullum non potest allegari per aditiam iniuriarum, quod ad impediam procedam pendente iudicio. 108. n. 12. § 13.

ADIO consensiens obligatur et si illem gelisset, quo ad hoc potest alii impugnat. d. 144. n. 14. vbi idem quo ad effectum, in quo actum facit, vel consensit tam habet.

ADIO faciens, tenetur obligare legibus, de illo ad loquendum. d. 144. 131. d. 144. n. 14. § 140. d. 140. 1. § Non fecit, vel nulliter fecit, para iura. 113. 6. § Non fuisse factum vel fuisse, sed non probati, para iura. 149. 9. § Nullum faciens scire, videtur negare. 7. 11. § Probati tenetur omnes eius qualitates agnoscere. 35. 13. § Rationem, cessat ferit alium. d. 139. n. 1. illius impugnat non potest n. 3. § Rationem, cessat improbare non potest quia. 131. 11.

ADIO ad validitatem rem praestantia sunt, modus, potestas, & voluntas. 141. 9. § Alterius voluntas acceptatio praestantur ex sola scititia. 106. 11. § Ambiguitas declaratur ea de, quae licet dicta in tractatu. 191. 10. § Causa regulari ipso adit. de. 107. 3. § Descriptio ex omnia requiritur, quod constitutio. 124. 15. § Forma non leuatur, sipe corrumpit. 168. 8. & 9. § Inualida confirmatio, dicitur noua datur. 145. 6. § Nullitas resoluta, siquid fiat praeter, licet non contra formam mandati. 147. 4. § Pro validitate in dubio persumitur. 135. 16. § Resolutio eiusdem est naturalis, cuius est constitutio. 113. 11.

ADIO ambiguitas declaratur ex his, quae fuerunt dicta in tractatu. 191. 10. § Attribuitur causae primae quod sine illo causis immateriae nihil operaretur. 113. 13. § Censetur factus eo modo, quo ius fieri disponit. 117. 15. § Censetur factus in dubio potius factus ius commune, quam secundum ius speciale. 131. 13. § Conditio non valetur per exceptionem conditionis, nec tacite inerat. 73. 11. § Concor forma non feruatur, etiam si minugia sit. omisio. 144. n. 17. § Debet vel in eam acceptari, vel in eam reijci, vbi assignatur exemplum. 110. 7. § Dicitur necessarius & coactus, et sponere facit quando quis cogi potest ad alium faciendum. 105. 18. § Dubius interpretatur secundum consuetudinem. 164. 35. § Ex omni parte aucto sumus, quo incipere non potuisset. 51. 7. § Factus contra legem, licet se nullus, est tamen validus in ordinem agendi. 101. 14. § Factus necesse alienis alienatus ille, cuius nomen est factus. 113. 17. § Facit peccat quocumque tempore, quando lex loquitur indeterminate de tempore. 114. 4. § Idem non potest pro parte valere, & pro alia pertinere, nec pro parte acceptum, & pro alia improbatum. d. 17. 11. § 10. § 9. vbi assignatur ratio & exemplum. § Impossibilia approbata & in iudicio non potest. 189. 11. § Interpretatio debet secundum libidinem auctoris, etiam si verba essent, impropianda. d. 113. n. 10. 11. § Iudicium de praetextu debet iudicari. 116. 16. § Licet validus, dicitur nullus, quando non potest habere effectum. d. 113. n. 11. vbi assignatur exemplum. Non operatur contra intentionem agens. 71. 11. § Nullus & inualidus declarat testis ius voluntatem non minus, quam ius & validus. 113. 18. § Nullus gressus tam inuicem, valet, ipso volente. d. 108. n. 7. de clara vt n. 11. § Nulla licet si, committitur pena, quando lex consensit faciem legi facientem animam, de iocione. 101. numero 23. vbi datur exemplum § Nullus omnino confu-

inari non potest. 131. 17. Nulla omnino confirmatur per ratificationem vt n. 145. 5. § Si con iungitur, sufficitur tamquam ius. 13. 14.

ADIO ordinari rebus, non exequendi. 1. 13. § Praesumit debet factum eo modo, quo debetur heri. 113. 15. § Praesumitur factum eo modo, de quo iure fieri debuit. 113. 15. § Probat debet per tot testis, quot requiruntur prout solentur. 72. 1. § Quis fuerit, inditur ex praetextu tractatu. 116. 16. § Quando fit in executionem praetextus contractus, debet non ut de iudicio solutus. 101. 4. § Quando resolutus est contractus, facta ab initio ante traditionem, contractus non dicitur nullus. 109. 101.

ADIO ex dupli. 131. 17. licet potest, reseruat tantum necessarium. d. 135. 1. 13. vbi quod ex ea factus praesumitur. § Qui heri potest sine fraude, non dicitur factus in fraudem. 10. 38. § Qui sit rigor contractus praetextum, in multis casibus dicitur necessarius. 109. 34. § Qui peccat in summa, corripitur nec ex eo vitare obligatio cuius vel nunc alicuius parum confessoris fuerit ore. 168. 8. & 9. § Reuocatur, si deuenit ad eum casum, a quo potest incipere. 178. 11. § Secundus nullus non tollit primum vbi datur. 11. 19. § Secundus recipit declarationem d. primo. 128. 31. § Summi approbatio non potest ex parte approbati. 114. 4. § Sequens praesumitur factus ex praetextu. d. 170. 11. d. 71. vbi quod, quod praesumitur gressus in executionem praetextus promissionis. 115. 16. d. 182. n. 33. vbi quod in executione praetextus tractatu. 191. 10. § Actus soluentis non debet eo modo iudicari, quod ad creditorem, & alio quo ad debitorem. 108. 17. § Si iurata in ditionis adiutor, non operatur additionem, quando praescriptio praetextus, quod non intendit adire. 114. 11. § Talis dicitur, qualem consensit esse nominatus. 114. 13. § Tribuitur iudicatio, ex eo quod, de clara vt. d. 197. n. 1. § Vbi accusatur, hoc fragiliter ferus, non conuoluitur tempore. 174. 11. § Vbi ille nullus, non solum fauore minoris, sed etiam iurij, non potest minor ipsum approbare. 108. 12. § Vbi modo aliquo valere potest, et tribulatione retrotracta valere potest vt nunc, & vt nunc sustinetur. 99. 11. § Vbi non est perit, retrahitur ex superius iudice causa. 130. 9. § Vbi idem potest valere vt contra d. 11. & vt vbi datur. 114. 14. 14.

ADIO frustratorij vniuersi sunt. d. 17. 1. § Lex enim non obsequit ad 7. § Vbi in iudicio incompatabilis sunt, & de iure, etiam si non sunt in ratione compatibiles, tamen quocumque non se compatiuntur, per se iudicio intelligitur necesseum a primo. 11. 9.

ADIO pluralis praesumitur, vt cunctos saluata. 114. 14.

ADIO propter dicitur in pernam alium quod praetextu simplex aditum, & sequitur ademptum sub condicione potest nullus. 113. 14.

ADIO de iudicio facit facit potest quod potest de iudicio, quo in morte. 101. 14. 10. § Non de iure iudicium bonis regulatur, tam quod ad effectum transmittitur, tenetur etiam in bonis defendit, & repetitur hanc iuriam. 140. 12. § Non transiit in iudicium, licet si iuratus iudicet, & loco hereditatis. n. 19. § Non venit in iudicio bonorum obligatio. d. 140. 9. § Repetitur. 140. 12.

I N D E X.

generalibus (quocumq modo, Vel quousq titulo) includit etiam succubitoribus interfectis. 472. 30. ¶ Hominis vii concurri cum prohibitione legis, impedit domicij translatum esse, nec fieri potest alienatio in quibusda iure iure communis permittit. 474. 35. ¶ Tertio non impedit confiscationem bonorum, duxit vita prohibiti. d.n. 11. ¶ Vbi idest, bona non possunt in extenuum hereditatem transire. d. cum. 33. ¶ Vbi est realia, tunc includitur legalis alienatio. d. n. 32. ¶ Vnde iuratus includit etiam necessarios alienationum. d. de. 34. Supple vel solvere, Prohibito alienandi.

Alienāis emphyteusim sine consensu do-
mini, non praeiatur ea, si alienatio sit
nulla. 102.33.

Alienare prohibitus, actum facere non potest per quem sequitur alienatio, d. 254.10.d.310. 17 § Censetur prohibiti contrahere super alienatione facienda, 254.11 § Qui non potest, ob potest etiam facere, per quem sequi possit alienatio, 278.1

Alternat non possunt pro dote bona substituuntur subiecta, quando specialit & individua exat testatoris prohibitio alienandi; casum dotis specificae comprehendens. *62. 10* **P**ossunt stabilia minoris dotei caute. *38. 18*

Alienari omn. portu. fundus dotalis, nisi
vt maritus astat. d. 86. nu. 1. & 7. affi-
gnatur ratio. a. 8. per uxorem vt se a-
gat. quando maritus uxorem ad ali-

lat, quando magis tenetur ad adiuta. n. 10. ¶ Possunt bona memoria ex causa necessarii. n. 9. ¶ Possunt per gratiam bona subiecta fidei commisso, ut se, vel filium eximat à carcere. n. 6. ¶ Prohibita extra familiam in usum

non transiunt. 24. 35. § Extra famili-
liam in heredem causatorum transire
ab intestato, ac etiam ex testamento,
quando is est infirmus, qui erat ab in-
testato successurus. nu. 24. § Favors
alterius quam de delinquentis, non pub-
licatur, etiam pro crimine læsæ ma-
iestatis. n. 19. vide in l. res. Bona ali-
nari prohibet.

Alioquin, per debitorem ante contractu
debitum, non possunt per creditorem
reuocari, nisi subita fraud, vt inf. verific.
Creditor qui contraxit. & 60. § Per
filium grauium fideicommissio, im-
putantur ei in legittimam. 316. 2. quid
alteratio facta, si bona fide, secus si
dolose, vel in fraudem. 20. 19. § Semel
exstea familia, remanent semper 2.
heredes. 2. 10

Alienatio bonorum fideicommissis sub-
iectionumque subditi primatibus per
refrattatione domi, quid sit licet gra-
tuatur non habet bona libera. d. 62. n. 4
¶ Dotis constante matrimonio facta
per mulierem licet non suffragator,
tamen efficitur valida, si morte mariti
solum sit matrimonium. 178.13

§ Facta a minore loco sollemnitate, vel
 suffraganeis, debet esse evidens & ma-
 nifesta veritas. 21. § Facta lite pendente,
 in fraudem facti videtur. 17. §
 § Facta prole ante mortem item, pro-
 sumitur facta contra mutandi iudicij.
 316 17. § Facta per aliquem, quan-
 tumtoto vel eo animo, non sufficiunt,
 nisi appareat de tutela vel contra-
 ctum illi decessu. 17. § Facta sine
 interueniente, non sunt. 17. § Facta per re-
 belligerum non sunt sollemniter, quan-
 do facta sunt pro solutione anni alieni. 24.
 22. § Facta post debitum illi ipso iu-
 re nulla, quando bona habentur pro
 publicata ipso iure. 216. § Facti so-
 lemnitate per morem confir-

maior, si facinus maior exiit per quinquennium 178.11 § Fundi dotalis, certis casibus permittit, eas illos censuræ semper prohibet, etiam si facta sit in causam piam. 86. 11 § Fidei per maritum potest per ipsum reuocari. n. 2.118 & inf. inf. Fundi dotalis alienatio.

Alioquin, improprie comprehenditur à
Statuto faciente mentionem de ali-
natione aliqua. 183.10 § Legalis non
venit sub prohibitione alienationis.
184. § Nihil operatur quando refol-
uitur, perinde ac si facti non esset. 120.
185. § Quia de iure non est in

38 § Qui hi per debetum, non est
necessaria, sed voluntaria. 19 § Qui
do est facta dolose, vel in fraudem, a-
liena res imputatur in legiti-
mum.

310:19 ¶ Rei minoris est prohibita,
etiam si veritas sit. 77.4 ¶ Rei subditus
fidei commisso facti ab ignorante
ignorant, non valet, quando ad eum
expressa testatur alienandi prohibitio.
154.11 ¶ Rei sui natura non transi-

rix ad extraneos heredes, fieri non potest per patrem in patris decemum filiorum, quando stipulari est pro se & filia. 324. 4. § Strabonius minor: a ob causam decem, requirit decreti iudicis 387.19. 4. Valida fieri non potest per

In eorum, qui iuraverunt non aliter. 113.
7 ¶ Vbi prohibetur quo ad certum
genus perfonarum, tunc etiam here-
ditas institutio, & successio ab incestu-
is prohibita videtur 114.3

3. ¶ Facta domino inrequiritur, ut re-
vertatur ad ipsum dominum, et in ad-
propietatem aliam comprehendit.

rum in iocunditatem. 3ca. 18 § Falso in-
tra certam aetatem prohibita, dno su-
bstituto, filio delinquentem substitutus
suum capere bona. 24. 50 § Immo-
bilia minoris quae solent tunc re-
quirantur remissa. 77. 3 § Permissa

in familia in casu necessitatis, potest
veri alienatio in remotione in, quia
est quod fide familia. 33. 14. Pro
hibita, censetur interdicta per scriptio.
3. 24. Prohibita, ut bona conferrentur
in agnatione, includitur alienatio, quia
ut per ultimam voluntatem. 11. 4. 8

Alienationis facta per hunc cum potest delictum omnia reuertitur in ipso iure, 247.4. Etque inquilitor vel Episcopus paratiora pro parte tamem sequebantur ad filium 280.2

Alienationis inuulidæ consentiens sibi non

alienationis mensio, ubi sit permissa, venit etiam hæc de industria, sicut quando prohibetur. 114. 16
Alienationis prohibitio, alienatione per-
easdem, quæ sit à lege, non includit.

234.6 § In contrarium non impedit do-
minij translationem. ca. 2. § Inclu-
dit barem iustitiarum. 234.7 § Li-
cet non impediatur successuum inre-
finitus, impeditur tamen edificatioem, &
significatur ratio. 234.8 § Non inclu-
dit

der eam, quæ fit ad medicam tempus,
nisi addatur dictio aliqua. 23. 11. ¶ Re
particulari impedit, ut illa possit abe
nari ex scilicet 10, vel ab interdicto. 12. 4.
4. contra n. 12. ¶ Regulariter non in
cludit heredes in institutionem, nisi sit

is indicatur, quod si fuerit illa ab in-
pelle, et d. 1. §. Relligingitur ad aeternam
inter vivos, quando est excepta causa
donandi filius, vel uxor filiam. 14. §. Si
sit realia, et eo dicitur etiam ad aliena-
tionem locum. 15. §. 1. §. 2. §. 3. §. 4. §. 5. §. 6. §. 7. §. 8. §. 9. §. 10. §. 11. §. 12. §. 13. §. 14. §. 15. §. 16. §. 17. §. 18. §. 19. §. 20. §. 21. §. 22. §. 23. §. 24. §. 25. §. 26. §. 27. §. 28. §. 29. §. 30. §. 31. §. 32. §. 33. §. 34. §. 35. §. 36. §. 37. §. 38. §. 39. §. 40. §. 41. §. 42. §. 43. §. 44. §. 45. §. 46. §. 47. §. 48. §. 49. §. 50. §. 51. §. 52. §. 53. §. 54. §. 55. §. 56. §. 57. §. 58. §. 59. §. 60. §. 61. §. 62. §. 63. §. 64. §. 65. §. 66. §. 67. §. 68. §. 69. §. 70. §. 71. §. 72. §. 73. §. 74. §. 75. §. 76. §. 77. §. 78. §. 79. §. 80. §. 81. §. 82. §. 83. §. 84. §. 85. §. 86. §. 87. §. 88. §. 89. §. 90. §. 91. §. 92. §. 93. §. 94. §. 95. §. 96. §. 97. §. 98. §. 99. §. 100. §. 101. §. 102. §. 103. §. 104. §. 105. §. 106. §. 107. §. 108. §. 109. §. 110. §. 111. §. 112. §. 113. §. 114. §. 115. §. 116. §. 117. §. 118. §. 119. §. 120. §. 121. §. 122. §. 123. §. 124. §. 125. §. 126. §. 127. §. 128. §. 129. §. 130. §. 131. §. 132. §. 133. §. 134. §. 135. §. 136. §. 137. §. 138. §. 139. §. 140. §. 141. §. 142. §. 143. §. 144. §. 145. §. 146. §. 147. §. 148. §. 149. §. 150. §. 151. §. 152. §. 153. §. 154. §. 155. §. 156. §. 157. §. 158. §. 159. §. 160. §. 161. §. 162. §. 163. §. 164. §. 165. §. 166. §. 167. §. 168. §. 169. §. 170. §. 171. §. 172. §. 173. §. 174. §. 175. §. 176. §. 177. §. 178. §. 179. §. 180. §. 181. §. 182. §. 183. §. 184. §. 185. §. 186. §. 187. §. 188. §. 189. §. 190. §. 191. §. 192. §. 193. §. 194. §. 195. §. 196. §. 197. §. 198. §. 199. §. 200. §. 201. §. 202. §. 203. §. 204. §. 205. §. 206. §. 207. §. 208. §. 209. §. 210. §. 211. §. 212. §. 213. §. 214. §. 215. §. 216. §. 217. §. 218. §. 219. §. 220. §. 221. §. 222. §. 223. §. 224. §. 225. §. 226. §. 227. §. 228. §. 229. §. 230. §. 231. §. 232. §. 233. §. 234. §. 235. §. 236. §. 237. §. 238. §. 239. §. 240. §. 241. §. 242. §. 243. §. 244. §. 245. §. 246. §. 247. §. 248. §. 249. §. 250. §. 251. §. 252. §. 253. §. 254. §. 255. §. 256. §. 257. §. 258. §. 259. §. 260. §. 261. §. 262. §. 263. §. 264. §. 265. §. 266. §. 267. §. 268. §. 269. §. 270. §. 271. §. 272. §. 273. §. 274. §. 275. §. 276. §. 277. §. 278. §. 279. §. 280. §. 281. §. 282. §. 283. §. 284. §. 285. §. 286. §. 287. §. 288. §. 289. §. 290. §. 291. §. 292. §. 293. §. 294. §. 295. §. 296. §. 297. §. 298. §. 299. §. 300. §. 301. §. 302. §. 303. §. 304. §. 305. §. 306. §. 307. §. 308. §. 309. §. 310. §. 311. §. 312. §. 313. §. 314. §. 315. §. 316. §. 317. §. 318. §. 319. §. 320. §. 321. §. 322. §. 323. §. 324. §. 325. §. 326. §. 327. §. 328. §. 329. §. 330. §. 331. §. 332. §. 333. §. 334. §. 335. §. 336. §. 337. §. 338. §. 339. §. 340. §. 341. §. 342. §. 343. §. 344. §. 345. §. 346. §. 347. §. 348. §. 349. §. 350. §. 351. §. 352. §. 353. §. 354. §. 355. §. 356. §. 357. §. 358. §. 359. §. 360. §. 361. §. 362. §. 363. §. 364. §. 365. §. 366. §. 367. §. 368. §. 369. §. 370. §. 371. §. 372. §. 373. §. 374. §. 375. §. 376. §. 377. §. 378. §. 379. §. 380. §. 381. §. 382. §. 383. §. 384. §. 385. §. 386. §. 387. §. 388. §. 389. §. 390. §. 391. §. 392. §. 393. §. 394. §. 395. §. 396. §. 397. §. 398. §. 399. §. 400. §. 401. §. 402. §. 403. §. 404. §. 405. §. 406. §. 407. §. 408. §. 409. §. 410. §. 411. §. 412. §. 413. §. 414. §. 415. §. 416. §. 417. §. 418. §. 419. §. 420. §. 421. §. 422. §. 423. §. 424. §. 425. §. 426. §. 427. §. 428. §. 429. §. 430. §. 431. §. 432. §. 433. §. 434. §. 435. §. 436. §. 437. §. 438. §. 439. §. 440. §. 441. §. 442. §. 443. §. 444. §. 445. §. 446. §. 447. §. 448. §. 449. §. 450. §. 451. §. 452. §. 453. §. 454. §. 455. §. 456. §. 457. §. 458. §. 459. §. 460. §. 461. §. 462. §. 463. §. 464. §. 465. §. 466. §. 467. §. 468. §. 469. §. 470. §. 471. §. 472. §. 473. §. 474. §. 475. §. 476. §. 477. §. 478. §. 479. §. 480. §. 481. §. 482. §. 483. §. 484. §. 485. §. 486. §. 487. §. 488. §. 489. §. 490. §. 491. §. 492. §. 493. §. 494. §. 495. §. 496. §. 497. §. 498. §. 499. §. 500. §. 501. §. 502. §. 503. §. 504. §. 505. §. 506. §. 507. §. 508. §. 509. §. 510. §. 511. §. 512. §. 513. §. 514. §. 515. §. 516. §. 517. §. 518. §. 519. §. 520. §. 521. §. 522. §. 523. §. 524. §. 525. §. 526. §. 527. §. 528. §. 529. §. 530. §. 531. §. 532. §. 533. §. 534. §. 535. §. 536. §. 537. §. 538. §. 539. §. 540. §. 541. §. 542. §. 543. §. 544. §. 545. §. 546. §. 547. §. 548. §. 549. §. 550. §. 551. §. 552. §. 553. §. 554. §. 555. §. 556. §. 557. §. 558. §. 559. §. 560. §. 561. §. 562. §. 563. §. 564. §. 565. §. 566. §. 567. §. 568. §. 569. §. 570. §. 571. §. 572. §. 573. §. 574. §. 575. §. 576. §. 577. §. 578. §. 579. §. 580. §. 581. §. 582. §. 583. §. 584. §. 585. §. 586. §. 5

namque facta, proinde heredis institutio-

new.s.1. •

Afirmationis additione ad obliu sit
infirmitas succellus ab interitio. 114
Abrenationis prohibitionis si additi
deuocionem, per quod agnati vo-
cantur, non est tunc licita hereditas
sumitur, per succellus ab interitio.

Alim. offic. ad familia refectur. 144-5
 14 ! Denotat similitudinem. 39.10
 Alur et non praestitur filio naturali, qui
 ea arte potest se ipsum alere. 144-5
 Alimentorum causa est primi generis, &
 generis secundum. 144-5

Algebra, dictio est vniuersalis, & comprehendit omnia. d. 83. m. 7. Et refertur etiam ad quid minus, & sufficit, quod

Aliquod modo, vel in aliqua parte veri-
ficari possit, n. 8
Aliquo modo, hæc verba sunt universa-
lia, & comprehendunt cælum, terram & per-
sonas, quæ alia nō includuntur, 194-33
Aliud pro alio creandum esse toto saluti hom-

Allegare turpitudinem suam iam detestum quis potest. 180.7
Alledium dicitur liberum, quasi aliunde non recognitur. 177.5
Altare vnum non debet mutari ut alte-

Amor aedensius distrodit in nepotes,
quam vigat in filia. 73.6.105-3-173.5
Anima est cunctis rebus praesentanda. 96.
num. 13
Animal morbo sum, si deest intra ter-

Amici declaratio fieri potest quando-
cumque, etiam ablene parte. **an. 8** ¶ Non
Est nisi a procuratore speciali. **d. 39** lo
¶ Quandoque. & consuevit in

194-79

Animus componendi non potest colligi
rē dānū hūmā dāre. 119. 8 ¶ Et in-
terio agentis, qualis fuerit, cognoscitur
ex illis, quae praecedunt 326. 84 ¶ In-

durandi non praesumitur in dubio, nisi
verba sint sumptuosa consuetudinis. 89.
§ 1 In praecedentibus praesumitur
qualis fuit in sequentibus. 4. n. § In
praecedentibus qualis fuerit, colligitur
ex in quae postea gesta sunt. 307. n.

5. Renunciare di in dubio non debet presumi. 217.3
Ambigua seu incognita mentio intelligitur ex primo. 189.4
Ad id, in quacunque parte sufficit. Cuius facere, qui debet fieri in certa anno.

178. nua. § Testis non recipitur,
quando adest dicto onero, & nua. ex.
d. 8. § Vbi fit mentio, intelligitur de
testis d. n. 12.
Annul sponsalij per errorem mariti per-
tinet ad uxorem. 166. 1.

Annus esse corpus fufficit in famo-
bilibus. 178 ¶
Annus corpus non habetur pro comple-
to in codicibus. 178. 14. * Debet esse per-
fectus, quando adfit d. 110. fol. d. es.
num. 7. quando anni fit et ceteris per ge-

minuum, vel accusati in calum, vel
quando ad est dictio, per. n. d. § Vali-
do prescriptum ad suscipiendum iur-
dictionem non currit, dum partem con-
trouersam super fedo abp. ad
nec edes qui vult, censens etiam vel.

le omne conque: ab eo d. 13. m. 5. 6
239. m. 1. Amercedens

ratificacion alienacione facta de re feudali. d. 159.9. § Superueniens post fecundam emptionem factam cum o. assensu. non consilium primam emptionem factam sine assensu. ad pra. iudicium fecundi emptoris. 159.11

Allocaus emendi ad concessa. & ad acceptoria. quae veniunt de natura cōtractus. 159.7. § Non trahitur ad ea. quae dominus non cognovit. 159.33. § Novus non requiritur quando contrahens agit ad resolutionem contractus. ob eorumdem rationem. 185.8. § Peritur super contractu. extenditur ad distictum. 120.23.

Allocaus praestitus a domino pro alienatione rei. non prodest pro eius recuperatione. sed in ipsa recuperatione noua requiritur licentia. 173.3. § Contra trahitur etiam ad eius resolutionem. quando venit ex natura contractus. 200.3. § In confusione domini. sustinetur etiam pro restitutione. 185.1. § In vno non operatur in alio. 185.33. § Super contractu principali trahitur ad omnia. quae sunt pro illius executione. 150.53. § Super principali contractu extenditur ad executum. 321.4. § Venditionis trahitur etiam ad resolutionem. quae fit ex dispositione l. 1. C. de res. in vend. 200.24.

Assensus si quando non praestatur tertio. qui habetur in feudo. 189.3. § Seu licentia alienandi. quod dicitur gratia. 189.37. § Require inf. in ver. Licentia. seu assensu. & in ver. Cōfensus.

Assensus ex telem. teneatur probare quod fit talis. 104.1.

Assensus facta in instrumento. quod res recognoscitur & dependet ab Episcopo. non probat Episcopatus. 10.4. § Notarij de numeratione pecuniae est falsa. quando non fuit numerata. licet esset praesens in faculo. 384.4.

Attellationibus publicatis. & didictis testificari potest pars nouus testes producere. quando probatio sua fuit per partem aduersam reprobata. 153.13. § In criminalibus non admittuntur testes ad defensionem ad instantiam partis. sed solum ex officio iudicis. d. 99.10. § Index potest nouos recipere testes. si aliquis iussu causa subdit. 153.23. § Non possunt recipi testes super eodem. vel contraria materia. propter timorem subornationis. d. 196.4. § Possunt alij testes prodici. si simul praedictum instrumentum. quae per se sumptum instrumentum tollit subornationis presumptionem. 153.23. § Testes possunt produci quando variatur res. persona. vel causa agendi. ita quod exceptio rei iudicatae obstat non potest d. ea. 13. § Recipi possunt ad repellendum infamiam. 59.1. Vide plura alia inf. in ver. Testes.

Attellationum exemplum. penes se habuisse vel vidisse non sufficit. vt qui excludatur a facultate produendi non nouos testes. sed requiritur quod habuerit. vel viderit originalia. 13. § Publicati & scicantia non impediunt inter eadem personas. quod possit heri noua productio in causa diuersa. & in qua agitur ad alium finem. d. ea. 13. Auctoris confessio non nocet successori. in quem iam erat transiitum ante confessionem. 156.8.

Argumentum. acceptor in dicitur. & de eo idem est iudicium. quod de priuilegiati. 88.10. § Credit litem legatarij. § Dicit in mobilibus. contra matrimonium. nocet futuris creditoribus. nisi alia & litem suspicio. 114.10. §

§ Rei fortiter naturam ipsius rei. 78.11. § Sapientia naturae sui principalis. 169.16. Augmentum non debet operari inducendum ad augmentum non debet operari diminutionem. d. 158.9. quia inducitur ad vnum finem non debet operari contrarium. 210.

Aureum certa quantitas si legeret vel promitteret. fauore dote intelligatur de maioribus. 158.18. Authentica. Praxerea. C. v. d. vir & vaor. declaratur det. 119.27. Eius dispositio non habet locum in modica dote. sed sequitur quod sit minima. 61.32. Authentica. 22. Hoc nisi debitor. C. de solu. vt sit locus. multa requiruntur. d. 50.10. rem. siue.

B Ad doctrina in l. qui non probat. C. de calumnia. reprobatur. 89.31. Baldus in c. § si quis de inf. no. 13. de controu. iur. l. declaratur. d. 78.17. l. conf. 118. & con. 338. vult. declaratur. d. 59.10. l. 1. Debitum. C. de pact. quomodo intelligatur. d. 110. 17. l. 1. 44. C. de his. quae pōnt. 20. reprobatur. 68.11.

Banniti electio. quae missa est. non confirmatur eo rebanico. 178.31.

Bartoli doctrina. in l. ar quo natura. § si cum me absente. de nego. gest. declaratur. d. 11. l. 1. § nec castrens. nu. 10. ff. de col. declaratur. 166.6.6.

Bartolus. in l. post contractum. in fine. de donat. probatur. d. 110.11. In l. 20. § ff. de reb. dub. declaratur. 141.13.

Becius. con. 91. n. 4. reprobatur. 45.16. Beneficiis verba generalia non comprehendunt odiosum. v. inf. ver. Verba generalia. & d. 41.2.

Beneficio inuentarij non priuatur heres. qui ob ignorantiam aliquid non describit. etiam si superueniat scientia. nec illud addat inuentarium. quando in eo ideo clausula per quam heres fidei reseruat facultatem addenda. 221.23. Supple vt inf. ver. Heres. & veris. Inuentarij.

Beneficium concessum patri transit ad filios. 112.7. Inuentarij. vide inf. ver. Inuentarij.

Bibliotheca. vel scriptorio legatarij. non veniunt libri. nisi qualitas legatarij aliud fiat. 190.4.

Bona. adna hereditate. ab dicuntur amplius definiti. sed patrimonium hereditatis. 316.2. § Alia etiam. ex quibus legitima deduci possunt. omnia probandi incumbit eis. qui dicit. 316.6. § Aliena non veniunt sub hypotheca generali. 97.4.

Bona alienari prohibita conscribi non possunt. 154.18. § Extra familiam non transeunt in fideum. 154.15. § Fautore alterius quous delinquentis. non publicentur etiam pro crimine lae & maiestatis. nu. 19. § Transiunt in extraneum heredem ab intestato. et etiam ex testamentis. quando la est institutus quous ab intestato legatus. n. 2.

Bona clerici. qui gaudent priuilegio clerici non ligantur flaruo. seu nec etiam persona. d. 166.20. etiam si sint patrimonialis. secundum aliquos. nu. 11.

Bona dote in solutionem. reputantur beneficium. 125.12.

Bona emphyteutica. & feudalia veniunt in dispositione licita. vbi nec actum non est prohibitus a lege. vel pacto. 93.7. § Non censetur comprehensa in dispositione testatoris. si de illis nihil expressum est. § Non includuntur

flaruo. nisi de eis facta sit expressa mentio. 66.11. § Veniunt in generali bonorum obligationem. d. 160.10. in generalibus legatis. vbi dicitur omnium & licet vniuersali indistincte. d. 11. § 3. vide inf. ver. Emphyteutica bona.

Bona facilius transeunt de muliere in a. mulierem. quam de muliere ad feminam. 9.9. § Feudalia. & emphyteutica veniunt in hereditate institutione. d. 114.1. cum declarat. num. 1. & 16. Supple inf. ver. Feudalia. § Futura veniunt in obligatione. etiam legali testata. 163.1.

Bona si de emptoria. licet et non proficiat ad dominium. prodest tamen quoad fructuum consensum negotiationem. 147.12. § Et male. de dubitatione iudicis per vnum testem. 146.16. § Eaubere debet in contractu principis. 38.10. § Orii potest ex quibuscunque causis. etiam imeratur. d. 181.6. Supple vt inf. ver. Fidei bona.

Bona heredes non sufficientur hypotheca pro debito defuncti. 314.7. § Non possunt inter expresse obligari per se flarum. secundum multos Doct. n. 2. § Sicet non veniunt in obligationem conuentionalis facta per defunctum ita nec in obligatione legalis. 8.

Bona minoris familia possunt alienari non seruati sollemnitate. vbi agitur de executione contractus cum patre minoris celebrati. d. 27.1. § Paraphernalia d. cum acta. & appendicia dote. & idem de eis iudicatur. quod de dote. d. 192.3. in eisdem locum habet flarum de hereditate dote. n. 4. § Patris filium obligare filio pro familia administratione. 171.11. § Possit per filium praesumatur a patre prouenire. 15.10. § Pro collectis sunt iuxta obligati. & vendi possunt. dummodoe venditor super quibus ita possit esse obligatus. & non alia. 311.2. & 6.

§ Quando habentur pro publicatione ipso iure. alienatio facta post deductionem est iure nulla. 166.8. § Reuocari possunt nullo restitutum pretio de manibus emptoria ignorantis. & sine fraude acquiruntur. quando bona habentur pro publicatis ipso iure. d. 192.9. § Sua non dicuntur. ex quibus quous disponere non possit. & in quibus non habet dominium quando decessit. 93.10.

Bona subiecta fideicommissio alienari possunt. per grauatum. vt se. vel filium eximat. & citare 8.6. § Pro dote constituenta. 61.1. § Pro dote restituenta. 61.2. § Pro dote restituenta. 61.3. § Pro soluendo a re. litem contracto & fideicommissum. d. ea. 1. quia & alienum amittit fideicommissum. nu. 23. § Conscribi possunt duntaxat vira grauat. qui delinquit. 154.13. § Non veniunt in generali dispositione. 191.39. § Vbi et dictum non fideicommissum. etiam persona applicatur. tunc illa persona non reuocatur alienata in fraudem & delinquentem. 180.1.

Bona patris in heres obligatio restituitur. & dote filij. 61.19.

Bonarum applicationes inter emphyteuticas. & quous est in hereditate d. 11. § Confiscationes. lata sententia. qui habet bona in diuersa territoria. quilibet scilicet caput bona sui territorij. 180.9. § Fideicommissum subiectum permittitur alienare pro restitutione dote in subiectum. quando testator grauat omnes habes libera. 6.4. § Hereditario fructus impotantur in re. restitutorio fructus impotantur in re. restitutorio. 124.1. cetera n. 12. Item subiecta

emphyteusis concessa pro descendendi-
bus, si pater qui est praecedens respondet,
non aut concordant dicta inf. ver. Mas-
culum conceptus & ver. Natus & con-
ceptus.

Concessio eius, quod est plus, non includit
concessionem eius, quod est minus,
quando viget diversa ratio. 168. 14
Credulitas, generalis includit omnes casus
& casus, etiam si in uno maius sit
ratio quod in alio, 313. 1 § Semper in-
telligitur facta ratiocinatio ad meliorem
dum, non ad deterius. 300. 12

Confessione causa cessante, restat con-
cessio. 311. 4
Concessio eo quod est plus, non includit
quod est minus, quando viget
diversa ratio. dec. 168. num. 34. contra
dec. 192. num. 9. ubi quod cui concessio
quod est plus, restat concessio
quod est minus, etiam in statu. 12.

Concessio non excludit concessum omne
id, sine quo ad concessum non perve-
nitur. 30. 17

Concessum ad tempus, transfert prohibi-
tum post tempus. d. 133. 12. d. 103. 4. dec.
189. 9

Conclusio contractus antedictus, non tran-
satur, quando contractus ex inter-
dicto. 334. 1

Contubina retinet in domo, stupri po-
na punitur. 163. 3

Concurfus copulatore. vide inf. Copu-
latores concursus.

Condemnatus ad solvendum, quod ante
solvatur, reperit prius locum solu-
tum. 165. 1 § Ad volumus supplicare,
est admitterendus ad recipiendum. In-
stitutum Eucharistiae sacramentum.
123. 3 § In expressis non tenetur exhibere
victus, quia victus solvatur propter
viam consummationem. 37. 4

Conditio, ex h. hoc edita. l. C. de fecun-
dop. est stricti iuris, & est adio iuricu-
rum non relaxans. 171. 1 § Indebit
non datur ad repetendum id, quod fuit
solum vigore sententiae. 74. 1 § Cb
causam dicitur actio illa, per quam re-
petitur res data in premunitione, ob
quatenus rem recipere. 173. 7 § Ob
causam est persona in rem scripta, &
sequitur post forem. dec. 124. num. 18
§ Siue causa datur debitori ad peten-
dum primo loco solvatur creditori suo,
quando vigore sententiae fuit eadem
iterata facere solutionem. 15. 31

Conditiones sunt praesentia, & non ad-
tut contera tertium possitorem. d. 173.
num. 1. declaratur in num. 8

Conditio adum facti inducitur. 7. 37
§ Adiecta ad testatore debet impleri
formaliter propter verba sonant. 107. 1
§ Apposita in sequenti legato, num-
quam refertur ad praecedens. d. 88. n. 5.
cum declaratur. 15 § Causam finem
disponit significat. d. 33. 7. dec.
7. 10

Concreta actum successum habetur
pro implenda, pro ipso quod impleri ce-
pra est. 103. 7 § Debet impleri in for-
ma specifica, non per equipollentiam. 109.
3 § Expectari debet, quomodo ante
eius executionem actio concipitur. 144. 11
§ Habetur pro implenda quid sit per
eum, qui debebat implere, quo minus
implatur. 123. 14 § Importat for-
mam. 101. 8

Conditio impossibilis de iure, & in vicina
voluntate non renititur quando respici-
tur honestum aliquem finem, sed im-
pedimentum concurrit in aliquo
causam honestam. dec. 68. 10 § Vel
de facto non valet in vicina volun-
tate, sed vitatur, & reicitur. d. 12. n. 1.
cum limita. 7. vide inf. ver. Conditio-

nis impossibilitas quae oritur.

Conditio, inducit praecedens. dec. 33. 8
§ Ingressus religionis non veniens
nisi in tempore solutionis. 325. 4 § Le-
gato vni adiecta censetur in alia re-
petita, quando legata remanent
per ditionem repetita. 32. 14 § Ne-
cessitas ad actum, vel ad effectum, im-
peditur per equipollentiam. 109. 14
§ Nihil ponit in esse. 109. 1. dec. 133. 1
§ Nova motum efficit dispositionem.
7. 10 § Potestatis habetur pro defec-
tu, si quid debet impleri, & eo qui re-
cusat hoc facere quamprimum potest.
dec. 133. 11 Horum ratio 21, ubi continet
praecedens testatoris. 133. 12 § Si de-
cessit sine filio, apponitur per patrem
in substitutione facta filio, de cuius exis-
tente filia institui, licet caeteri statu-
tus taciolumus (omnium), ubi filia
per statum non excluditur ab inter-
fatio a patre hereditate. d. 68. 4. contra
num. 12 § Dicitur impleri, licet gra-
tius filiam relinquere, ubi institui sunt
de descendibus testatoris. d. 124. o. 7
§ In substitutione comprehensa non
respiciat vulgarem in ea contentam, sed
censetur adiecta respectu fiduciarii.
123. 12, quia concernit casum, qui veni-
tatur adia hereditate. 17. 33 § Non
intelligitur de masculis, licet testator
proprie filias excludere, & masculos
institueret, eoique in uicem substitue-
ris, nisi alia concernant. 66. 1 § Potest
veritas, siue institutus decedat vivo
testatore, siue de defuncto. 37. 34. § Ve-
ritas causae, grauo decedente ante qui
primo gradus sit locus. 36 § Veritas
causae siue decedat vivo testatore, siue
non, & siue ante, siue post, est iuris.
cum. 16. 12. h. q. § Si decedens sine
liberis, & defuit vbi adiecta filius de-
ponatus, vel qui ingressus est religio-
nem fratru Minorum. d. 8. 8. Expressa
in compensata refertur etiam ad vul-
garem in ea contentam. 37. 38 § Si ha-
eres non erit, intelligitur, si nec alium
ex his persona habeat. cum fecerit. 128. 18
§ Si me institueris, non dicitur iurip-
sed honeste. 65. 5 § Si volueris esse he-
res, iellit suum. 128. 6 § Turpis &
probro rō annullat ultimum volun-
tatem, sed habetur pro non scripta. 12.
1 § Vbi deficit, dispositio habetur p-
non facta. 101. 5 § Voluntaria debet
impleri in forma specifica. d. 12. n. 8

Conditioalis dispositio. vide infra vel,
D. dispositio conditionalis.

Conditioalis substitutio facta in eadem
est transmissa ad heredes pcedens
conditio. 144. 14

Conditio non implenda dispositio ha-
betur pro non facta. 10. 7 § Sub vul-
gatum censetur sub alia adimplere, vel
infra vel. Datum sub vna conditioe,
& dec. 7. 19. dec. 66. 3

Conditio est impossibilis, in dubio
praesumitur testator scire, & praesumitur
degens in loco ubi est positus copia.
63. 3 § Voluntariam sufficit impleri
per equipollentiam, quando illam con-
sideratur effectum, non modum imple-
menti. 37. 31

Conditioes omnes debent purificari ad
hoc, ut vocetur sub pluribus conditio-
nibus adimplendi. 131. 1

Conditio centum, sub qua fuit voca-
tus, probat reuocatum fiduciarius.
110. 5 § Impossibilitas, quae oritur ex
eo quod dispositio sit capatoria, vitat
dispositionem. 63. 7

Conditioes domum pro legato, vel pro
exercentio hospitii, si propter bellum
fuit impedire, conueniunt remissio-
nem penam, licet ipse inhabilitatus sit.

314. 11
Conditio, vel emana, vel recipiens sol-
uitur, & aliquo in herede, nec
conueniunt quod si heres, vel si pater
potest dicere ipsum non esse talem.
104. 8

Conditio non soluitur per impium
fidem, & conditio durante locatio-
ne, si tempore solutionis per reuocatum
dec. 15. 1. Rei propter non valet de-
ficient. num. 6.

Conditio perperam videtur recom-
ciare, qui postea conditio ad tempus.
112. 8

Conditio, cui venditor iuratus est, po-
test exipere de passu per redemptum
facto. 115. 16 § Debetur in solutione,
expletum, & cognitur etiam solvere.
317. 19 § Fuctus non percipit facta
locatione. 137. 7 § Habens hypothe-
cam in bonis locacione, non potest rap-
telli a singulari succedere, & praeterea
si interire ei non offeratur, vel solua-
tur. 163. 4 § Habens ius in re, non po-
test capelli per singularem succedere,
135. 9 § Impeditur vii re conducta
facto locatore, licet postea com-
muni interire conueni, potest nihilominus
interire a contracta discedere. 135.
19 § In bono diligens praesumitur.
127. 13 § Non agit contra locatorem,
qui in venditione excepit ius coacti.
131. 12 § Non debet vltimo anno fon-
dam exuere. 131. 6 § Non potest
exipere de passu facit per venditorum,
sed conditoris expellat. 115. 17
§ Non tenetur de culpa locacionis
committi in non intendendo. dec. 7. 34
De incendio fragor in locacione, cum
reperitur casus fortuitus. 128. 14. Ma-
iorum diligenter adhibere quoniam
domus. 131. 5 § Plurium rerum disse-
dere potest a condicione, & vna fuit
non possit quae sit aliena. 105. 17 § Po-
test reuocari a contractu, si locator re-
fuit impeditur, vel illum non praestet.
41. 17 § Potest retinere fructus rei
conditio, & pensiones non solvitur
quando locator vendidit contra for-
mam patrum. 165. 11 § Qui de fa-
cto percipit fructus, & rebellat soluit,
licet locator offerat nulli. 325. 8 § Qui
desinit in cultura, non potest petere
pensionem transmissam. 72. 3 § Qui
suscepit in ea casum fortuitum, non
tenetur pro eo, qui euenit culpa loca-
toris. 94. 8 § Quibus casibus eogi po-
test a singulari casibus ad restitu-
randum in locacione, eisdem non po-
test ad illos expelli. 164. 31 § Si pater
statum locatoris culpa locacionis in sub-
stitui statutus a solo, quomodo efficitur
dominus, agit contra eum ad inter-
fessionem. 31. 31 § Si prohibetur a loca-
tore quominus iuratur, & fructus re ob-
diti, potest conueni quod omne damnum
& interire ab ipso locatore. 131. 1
§ Sufficiens non videri cum casu
fortuiti, sed et si casus erit remissus,
licet conueniat ius, quod damnum,
& iurum cedat: eundem, vel
incommodo conditoris. dec. 32. 49
§ Teneat a iure euenit & immo-
re praesumit impensa. dec. 1. 6. De
leui culpa. dec. 198. 14. Restituit
fundum seminatam, si recepit plu-
num semine. dec. 101. 7. Restituit
praed a iure statum quo ubi forat
tradit. 131. 4 § Conductor, red-
pienda ius quatuor ex passu iuratur
iuratur, quando interit domus iuratur
iuratur. 164. 31 § Si remissio
pro timore belli non minus quam
propter bellum. dec. 17. 1. Si fructus
facto iuratur impeditur in ea re com-

INDEX

descenda per subaditos intellectus. d. 23. n. 4. Leg. cum illi videretur. 21. 37
 Corrum quod conuenit, stare non probatur. 137. 6
 Cum rei decursum inter se fideiussoribus. dec. 308. 6
 Correlacionum argumentum non procedit ubi subest diuersa ratio. dec. 47. 7
 § Et idem iudicium, quando minuit eadem ratio. d. 1. h. u. s. dec. 63. num. 1. h. u. s. dec. 138. num. 1. h. u. s. dec. 138. num. 1. d. 134. nu. s. d. 38. n. 9
 § Non est idem iudicium quod subest diuersa ratio. 64. 37
 § Vnde non est idem iudicium quod subest diuersa ratio. 64. 37
 Cursum unius respectu alio quod solui pro sua portione. 308. 7
 Certeus credendo alteri corrum extenuis praeiudicare potest quatenus negat ad se ite propter speciem, & con. vln. 21. 9. 37
 § Recipio de solutionem, liberando debitorem per acceptationem socio praeiudicat, quia tenetur illi communicare, sed si faciat pactum de non petendo, non praeiudicat, quia cum nihil recipiat, nihil potest socio communicare, recipendo. 142. d. ad. num. 38
 Corruptus testis probat. infr. ver. Testis corruptus.

Creditor, acquirere reocabilis rei dominium rei sibi hypothecata non oportet hypothecatum illi conuenit cum domino. dec. 166. 3
 § Nonne praestationes potest agere vi delictor pro futuro anno condonetur. 13. 31
 Anterior vltra generale obligationem bonorum debitoris, in aliquam speciem obligari habet, nec tenetur super illa curare suam solutionem, licet posterior creditor habeat in lege generalem obligationem, etiam tenetur a lege. 44. 3
 § Autoritate propria capere potest debitorem suspensum de supra, ut eum ad iudicium ducat. 307. 6
 § Conditionalis actio datur proprie creditori, remissus. 131. 16
 § Dicere habere ius, & comprehendere statuto praerogative terminum habentibus ius in re ad deducendo illud. 131. 9
 § Ex contractu tenetur deducere in suum, statim statuto praerogative terminum creditoris datur ad illud deducendum. d. ead. n. 25
 § Non obligatur statuto praerogative certum tempus creditoris ad deducendum iura sua. d. ead. numer. 3
 § Tenetur comparere ad eridas quod suus pro venditione rei immobilis, quando statum non datur, quod praetendens ius aliquod ei comparat iura certum tempus. 132. 9
 § Consecuta alimonia iura sunt obligata. sub praesentibus in hypotheca. 163. 3
 § Qui effudit res in forum datur, non potest redire ad prima actionem. 113. 3
 § Delegacionem debitoris acceptationem non fit soluendo, sibi praesentibus. 7. 4
 § Dicitur qui potest ad leuio pecuniam exquirere. 132. 1
 § Eligat in agat tamquam contra corrum, vel tamquam contra fideiussorem. 308. 3
 § Emenda rem pigrocatu dicitur deducere a pigione. 15. 3
 § Emphyteuticus, cui res emphyteutice est obligata, tenetur inueni domino canonem solvare, aut depone. 136. 7
 § Nabens hypothecam praefertur habens tantum personale actionem. 166. 6
 § Nabens hypothecam specialem, potest eligere bona debitoris, in quibus suum creditum consistit. d. 44. numer. 6
 § Pignus debitoris in solidum obligatum, potest quicquid vult, eligere. 308. 1
 § Hereditaria, in re hereditaria praefertur creditori hereditas habenti prae-

potheam. 310. 4
 § Hypothecarius praefertur alio, & prosequi potest cum in quibus conuenit tantum possessionem. dec. ead. num. 1. § 6
 § In diem certum, habet ut pro puro creditore, ad hoc vi tenetur iura suum deducere, statim statuto praerogative terminum creditoris ad deducendum iura sua. dec. 131. 10. Et conuictu, tenetur deducere in suum, statim statuto praesentibus. 13. Non est proprie creditoris. Non obligatur supra dicto statum. nu. 1. Potest agere vi adueniente de sibi soluitur. 7
 § Negligens in petendo debitum, si post certum tempus a statuto excluditur, poterit tamen post illud tempus petere quod suum est, quia tale statum non comprehendit agere iusti actionem. 174. 4
 § Non conuenit recipere solutionem in rem. 136. 1
 § Non potest revocare alienationem pro debito ante extractum debitum. 60. 5
 § Nec tenetur excutere pignus specialiter oblatum, quando alia prius esset obnoxia. 44. 31
 § Possessor, cui sua soluta pecunia per debitorum, non potest molestari a creditore anteriore, etiam habente hypothecam praefertur anteriori chirographario. 306. 9
 § Potest agere vi adueniente de sibi soluitur. dec. 130. 3
 § Potest conuenire prius quam debitorem pendente lite cum mandatore. 301. 3
 § Potest dimittere viam electam, & aliam agere, & redire ad solui dimissam quando obligatio est in forma camera. 44. 8
 § Priorij non praefertur in re vendita a creditoribus anterioribus emens. d. 139. 4
 § Qui concepit, cognitur attendere statum, in quo debitor suus reperitur tempore contractus. g. 1. 60. 5
 § Qui dominum obligatum habuit, computat solum pensum, quam ipse fuit solutus. 174. 1
 § Qui habuit bona in solutum, si postea partem debiti in pecunia recipiat, videtur recedere a datione in solutum. 31. 12
 § Qui mutauit pecuniam alicui statum decessit, praefertur anterioribus creditoribus pro capite. factis in funeralibus, & alia necessaria quae consueuerunt fuisse facta, quia praesumuntur facta de pecunia mutata, ob temporis breuitatem. 35. 10
 § Qui pignus possidet, fructus percipit, & percipiendus restituit, vel in suum imporat. 170. 1
 § Qui rem seruauit, praefertur alij creditoribus. 311. 1
 § Qui successit debitori, videtur statim sibi solvere de vniuerso bono. 170. 1
 § Secundus potest offerre primo creditori, cui res obligata fuit data in solutum. 166. 9
 § Si bonis diuisis specialiter hypothecatis, agat contra bonos generaliter obligatos, possit per tertium non illam quam creditori, sed vi dominum, non repellitur ex eo uoce excoffationis. 44. 31
 § Si consentit alienationi rei sibi hypothecatae, re ad debitorem reuertitur, non habet ad eam regressum, & assignatur ratio. 163. 3
 § Si legat quod tertius debet, constituit legat actionem. 121. 3
 § Sub coactione, dicitur creditor large. 132. 31. Non datur creditori simpliciter, sed cum adiuncto numero 1. Non est proprie creditor numero 1. § Supple in dictis sup. ver. Creditor conditionalis.
 § Suerit debitor videtur ipso sibi soluisse. 124. 3
 § Tunc & sicut sibi praedat in pigione, quando fit cum obligata venditio. § Teneat prius excutere, pigra spe-

cialiter obligatum. 44. 1
 § Respondeat solutionem a quocumque soluitur nomine debitoris, quando sua non interit. 174. 37
 Creditor in soluto possessionem ex primo deceto bonorum debitoris contrahit, si debitor computat, & si debeatur de soluto iura relaxatur possit, sicut si sua sententia mutatur in possessionem, quia tunc non relaxatur, nisi facta reali solutione. 40. 10
 Creditor agere possit ad commodum quod ex vi dominum percipit emphyteutae relictis, licet illud vile dominum non possit coalescere sine ad extenuationem. 160. numero 18
 § Anterior actionem personalem tantum habentem, praefertur emptori in mercibus vendendis. 110. 34
 § Eadem debitoris ubi plures sunt, licet ut vi soluitur, vi alij non datur actio ad repetendum solutum pecuniam. 60. 9
 § Creditor, cui factum emphyteutae finis eius culpa nocere potest, competit fructuum in rem actio generalis ciuili. 136. 6
 § Insuper alud pro alio alio non potest dec. 130. numero 9. 174. non ito 13
 § Volenti potest solui vnum pro alio. 137. n. 9. 14. n. 16
 Creditoribus hypotheca datur in omnibus bonis debitoris, licet solutum parum debeat. 44. 7
 § Non extinguuntur, per ademptionem hereditatis, nec si res in solutum data emittatur. 166. 1. & 2.
 § Super res solutis vel emphyteutae relictis actio necessaria debitoris, sicut in voluntariis quod datur actio voluntaria. 166. numero 11. vide infra in ver. Hypotheca creditoris.
 Creditoribus ius extinguuntur finio iure emphyteutae. 186. 10
 § Creditor libet non probat contra tertium. 311. 1. & require infra ver. Libet.
 Creditum, hereditas exquirunt in actione, non per viam coactionis, sed per fidem & imaginariam quantum solutionem. 134. 10. & 31
 § Vnum non conuenit, ut cum debitor alterius quam creditori. 161. num. 33
 Credo, verbum est verbum expressum. 17. 9
 Quando agitur de facto proprio. 14. Cimen salu. vide infra ver. Falsum crimen. Cuiusmodi sectionibus vide infra ver. Sectionibus criminis.
 Culpa aquirunt in eo qui non facit quod debet, vel quod fecit constanter. 131. 16
 § Calum vi praedat, tunc obligatur contrahens qui prius non recebat. 87. 1
 § Est, non facere quod alij faciunt, & facere consueuerunt. dec. 142. numero 1.
 § Quod diligens paterfamilias fecisset. 198. 18
 § Non praedat quod de leali potest tenere. dec. 142. numero 1. ibid.
 § Illi aliorum qui non petunt quod petere tenebatur, etiam si esset obtemperat. 181. 31
 § Non potest et qui non fecit id quod exigit erat non profectum. 87. 9
 § Qui non facit quod facere debet, reus. dec. 142. numero 1. ibid.
 § Impulsor et qui facit id ad quod non erat obligatus. 165. 13
 § In leuio coactionis impator. 131. 35
 § Leuissimus dicitur qui contrahit in omittendo. 87. 9
 § Non est alius impudens si non fecit id quod facere non profectum, vel dubium erat non esse profectum. 166. 4
 § Non est, omittit id quod si factum fuisset, parum, vel nihil profectum. 17. 10
 § Non imputatur et qui non fecit id quod

